

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Příjmy rozpočtu Evropské unie

Budget revenues of the European Union

Konzultant: JUDr. Radim Boháč, Ph.D.

Zpracovatel: Mgr. Miroslava Zajíčková

Listopad 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracovala samostatně, všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 1. 11. 2011

Miroslava Zajíčková

Poděkování

Děkuji panu JUDr. Radimu Boháčovi, Ph.D., konzultantovi mé rigorózní práce, za cenné připomínky a účinnou pomoc při zpracování.

V Praze 1. 11. 2011

Miroslava Zajíčková

Obsah

Úvod	- 6 -
1. Souhrnný rozpočet Evropské unie	- 7 -
1.1 Institut rozpočtu a jeho význam	- 7 -
1.1.1. Pojem a funkce rozpočtu	- 7 -
1.1.2. Úvodní pojednání o rozpočtu EU	- 7 -
1.2 Víceletý finanční rámec	- 11 -
1.3 Rozpočtové zásady	- 15 -
1.3.1 Rozpočtové zásady Evropské unie	- 15 -
1.4 Vývoj systému financování Evropské unie	- 27 -
2. Příjmy souhrnného rozpočtu EU.....	- 33 -
2.1 Teoretická východiska a číselné údaje.....	- 33 -
2.2 Právní úprava příjmů souhrnného rozpočtu v evropském právu	- 36 -
2.2.1. Zakládací smlouvy	- 36 -
2.2.2. Významné právní předpisy sekundárního práva EU v oblasti vlastních zdrojů.....	- 37 -
2.3 Analýza jednotlivých příjmů rozpočtu EU	- 56 -
2.3.1. Čisté částky cel a dávek z cukru	- 58 -
2.3.2. Vlastní zdroje z DPH při jednotné sazbě	- 65 -
2.3.3. Vlastní zdroj z podílu na HND členských států.....	- 68 -
2.3.4. Oprava rozpočtové nevyváženosti poskytnutá Spojenému království podle článků 4 a 5 rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom	- 70 -
2.3.5. Hrubé snížení ročních příspěvků vycházejících z HND poskytnuté ve prospěch Nizozemska a Švédska podle čl. 2 odst. 5 rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom.....	- 75 -
2.3.6. Přebytky, salda a opravy	- 75 -
2.3.7. Příjmy od osob pracujících v orgánech a jiných institucích Evropské unie .	- 80 -
2.3.8. Příjmy ze správní činnosti orgánů	- 84 -
2.3.9. Příspěvky a náhrady v rámci dohod a programů Unie.....	- 90 -
2.3.10. Úroky z prodlení a pokuty.....	- 109 -
2.3.11. Výpůjční a úvěrové operace	- 117 -
2.3.12. Různé příjmy	- 123 -
3. Příjmy souhrnného rozpočtu v judikatuře ESD	- 123 -
3.1 Evropská komise versus Finská republika.....	- 123 -
3.2 Evropská komise versus Italská republika.....	- 125 -
3.3 Evropská komise versus Dánské království.....	- 125 -
3.4 Evropská komise versus Spolková republika Německo	- 129 -
3.5 Transport Maatschappij Traffic BV versus Staaatssecretaris van Economische Zaken	- 131 -
3.6 Evropská komise versus Portugalská republika.....	- 133 -
3.7 Evropská komise versus Italská republika.....	- 134 -
3.8 Bureau d'intervention et de restitution belge versus Beneo-Orafti SA	- 135 -
4. Aktuální vývoj a hledání nových možností financování souhrnného rozpočtu EU.....	- 138 -
4.1 Poslední vývoj v oblasti rozpočtu EU.....	- 138 -
4.2 Hledání nových cest v oblasti vlastních zdrojů	- 146 -
Závěr	- 158 -

Seznam použitých zkratek	- 161 -
Seznam použité literatury a pramenů.....	- 162 -
Příloha č. 1	- 174 -
Příloha č. 2	- 175 -
Příloha č. 3	- 176 -
Resumé (český jazyk).....	- 177 -
Resumé (english)	- 179 -
Klíčová slova.....	- 181 -

Tato rigorózní práce je zpracována podle právního stavu k 1. 11. 2011.

Úvod

Žijeme v době moderní globalizované informační společnosti, která se vyznačuje vysokou mírou koherentnosti. K jejímu prohloubení napomohla také integrační vlna, která proběhla ve druhé polovině a zvláště pak koncem 20. století, kdy nadnárodní seskupení států v podobě tehdejších Evropských společenství prodělalo závratný vývoj, jehož završením bylo rozšíření o celou řadu členských zemí až do dnešní podoby Evropské unie jako integračního subjektu světového významu sdružujícího celkem 27 členských států. Jedním ze znaků svébytnosti je existence vlastního rozpočtu. Souhrnný rozpočet je institut, který dává EU možnost být plnohodnotným nadnárodním subjektem schopným samostatně a nezávisle se rozhodovat, realizovat své záměry a politiky a uplatnit se v globálním světovém měřítku. Jako téma své rigorózní práce jsem si zvolila příjmovou stránku rozpočtu Evropské unie, neboť se domnívám, že právě ona má při sestavování rozpočtu, a to nejen EU, ale také rozpočtů obcí, krajů, či klasických státních rozpočtů, zásadní a rozhodující význam, jelikož při plánování budoucích výdajů jsou tyto subjekty příjmovou stránkou svých rozpočtů limitovány. V současné době vrcholící „dluhové krize“ u stále narůstajícího počtu členských států tato problematika nabývá na významu a stává se tématem vysoce aktuálním. V souvislosti s nedostatkem finančních prostředků ve veřejných rozpočtech členských států a se stále narůstajícími požadavky na růst objemu výdajů Evropské unie bylo započato s hledáním nových oblastí, které by byly schopny efektivně zabezpečit nové zdroje finančních prostředků a stát se stabilním příjmem souhrnného rozpočtu. Ve své práci bych ráda poskytla komplexní pohled na danou problematiku, proto se budu nejprve zabývat historickým vývojem příjmové stránky rozpočtu a zásadami, na kterých je rozpočtové právo EU konstituováno. V další části se zaměřím na hlubší analýzu příjmů rozpočtu, a to nejen z hlediska základních typů vlastních zdrojů, ale též na jednotlivé položky tzv. zdrojů ostatních. Jako cíl své práce jsem si stanovila nejen dospět k poznání celého systému příjmů rozpočtu EU jako takového se všemi jeho nuancemi, ale také podhalit nové oblasti a možnosti, které by mohly vést k nalezení nových zdrojů příjmové stránky rozpočtu EU.

1. Souhrnný rozpočet Evropské unie

1.1 *Institut rozpočtu a jeho význam*

1.1.1. Pojem a funkce rozpočtu

Pojem rozpočtu a jeho základní smysl lze nejstručněji vyjádřit jako finanční plán hospodaření státu. Rozpočet bývá ve většině případů spojován s jednou ze základních funkcí státu, a to funkcí fiskální. Je prostředkem, který státu umožňuje centralizaci peněžních prostředků a jejich následnou redistribuci za účelem uspokojování veřejných potřeb občanů a plnění úkolů státu. Nejen stát, ale i jednotlivé články jeho správní soustavy, v České republice územní samosprávné celky (obce, kraje), spravují svůj vlastní rozpočet a hospodaří s ním dle svých konkrétních potřeb a úkolů. Není možno opomenout ani mimorozpočtové fondy¹ a rozpočty veřejnoprávních neziskových organizací,² které jsou rovněž součástí rozpočtové soustavy. Neziskové organizace veřejného sektoru jsou prostřednictvím systému finančních vztahů napojeny na rozpočet svého zřizovatele. Ve svém souhrnu vytvářejí výše zmíněné instituty finanční systém státu nebo finanční systém územního samosprávného celku.

1.1.2. Úvodní pojednání o rozpočtu EU

Evropská unie je specifická nadnárodní forma seskupení států vyznačující se mnoha znaky, které ji individualizují a odlišují od ostatních obdobných státních sjednocení. Evropská unie byla donedávna založena na tzv. pilířové struktuře. Tři pilíře Evropské unie představovala jednak Evropská společenství, dále společná zahraniční a bezpečnostní politika členských států a policejní a justiční spolupráce v trestních věcech. Otázka právní subjektivity Evropské unie jakožto subjektu mezinárodního práva vyvolávala četné spory a kolem této problematiky panovala poměrně vysoká míra právní nejistoty. Jediným určitým a výslovně stanoveným faktem byla existence právní

¹ K tomu blíže viz MARKOVÁ, Hana; BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. Praha : C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-598-8. s. 159 an.

² Příspěvkových organizací státu a územních samosprávných celků (krajů a obcí).

subjektivity Evropských společenství, která vyplývala přímo z textu zakládacích smluv.³ Dne 1. prosince roku 2009 po náročném ratifikačním procesu vstoupila v platnost tzv. Lisabonská smlouva (smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství)⁴ a novelizující ustanovení Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, která s sebou přinesla i jisté zásadní změny. Nejenže Evropská unie získala právní subjektivitu, ale byla výslovně označena jako nástupkyně Evropských společenství.⁵

Typickým znakem EU, jenž ji charakterizuje a který je určujícím znakem pro celou její činnost, je supranacionalita. Tato se projevuje především v nadřazenosti Evropské unie členským státům, které se podpisem přístupové smlouvy k Evropské unii dobrovolně vzdávají části své národní suverenity a vkládají část této pravomoci do rukou Evropské unie a jejích orgánů. Podřizují se v mnoha ohledech Evropské unii jakožto suverénovi, který tím získává nejen moc zákonodárnou ve smyslu pravomoci vydávat primární a sekundární právní předpisy s různou mírou závaznosti podle jejich typu a povahy, nýbrž i moc výkonnou, soudní, sankční, ale pro naši problematiku nejdůležitější moc a tou je moc fiskální, tedy moc sestavit, spravovat a hospodařit podle vlastního rozpočtu. Prostřednictvím existence vlastního rozpočtu, nezastupitelného institutu, je Evropská unie schopna plnit stanovené úkoly, realizovat svou politiku a zabezpečit chod orgánů. Každý členský stát se podpisem přístupové smlouvy zavazuje k plnění příspěvkové povinnosti, tedy k pravidelným a povinným odvodům finančních prostředků do rozpočtu EU. Evropská unie vynakládá finanční prostředky daňových poplatníků k finančnímu krytí aktivit, na nichž se všechny členské státy a jejich parlamenty dohodly v zakládacích smlouvách. Nízké procento těchto prostředků – okolo 1 % národního bohatství Unie, jež odpovídá přibližně částce 235 Euro na hlavu, přichází do ročního rozpočtu Evropské unie a je následně vynaloženo k prospěchu jejích občanů a pro zabezpečení veřejných potřeb. Evropská unie se podílí příspěvkem z

³ Analýza dopadů Lisabonské smlouvy, vypracoval odbor koncepční a institucionální Útvaru ministra pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR; s. 3, 13. Zdroj: *Úřad vlády* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁴ Úř. Věstník C 303, 14. 12. 2007.

⁵ „Unie nahrazuje Evropské společenství a je jeho nástupkyní.“ *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-10-31]. Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava I., Společná ustanovení, Článek 1, s. 20. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.

finančních prostředků svého rozpočtu také na financování světového ekonomického vývoje a humanitární pomoci zemím vně Unie postiženým přírodní katastrofou nebo jinými krizovými situacemi. Plán výdajů a rozpočtového hospodaření je výsledkem jednání mezi Parlamentem a Radou ministrů na základě návrhu Komise. Rozpočet pokrývá plán výdajů, které bude nutno vynaložit v rozpočtových kapitolách všech institucí Evropské unie. Každý rok je nutno stanovit příjmy a výdaje na celý rok, vytvořit seznam všech aktivit, jež budou v dalším roce financovány, a sestavit závěrečný účet. Plán výdajů obsahuje nejen osnovu, dle níž by mělo vynakládání rozpočtových prostředků z té které kapitoly probíhat, nýbrž i autorizační dokumenty pro každou činnost. Dříve, než mohou být implementovány, vyžadují rozpočtové aktivity v mnoha případech vydání právního dokumentu - tzv. autorizačního dokumentu nebo-li právního základu, který je navržen Komisí a odsouhlasen zákonodárným orgánem – společně Radou ministrů a Parlamentem. Příjmy a výdaje Evropské unie jsou limitovány Smlouvou. Je zcela nepřípustné, aby EU sestavila rozpočet, který by byl koncipován jako nevyrovnaný, tedy který by ve svém hospodaření počítal s rozpočtovým schodkem.⁶ Všechny výdaje Evropské unie tedy musí být pokryty ze skutečných a reálných příjmů. Na otázku rozpočtového schodku je EU celkově hodně citlivá, a to nejen na úrovni samotné EU jako takové, nýbrž i na úrovni členských států.⁷ Souhrnný rozpočet Evropské unie má 3 hlavní rozpočtové zdroje:⁸

- 1. Celní poplatky, zemědělské dávky a dávky z výroby cukru – tzv. tradiční vlastní zdroje.⁹**
- 2. Podíl EU na harmonizovaném základu daně z přidané hodnoty vybrané v členských státech.¹⁰**
- 3. Příspěvek členských států určený dle výše jejich hrubého národního důchodu.¹¹**

⁶ Zdroj: *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/budget/budget_glance/index_en.htm>.

⁷ Povolena míra rozpočtového schodku členských států je 3 % HDP.

⁸ Zdroj: *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/budget/budget_glance/index_en.htm>.

⁹ Ke vzniku tradičních vlastních zdrojů došlo rozhodnutím roku 1970. Jejich podíl na příjmech rozpočtu je okolo 17 %.

¹⁰ Historie příjmů rozpočtu EU z podílu na DPH sahá rovněž do roku 1970. K aplikaci ustanovení upravující tento typ příjmů však dochází až od roku 1979, tedy od provedení harmonizace systému nepřímých daní v členských státech EU. Do té doby toto ustanovení sice formálně existovalo, v praxi však nebylo uplatněno. Příjem z DPH však nedosahuje ani 20 % příjmů rozpočtu EU.

Kromě těchto tří hlavních zdrojů existují však i vlastní zdroje, které lze označit za vedlejší, nebo ostatní. Tyto nedosahují tak zásadního významu jako zdroje výše uvedené. Z nich lze zmínit daně placené zaměstnanci Evropské unie ze svých mezd, dále příspěvky nečlenských zemí EU do vybraných programů realizovaných Unií, pokuty společnostem porušujícím soutěžní právo a jiné normy. Tento příjem je však velmi nepatrný a pohybuje se ve svém souhrnu v průměru kolem 1,5 %. Jako zdroj lze označit i výpůjční a úvěrové operace.¹²

Po formální stránce nabývá rozpočet Unie formu tzv. finančního nařízení o souhrnném rozpočtu Evropské unie. Schválená podoba rozpočtu je vždy publikována ve dvou svazcích a zveřejňována v Úředním věstníku Evropské unie, a to ve všech oficiálních jazycích Unie. Rozpočet zahrnuje souhrnný výkaz příjmů a výdajů a dále jednotlivé oddíly upravující příjmy a výdaje každého z orgánů Evropské unie.¹³

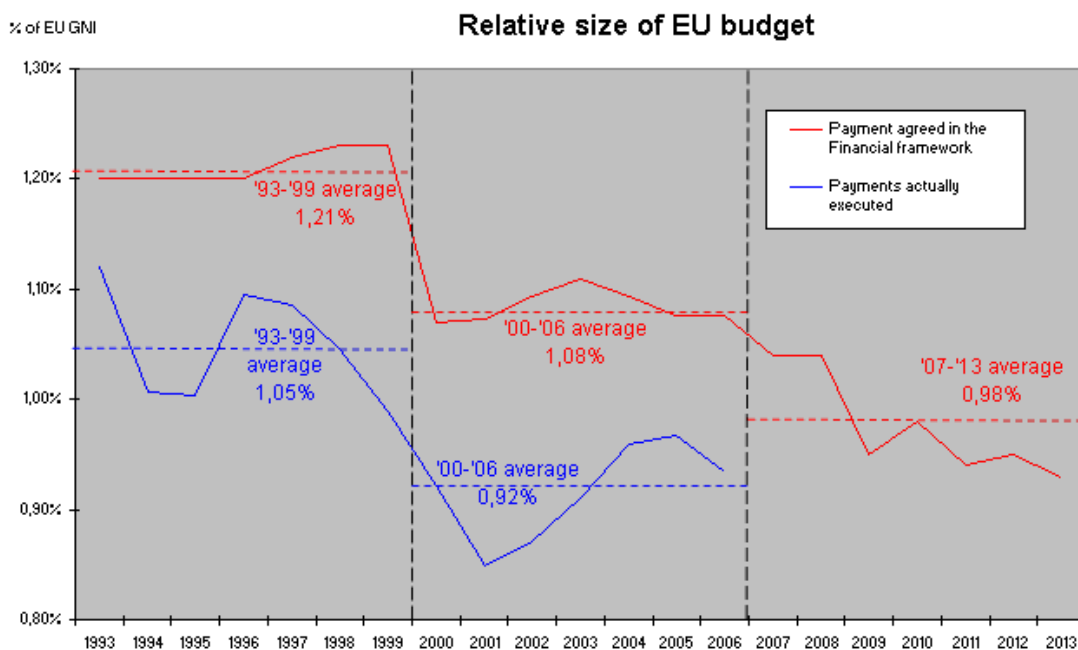
Bez zajímavosti jistě není následující graf, který znázorňuje historii, současnost a budoucí vývoj velikosti rozpočtu Evropské unie ve vztahu k hrubému národnímu důchodu EU, a to od roku 1993 až do prognózy na následující léta až do roku 2013.¹⁴

¹¹ Jedná se o nejmladší typ vlastního zdroje EU, který byl zaveden až roku 1988. Jeho podstatou je výběr části HND (dříve HNP) členských států EU. Velikost této části je předem procentuálně stanovena, a to každoročně v příslušném rozpočtu EU. Tento zdroj je pro rozpočet EU naprosto zásadní, jelikož tvoří až 70 % všech příjmů rozpočtu EU.

¹² K systému vlastních zdrojů souhrnného rozpočtu EU viz *Ministerstvo financí* [online]. 2011 [cit. 2011-10-24]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_rozpocet_vlastni_zdroje.html>.

¹³ Oddíly rozpočtu: Evropský parlament, Rada, Komise, Soudní dvůr, Účetní dvůr, Evropský hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů, Evropský veřejný ochránce práv a Evropský inspektor ochrany údajů. Viz MARKOVÁ, Hana; BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. Praha : C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-598-8. s. 99.

¹⁴ Viz European Navigator. Laurence Maufort. Translated by the Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe CVCE.,str. 2. Zdroj: *ENA* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://www.ena.lu/budgetary_principles-2-19694>.

Zdroj: European NAvigator. Laurence Maufort. Translated by the Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe CVCE.,str. 2. Zdroj: ENA [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://www.ena.lu/budgetary_principles-2-19694>.

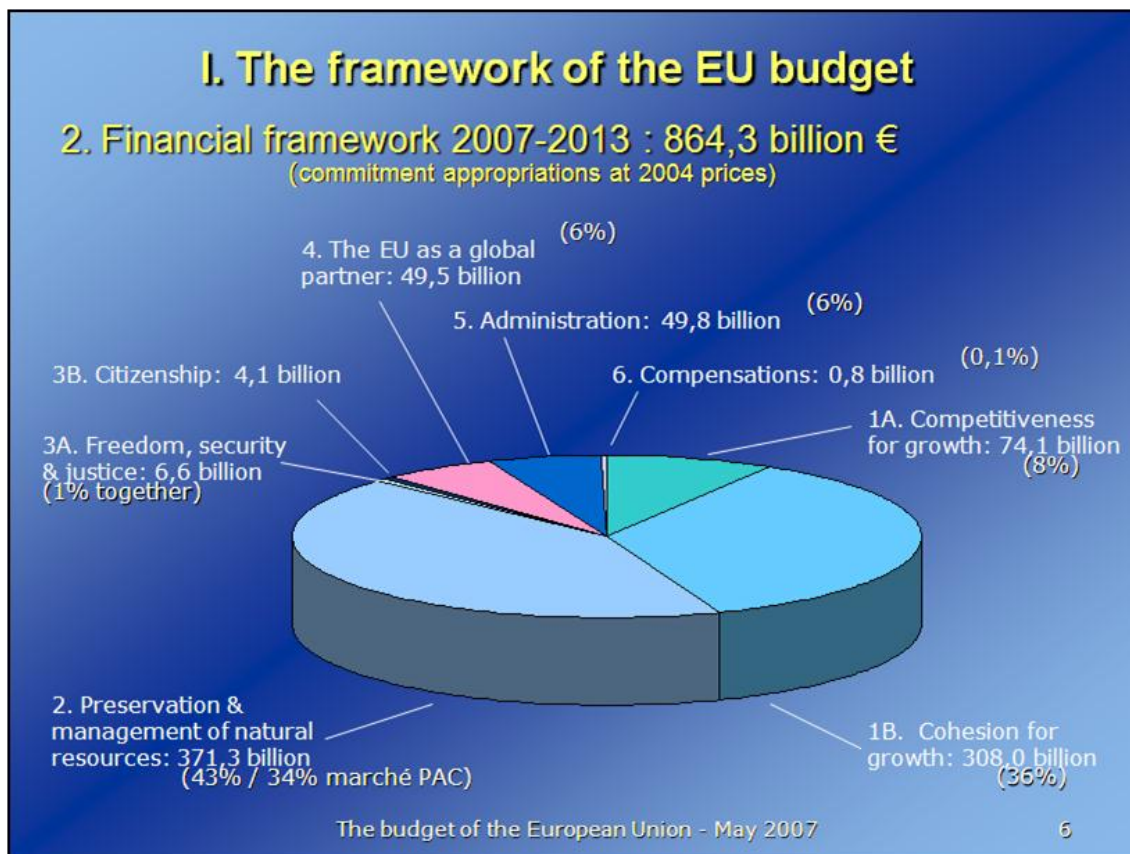
1.2 Víceletý finanční rámec

Úkolem a smyslem existence institutu víceletého finančního rámce je zajistit správný vývoj výdajů EU tak, aby se pohybovaly v rámci možností a reálného stavu jejich vlastních zdrojů. Víceletý finanční rámec určuje mezní částky ročních výdajů jako prostředků, jež budou vyčleněny na závazky dle jejich kategorií, a mezní částky ročních prostředků, jež mohou být použity na platby. Výdaje zahrnuté do víceletého finančního rámce musí obsahovat všechny hlavní oblasti činnosti Unie. Stanoví dále jednak celkové roční výdaje (položky závazků a plateb) a jednak limit vlastních zdrojů jako procento hrubého národního důchodu. Takový způsob plánování výdajů je dokladem toho, jak vysoký důraz klade Evropská unie na vyrovnaný stav veřejných financí. Úkolem víceletého finančního rámce však není suplovat roli rozpočtu. Právní úprava je obsažena v článku 312 konsolidovaného znění Smlouvy o fungování EU. Víceletý finanční rámec má pokrývat nejméně pětileté období. Aktuální víceletý rámec přesahuje požadavek nařízení a zahrnuje období sedmileté. Ideálním stavem je období,

kteře odpovídá funkčnímu období Komise a legislativnímu období tak, aby bylo možné zajistit soulad realizovaných programů s obdobím víceletého finančního rámce a upravit jednotlivé oblasti odpovídajícími právními předpisy důležitými pro plnění rozpočtu.¹⁵ Nastavení víceletého finančního rámce po celou tuto dobu ovlivňuje sestavení a konečnou podobu rozpočtu EU, který musí být v souladu s nastavenými limity pro dané období. Postup přijímání finančního rámce je poměrně rigidní, což souvisí s důležitostí správného nastavení limitů pro výdaje. Při tvorbě víceletého finančního rámce je velmi důležité provést nejprve analýzu příjmů a výdajů za několik posledních let, zhodnocení současného stavu a vytvořit prognózu a odhad budoucího vývoje. Při odhadu je nutno počítat rovněž s možným vznikem nepředvídatelných situací, pro něž je třeba vytvořit ve finančním rámci rezervu. Rok 2011 spadá do období víceletého finančního rámce let 2007 až 2013.¹⁶ Na tomto období lze velmi jednoduše prokázat dynamiku vývoje a nutnost zvažování všech možných variant při tvorbě víceletého finančního rámce. Roku 2009 se rozšířila v evropském prostředí celosvětová finanční recese, která měla původ v USA. Za spouštěcí faktor krachu světových financí byla označena neschopnost splácení hypoték klienty bank v USA. Ač se zprvu zdálo, že se Evropa této tzv. krizi ubrání, v dnešním globalizovaném světě netrvalo dlouho a došlo ke zpomalení ekonomik mnoha evropských států. V roce 2006, kdy byl víceletý finanční rámec na léta 2007 až 2013 připravován, a zejména v roce 2007, kdy počalo období jeho realizace, byly ekonomiky mnoha evropských států ještě v plném chodu a u některých států dá se konstatovat, dosahovaly svého vrcholu za poslední desítku let. Na tomto příkladu je možno vyzdvihnout důležitost tvorby rezerv a přínosnost existence víceletého finančního rámce. Pokud se zamyslíme, jak probíhá sestavování státního rozpočtu, můžeme institut víceletého finančního rámce přirovnat k tvorbě střednědobého výhledu, který je prováděn státy v rámci přípravy a tvorby jejich vlastního státního rozpočtu. Další podobnost s rozpočtovým právem národních států spatřují ve způsobu, kterým se víceletý finanční rámec vypořádává se situací, kdy by rozpočet na následující období nebyl včas přijat tak, aby bylo možno v tomto období

¹⁵Zdroj: *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/how/finances/article_7169_cs.htm>.

¹⁶Období minulého víceletého finančního rámce pokrývalo léta 2000 až 2006. Budoucí finanční rámec, který je aktuálně připravován, bude pokrývat období let 2014 – 2020.

Víceletý finanční rámec 2007 až 2013

Zdroj: Marc Ostens, Honorary director of the European Commission, Seminar on budget and EU funds, Skopje

nastavit stropy příjmů a výdajů a dostat tak splnění účelu. V tomto případě by se postupovalo dle finančního rámce předcházejícího, a to podle jeho limitů a ustanovení platných pro poslední rok předcházejícího období. V tomto systému lze spatřovat analogii se systémem rozpočtového provizoria, které nastupuje v případě, že do počátku rozpočtového roku není přijat zákon o státním rozpočtu. Podle právní úpravy limitů pro poslední rok finančního rámce předcházejícího by se postupovalo po celou dobu neexistence nového nařízení a až do přijetí nového aktu.

Z hlediska právní formy nabývá víceletý finanční rámec podobu nařízení. Orgánem Evropské unie, který při schvalování nařízení o víceletém finančním rámci plní klíčovou úlohu, je Rada. K jeho přijetí je však zapotřebí jednomyslného rozhodnutí Rady, které však může následovat až po souhlasném stanovisku Evropského parlamentu uděleného většinou jeho členů. Jedinou možností zmírnění je přijmout jednomyslně rozhodnutí, které umožní Radě přijetí nařízení pouhou kvalifikovanou většinou. Na správě již schváleného finančního rámce se podílí Komise, která provádí aktuální

úpravy. Na návrh Komise může být provedena revize finančního rámce. K tomu by však orgány EU přistoupily až v krajním případě.

Když se podíváme do historie vzniku institutu víceletého finančního rámce, již roku 1988 uzavřely Evropský parlament, Rada a Komise tzv. interinstitucionální dohody (IIA) za účelem zvýšení funkčnosti a celkového zkvalitnění rozpočtového procesu. Tyto dohody, které dbají rovněž na kontinuitu a flexibilitu, stanovily pravidla finančního rámce na roční bázi (postupy pro revize, technické úpravy, apod.). Současné platné interinstitucionální dohody byly schváleny v květnu 2006¹⁷ a zahrnují období od roku 2007 do roku 2013.¹⁸ Lisabonská smlouva s sebou přinesla také změnu do oblasti aktuální IIA. Podle článku 312 Smlouvy o fungování Evropské unie finanční rámec se stanoví jednomyslným přijetím Rady po obdržení souhlasu Evropského parlamentu. Současná IIA bude včas nahrazena novým víceletým finančním rámcem a novými interinstitucionálními dohodami. Do doby, než dojde k přijetí nových právních aktů, zůstanou současné interinstitucionální dohody v platnosti. Aktuálně platná dohoda má tři části.¹⁹ První z nich se zabývá definicí a prováděcími pravidly pro finanční rámec. Druhá část se týká zdokonalení interinstitucionální spolupráce během rozpočtového procesu (interinstitucionální spolupráce obecně, sestavování rozpočtu, klasifikace výdajů, zahrnutí finančních ustanovení do legislativních aktů atd.). Třetí část obsahuje ustanovení o řádném finančním řízení finančních prostředků EU. To zahrnuje zajištění účinné a integrované vnitřní kontroly finančních prostředků Společenství a finanční plánování.

V souvislosti s institutem víceletého finančního rámce je velmi zajímavý způsob členění výdajů rozpočtu EU. Členění prochází také svým postupným vývojem, během něhož dochází k jeho zpřehlednění a zjednodušení. Od roku 2007 je systém výdajů rozdělen na povinné a nepovinné. Tento systém byl později upraven na základě Lisabonské smlouvy. Motivem změny byla snaha Evropské unie o věrné zachycení vztahu výdajů a budoucího směřování Evropské unie. Pokud srovnáme členění výdajů v aktuálním víceletém finančním rámci pro léta 2007 až 2013 s členěním výdajů

¹⁷ Úřední věstník Evropské unie 2006/C 139/01 ze dne 14. 6. 2006.

¹⁸ Viz KOSIKOWSKI, Cezary. *Financial Law of the European Union*. 1. Białystok : Temida 2, 2008. 227 s. Dostupné z WWW: <www.temida2.pl>. ISBN 987-83-89620-41-5.

¹⁹ Zdroj: *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-08-30]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/budget/budget_detail/improving_en.htm>.

v minulém dokumentu z let 2000 až 2006²⁰, proti osmi hlavním výdajovým celkům jich aktuální finanční rámec obsahuje pouze šest – Udržitelný růst zahrnující výdaje na konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost a výdaje na soudržnost pro růst a zaměstnanost, Ochrana přírodních zdrojů a nakládání s nimi, Občanství, svoboda, bezpečnost a právo, Evropská unie jako globální hráč, Správní náklady, Vyrovnávací platby.²¹

1.3 Rozpočtové zásady

1.3.1 Rozpočtové zásady Evropské unie

Rozpočtové právo Evropské unie je založeno a vychází ze svých základních principů, které vymezují rámec rozpočtového hospodaření. Tyto principy jsou všeobecně uznávanými pravidly, která jsou užívána také v rozpočtovém právu národních států. Principy rozpočtového práva jsou neoddělitelnou součástí Smlouvy o založení Evropských společenství, najdeme je však rovněž v hlavě II., v části Finanční ustanovení Konsolidovaného znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, jakož i v Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství (dále jen „finanční nařízení“). Toto finanční nařízení navazuje na původní nařízení z roku 1977 o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, jeho vydání si vyžádal časový vývoj a změna podmínek, k nimž v průběhu let došlo. Již v úvodních odstavcích je deklarováno, že nařízení se vztahuje *“na stanovení obecných zásad a základních pravidel, které platí pro celou rozpočtovou oblast, na kterou se vztahuje Smlouva”*²². Úkolem je rozpočtové zásady²³

²⁰ Členění výdajů v rámci Finančního rámce pro léta 2000 až 2006: Zemědělství, Strukturální operace financované ze strukturálních fondů a Kohezního fondu, Vnitřní politiky, Vnější vztahy, Administrativa, Rezervy, Předvstupní pomoc, Rozšířen. Blíže viz MARKOVÁ, Hana; BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. Praha : C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-598-8.s. 141 - 142

²¹ (Tamtéž).

²² Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, bod 2., Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>.

znovu vymezit, potvrdit, redukovat výjimky z těchto pravidel pouze na nezbytné minimum a stanovit přísná pravidla, za nichž bude možno k výjimce přistoupit.

Nařízení požaduje, aby, jak při sestavování, tak i při plnění rozpočtu, byly dodržovány čtyři rozpočtové zásady, které označuje jako zásadní:

- 1. Zásada jednotnosti a správnosti rozpočtu.**
- 2. Zásada obecnosti.**
- 3. Zásada specifikace.**
- 4. Zásada ročního rozpočtování.**

a dále rovněž následující zásady rozpočtového práva:

- 5. Zásada vyrovnanosti rozpočtu.**
- 6. Zásada zúčtovací jednotky.**
- 7. Zásada řádného finančního řízení.**
- 8. Zásada průhlednosti.**

1.3.1.1 Zásada jednotnosti a správnosti rozpočtu

Význam této zásady spočívá v požadavku, aby všechny příjmy a výdaje Evropské unie pro každý rozpočtový rok byly obsaženy v jediném dokumentu – souhrnném rozpočtu Evropské unie. Tento princip a jeho aplikace zaručuje možnost efektivní kontroly užití zdrojů EU dle stanovených podmínek a celkového nakládání s rozpočtovými prostředky.

V souvislosti s nedávným přijetím Lisabonské smlouvy a jejími důsledky nelze opomenout její vztah k zásadě jednotnosti. Jelikož je tato poměrně kontroverzní smlouva novým a pro následující léta nejaktuálnějším dokumentem, je nutno její ustanovení zvláště zdůraznit. Zásada jednotnosti je v Konsolidovaném znění SEU a SFEU vyjádřena následovně: „Pro každý rozpočtový rok musí být veškeré příjmy

²³ BAKEŠ, Milan, et al. *Finanční právo*. 5. aktualizované. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-801-6. s. 130 – 132.

a výdaje Unie předběžně vyčísleny a zahrnuty do rozpočtu“.²⁴ Zde je velmi důležité povšimnout si významné změny, kterou Lisabonská smlouva přináší. Pokud provedeme komparaci s výše uvedenými ustanoveními dříve platných verzí SES, zaznamenáme významný vliv LS v oblasti terminologie, kdy výraz „Společenství“ byl nahrazen pojmem „Unie“.

1.3.1.2 Zásada obecnosti rozpočtu

Zásada obecnosti vyjadřuje požadavek, aby celkové výdaje rozpočtu byly kryty rozpočtovými příjmy, neboli aby příjmy rozpočtu EU soustředěné pro rozpočtové účely tvořily fond, jehož finanční prostředky budou následně užity pro financování všech rozpočtových výdajů, a to bezvýjimečně. Princip obecnosti vyjadřuje významná rozpočtová pravidla. Základem této zásady je tzv. pravidlo neurčenosti, neboli skutečnost, že rozpočtové příjmy nesmí být předem určeny na konkrétní rozpočtové výdaje. Jinými slovy se jedná o zásadu neúčelnosti příjmů a účelovosti výdajů známou z rozpočtového práva národních států. Lze tedy tuto zásadu rozvést tak, že nesmí existovat jakýkoliv způsob nastavení příjmů a výdajů oproti sobě navzájem. Jak příjmy, tak i výdaje se musí ve své celkové výši stát součástí rozpočtu, aniž by byly předtím jakkoliv započteny proti sobě. Toto je vyjádření jedné z dílčích rozpočtových zásad, a to zásady hrubého rozpočtu.²⁵

Velmi zajímavý je z tohoto hlediska rovněž čl. 17 finančního nařízení: „*Celkové příjmy pokrývají celkové položky plateb, s výhradou článku 18. S výhradou článku 20 se všechny příjmy a výdaje vykazují v plné výši bez jakýchkoli vzájemných zápočtů*“. Toto nařízení tedy jednak přímo potvrzuje výše uvedenou zásadu a současně stanoví významné výjimky, k nimž dochází právě v případech popsanych ve dvou výše

²⁴ Článek 310 (bývalý článek 268) „*Pro každý rozpočtový rok musí být veškeré příjmy a výdaje Unie předběžně vyčísleny a zahrnuty do rozpočtu. Roční rozpočet Unie stanoví Evropský parlament a Rada v souladu s článkem 314.*“ Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava II., Finanční ustanovení, bod 1, s. 237. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.

²⁵ Blíže viz European NAVigator. Laurence Maufort. Translated by the Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe CVCE.,str. 3. Zdroj: ENA [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://www.ena.lu/budgetary_principles-2-19694>.

uvedených ustanoveních. Ustanovení čl. 18 obsahuje taxativní výčet účelově vázaných příjmů sloužících pro účely financování zvláštních výdajů. Nařízení dále stanoví povinnost založit pro výše uvedené položky jednotlivé rozpočtové kapitoly dle jejich dělení a pokud je to možné i uvedení konkrétní výše částek určených pro tu kterou rozpočtovou kapitolu. Ustanovení článku 20 pak hovoří o možných případech přípustnosti zápočtů. Podstatu této výjimky nejlépe charakterizuje odstavec 1: *„Prováděcí pravidla mohou stanovit případy, kdy mohou být určité příjmy odečteny od faktur nebo žádostí o platbu, které jsou poté vyplaceny v čisté částce“*.

Tzv. pravidlo neurčenosti příjmů najdeme rovněž v rozhodnutí Rady o založení vlastních zdrojů Evropských společenství. I přesto jsou však povoleny určité výjimky. Mezi všemi můžeme zmínit finanční příspěvky členských států určené jako zdroj peněžních prostředků pro chod konkrétních vědeckých výzkumných programů nebo již výše zmíněné zvláštní výdaje dle čl. 18, kterými se rozumí kupříkladu finanční příspěvky států ucházejících se o členství v EU, jež jsou určeny opět na určité programy fungující v rámci EU. Zásada hrubého rozpočtu, související s výše uvedeným čl. 20 finančního nařízení, rovněž zná jisté výjimky, které jsou však spíše technické povahy a upravují méně složité případy.

1.3.1.3 Zásada specifikace

Rozpočtové prostředky mohou být vyčleněny pouze pro určitý předem stanovený účel. Toto pravidlo slouží k tomu, aby se předešlo vzniku možných nesrovnalostí kolem čerpání a užití rozpočtových prostředků. Pro správné fungování jakékoliv instituce je nutno dbát na rozpočtovou kázeň a pořádek při nakládání s finančními prostředky organizace světového významu, kterou Evropská unie, jako konstituující se protipól gigantů USA, Ruska a Číny, bezesporu je. Je tedy důležité eliminovat jakékoliv formy neprůhlednosti a nejasností, a to jak v okamžiku, kdy je užití rozpočtových prostředků schváleno, tak i následně v průběhu jejich samotného užití a čerpání.

Pro účely výkladu této zásady je možno si představit rozpočet ve dvou rovinách, a to v rovině horizontální a v rovině vertikální.²⁶ Každou z nich můžeme dále členit na dílčí části. Rovina horizontální člení všeobecné návrhy příjmů a výdajů do úseků podle jednotlivých institucí zřízených Smlouvou o založení ES. Pro oblast vertikální, svislé roviny dělení, je rozhodujícím kritériem hledisko účelnosti při dělení rozpočtových prostředků, a to především do jednotlivých částí, nadpisů, kapitol, článků, bodů, či odstavců. Jelikož v době, kdy probíhá příprava rozpočtu, není vždy možno přesně odhadnout objem potřebných finančních prostředků, je nutno přistoupit k tvorbě rezerv. Finanční nařízení zahrnuje tři typy rozpočtových rezerv:²⁷

- **účelové bilanční rezervy,**
- **záporné rezervy,**²⁸
- **rezervy pro nouzovou pomoc třetím zemím a rezervy vztahující se k půjčkám Společenství a záruky třetím zemím.**²⁹

Princip specifikace se zde projevuje právě ve faktu, že finanční prostředky z rezerv mohou být použity pouze na výše uvedené účely.

1.3.1.4 Zásada ročního rozpočtování

Příjmy rozpočtu Evropské unie, stejně jako jeho výdaje, jsou rozpočtovány vždy na období jednoho kalendářního roku. To znamená, že každý rok je zpracováván nový

²⁶ In: European NAVigator. Laurence Maufort. Translated by the Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe CVCE.,str. 5 Zdroj: ENA [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://www.ena.lu/budgetary_principles-2-19694>.

²⁷ (Tamtéž)

²⁸ *článek 44: „Oddíl rozpočtu Komise může obsahovat \zápornou rezervu\, jejíž maximální výše činí 200 milionů EUR. Tato rezerva, která bude zapsána ve zvláštní hlavě, může obsahovat jak položky závazků, tak položky plateb. Tato rezerva musí být vytvořena před koncem rozpočtového roku prostřednictvím převodu postupem podle článků 22, 23 a 25.“* Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, hlava II, kap. 1-8, s. 81-86, Zdroj: Eur-Lex[online]. 2011 [cit. 2011- 08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>>.

²⁹ *článek 45:“ 1. Oddíl rozpočtu Komise obsahuje tyto dvě rezervy: a) rezervu na pomoc při mimořádných událostech pro třetí země; b) rezervu na úvěry a záruky za úvěry Společenství poskytnuté třetím zemím.2. Podmínky zapsání, použití a financování rezerv uvedených v odst. 1 písm. a) a b) stanoví nařízení Rady o rozpočtové kázní a nařízení Rady, kterým se provádí rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů Společenství.“* (Tamtéž)

plán hospodaření s rozpočtovými prostředky. Rozpočet je vždy schválen pouze na jeden rozpočtový rok, který začíná 1. ledna a končí 31. prosince.³⁰ V této souvislosti je však důležité poukázat na skutečnost, že většina z rozpočtových operací, které se v průběhu roku uskuteční, jakož i celá rozpočtová koncepce je ve skutečnosti výsledkem střetu koncepce dlouhodobého plánování EU v časovém horizontu několika let, která je souhrnem mnohých plánů, programů, výzkumů a metodik, s aktuální situací a výhledem pro rok, na který je rozpočet EU připravován. Musí se tedy i přes požadavky koncepce dlouhodobého plánování vždy přizpůsobit soudobé politice a potřebě evropských států a institucí.

Článek 7 finančního nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství³¹ rozděluje položky rozpočtových kapitol následovně:

- 1. tzv. časově nerozlišené položky,**
- 2. tzv. časově rozlišené položky,**
 - a. položky závazků,³²*
 - b. položky plateb.³³*

Časově nerozlišené položky se vyznačují tím, že položky závazků a plateb jsou zde shodné. Položka závazky je vyčleněna pro tvorbu rezerv za účelem úhrady následných výdajů. Položka platby zahrnuje průběh skutečných finančních toků, k nimž v rozpočtovém roce dochází. Konkrétně se jedná o výdaje na chod a fungování institucí a administrativy, platby členským zemím, výdaje zemědělského a garančního fondu, ručení za půjčky, výdaje vyplývající ze samotné podstaty existence a fungování Evropské unie a jejího charakteru nadnárodního společenství sdružujícího většinu evropských států. Výdaj, který je schválen, je i proveden v časovém rámci jednoho fiskálního roku. Neexistuje zde zpoždění plateb, tedy časové intervaly mezi přijatým splatným závazkem a jeho úhradou.

³⁰ Viz čl. 313 Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava II., Finanční ustanovení, bod 1, s. 239. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.

³¹ *článek 7 1.* Rozpočet obsahuje časově rozlišené položky, které sestávají z položek závazků a z položek plateb, a časově nerozlišené položky. (Tamtéž)

³² *článek 7 2.* S výhradou čl. 77 odst. 2 a čl. 166 odst. 2 kryjí položky závazků v průběhu běžného rozpočtového roku celkové náklady právních závazků. (Tamtéž)

³³ *článek 7 3.* Položky plateb kryjí výdaje ke splnění právních závazků zapsaných v běžném rozpočtovém roce nebo v předchozích rozpočtových letech. (Tamtéž)

Časově rozlišené položky jsou oproti výše uvedenému závazky a platby vyčleněné pro položky, u nichž dochází k nevyhnutelnému zpoždování při provádění operací, které jsou realizovány v časových intervalech. Platby mají rozsah jak strukturální, tak externí a zahrnují i vnitřní politiku.

V oblasti ročního rozpočtu přinesla jistou úpravu Lisabonská smlouva, která zrušila dělení výdajů na „povinné a nepovinné“. Tato změna vedla k rozšíření působnosti Evropského parlamentu, který měl dosud při schvalování rozpočtu rozhodovací pravomocí pouze ve vztahu k výdajům nepovinným. Za velmi zásadní vliv Lisabonské smlouvy lze považovat nový způsob rozpočtové procedury, která bude zjednodušena a redukována na pouhé jedno čtení v Radě a Evropském parlamentu, po němž bude následovat jednání tzv. dohodovacího výboru,³⁴ jehož cílem bude ve lhůtě 21 dnů dojednat podobu rozpočtu tak, aby byla přijatelná zástupci Evropského parlamentu i Rady. Tento dokument nabude formu návrhu rozpočtu EU, který musí být oběma částmi rozpočtového orgánu odsouhlasen a schválen.³⁵ Další vliv má Lisabonská smlouva na problematiku rozpočtového provizoria. Zavádí novou pravomoc Rady umožnit v případě rozpočtového provizoria³⁶ na návrh Komise překročení 1/12 výdajů, což může být dále upraveno ze strany Evropského parlamentu, který je však oprávněn provést zásah pouze směrem ke snížení částky navržené Komisí.

1.3.1.5 Zásada vyrovnanosti rozpočtu

Je třeba důsledně dbát na to, aby rozpočet Evropské unie byl vyrovnaný,³⁷ tedy aby mezi jeho příjmovou a výdajovou stránkou panovala shoda a nedocházelo k vytváření rozpočtového schodku. Podstata této základní rozpočtové zásady spočívá v požadavku, aby rozpočet Evropské unie byl nastaven způsobem, kdy výdaje

³⁴ Zdroj: *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/budget/budget_detail/deciding_en.htm.

³⁵ Viz Analýza dopadů Lisabonské smlouvy, vypracoval odbor koncepční a institucionální Útvaru ministra pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR.; s. 58. Zdroj: *Úřad vlády* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analiza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>.

³⁶ Viz čl. 315 Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava II., Finanční ustanovení, bod 1, s. 242. Dostupné z WWW: ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm.

³⁷ Viz článek 310 (Tamtéž s. 237).

nepřevyšují příjmy, tedy tak, aby výdaje byly s příjmy minimálně shodné. V případě, kdy příjmy výdaje převyšují, byť by je převyšovaly i výrazně, což je však velmi málo pravděpodobné, nenastává žádná komplikace. Pokud však výdaje není možné pokrýt z příjmů, které jsou k dispozici, může nastat složitá situace. Celková výše výdajů Evropské unie je limitována mezi vlastních zdrojů. Na rozdíl od rozpočtového práva národních států vykazuje rozpočtové právo Evropské unie jistá specifika, která se mimo jiné projevují i v zásadě vyrovnanosti rozpočtu. V případě, že by došlo k situaci, kdy by Evropská unie nedisponovala dostatečným množstvím finančních prostředků, nemusí přistupovat k řešení této situace formou úvěrů a půjček a aby byla schopna pokrýt své výdaje, přistupovat k zadlužení, které by mohlo mít mnoho negativních důsledků. V tomto ohledu je velmi důležité znění článku 14³⁸ finančního nařízení, které jasně stanoví dvě základní důležitá pravidla. Prvním z nich je již výše zmiňovaný požadavek na vyrovnanost příjmových a výdajových položek rozpočtu EU, druhým a poměrně zásadním, je pravidlo, které explicitně zakazuje určitým subjektům³⁹ EU upisovat půjčky. Těmi jsou subjekty zřízené Evropskou unií, které jsou nadány právní subjektivitou a jsou faktickými příjemci subvencí z rozpočtu EU. Existence tohoto zákazu je důsledkem oprávněných obav členských států, aby nedošlo k roztočení spirály zadlužení Evropské unie jako takové a schodek nezatěžoval svou existenci členské státy EU. Problematiku vyrovnanosti rozpočtu EU upravuje rovněž článek 310 (bývalý článek 268) konsolidovaného znění Smlouvy o fungování Evropské unie. V průběhu rozpočtového hospodaření mohou zpravidla nastat dvě situace. První z nich, kladná, je případ rozpočtového přebytku, kdy výdaje rozpočtu, odhadované na rozpočtový rok, jsou nižší než příjmy. Příčinou této situace může být kupříkladu velmi dobrá hospodářská situace, správné nastavení právních norem, ekonomika v cyklické fázi

³⁸ Článek 14: “ 1. Příjmy a položky plateb rozpočtu musí být vyrovnané. 2. Aniž je dotčen čl. 46 odst. 1 bod 4, Evropské společenství, Evropské společenství pro atomovou energii a subjekty zřízené Společenstvím uvedené v článku 185 nesmějí upisovat půjčky.“ Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>>.

³⁹ Článek 185: “ 1. Komise přijme rámcové finanční nařízení pro subjekty zřízené Společenstvím, které mají právní subjektivitu a skutečně dostávají subvence z rozpočtu. Finanční předpisy těchto subjektů se mohou odchýlit od rámcového nařízení pouze tehdy, pokud je to nezbytné pro zvláštní potřeby jejich činnosti, a s předchozím souhlasem Komise. 2. Evropský parlament uděluje subjektům uvedeným v odstavci 1 na doporučení Rady absolutorium za plnění rozpočtu. 3. Interní auditor Komise vykonává vůči subjektům uvedeným v odstavci 1 stejné pravomoci jako vůči útvarům Komise. 4. Subjekty uvedené v odstavci 1 používají účetní pravidla uvedená v článku 133, aby jejich účty mohly být konsolidovány s účty Komise.“ (Tamtéž).

oživení, či hospodářského růstu. Tento přebytek je přímým důsledkem principu vyrovnanosti a je tedy rozdílem mezi příjmy a výdaji. Finanční prostředky tvořící přebytek nemohou být umístěny do rezervy, a proto musí být součástí rozpočtové kalkulace pro následující rozpočtový rok prostřednictvím tzv. opravného rozpočtu. Pokud je bilance kladná, (přebytek) je zapsána na straně příjmů. Naopak tam, kde je záporná (schodek), je vedeno na straně výdajů, i když tento spíše hypotetický případ nastává, na rozdíl od rozpočtového hospodaření členských států, na úrovni rozpočtu Evropské unie pouze výjimečně. Podle právní úpravy před vstupem Lisabonské smlouvy v platnost je zůstatek rozpočtového hospodaření v případě přebytku pro každý rozpočtový rok veden jako příjem rozpočtu následujícího rozpočtového roku. Pokud nastane situace rozpočtového schodku, je tato částka vedena jako položka plateb. Již v průběhu rozpočtového procesu jsou v závislosti na aktuální situaci buď položky příjmů, nebo plateb zapisovány do rozpočtu. K tomuto zápisu dochází prostřednictvím návrhu na změnu předloženého rozpočtu orgánem oprávněným k předložení návrhu na změnu předběžného návrhu rozpočtu na základě nových údajů, které nebyly známé v době jeho sestavení. Takovým orgánem je Komise, která tak může učinit buď z vlastního podnětu, nebo na žádost ostatních orgánů. Tento návrh může předložit Radě, která jej dále postoupí Evropskému parlamentu, a to nejpozději 15 dní před prvním čtením.

Na základě rozhodnutí o systému vlastních zdrojů a jeho prováděcího nařízení Rady jsou provedeny odhady těchto položek. Základní funkcí tzv. opravného rozpočtu je zachycení a promítnutí rozdílů mezi skutečným rozpočtem každého rozpočtového roku a odhady tohoto rozpočtu. Tento rozdíl byl vypočten po vyúčtování všech účetních operací za rozpočtový rok. Předběžný návrh opravného rozpočtu je předkládán Komisi ve lhůtě 15 dnů po předložení prozatímních účtů. Existence přebytku rozpočtu Evropské unie je poměrně obvyklou situací. Z tohoto důvodu byl zaveden tzv. mechanismus záporné rezervy. I přesto, že fungování takového mechanismu je v zásadě porušením principu rovnováhy, je nespornou skutečností, že sehrává důležitou roli, neboť nepřímo přispívá k udržení vyrovnaného rozpočtu.

Skládá se z financování nových výdajů úsporami za předpokladu, že budou provedeny v průběhu rozpočtového roku. Tato rezerva, zastoupená zápornou částkou v rozpočtu, by měla být vyplněna v průběhu roku převody z rozpočtových položek, kde se

objevil přebytek. V důsledku Lisabonské smlouvy se však stala nepoužitelnými dosavadní ustanovení týkající se procesu schvalování převodu prostředků mezi rozpočtovými položkami. Do doby, než bude provedena aktualizace předmětných ustanovení, se tato problematika bude řídit přechodnými opatřeními⁴⁰ vzešlými z dohody mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí.⁴¹

1.3.1.6 Zásada zúčtovací jednotky

Tato zásada stanoví požadavek, aby souhrnný rozpočet byl vyjádřen v zúčtovacích jednotkách.⁴² Již od svého vzniku, tedy od roku 1952, byl rozpočet jednoho ze tří tehdejších Společenství, a to rozpočet ESUO, vyjádřen v zúčtovacích jednotkách odlišných od měn členských států.⁴³ Zúčtovací jednotkou plateb v Evropské unii byla tehdy jedna z nejstabilnějších měn světa, americký dolar. Stejný požadavek jako ESUO byl stanoven také ve smlouvách zakládajících EHS a ESAE. Mezi lety 1958 a 1960 byl zúčtovací jednotkou rozpočtů tehdejšího EHS a ESAE belgický frank. Rozpočet ESUO byl však od roku 1958 vypracováván odlišným způsobem. Zúčtovací jednotka byla definována tzv. fixní hmotností zlata, nebo tzv. zlatou paritou. Tento způsob zúčtování je nazýván Brettenwoodský systém, jelikož vznikl jako výsledek dohod uzavřených ve městě Bretton Woods.⁴⁴ Roku 1961 byl tento systém zlaté parity zúčtovací jednotky rozšířen i na EHS a ESAE. Ke změně dochází až roku 1978, kdy ve snaze zajistit vyšší míru stability finančního prostředí Společenství byla

⁴⁰ Viz čl. 316 Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava II., Finanční ustanovení, bod 1, s. 242 – 243. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.

⁴¹ Analýza dopadů Lisabonské smlouvy, vypracoval odbor koncepční a institucionální Útvaru ministra pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR.; s. 59. Zdroj: Úřad vlády ČR [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.

⁴² Článek 277 Smlouvy o ES, článek 181 Smlouvy o ESUO a článku 16 nařízení Rady č. 1605/2002.

⁴³ Článek 2 rozhodnutí ESUO č. 3-52 ze dne 23. prosince 1952.

⁴⁴ „V roce 1944 byl na zasedání v americkém Bretton Woods vytvořen nový měnový systém, jehož základem byl americký dolar. Každý dolar byl podložen zlatem a ostatní měny měly vůči němu téměř fixní kurz. Světová ekonomika tím získala stabilitu a dolar pozici neomezeného vládce světových financí. Dolar se stal hlavní měnou pro mezinárodní obchod, ukládání úspor a devizových rezerv světových centrálních bank. To vydrželo téměř 30 let, než se v roce 1971 Bretton-Woodský měnový systém rozpadl.“ Zdroj: Aktuálně [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://blog.aktualne.centrum.cz/blog/stepan-pirko.php?itemid=6083>>.

zlatá parita zúčtovací jednotky nahrazena košem vybraných měn evropských států. Byla vytvořena evropská zúčtovací jednotka (EUA). Jejím základem byl vážený průměr hodnot měn členských států.⁴⁵ V březnu roku 1979 (zpětně k 1. lednu 1979) došlo ke vzniku Evropského měnového systému (European Monetary System), jehož cílem byla především stabilizace měnových kurzů, podpora konvergence členských států, podpora měnové integrace směrem k hospodářské a měnové unii. K základním znakům tohoto systému patřila Evropská měnová jednotka ECU (European Currency Unit),⁴⁶ která byla vytvořena uměle jako koš měn členských států. Váhy jednotlivých měn zahrnutých v měnovém koši reflektovaly ekonomickou sílu členských států. Složení měn v koši ECU bylo pravidelně v pětiletých intervalech revidováno. Od roku 1981 se stala ECU zúčtovací jednotkou pro rozpočet Společenství.⁴⁷ ECU měla dvě linie. V linii oficiální byla zúčtovací jednotkou, neoficiálně plnila funkci rezervní, byla měnou užívanou centrálními bankami k intervencím na devizových trzích. Významným předělem v měnové oblasti Společenství byl rok 1999, kdy se k zavedení hospodářské a měnové unie přidává vytvoření jednotné měny Euro,⁴⁸ která se současně stává i zúčtovací jednotkou souhrnného rozpočtu Společenství, a to pro sestavování a plnění rozpočtu a pro předkládání účtů.⁴⁹

1.3.1.7 Zásada řádného finančního řízení

Princip řádného finančního řízení velmi úzce souvisí s principem hospodárnosti, účinnosti a efektivity. Hospodárné využívání zdrojů reprezentuje snahu, aby prostředky použité orgánem při provádění jeho činností byly k dispozici ve správnou dobu, v dostatečném množství a za nejvýhodnější cenu. Princip účinnosti je vyjádřením optimálního vztahu mezi prostředky, které byly vynaloženy, a dosaženým výsledkem.

⁴⁵ Viz čl. 10 finančního nařízení ze dne 21. prosince 1977.

⁴⁶ Zdroj: *Zavedení Eura* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_evrop_men_sys.html>.

⁴⁷ Viz. čl. 10 finančního nařízení ze dne 21. prosince 1977, ve znění finančního nařízení ze dne 16. prosince 1980.

⁴⁸ Viz čl. 320 Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava II., Finanční ustanovení, bod 1, s. 244. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.

⁴⁹ Článek 16 nařízení Rady č. 1605/2002.

Zásada efektivity⁵⁰ se týká dosažení stanovených cílů a zamýšlených výsledků. Základem pro efektivní nakládání se zdroji je s co nejnižšími náklady dosáhnout co nejvyššího přínosu a nejlepšího výsledku. Aplikace principu řádného finančního řízení vychází ze způsobu určení konkrétního, měřitelného, dosažitelného, odpovídajícího a časově vymezeného cíle vytyčeného pro všechny oblasti aktivity. Dosahování cílů není tedy nahodilou činností, ale předem připravenou, promyšlenou a plánovanou aktivitou s přesným stanovením postupů. Průběh tohoto procesu a postupu k cíli je sledován a analyzován za užití mnoha indikátorů, které řídí postup směrem od zdrojů finančních prostředků k výsledku dosaženému jejich užitím. Příslušné útvary zpravující výdaje předávají informace rozpočtovému orgánu, a to každoročně a nejpozději s dokumenty přiloženými k předběžnému návrhu rozpočtu. Pro zjednodušení a zdokonalení rozhodování provádějí příslušné orgány dle pokynů Komise u všech programů a činností spojených se značnými výdaji hodnocení ex ante a ex post. Výsledky těchto hodnocení jsou předány útvarům příslušným pro výdaje a dále útvarům legislativním a rozpočtovým připravujícím návrh rozpočtu. Takovým hodnocením, jakož i finančním výkazem, musí být doložen každý návrh předložený legislativnímu útvaru, z jehož obsahu vyplývá vysoká pravděpodobnost, že ve svém důsledku by mohl mít vliv na rozpočet EU, včetně případných změn počtu pracovních míst.⁵¹

1.3.1.8 Zásada průhlednosti

Rozpočet je sestavován a plněn a účty jsou předkládány v souladu se zásadou průhlednosti. Je nutno trvat na jejím striktním dodržování ve všech fázích, kterými rozpočet prochází, tedy již od samotné přípravy návrhu rozpočtu, přes jeho provádění, až po závěrečné shrnutí rozpočtových výdajů. Rozpočet a opravné rozpočty schválené s konečnou platností se z podnětu předsedy Evropského parlamentu zveřejní do dvou

⁵⁰BAKEŠ, Milan, et al. *Finanční právo*. 5. aktualizované. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-801-6. s. 131.

⁵¹Viz čl. 322 Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava II., Finanční ustanovení, bod 1, s. 245. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.

měsíců ode dne prohlášení o jeho schválení s konečnou platností v Úředním věstníku Evropských společenství. Zde se zveřejňují rovněž konsolidované finanční výkazy, jakož i zprávy jednotlivých orgánů o finančním řízení.⁵²⁵³

1.4 Vývoj systému financování Evropské unie

Přelomovým rokem pro počátek historie celé Evropské unie je rok 1951. Tehdy došlo k dovršení integračních snah v oblasti uhelného a ocelářského průmyslu, které vyústily ve zřízení Společenství uhlí a oceli jako významné instituce, která měla za úkol koordinaci politik v oblasti uhelného a ocelářského průmyslu v rámci Evropy. Financování tohoto uskupení bylo zabezpečeno příjmy plynoucími z poplatků, které byly subjekty z odvětví uhlí a oceli povinny hradit. O pár let později, roku 1957, proces integrace kontinuálně pokračoval a zaměřil se jednak na prohloubení spolupráce v oblasti politiky atomové energie, představované Evropským společenstvím pro atomovou energii, jednak na oblast ekonomiky a hospodářství, kdy došlo k založení Evropského hospodářského společenství.⁵⁴ Na chod a existenci EHS v období krátce po jeho vzniku přispívaly jeho členské státy, rozsah těchto příspěvků byl určen proporcionálně, za užití kritéria velikosti státu.⁵⁵ Již na počátku integrace Smlouva o založení Evropských společenství z 25. března 1957 formulovala rozpočet ve svém článku 171 a existoval zde předpoklad vzniku systému vlastních zdrojů namísto příspěvků do členských států. Souhrnný rozpočet tedy nefungoval vždy v podobě tak, jak ho známe dnes. Na počátku evropské integrace, v prvních letech existence Společenství, existovalo paralelně vedle sebe několik různých rozpočtů:

⁵²Viz čl. 318, 319, 325 (Tamtéž s. 244 - 246).

⁵³ Viz čl. 29 nařízení Rady č. 1605/2002.

⁵⁴ Zakládajícími státy byla Spolková republika Německo, Francie, Itálie a Benelux (Belgie, Nizozemí a Lucembursko).

⁵⁵ Viz KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 43.: „Německo, Francie a Itálie financovaly po 28 % rozpočtu, Belgie a Nizozemsko po 7,9 % a Lucembursko 0,2 %.“

- 1. Všeobecný rozpočet Evropských společenství.**
- 2. Provozní, výzkumný a investiční rozpočet Evropského sdružení pro atomovou energii.**
- 3. Správní a provozní rozpočet Evropského společenství uhlí a oceli.**

Toto dělení vyplývalo právě z faktu, že na počátku existovala tři výše uvedená společenství. Po vzniku Společenství totiž jako jednu z hlavních otázek bylo nutno řešit otázku získání vlastních příjmů Společenství, a to systémem, který by byl autonomní, nezávislý na politické moci a zaručil by Společenství každoroční pravidelný zdroj financování. K tomu, aby toho Společenství mohlo dosáhnout, bylo zapotřebí zesílit pravomoc jeho orgánů, především Parlamentu, který by mohl kontrolovat hospodaření s vlastním rozpočtem. Nejvýznamnější krok směrem k souhrnnému rozpočtu představovala Smlouva z 8. dubna 1965, která konstituovala jednotnou Radu a jednotnou Komisi Evropských společenství, a dále smlouva z 8. dubna roku 1965, která doplnila ustanovení dříve platných smluv týkajících se rozpočtu a umožnila snížit počet dříve sestavovaných rozpočtů nejprve na tři, poté na dva. Roku 1966 byl mezi Francií a ostatními členskými státy uzavřen tzv. Lucemburský kompromis a následně roku 1967 byly sloučeny řídicí orgány všech tří společenství ESUO, EHS a Euratomu. Přelomovým okamžikem při konstituování systému vlastních zdrojů byl rok 1970, kdy bylo vydáno Rozhodnutí Rady ES o nahrazení finančních příspěvků členských států vlastními zdroji Společenství.⁵⁶ V tomto rozhodnutí byl nastíněn nový, autonomní systém, přinášející nový pohled na financování Společenství. Důležitým předělem byla rovněž v letech 1970 až 1975 uskutečněná rozpočtová reforma, kdy rozhodovací pravomoc týkající se rozpočtu ES byla svěřena Parlamentu. Celý systém byl tedy napříště založen na postavení Komise jako navrhovatele a předkladatele rozpočtu a postavení Parlamentu, který návrhy Komise posuzuje a přijímá, nebo odmítá. Jádrem této reformy v oblasti příjmů rozpočtu ES bylo nahrazení dosavadních příspěvků vlastními zdroji Společenství. Nově vytvořený systém vlastních zdrojů zahrnoval tři hlavní příjmové kapitoly. Jednak tzv. tradiční vlastní zdroje, představované první a druhou příjmovou kapitolou, skládající se - v první kapitole z dávek plynoucích v rámci společné zemědělské politiky na zemědělské produkty plynoucí do EU

⁵⁶ Úř. věst. L 356, 31.12.1985, s. 1

ze třetích zemí spolu s dávkami uvalenými na produkci cukru a isoglukózy (tzv. dávky zemědělské). Jelikož tyto dávky představovaly příjmový zdroj rozpočtu od roku 1971 a měly pro financování Společenství mimořádný význam, jsou právě tyto označovány jako zdroje tradiční. V druhé kapitole to byly pak příjmy ze cla uvaleného na zboží vstupující do EU, které podléhá společnému celnímu sazebníku. Kromě zde uvedených tradičních vlastních zdrojů skupinu uzavírala třetí příjmová kapitola, představovaná procentem daně z přidané hodnoty z harmonizovaného vyměřovacího základu DPH členských států. Tento zdroj se však na počátku svého vzniku potýkal s problémem spočívajícím v určení závazného způsobu kalkulace výše odvodu z DPH, a to i navzdory směrnici požadující sjednocení systému DPH, která roku 1967 zavedení toho zdroje předcházela. Úspěch slavila harmonizace vyměřovacího základu DPH až roku 1977 v souvislosti s vydáním šesté směrnice. Počátek odvodu z harmonizovaného vyměřovacího základu DPH do rozpočtu EU se tak datuje až do roku 1979.⁵⁷ V mezidobí, za účelem doplnění chybějících příjmů, plynuly do rozpočtu EU namísto podílu z DPH finanční prostředky určené dle HNP v tržních cenách. V průběhu let se však ukázalo, že příjmy z výše uvedených zdrojů nejsou schopny pokrýt celou výši finančních prostředků potřebných pro realizaci politik a programů Společenství. Jelikož Lucemburská dohoda stanovila nepřekročitelný limit pro výši harmonizovaného vyměřovacího základu na 1 %, nebyla v oblasti zdroje z DPH možnost flexibilního přizpůsobení výše odvodů aktuálním potřebám Společenství.

Významným mezníkem v řešení otázky zvýšení příjmů rozpočtu Společenství byla dohoda vzešlá ze zasedání ve Fontainebleau roku 1985, která přinesla navýšení limitu pro odvod z vyměřovacího základu DPH. Rozsah tohoto navýšení byl ovlivněn přístupem nových členských států Španělska a Portugalska. S účinností od roku 1986 byl výše uvedený limit navýšen na 1,4 %.

Roku 1988 pod vedením předsedajícího komisaře J. Delorse bylo Evropskou komisí navrženo velké množství změn v oblasti rozpočtového práva Společenství.⁵⁸ Po mnoha jednáních byl přijat návrh, aby se vlastním zdrojem Společenství stal hrubý národní produkt. Od roku 1988 se tedy čtvrtou příjmovou kapitolou stal odvod států

⁵⁷ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 46-47.

⁵⁸ (Tamtéž s. 48-49).

plynoucí z jejich hrubého národního produktu. K dosažení potřebného konsensu ohledně čtvrtého vlastního zdroje významnou měrou přispěla skutečnost, že tento zdroj nejlépe odpovídá odlišnostem v platební schopnosti členských států. V průběhu jednání bylo namítnuto, že tento zdroj se svou koncepcí vykazuje spíše znaky příspěvku. Pro jeho zavedení však hovořily jednak potenciální velké příjmy, které by tento vlastní zdroj měl do rozpočtu přinést, jakož i princip spravedlnosti, který tento, v pořadí již čtvrtý vlastní zdroj, bezezbytku ctí a naplňuje. V souvislosti s touto změnou byla navržena též úprava zdroje z DPH spočívající ve snížení sazby. Cílem takové úpravy bylo ulehčení situace ekonomicky slabších států po zavedení zdroje z HNP. Toto řešení však přijato nebylo. Jedinou změnou v oblasti DPH bylo stanovení limitu výše harmonizovaného vyměřovacího základu, na něhož se vztahovala jednotná sazba, a to na úroveň 55 % HNP státu.

Počátkem 90. let byla na jednání v Edinburghu uzavřena dohoda o prodloužení rozpočtového rámce na sedmileté období. Nově byla tedy stanovena jeho délka na léta 1993 – 1999. Současně bylo plánováno zvýšení stropu rozpočtu, a to z původních 1,20 %, až na 1,27 % HNP. Pro rok 1999 bylo schváleno omezení položky závazků na hranici 1.335 % HNP. Kroky, které byly po Edinburghské dohodě učiněny, ať již v otázce plánovaného poklesu odvodů z třetího zdroje, jakož i uznání jeho regresivnosti, sledovaly myšlenku nárůstu podílu nového, čtvrtého zdroje, na celkových příjmech rozpočtu.⁵⁹

Koncem výše uvedeného sedmiletého období, roku 1999, bylo zapotřebí stanovit nový, sedmiletý finanční rámec pro léta 2000 až 2006. Tento finanční rámec již počítal i s finančními prostředky pro státy, s jejichž přistoupením se v průběhu sedmiletého období počítalo. Velkým tématem jednání v Berlíně bylo stanovení pravidel a požadavků na systém vlastních zdrojů. Bylo deklarováno, že systém by měl odpovídat požadavkům jednoduchosti, efektivnosti, měl by být systémem transparentním, a jako nejdůležitější byl vyjádřen požadavek, aby tento systém reflektoval rozdíly v platební schopnosti jednotlivých členských států. Významná změna s účinností od roku 2002

⁵⁹ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 50.: „Velikost odvodů z vyměřovacího základu z DPH proto měla v postupných krocích klesat z 1,4 na 1,0%, přičemž maximální výše tohoto základu neměla přesahovat 50% HNP u zemí s HNP < 90% průměru ES v roce 1991. Ostatní země se k této hranici měly přibližovat jejím jednocentním snižováním, přičemž v roce 1995 to mělo být 54% a v roce 1999 měly všechny státy dosáhnout 50 % limitu.“

se odehrála v oblasti hrubého národního produktu, kdy napříště se stal základem pro odvod příspěvku hrubý národní důchod. Tato změna souvisela s požadavky Nařízení o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství – ESA 95. Veškeré závěry z jednání byly ztvrzeny Radou v novém Rozhodnutí o systému vlastních zdrojů ES, které uložilo Komisi vytvoření kalkulace pro maximální výši položek plateb i závazků při aplikaci nejnovějších ukazatelů. Vzorce stanovené v rozhodnutí, jakož i vzorce vytvořené Komisí, stejně i odpovídající výpočty nových limitů pro položky závazků a plateb jsou obsaženy v Příloze č. 1 této práce. Berlínská dohoda se dále projevila také v oblasti DPH, jejíž maximální sazba nastoupila cestu poklesu a to pro rok 2002 a 2003 z původního 1 % až k hranici 0,75 %, s účinností od roku 2004 pak 0,50 %. Limitní hranice pro vyměřovací základ DPH pak 50 % HND. Do oblasti tradičních vlastních zdrojů se Berlínská dohoda projevila zvýšením podílu, ponechanému členskému státu k úhradě inkasních nákladů výběru cla a dávek z cukru na hranici 25 %, a to od roku 2001.⁶⁰

Dne 23. června 2002, záhy po vypršení Smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli, provozní rozpočet Evropského společenství uhlí a oceli zanikl a některé přidružené operace se staly součástí tzv. zbytkového rozpočtu, z něhož posléze vznikl Souhrnný rozpočet Evropských společenství. V praxi došlo však také k případům, kdy zásada jednotnosti byla překračována tím, že některé z finančních operací Společenství nebyly obsaženy v souhrnném rozpočtu, probíhaly zcela odděleně od tohoto systému.⁶¹ To se týká rovněž některých provozních nákladů vzniklých v souvislosti se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou a také policejní a justiční spoluprací v oblasti trestních věcí. Mimo systém rozpočtu je postaveno financování Evropského rozvojového fondu,⁶² dále finanční aktivity Evropské investiční banky, která je nadána právní subjektivitou a finanční nezávislostí. Mimo to některé

⁶⁰ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 50 – 51.

⁶¹ *Článek 5 odst. 1.* „S výhradou článku 74 nesmí být žádný příjem ani výdaj uskutečněn, pokud není zaznamenán v rozpočtové položce“. *Článek 74* „Příjmy z pokut, penále a sankcí a úroků se nezaznamenávají jako příjmy rozpočtu s konečnou platností, dokud mohou být rozhodnutí, která je ukládají, zrušena Soudním dvorem. První pododstavec se nepoužije na rozhodnutí o schválení účetní závěrky nebo o finančních opravách.“ Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, hlava II, kap. 1-8, s. 81-86, Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>>.

⁶² Finanční nástroj pro spolupráci Společenství (Evropské unie) se státy s oblasti Ariky, Kaibiku a Pacifiku.

z evropských decentralizovaných entit, především různé druhy Evropských agentur, mají svůj vlastní rozpočet.

Roku 2005 se konal summit Evropské Rady v Bruselu. Jedním z jeho úkolů bylo schválení finančního rámce pro léta 2007 – 2013. Výsledkem jednání bylo Rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů ES, vydané roku 2007. Limit vlastních zdrojů pro nadcházející období byl ponechán na úrovni 1,24 % HND pro položky plateb a 1,31 % HND pro položky závazků. Interinstitucionální dohoda uzavřená v květnu 2006⁶³ stanovila omezení průměrných stropů na 1,0 % HND pro platby a 1,024 % HND pro závazky. U zdroje z DPH byl strop pro vyměřovací základ ponechán na úrovni 50 % HND členského státu. Nejzásadnější změnou však bylo snížení sazby zdroje z DPH. Oproti dohodě z Berlína, kdy maximální výše sazby aplikované na harmonizovaný vyměřovací základ byla 0,50 %, klesla účinností od roku 2007 na 0,30 %. Rozhodnutí Rady č. 2007/436 s pojmem maximální sazba DPH již nenakládá, a to z toho důvodu, že jak je níže uvedeno, v souvislosti s korekcemi pro Spojené království fungoval dřívější systém výpočtu jednotné sazby jako rozdíl maximální sazby a korekce pro Spojené království ve formě sazby zmrazené. Jelikož korekce pro Spojené království bude nadále hrazena pouze ze zdroje z HND, přestává tak zmrazená sazba existovat a počínaje Rozhodnutím Rady č. 2007/436⁶⁴ je užívána pouze sazba jednotná, avšak se čtyřmi výjimkami, kterými jsou Rakousko (0,225 %), Německo (0,15 %), Nizozemsko a Švédsko (0,10 %).⁶⁵

⁶³ Úřední věstník Evropské unie 2006/C 139/01 ze dne 14. 6. 2006.

⁶⁴ Úř. věst. L 163, 23.6.2007, s. 17. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011 -09 -15]. Dostupné z WWW: < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:163:0017:0017:CS:PDF>>.

⁶⁵ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 52 – 53.

2. Příjmy souhrnného rozpočtu EU

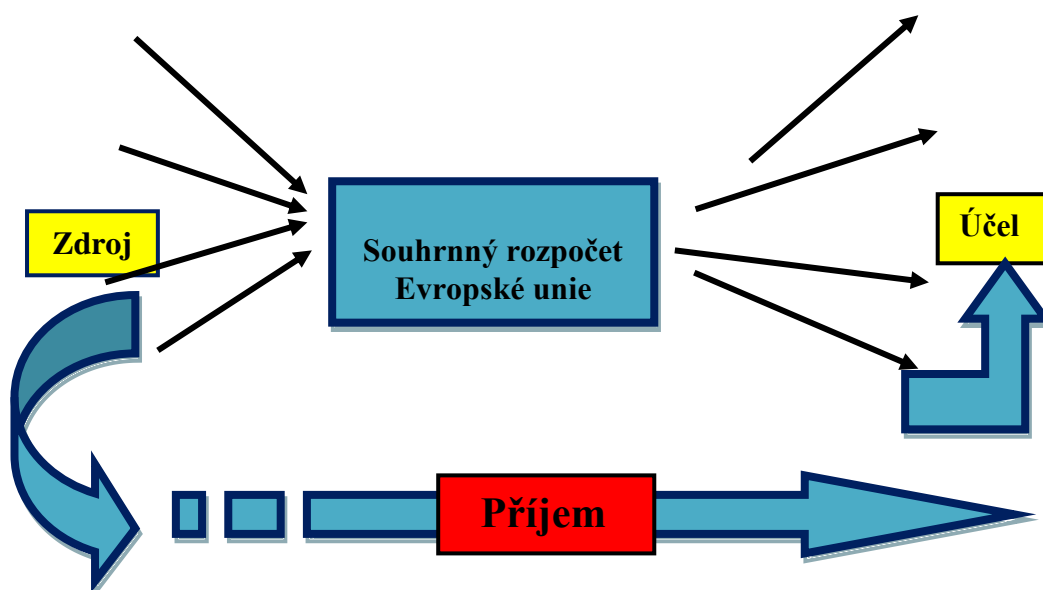
2.1 Teoretická východiska a číselné údaje

Příjmy jsou základem existence celého rozpočtu, neboť umožňují soustředit peněžní prostředky nezbytné pro financování chodu Evropské unie, jejích orgánů a institucí.⁶⁶ Z teoretického hlediska lze rozlišit různá pojetí příjmu dle toho, jakou podobu v procesu rozpočtového hospodaření nabývají podle dvou různých přístupů.

První z přístupů, jak chápat tento proces, lze označit jako tzv. přístup dynamický, dle něhož v okamžiku, kdy jsou peněžní prostředky v podobě příjmu souhrnného rozpočtu Evropskou unií obdrženy, stávají se prostředky tohoto rozpočtu a jejich povaha tak ztrácí povahu příjmů, stávají se rozpočtovým fondem EU. Tyto příjmy se tedy stanou samotnou součástí rozpočtu EU, ve svém souhrnu jej tvoří. Třetí fází podoby těchto prostředků je potom okamžik, kdy Evropská unie provede jejich redistribuci, přerozdělení na určitý stanovený účel. U dynamického přístupu, tedy na cestě od zdroje k účelu, prochází příjem třemi stádii – 1. Příjem. 2. Rozpočet EU. 3. Výdaj.

⁶⁶ *European Union Public finance* [online]. 4. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2008 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/budget/library/.../publications/public.../EU_pub_fin_en>. ISBN 978-92-79-06937-6.

Grafické znázornění - Přístup statický

Zdroj: Vlastní model.

Souhrnný rozpočet Evropské unie funguje na principu stanovení prostředků a zdroje podle konkrétního účelu, rozpočet je tedy koncipován a sestavován podle činností. Cílem tohoto přístupu je především snaha o dosažení co možná nejvyšší míry transparentnosti řízení rozpočtu. Jen tak je možno zabezpečit řádné hospodaření s finančními prostředky. Koncepce rozpočtu ctí přísně principy efektivnosti a účelnosti. Důležité je, aby daného účelu bylo dosaženo s co nejnižšími využitými zdroji a aby tak využití malých zdrojů přineslo co nejvyšší účinek, či efekt.

Evropská unie potřebuje k zajištění své činnosti, chodu svých orgánů a institucí a k realizaci svých politik a schválených programů určitý objem finančních prostředků. Tyto prostředky a jejich potřebu je třeba vždy předem analyzovat, aby jejich konečná schválená výše (výše rozpočtových výdajů) byla schopna všechny potřeby Evropské unie dostatečně pokrýt. V této souvislosti je třeba zmínit důraz, který Evropská unie dlouhodobě klade na vyváženou bilanci svých financí. Pokud provedeme analýzy výdajů rozpočtu EU plánované pro rozpočet na rok 2012 můžeme zaznamenat nárůst o 4 – 5 % v poměru k rozpočtu platnému pro rok 2011. Celkový objem rozpočtových příjmů se číselně pohybuje kolem 132 738 712 588 EUR. Procentuální podíl vlastních

zdrojů nezbytných pro financování souhrnného rozpočtu Evropské unie dosahuje výše 1 % celkového HND. Tato výše je stále v mezích pravidel, jelikož nepřekračuje 1,23 % HND, nastavena jako mezní hranice.

2.2 Právní úprava příjmů souhrnného rozpočtu v evropském právu

2.2.1. Zakládací smlouvy

Vlastní zdroje jako jedno ze stěžejních témat finanční oblasti Evropské unie jsou konstituovány samotnými zakládacími smlouvami. Již při přijímání státu Evropská unie jasně deklaruje jednu z povinností země, která se stane součástí tohoto nadnárodního seskupení států, kterou je podílet se spolu s ostatními členskými zeměmi na tvorbě jeho vlastních zdrojů a účastnit se tohoto systému. Z hlediska historického vývoje zakládacích smluv lze jako nejvýznamnější pramen označit pochopitelně samotnou Smlouvu o založení Evropských společenství, a to především její články 269 a 173.

1. prosince roku 2009 vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, která přinesla změnu do Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o založení Evropského společenství. Systém vlastních zdrojů Evropské unie se po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost změnil pouze nepatrně. Novinky, které nová právní úprava přináší, nejsou nikterak zásadní, avšak nelze se o nich na tomto místě nezmínit. Článek 311 Smlouvy o fungování Evropské unie⁶⁷ tvoří kapitolu Vlastní zdroje. V něm je deklarováno, že Evropská unie si zajistí finanční prostředky, které jí umožní plnit funkci svojí existence a dostát tak finančním požadavkům na provádění svých politik a umožnit splnění cílů, které si předsevzala. Financování rozpočtu je zabezpečeno plně z vlastních zdrojů, jiné příjmy tím však nejsou dotčeny. Co se týče schvalování systému vlastních zdrojů Radou, zůstal zachován požadavek jednomyslnosti a nutnost konzultace s Evropským parlamentem. Účinnosti však schválený materiál, pro nějž je nově požadována forma rozhodnutí, nabude až po absolvování schvalovací procedury v souladu s požadavky ústavněprávních předpisů toho kterého členského státu, která musí kladně proběhnout

⁶⁷Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava II., Finanční ustanovení, bod 1, s. 238. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.

ve všech členských státech. Odklon od požadavku jednomyslnosti a zavedení kvalifikované většiny v Radě nutné ke schválení návrhu přináší Lisabonská smlouva v otázce přijetí postupů, jimiž se rozpočtové příjmy v rámci systému vlastních zdrojů poskytují Komisi. Nově je stanoveno oprávnění Rady přijímat v oblasti systému vlastních zdrojů Unie prováděcí opatření. Přijetí rozhodnutí v Radě, kterým se stanoví ustanovení upravující vlastní zdroje unie, probíhá tedy zvláštním legislativním postupem. Rada je oprávněna ke zrušení určité ze stávajících kategorií vlastních zdrojů, jakož i naopak ke zřízení kategorie nové. Na bázi přijatého rozhodnutí, pokud to jeho normy vyžadují, je Rada povinna přijmout, a to opět v režimu zvláštního legislativního postupu, prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů. Obligatorní formou takového opatření je nařízení. Smlouva zde vyžaduje souhlas Evropského parlamentu.

2.2.2. Významné právní předpisy sekundárního práva EU v oblasti vlastních zdrojů

Právních předpisů v oblasti sekundárního práva EU je v oblasti vlastních zdrojů velké množství. Mnohé z nich byly postupem času novelizovány ustanoveními novějších právních předpisů. Pro účely své práce zde uvádím nejzásadnější ustanovení a z nich vyplývající úpravy oblasti vlastních zdrojů a jejího fungování tak, jak postupně následovaly. Mnohá ustanovení těchto předpisů jsou součástí výkladu také ostatních kapitol této práce.

2.2.2.1 Nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89, ze dne 29. května, o konečné jednotné úpravě vybírání vlastních zdrojů vycházejících z daně z přidané hodnoty – kontrolní činnost Komise

Na počátku vzniku vlastního zdroje z DPH se stěžejním právním předpisem pro úpravu výběru tohoto zdroje stalo Nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89, ze dne 29. května, o konečné jednotné úpravě vybírání vlastních zdrojů vycházejících z daně z přidané hodnoty. Aplikovatelnými se stala tato pravidla s účinností od 1. ledna roku 1989. Vydání tohoto nařízení tedy úzce navazuje na nařízení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 2892/77 ze dne 19. prosince 1977, kterým se provádí, s ohledem na vlastní zdroje vycházející z daně z přidané hodnoty, rozhodnutí ze dne 21. dubna 1970 o nahrazení finančních příspěvků členských států vlastními zdroji Společenství,⁶⁸ ve znění nařízení (ESUO, EHS, Euratom) č. 3735/85,⁶⁹ jehož aplikace byla ukončena dne 31. prosince 1988.

Pro kalkulaci základu zdroje z DPH byla užitá tzv. metoda výnosová, která se vyznačovala vysokou mírou spolehlivosti a byla v té době již aplikována převážnou většinou členských států. Ty byly zavázány k plnění informační povinnosti, která zahrnovala rovněž poskytování zpráv Komisi. Předmětem těchto zpráv byla informace o způsobu registrace osob podléhajících DPH a dalším průběhu daňového řízení včetně fáze vyměření a výběru DPH, jakož i metody a způsoby daňové kontroly a jejich výsledky. Po důkladné analýze těchto metod v jednotlivých členských státech přistoupila Komise ke konzultaci s členskými státy o možnosti jejich zlepšení a zvýšení efektivity.

System stanovení zdroje z DPH

Základem pro stanovení zdroje z DPH byla určena zdanitelná plnění obsažená v čl. 2 směrnice Rady 77/388/EHS.⁷⁰ Jedním z nejdůležitějších aspektů, které nařízení 1553/89 postihuje, je metoda výpočtu. Celkovou částku představující základ zdrojů

⁶⁸ Úř. věst. L 336, 27.2.1977, s. 8.

⁶⁹ Úř. věst. L 356, 31.12.1985, s. 1.

⁷⁰ Ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně. Úř. věst. L 145, 13. 6. 1977, s. 1.

z DPH získáme jako podíl celkového vybraného čistého výnosu z DPH a takzvané průměrné sazby vyjádřené v procentech. Při kalkulaci váhy jednotlivých sazeb jsou všechna zdanitelná plnění diferencována dle aplikované sazby DPH. Přitom se jedná o zdanitelná plnění dle právních předpisů členského státu, bez nároku na odpočet DPH, jakož i vlastní spotřebu zemědělců v rámci daňového paušálu a přímý prodej zboží spotřebiteli. Jsou aplikovány sazby, které působí na výši výnosu DPH v daném roce. Dělení dle sazby DPH se za splnění podmínky, že se jedná o plnění bez nároku na odpočet, se vztahuje na oblast: konečné spotřeby domácností, jakož i vlastní spotřeby zemědělců podléhající paušálnímu zdanění a přímé prodeje,⁷¹ mezispotřeba soukromých neziskových organizací a veřejné správy, jakož i ostatních sektorů, hrubé kapitálové investice soukromých neziskových organizací veřejné správy, jakož i ostatních sektorů, upravené a neupravené stavební pozemky dle směrnice 77/388/EHS, plnění v souvislosti se zlatem, s výjimkou jeho průmyslového užití. Za účelem diferenciací dle statistických kategorií je nakládáno s údaji získanými na základě převzetí z národních účtů, zhotovených dle údajů Evropského systému integrovaných hospodářských účtů (ESA). Stěžejním pramenem pro kalkulaci vlastních zdrojů z DPH jsou vždy údaje národních účtů platné pro předposlední rok před daným rozpočtovým rokem. V případě získání povolení uděleného výborem pro vlastní zdroje,⁷² na základě žádosti Komise, je členský stát oprávněn k užití údajů jiného roku. Aplikace údajů z období let předcházejících pátému roku před rozpočtovým rokem je však zakázána. Váha jednotlivých sazeb představuje poměr hodnoty plnění, na níž se vztahuje, k celkové hodnotě všech plnění. Při změně sazby DPH nebo právních předpisů upravujících jednotlivá plnění tak, že tím dojde k vlivu na výnosy DPH, je nutné provedení nové kalkulace vážené průměrné sazby. Zajímavým postupem, k němuž jsou členské státy oprávněny, je vypočtení jediné vážené průměrné sazby. Principem výpočtu je tzv. přiřazení poměrné části plnění, na něž se vztahuje změna sazby, nebo úprava ve vztahu ke starým a novým sazbám, nebo staré a nové úpravě, a to s ohledem na průměrnou dobu, která uplyne mezi okamžikem vstupu změny v platnost a výběrem souvisejících výnosů. Při výpočtu dané doby se bere v úvahu celý rozpočtový rok a provede se následné zaokrouhlení na celý měsíc. Výnosy jsou navýšeny o částku

⁷¹ Podléhá sazbě rovnocenné uplatněné na vstupu.

⁷² Viz čl. 20 nařízení (EHS, Euratom, ESUO) č. 1552/89 (Úř. věst. L 155 7.6.1989, s. 1).

představující výši DPH vybranou v případě neaplikování režimu odstupňované daňové úlevy.⁷³

V oblasti účetnictví a převodu finančních prostředků vlastních zdrojů do souhrnného rozpočtu je stanovena povinnost zpracování výkazu celkové sumy základu zdrojů z DPH stanovené dle výše uvedených postupů a jeho doručení Komisi (za přechodí kalendářní rok) vždy do 31. července. Smyslem tohoto požadavku bylo, aby Komise měla k dispozici veškeré potřebné informace, podklady a údaje pro určení základu, kterých je zapotřebí pro realizaci kontroly. Do 15. dubna příslušného roku jsou pak členské státy povinny zpracovat a doručit Komisi předběžný odhad základu zdrojů z DPH platných pro rozpočtový rok příští. V případě existence nesrovnalostí ve výkazech zaslaných Komisí, je pro provedení opravy v těchto dokumentech zapotřebí dohody členského státu a Komise. Tyto opravy se stanou součástí výkazu souhrnného. Doba trvání možnosti provedení těchto oprav je však limitována datem 31. července čtvrtého roku následujícího po předmětném rozpočtovém roce.⁷⁴

Kontrolní činnost Komise

Velmi důležitou součástí nařízení jsou ustanovení o kontrole. Jedním z prvků kontroly je členským státům uložená informační povinnost vůči Komisi, spočívající v jejich povinnosti informovat Komisi v každém rozpočtovém roce o návrzích připravovaných změn a postupů v oblasti stanovení základu zdrojů z DPH. Tato informace musí být zpracována pro všechny výše uvedené oblasti plnění a k těmto okruhům jsou členské státy povinny uvádět také údaje o příslušné odhadované výši základu dané oblasti. Informace, jež Komise obdrží, je následně ve lhůtě 30 dnů postoupena ostatním členským státům. Na základě získaných informací pak přistoupí k provedení jejich analýzy. Při provádění kontroly zdroje z DPH kooperuje Komise s členskými státy. Při kontrole se zaměřuje především na tři související oblasti, a to na řádné provedení operace k centralizaci vyměřovacího základu, stanovení vážené průměrné sazby a správné vyměření čisté daně z přidané hodnoty. Pokud provedená kontrola zjistí potřebu opravy ročního výkazu, je možno jej odpovídajícím způsobem opravit.

⁷³ Viz čl. 24 odst. 2 směrnice 77/388/EHS.

⁷⁴ Neplatí v případě, kdy provedení opravy oznámí Komise, nebo členský stát před uplynutím lhůty.

Ke kontrolní činnosti Komise se váže rovněž povinnost poskytnutí informací o způsobu registrace osob podléhajících dani, postupu při vyměření a výběru DPH a v neposlední řadě též systému daňové kontroly v oblasti DPH. Jedním z cílů sledovaných kontrolou je zvýšení kvality těchto postupů. Po uplynutí tří let vypracovává Komise zprávu o postupech aplikovaných členskými státy, která je předkládána Evropskému parlamentu a Radě. Součástí této zprávy jsou také podněty a návrhy ke zkvalitnění systému. Šestá zpráva podle článku 12 nařízení (EHS, Euratom) č. 1553/89 o výběru DPH a kontrolních postupech KOM(2008) 719, ze dne 11. 11. 2008, se mimo jiné zabývá také problematikou výpadku příjmů z DPH, jelikož byla zaznamenána existence schodku mezi výší odhadovaných příjmů z DPH a objemem příjmů, které byly reálně vybrány. V souvislosti s tímto problémem byly detekovány nejčastější faktory vedoucí ke ztrátě příjmů, za které byly označeny především daňové podvody a úniky, vyhýbavé jednání při placení daní, platební neschopnost.

Za východisko pro výpočet základu DPH je však nutno pokládat nikoliv příjmy odhadované, či předpokládané, nýbrž právě příjmy reálně vybrané.⁷⁵ Byla však zjištěna přímá vazba podpůrných opatření sledujících dobrovolné plnění povinností nejen na kalkulaci DPH, ale i na samotný proces kvalitativního posouzení. Odhad rozsahu výpadku příjmů a jeho pojetí jsou v jednotlivých státech odlišné, stejně jako aplikované metody. Existuje skupina členských zemí zdůrazňujících potřebu standardizace metod výpočtu. V okamžiku, kdy dojde k určení rozsahu výpadků příjmů z DPH, není možno tento výpadek již odvrátit, či zmírnit. Proto pouhá detekce výpadku a určení jeho výše je řešením nedostatečným. K nápravě by zřejmě napomohla hloubková analýza výpadku příjmů z DPH, založená na metodě detekce hospodářských subjektů generujících tento výpadek. Mohlo by tak dojít k redukci skupiny hospodářských subjektů nerespektujících právní předpisy v jejich komplexnosti. K řešení problému je zapotřebí přistoupit analyticky. Za tímto účelem by bylo vhodné provést členění na jednotlivé okruhy podobných problémů a následně se zaměřit postupně na každý z těchto okruhů hlouběji. Jen tak bude možno sestavit a navrhnout nápravu pro každý okruh dle jeho

⁷⁵ „S výjimkou různých přízpůsobení a kompenzací požadovaných z toho důvodu, že právní úprava DPH poskytuje členským státům určité možnosti volby a základ DPH je vypočten tak, jako by byly předpisy harmonizovány v plné šíři“. Šestá zpráva podle článku 12 nařízení (EHS, Euratom) č. 1553/89 o výběru DPH a kontrolních postupech KOM(2008) 719, s. 7.

specifických znaků a potřeb. Metoda by měla prosazovat cestu postupného zpřísnění, od dobrovolného splnění povinnosti až po sankci v oblasti trestního práva. Jednání o problematice výpadku příjmů z DPH sledovala dosažení shody v této otázce mezi členskými státy. Přestože členské státy vyjádřily své uvědomění si závažnosti problematiky, konsensu států nebylo dosaženo. Dalším atributem, na který Komise ve zprávě poukazuje, je význam správného posouzení situace při výběru DPH členskými státy. Komise vyjádřila své znepokojení nad přístupem správců daně členských států, kteří v této souvislosti neprojevali dostatečnou míru zájmu. Významnou součástí šesté zprávy byla její příloha SEC(2008) 2759, v níž Komise zveřejnila 11 doporučení pro zlepšení postupů při výběru zdroje z DPH.⁷⁶⁷⁷

2.2.2.4 Nařízení Rady 1150/2000, ze dne 22. května 2000, kterým se provádí rozhodnutí 94/728/ES – výběr a účtování vlastních zdrojů

V úvodu tohoto nařízení je deklarována potřeba vlastních zdrojů a dosažení co nejvyšší míry jejich dostupnosti pro Společenství. Bylo poukázáno na potřebu jasné definice způsobu poskytování vlastních zdrojů členskými státy Společenství ze strany Komise. Výběr vlastních zdrojů probíhá na úrovni členských států. Právním rámcem pro proces výběru jsou právní a správní předpisy jednotlivých členských států. Je-li tomu zapotřebí, jsou tyto předpisy modifikovány dle ustanovení práva Společenství. S touto problematikou také úzce souvisí usnesení o ochraně finančních zájmů

⁷⁶ Commission staff working document Annex to the Sixth report under Article 12 of Regulation (EEC, Euratom) n° 1553/89 on VAT collection and control procedures.

⁷⁷ Z hlediska této problematiky je významným též Rozhodnutí Komise ze dne 21. listopadu 2005, kterým se České republice povoluje používání určitých přibližných odhadů pro výpočet základu vlastních zdrojů z DPH, (2005/872/ES, Euratom): „Česká republika není schopna přesně vypočítat základ vlastních zdrojů z DPH u plnění uvedených v příloze F, bodu 17 šesté směrnice; takový výpočet pravděpodobně zahrne neodůvodněnou administrativní zátěž ve vztahu k účinku těchto plnění na celkový základ zdrojů z DPH v České republice; Česká republika je schopna provést výpočet podle přibližných odhadů pro tuto kategorii plnění uvedených v příloze F šesté směrnice; proto by se mělo České republice povolit vypočítat základ DPH za využití přibližných odhadů v souladu s čl. 6 odst. 3 druhou odrážkou nařízení (EHS, Euratom) č. 1553/89. Poradní výbor pro vlastní zdroje schválil zprávu se stanovisky svých členů k tomuto rozhodnutí.....Pro účely výpočtu základu vlastních zdrojů z DPH se České republice povoluje od 1. května 2004 používat přibližné odhady u následujících kategorií plnění uvedených v příloze F šesté směrnice: 1. Přeprava cestujících (Příloha F, bod 17).

Společenství, schválené v listopadu roku 1991 na společném jednání Rady se zástupci vlád členských států.⁷⁸

Požadavky pro zkvalitnění právní úpravy systému vlastních zdrojů

Výsledkem snah o nastavení kvalitního právního prostředí pro fungování systému vlastních zdrojů byly roku 2000 stanoveny mnohé požadavky: určení podmínek plnění povinnosti stanovovat vlastní zdroje vyplývající ze znění ustanovení čl. 2 odst. 1 písm. a) a b) rozhodnutí 94/728/ES, Euratom a definovat samotný pojem stanovení související s vlastními zdroji; dále prosazení principu transparentnosti cestou větší přehlednosti a průhlednosti struktury a systému vlastních zdrojů, za pomoci vyšší informovanosti rozpočtového orgánu, podpořené uchováváním a poskytováním dokumentů, údajů a informací tomuto orgánu. V oblasti tradičních vlastních zdrojů plynoucích z dávek z cukru, uhraditelnými v rozpočtovém roce odpovídajícímu roku hospodářskému, s nímž jsou dané výdaje kompatibilní, se objevuje požadavek na poskytnutí finančních prostředků během rozpočtového roku, v němž došlo k jejich stanovení. Objevuje se potřeba vytvoření zvláštních účtů, vztahujících se k nárokům, které nebyly dosud uhrazeny. Pro zvýšení efektivity je navrhována tvorba a předkládání čtvrtletních výkazů Komisi za účelem eliminace podvodů a nesrovnalostí. Efektivita a pružnost vztahu mezi členskými státy a Komisí by měly být podpořeny stanovením lhůty. Systém vlastních zdrojů by měl fungovat tím způsobem, že dlužné finanční prostředky budou vloženy na zvláštní účet, jenž bude u ministerstev financí veden vždy jménem Komise. V neposlední řadě bylo požadováno vytvoření definice zůstatků, převáděných do rozpočtového roku následujícího.

Povinnosti uložené nařízením

Členské státy mají uloženu povinnost přijmout všechna vhodná opatření umožňující uchování podkladů rozhodných pro stanovení a poskytování vlastních zdrojů nejméně tři kalendářní roky, počínaje koncem roku, k němuž se vztahují. Všechny členské státy mají vůči Komisi notifikační povinnost ohledně názvu úřadů či subjektů, které jsou v daném členském státě pro vybírání, poskytování a kontrolu

⁷⁸ Úř. Věst. C 328, 17. 12. 1991, s.1.

vlastních zdrojů příslušné,⁷⁹ dále ohledně souvisejících právních, správních a účetních předpisů, jakož i přesného názvu správních a účetních záznamů, v nichž jsou uvedeny stanovené nároky.⁸⁰

Účtování vlastních zdrojů

Pokud členský stát nepověří vedením účtů vlastních zdrojů jiný subjekt, vedou tyto účty ministerstva financí členských států. Účty jsou diferencovány dle jednotlivých druhů vlastních zdrojů. Co se týče technických podmínek účtování vlastních zdrojů, pro účetní závěrku je stanoven okamžik 13. hodiny posledního pracovního dne měsíce, v němž došlo ke stanovení nároku. Pro vybrané nároky stanoví však nařízení lhůty zvláštní. Dále je stanovena povinnost členských států k předání výkazů Komisi. Výkazy se dělí na měsíční a čtvrtletní. Právní rámec pro vedení těchto výkazů a jejich změny je určen rovněž Komisí, jeho stanovení však vyžaduje předchozí konzultaci s Poradním výborem pro vlastní zdroje Společenství. Do 2 měsíců po uplynutí čtvrtletí je členský stát povinen doručit Komisi zprávu o zjištěných podvodech a nesrovnalostech, a to ohledně nároků, jejichž výše překročila hranici 10 000 EUR. K této zprávě přiloží členský stát bližší informace, týkající se typu podvodu či nesrovnalosti, hodnoty nedovedených vlastních zdrojů, předmětného zboží, popis mechanismu podvodu, typ kontroly, jejíž kontrolní závěry uskutečnění takového podvodu či existenci nesrovnalosti odhalily, a dále procesní informace ohledně úřadu, který provedl odhalení, stadia řízení, členské státy, které jsou případem dotčeny. Členský stát v závěru uvede, jaká opatření již učinil, nebo zamýšlí učinit za účelem zabránění opakování takového případu. Přílohou čtvrtletního výkazu je rovněž informace o stadiu a aktuálním stavu šetření jednotlivých případů, které byly Komisi oznámeny již dříve, avšak nedošlo u nich k podání zprávy o zrušení nároku nebo zprávy o jeho uhrazení či neuhrazení. Každý rok zpracuje členský stát podrobné vyúčtování stanovených nároků, jež jsou zapsány na účtech. Toto vyúčtování je doručeno Komisi, a to vždy v termínu do 1. dubna následujícího rozpočtového roku. Komise je oprávněna k připomínkování tohoto materiálu, avšak pouze ve lhůtě 2 měsíců od okamžiku, kdy vyúčtování obdrží.

⁷⁹ V souvislosti s touto povinností musí členské státy sdělit Komisi též základní právní předpisy upravující působnost, kompetenci a činnost těchto subjektů.

⁸⁰ S důrazem na záznamy užitě jako podklad pro účtování vlastních zdrojů.

V souhrnném vyúčtování je povoleno provádění odůvodněných oprav. Tyto jsou však přípustné do posledního dne (31. prosince) třetího roku po rozpočtovém roce, za něhož je zpracováno vyúčtování, s jedinou výjimkou, kdy na tyto opravy bude poukázáno, ať již ze strany Komise, či členského státu, před tímto datem.

Poskytování vlastních zdrojů

Finanční prostředky v podobě vlastních zdrojů jsou členským státem převedeny na účet, který je zřízen a bezplatně veden, jak je výše uvedeno, u ministerstva financí příslušného členského státu, přímo na jméno Komise. Stát může pověřit vedením tohoto účtu i jinou institucí. Částky na těchto účtech jsou po přepočtení vedeny na účtech Komise v měně Euro.⁸¹

Nejprve provede členský stát odečtení nákladů spojených s vybíráním vlastních zdrojů. Následně dojde k připsání finančních prostředků vlastních zdrojů na účty, a to v nejzazším termínu první pracovní den po 19. dni druhého měsíce, jež následuje po měsíci, v němž byl nárok stanoven. V případě nároků zvláštních je zapotřebí provést tuto transakci nejpozději v termínu prvního pracovního dne po 19. dni druhého měsíce, jenž následuje po měsíci, v němž došlo k úhradě nárokových částek. Pokud se vyskytne naléhavá potřeba, má Komise právo učinit výzvu členským státům, aby provedly zaúčtování vlastních zdrojů s měsíčním předstihem (kromě zdrojů z DPH a dodatečného zdroje). Jako podklad slouží v takovém případě údaje k 15. dni daného měsíce. Zdroje z DPH a dodatečný zdroj (kromě vybraných rezerv), případně finanční příspěvky založené na HND jsou zaúčtovány vždy první pracovní den měsíce. Zaúčtovaná částka představuje jednu dvanáctinu příslušných celkových částek v rozpočtu, které jsou přepočteny na národní měny dle směnného kursu platného pro poslední den, kdy jsou vyhlášovány v kalendářním roce, který předchází danému rozpočtovému roku. Tyto kursy jsou vždy zveřejněny v Úředním věstníku.

V případě provedení jakýchkoliv změn v oblasti financování opravy pro Spojené království, jednotné sazby platné pro zdroje z DPH, nebo finančních prostředků založených na HND (v době přijetí nařízení HNP), je zapotřebí sestavení a přijetí

⁸¹ Dle ustanovení Nařízení (EURATOM, ESUO, ES) č. 3418/93 (Úř. věst. L 315, 16. 12. 1993, s. 1), pozměněné Rozhodnutím 1999/537/ES, ESUO, Euratom (Úř. věst. L 206, 5. 8. 1999, s. 24).

tzv. doplňkového, nebo opravného rozpočtu. Tato změna se však také promítne v nutnosti úpravy dvanáctin, které již byly od počátku roku zaúčtovány.

V případě absence konsensu, vedoucí k nepřijetí rozpočtu do počátku nového rozpočtového roku, je tato situace řešena opět formou tzv. dvanáctin. Členské státy provedou, vždy první pracovní den v měsíci, zaúčtování jedné dvanáctiny částky vlastních zdrojů z DPH, dodatečného zdroje (kromě EZOZF) a finančních prostředků založených na HND (v době přijetí nařízení HNP). Pokud je rozpočet ve své konečné podobě přijat do 16. dne měsíce, je provedena úprava ke dni, v němž dojde k prvnímu odvodu vlastních zdrojů po přijetí rozpočtu. Jestliže je rozpočet přijat pozdější den, je úprava provedena ke dni zaúčtování druhého odvodu po přijetí konečného rozpočtu.

Řízení peněžních prostředků

Finanční prostředky z výše uvedených účtů čerpá Komise v míře potřebné pro úhradu položek v rámci plnění rozpočtu. Pokud potřeba finančních prostředků přesáhne výši aktiv na účtech, je možné přistoupit dokonce k přečerpání této výše. Podmínkou je v takovém případě požadavek, aby příslušná položka byla uvedena v rozpočtu. Současně je stanovena hranice takového přečerpání, kterou je zákaz překročení celkového limitu vlastních zdrojů stanovených v rozpočtu. Jakékoliv přečerpání limitu, které lze předpokládat a předem předvídat, sdělí Komise členským státům. Existující rozdíl mezi úhrnnou výší aktiv a potřebou finančních prostředků je, pokud je to možné, rozdělen poměrně mezi členské státy. Pro rozdělení je určujícím faktorem poměr jejich příspěvků do příjmové stránky rozpočtu. V případě, kdy vydá Komise platební příkaz, jsou členské státy povinny vynaložit co největší úsilí a aktivitu, aby nejpozději ve lhůtě 7 dnů ode dne, kdy platební příkaz členský stát obdrží, byl také proveden. Do 7 dnů po provedení příkazu má členský stát povinnost doručit Komisi výpis z účtu.

Komise provádí kontrolu oblasti vlastních zdrojů plynoucích z členských států, a to za pomoci výročních zpráv, které pravidelně zkoumá. Jako podpora činnosti Komise v oblasti vlastních zdrojů je zřízen Poradní výbor pro vlastní zdroje, jehož členy jsou jak zástupci Komise, tak členských států. Předsedajícím výboru je zástupce Komise, který předkládá témata k projednání, a to buď na základě vlastní iniciativy, nebo z podnětu zástupce členského státu, který o to požádá. Své závěry shrnuje poradní výbor ve stanovisku.

2.2.2.5 Rozhodnutí č. 2000/597/ES, Euratom, ze dne 29. září 2000 o systému vlastních zdrojů Evropských společenství – vlastní zdroje souhrnného rozpočtu, HNP/HND

V březnu roku 1999 se na svém zasedání v Berlíně Rada EU usnesla na konečné podobě rozhodnutí č. 2000/597/ES, které lze pokládat z hlediska soudobé právní úpravy příjmové stránky rozpočtu EU za jeden ze stěžejních pramenů. V rámci závěrů z jednání bylo deklarováno, že pro zajištění správného fungování systému vlastních zdrojů EU je třeba zajistit a dbát na důsledné dodržování principu transparentnosti systému

a průhlednosti jeho struktury. Systém je třeba konstruovat jednoduše a přehledně, podle pravidel hospodárnosti. Společným jmenovatelem, který je potřeba udržet na špičce pomyslné pyramidy zásad systému vlastních zdrojů je spravedlnost tohoto systému, která jediná může zajistit legitimitu jeho fungování a dopomoci tak k dosažení cíle sledovaného jeho samotnou existencí. Zvláště pak bylo zdůrazněno, že tato spravedlnost se týká především respektování a zohlednění schopnosti každého státu do systému vlastních zdrojů přispívat. Jelikož Rada si je vědoma nepopiratelného faktu, kterým je odlišnost členských států, které i přesto, že tvoří jedno z nejvýznamnějších světových uskupení, kterým Evropská unie bezesporu je, jsou z hlediska své schopnosti přispívat do rozpočtu EU velmi diferencovány. Diferenciace vychází již ze samotné podstaty států, jejich historického vývoje, přírodních zdrojů a výkonnosti národní ekonomiky. K dosažení a zajištění deklarované spravedlnosti je třeba nastavit podmínky tak, aby schopnost toho kterého státu EU do rozpočtu přispívat pokud možno co nejpřesněji zohledňovaly.

Na druhé straně stojí potřeba zajištění dostatečných finančních prostředků pro fungování Evropské unie, jejích orgánů a institucí, jakož i pro realizaci jejich politik v jednotlivých oblastech. Proto tedy i systém vlastních zdrojů podléhá nutně požadavku zabezpečení zdrojů rozpočtu EU v dostačujícím rozsahu, což při respektování výše uvedených zásad je poměrně obtížným úkolem a neskýtá příliš velký prostor pro manévrování. Jako důležitý atribut je nutno zmínit v této souvislosti též velký důraz, který Evropská unie tradičně klade na dodržování rozpočtové kázně.

Rada dále zdůrazňuje, že nejen při tvorbě, ale i samotném fungování systému vlastních zdrojů, jakož i při přípravě rozpočtu a rozpočtovém hospodaření musí být vždy užíváno tzv. údajů nejvyšší kvality. Právě pouze takové údaje jsou schopny zajistit nepřesnější a nejspolehlivější způsob fungování systému vlastních zdrojů a dostát tak požadavkům výše uvedených principů transparentnosti, průhlednosti a hospodárnosti, jakož i nejvýše postaveného principu spravedlnosti. Nakládání a používání pouze tzv. údajů nejvyšší kvality pro účely systému vlastních zdrojů má být zajištěno pomocí existence Evropského systému integrovaných hospodářských účtů (dále jen „ESA 95“),⁸² který velkou měrou přispěje ke zvýšení kvality a přesnosti měření údajů národních účtů.

⁸² Blíže viz Nařízení Rady (ES) č. 2223/9. Úř. věst. L 310, 30.11.1996, s. 1. Nařízení ve znění nařízení (ES) č. 448/98 (Úř. věst. L 58, 27.2.1998, s. 1).

Dalším požadavkem Rady se stalo vytvoření definice hrubého národního produktu (HNP) jako rovného hrubému národnímu důchodu (HND), určenému Komisí při užití ESA 95. V této souvislosti byla potvrzena nutnost užití nejnovějších statistických pojmů pro účely tohoto výpočtu a to v souladu s údaji v systému vlastních zdrojů a rozpočtu EU. Nařízení tedy deklarovalo, že pro jeho účely se termínem HNP rozumí hrubý národní důchod, vyjádřený v tržních cenách. Za tím účelem stanovilo užití ESA 95 dle znění ustanovení nařízení (ES) č. 2223/96. V případě, že by se změny v ESA 95 promítly též na změně hrubého národního důchodu stanoveného Komisí,⁸³ a to podstatným způsobem, bude ponecháno samotné Radě na zvážení, zda tato změna bude promítnuta též do systému vlastních zdrojů. Rada se dále vyjádřila pro nutnost úpravy limitů HNP, jež byly v minulosti určeny dle pravidel Rozhodnutí Rady č. 94/728/ES, Euratom ze dne 31. října 1994⁸⁴ tak, aby byla i nadále zajištěna stabilita výše finančních prostředků EU a nedošlo k jejímu snížení, k čemuž bude sloužit tzv. přepočtový vzorec.

Vlastní zdroje souhrnného rozpočtu

Nařízení stanoví právní rámec pro přidělování vlastních zdrojů. Hlavním deklarovaným cílem je zajištění plnohodnotného financování rozpočtu Evropské unie, jehož celkový objem finančních prostředků je financován z vlastních zdrojů.

Dále je v textu právního předpisu vyjmenováno, které příjmy tvoří vlastní zdroje. Takovými příjmy jsou z oblasti tradičních vlastních zdrojů jednak cla, pro něž je určující Společný celní sazebník, a dále cla současná i budoucí, které orgány EU stanovily pro oblast obchodu s třetími zeměmi. V neposlední řadě též cla postihující výrobky, na něž se vztahuje Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli. V rámci oblasti tradičních vlastních zdrojů dále též dávky, prémie, doplňkové a vyrovnávací částky, jakož i dodatkové částky, položky a poplatky, současné i budoucí, uplatněné při realizaci záměrů společné zemědělské politiky a dále dávky a poplatky vyplývající ze systému společné organizace trhu s cukrem. Dalším v řadě vlastních

⁸³ Komise stanovila tuto výši v souladu s výše uvedeným nařízením č. 2223/96.

⁸⁴ Dle tohoto rozhodnutí byla výše limitů HNP pro rok 1999 nastavena stropní hranicí vlastních zdrojů na hodnotu 1,27 % HNP Společenství (tržní ceny). Celkový strop pro rozpočtové položky závazků byl stanoven na hodnotu 1,335 %.

zdrojů je zdroj z DPH, kdy byla stanovena výše vyměřovacího základu, která nesmí překročit hranici 50 % HNP (HND) členského státu. Posledním ze zdrojů je pak podíl na HNP (HND) členských států.

Pokud bude objem příjmů souhrnného rozpočtu EU přesahovat reálné výdaje, uskutečněné v průběhu rozpočtového roku, budou finanční prostředky představující přebytek převedeny do následujícího rozpočtového roku.

Princip spravedlnosti

Princip spravedlnosti Rada opakovaně potvrdila a zdůraznila také provedením změny v pravidlech financování Evropské unie, která, jak Rada na zasedání v Berlíně jasně deklarovala, představuje snahu o zhojení vad dosavadního systému a nápravu jeho dopadů na nejméně vyspělé členské státy EU. Reálným projevem této snahy bylo jednak snížení maximální sazby, zatěžující zdroj z DPH, a to ve dvou postupných fázích v průběhu 4 let vždy o půl procenta. V letech 2002 a 2003 nejprve z 1 % na 0,75 % a následně roku 2004 na 0,50 %. Dalším podstatným prvkem bylo ponechání výše omezení základu daně z přidané hodnoty pro jednotlivé členské státy na 50 % HNP.

Rozhodnutí řeší rovněž otázku nápravy nevyrovnanosti rozpočtů členských států. Rada deklarovala požadavek na nápravu těchto nevyrovnaností a nevyvážeností takovým způsobem, aby tímto nebyly dotčeny vlastní zdroje EU, a vyslovuje se při řešení této problematiky spíše pro možnost úpravy výdajů.

V závěru uložila Rada Komisi, aby přistoupila k provedení revize celého systému vlastních zdrojů, jeho struktury a fungování.

Další důsledky právní úpravy obsažené v tomto nařízení jsou zpracovány v příslušných kapitolách práce.

2.2.2.6 Nařízení Rady (ES,Euratom) č. 2028/2004, ze dne 16. listopadu 2004, kterým, se mění nařízení (ES,Euratom) č. 1150/2000, kterým se provádí rozhodnutí 94/728/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství – úroky, neúčast členského státu na akcích a politikách Unie

Nařízení Rady č. 2028/2004 je dalším právním předpisem navazujícím na zasedání Evropské Rady v Berlíně, v březnu roku 1999, stejně jako Rozhodnutí (ES,Euratom) č. 2000/597. Jedním ze závěrů Berlínského setkání bylo provedení úpravy podílu Německa, Nizozemska, Rakouska a Švédska, týkajícího se rozložení finanční zátěže spojené s opravou rozpočtové nevyváženosti ve prospěch Spojeného království. Záměrem je omezení finančního příspěvku těchto zemí až k hranici pouhé čtvrtiny výše příspěvku běžného.

Další kroky směřovaly do oblasti úhrady úroků, vzniklých v souvislosti s prodloužením připsání vlastních zdrojů na účty. Jedním z motivů k provedení úpravy v této oblasti byly nesrovnalosti při stanovení aplikovatelných úrokových sazeb, vedoucí ke vzniku neodůvodněných odlišností. Vznikla potřeba určení standardních pravidel pro referenční sazbu. Základem pro stanovení referenční sazby je sazba používaná Evropskou centrální bankou v oblasti refinančních operací. Od roku 1989 fungoval tzv. systém dvojího účetnictví. Tento systém měl zajistit důslednou separaci nároků již vybraných od nároků, které nebyly dosud uhrazeny. Zamýšleného účelu však nebylo zcela dosaženo. Problematickou otázkou se stal mechanismus ověřování správnosti položek zvláštního účtu. Evropský účetní dvůr a Komise dospěly na základě výsledků svých kontrol k závěru o pravidelném výskytu jistých typů anomálií, zkreslujících reálný stav vybírání. Především bylo potřeba ze zvláštního účtu vyškrtnout částky vyznačující se nízkou mírou pravděpodobnosti výběru na konci daného období. V opačném případě jsou tyto částky totiž faktorem zkreslujícím konečný zůstatek. Positivním důsledkem by v případě vyškrtnutí bylo také snížení správních nákladů vznikajících v rámci sledování daných částek. K dosažení lepšího zobrazení skutečného stavu rozpočtu by napomohlo opatření, které by ukládalo členským státům povinnost poskytnout Komisi, na základě žádosti Účetního dvora při odevzdávání posledního účetního výkazu v rozpočtovém roce, odhad celkové částky nároků, které jsou vedeny

ke konci rozpočtového roku na zvláštním účtu a u nichž je velmi nízká pravděpodobnost výběru.

Důležitou myšlenkou, prosazovanou tímto nařízením, je posílení spolupráce Komise a členských států. Zejména je pak kladen důraz na možnost Komise sdělit své připomínky členskému státu.

Neúčast členského státu na akcích a politikách Unie

Jako významnou změnu, kterou toto nařízení přináší, je nutno označit vložení nového článku do nařízení č.1150/2000. Jedná se o článek 10a týkající se situace, kdy členský stát neparticipuje na financování akce nebo politiky realizované Unií. V takovém případě vzniká státu možnost požadovat, aby výše finančních prostředků, které uhradil jako vlastní zdroje pro každý rozpočtový rok, v němž neparticipuje na akcích, byla stanoveným postupem zohledňujícím jeho neúčast, upravena. Současně je však určeno omezení, které umožňuje takovou úpravu uskutečnit pouze jednou. I v případě jakékoliv následné změny HNP/HND je výsledek této úpravy neměnný a konečný. Kalkulaci úpravy provádí Komise, a to v roce následujícím po rozhodném rozpočtovém roce. Při výpočtu jsou užity, jednak údaje o agregovaném HNP / HND v tržních cenách a jeho složkách, jednak údaje o objemu operativních výdajů rozpočtu souvisejících s prováděním rozhodného opatření, či politiky. Rozhodné výdaje v jejich úhrnné výši (s výjimkou výdajů zúčastněných třetích zemí), jsou podrobeny součinu procentní hodnoty, jež představuje poměr HNP/HND členského státu k celkovým výdajům všech členských států. Financování úpravy leží na dotčených členských státech.

Zpoždění přípisu částek na účet

Neopomenutelnou je také změna článku 11, týkající se prodlení s přípisem částek na účty. Pokud taková situace nastane, je členský stát povinen k úhradě úroků. Státy, které jsou členy hospodářské a měnové unie, se řídí sazbou uvedenou v řadě C Úředního věstníku EU, jež byla užita ECB při její referenční operaci prvního dne měsíce splatnosti, která se navíc zvýší o dva procentní body. Za každý měsíc prodlení

je pak dále navýšena o 0,25 procentního bodu. Zvýšená sazba se aplikuje po celou dobu prodlení. Nečlenské státy se řídí sazbou, kterou příslušné centrální banky aplikovaly prvního dne dotčeného měsíce pro své hlavní refinanční operace. Pokud nastane situace, že sazba centrální banky není k dispozici, užije se nejvíce rovnocenná sazba, jež byla aplikována prvního dne dotčeného měsíce na peněžním trhu příslušných členských států, zvýšená o 2 procentní body. Při prodlení dochází také zde o navýšení úrokové sazby o 0,25 procentního bodu měsíčně. Zvýšená sazba je rovněž užitá po celou dobu prodlení.

Zajímavou modifikaci nacházíme v části týkající se nároků, kde se nachází výčet důvodů, při nichž nelze uskutečnit výběr finančních prostředků vyplývajících ze stanovených nároků. Jedná se o důvody vyšší moci, nebo důvody jiné, jež nelze státu přičítat. Příslušný státní orgán, který dospěje k takovému zjištění, učiní prohlášení stanovených nároků za finanční prostředky, u nichž není výběr možný.

2.2.2.7 Rozhodnutí Rady č. 2007/436/ES, Euratom, ze dne 7. června 2007 o systému vlastních zdrojů Evropských společenství - HND, mechanismus opravy

V prosinci roku 2005 se konalo v Bruselu zasedání Evropské rady, které významným způsobem ovlivnilo další směřování politiky v oblasti vlastních zdrojů. Především byl opět vyzdvižen princip spravedlnosti s důrazem na zohlednění prosperity členských států ve vztahu k jejich povinnostem v oblasti příjmové stránky souhrnného rozpočtu EU. V souvislosti s tímto byla rovněž zmíněna potřeba tvorby právní úpravy zohledňující konkrétní členské státy. Dále dochází k podtržení požadavku na důsledné dodržování rozpočtové kázně členskými státy, neboť jen tak je možné zajistit správné fungování tohoto systému, zabezpečit tak dostatečný objem rozpočtových prostředků pro realizaci politik EU, chodu jejích orgánů a plnění jejích úkolů.

Definice hrubého národního důchodu je zde vyjádřena jako roční HND v tržních cenách, který stanoví Komise za pomoci údajů ESA 95 (Evropského systému národních

as regionálních účtů ve Společenství).⁸⁵ V rámci procesu přechodu ze systému ESA 79 na systém ESA 95 za účelem zachování finančních zdrojů na stávající úrovni přistoupila Komise k provedení opětovné kalkulace hraničních částek vlastních zdrojů (1,24 %) a hraničních částek prostředků na závazky (1,31 %).

Co se týče oblasti tradičních vlastních zdrojů, byla deklarována neexistence podstatných rozdílů mezi clem a zemědělskými poplatky, což je zapotřebí promítnout také do oblasti rozpočtu. V oblasti zdroje z DPH byla jednotná sazba stanovena na 0,30 % s modifikacemi pro některé z členských států. O těchto modifikacích pojednává blíže příslušná kapitola této práce.

Mechanismus opravy pro Spojené království byl zachován i se snížením pro vybrané státy, avšak současně bylo stanoveno, že po skončení počátečního intervalu let 2009 – 2011 bude Spojené království, až na drobné výjimky,⁸⁶ plně participovat na úhradě nákladů rozšíření. V návaznosti na tuto skutečnost dojde k úpravě kalkulace opravy, a to cestou postupného vyloučení výdajů, které byly přiděleny členským státům, k jejichž přistoupení do EU došlo po datu 30. dubna 2004. K těmto státům patří i Česká republika. Strop dodatečného příspěvku Spojeného království (související s poklesem přidělených výdajů) za interval let 2007-2013 nepřekročí 10,5 miliardy EUR.⁸⁷

Další ze závěrů se týkal ustanovení čl. 4 odst. 2 písm. f) rozhodnutí 2000/597/ES, Euratom upravující vyloučení ročních předvstupních výdajů přístupujících zemí ze systému opravy ve prospěch Spojeného království. Bylo rozhodnuto o ukončení jeho aplikace ke konci roku 2013.

Komisi bylo uloženo zajištění komplexního přezkumu výdajů EU, a to spolu s oblastmi společné zemědělské politiky, zdrojů a rozpočtových slev Spojeného království. Závěry tohoto šetření byla Komise povinna zahrnout do zprávy za období 2008/09. Významná jsou také přechodná a závěrečná ustanovení nařízení, která stanoví, které s dřívějších právních předpisů budou i nadále ponechány v platnosti a které budou naopak zrušeny.⁸⁸

⁸⁵ Dle znění ustanovení nařízení Rady (ES) č. 2223/96 (Úř. věst. L 310, 30.11.1996, s. 1.) Nařízení naposledy pozměněné nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1267/2003 (Úř. věst. L 180, 18.7.2003, s. 1).

⁸⁶ Přímé zemědělské platby a výdaje v souvislosti s trhem, část výdajů související s rozvojem venkova plynoucí ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF).

⁸⁷ V cenách roku 2004.

⁸⁸ Čl. 10: „S výhradou odstavce 2 se s účinkem od 1. ledna 2007 zrušuje rozhodnutí 2000/597/ES, Euratom. Všechné odkazy na rozhodnutí Rady 70/243/ESUO, EHS, Euratom ze dne 21. dubna 1970 o

2.2.2.9 Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 105/2009 ze dne 26. ledna 2009, kterým se mění nařízení (ES, Euratom) č. 1150/2000, kterým se provádí rozhodnutí 2000/597/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství Nařízení Rady č. 105/2009 – řešení chyb a nesrovnalostí

Jak již samotný název napovídá, je toto nařízení předpisem, který spíše než přinášejícím novou úpravu, řeší chyby a nesrovnalosti předpisů dříve vydaných. V souladu se závěry zasedání Evropské rady v Bruselu, v prosinci roku 2005, které se promítly do systému vlastních zdrojů, bylo přijato roku 2007 rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom. Článek 2 odst. 1 písm. a) tohoto rozhodnutí stanoví, že nadále nebude činěn rozdíl mezi zemědělskými dávkami a cly, jako tradičními vlastními zdroji. Článek 2 odst. 5 tohoto rozhodnutí umožňuje Nizozemsku a Švédsku v období let 2007 až 2013 provedení hrubého snížení ročních příspěvků založených na HND. Takové snížení je financováno z prostředků všech členských zemí EU. V případě změny ukazatele HND však není nastavena revize takového snížení. Výše uvedené rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom nakládá s pojmem HND, tedy s pojmem hrubý národní důchod. Opomíjí však dřívější pojem HNP, neboli hrubý národní produkt. Vzhledem k této skutečnosti vznikla potřeba úpravy nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000, provádějící ze dne rozhodnutí 94/728/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství.

Nařízení Rady č. 105/2009 dále deklaruje, že pro dosažení vyšší míry efektivity při správě účtů vlastních zdrojů Komise je třeba speciálního ustanovení, které by umožnilo proces předávání údajů a časovou periodu, za kterou k poskytování údajů dochází, přiblížit podmínkám a zvyklostem soudobé bankovní praxe.

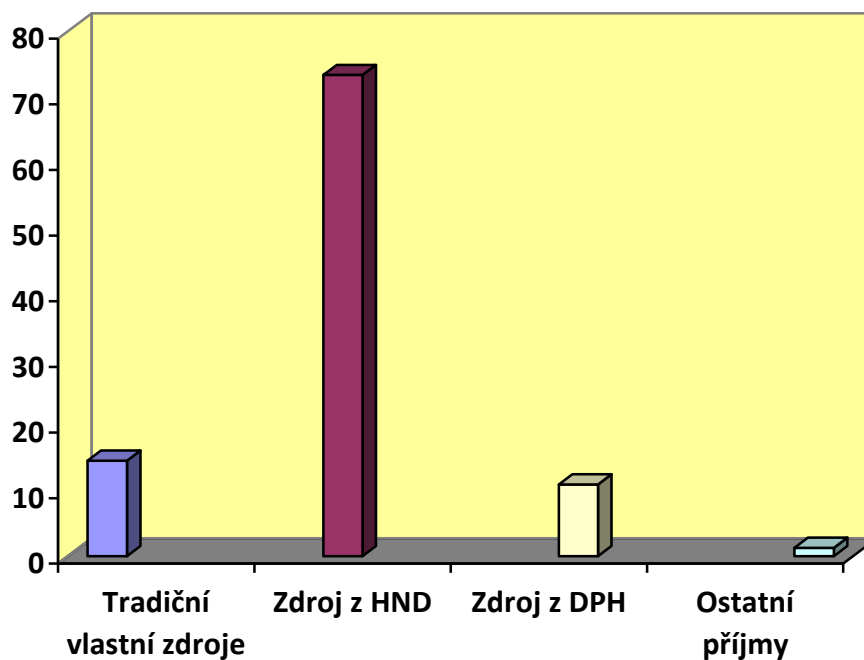
Dále Rada poukazuje na otázku mechanismu financování rezerv sloužících pro úvěry a záruky za úvěry, jakož i pro rezervy sloužící jako fond pomoci při vzniku mimořádných událostí, která je tzv. povinným výdajem rozpočtu. Tato oblast je předmětem úpravy Interinstitucionální dohody mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o rozpočtové kázní a řádném finančním řízení. Na základě výše uvedených

nahrazení finančních příspěvků členských států vlastními zdroji Společenství, na rozhodnutí Rady 85/257/EHS, Euratom, na rozhodnutí Rady 88/376/EHS, Euratom, rozhodnutí 94/728/ES, Euratom nebo rozhodnutí 2000/597/ES, Euratom se považují za odkazy na toto rozhodnutí.“

skutečností stanoví nařízení Rady č. 105/2009 jasnou potřebu změny některých ustanovení.

2.3 *Analýza jednotlivých příjmů rozpočtu EU*

Příjmy souhrnného rozpočtu bychom mohli obecně rozdělit do 4 skupin. Do skupiny první řadíme tzv. tradiční vlastní zdroje, které jsou tvořeny čistými částkami cel a dávek z cukru. Druhý koš pak tvoří vlastní zdroje z DPH při jednotné sazbě. Třetí, příjmově nejsilnější skupinou, je vlastní zdroj z podílu na HND členských států. Při pojednání o zdrojích rozpočtu nelze opomenout ani zbytkovou část příjmů, které můžeme označit jako čtvrtou příjmovou skupinu, jež je představována souhrnem tzv. ostatních příjmů. Tato skupina, přestože v poměru k ostatním kapitolám je její výnos zanedbatelný, je velmi podrobně diferencována. Její malý výnos umožňuje tolerovat i velkou nestabilitu ve výši příjmů, které z jednotlivých podpoložek této kapitoly v jednotlivých letech plynou. Poměr zastoupení těchto příjmů na celkových příjmech rozpočtu ukazuje následující graf:

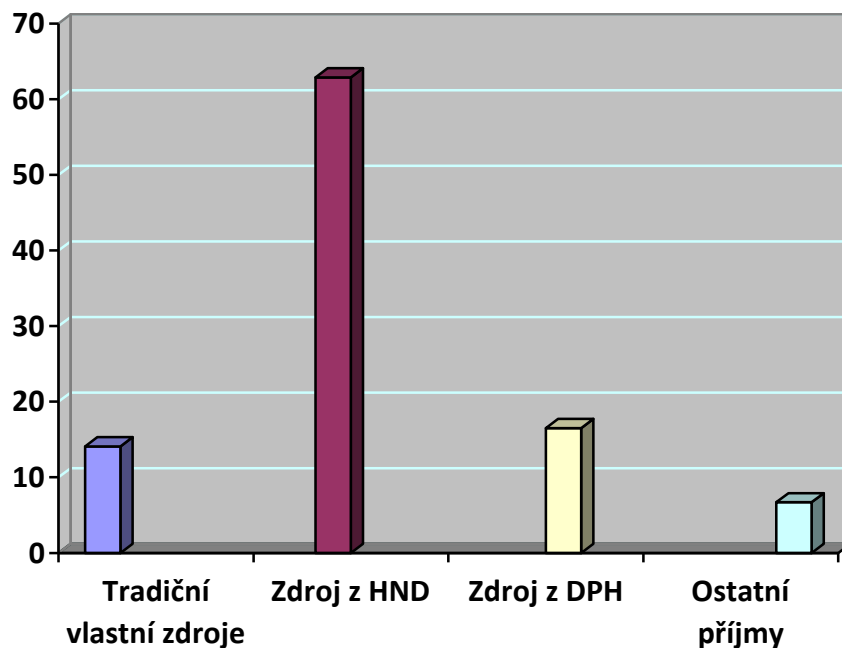

Graf podílu vlastních zdrojů na celkových příjmech souhrnného rozpočtu pro rok 2012.

Zdroj údajů: Eur-Lex [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31].

Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

Pro srovnání je zajímavé provést komparaci dnešních hodnot poměru zastoupení jednotlivých příjmových složek rozpočtu na celkových příjmech s jejich výší platnou na počátku období aktuálního finančního rámce let 2007 – 2013. Údaje pro rok 2007 jsou následující:

Graf podílu vlastních zdrojů na celkových příjmech souhrnného rozpočtu pro rok 2007.
Zdroj: Financial report 2007, DG Budget.

Na základě komparace obou grafů, postihujících léta 2007 a 2012 lze dojít k jednoznačnému závěru. Příjmy z tradičních vlastních zdrojů, příjmy z DPH, jakož i příjmy ostatní mají v roce 2012 nižší podíl na celkových příjmech, než tomu tak bylo roku 2007. Vzrůstající tendenci lze naopak zaznamenat u zdroje z HND, u něhož došlo k nárůstu o více než 10 %.

2.3.1. Čisté částky cel a dávek z cukru

Čisté částky cel a dávek z cukru jsou často nazývány též tzv. tradičními vlastními zdroji souhrnného rozpočtu Evropské unie. Svým významem jsou spíše menším zdrojem. Pro rok 2012 tvoří tyto zdroje 14,54 % příjmů rozpočtu.

Společná zemědělská politika Evropské unie je postavena na myšlence, aby zemědělská produkce členských států Evropské unie požívala priority před importem ze zemí mimo Evropskou unii. Systém priority je podpořen dávkami, které jsou povinny odvádět ty subjekty, které import zemědělských komodit do Evropské unie realizují. Prvním krokem k realizaci myšlenky ochrany zemědělského trhu EU

je proces, v rámci něhož dojde k dorovnání nižších cen na světových trzích do hladiny intervenčních cen v EU. Následně je takto získaná cena zemědělských komodit dále zvýšena až na úroveň tzv. ceny prahové, odpovídající aplikaci zásady priority EU.⁸⁹

2.3.1.1 Dávky z cukru

Za tradiční vlastní zdroje jsou kromě cla označovány dávky a ostatní poplatky stanovené v rámci společné organizace trhu s cukrem. Jedná se konkrétně o jednotlivé dávky, prémie, doplňkové a dodatkové částky a poplatky, stanovené jak v soudobé právní úpravě, tak v právní úpravě dříve platné, kterými orgány Evropské unie zatížily obchod se třetími zeměmi v souvislosti se zajištěním realizace společné zemědělské politiky, jakož i dávky a další poplatky vybírané v rámci společné organizace trhu s cukrem.

Právním základem dávek a poplatků společné organizace trhu s cukrem, jako jednoho z vlastních zdrojů, je především Nařízení Rady (ES) č. 1260/2001 ze dne 19. června 2001 o společné organizaci trhů v odvětví cukru. Neopomenutelným ustanovením je však také čl. 2 odst. 1 písm. a) Rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom ze dne 7. června 2007 o systému vlastních zdrojů Evropských společenství.⁹⁰ Podstatou existence tohoto zdroje je povinnost výrobců cukru a souvisejících produktů jako isoglukosy a inulinového sirupu, odvádět stanovenou částku ze své produkce, a to buď v podobě tzv. základní dávky, nebo tzv. B-dávky. Hlavním motivem zavedení a existence těchto dávek je vytvoření zdroje finančních prostředků, které by byly určeny pro podporu trhu. V rámci výše uvedených dávek existuje jejich další členění.

První z dávek, které lze současně označit jako speciální případ, je tzv. dávka ze skladování cukru. Jelikož Nařízení Rady (ES) č. 1260/2001 dávku ze skladování cukru zrušilo, jedná se pouze o příjmy z dávek, jež ze skladování cukru zbývají. V souvislosti s přistoupením poměrně velkého počtu členských zemí do EU, ke kterému došlo roku 2004, bylo vydáno nařízení Komise (ES) č. 60/2004 ze dne 14. ledna 2004,

⁸⁹ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 55

⁹⁰ Úř. věst. L 163, 23.6.2007, s. 17. Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011 -08 -29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:163:0017:0017:CS:PDF>>.

kterým se stanoví přechodná opatření v odvětví cukru z důvodu přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska. Tato dávka je tedy zaměřena na příjmy účtované novými členskými zeměmi EU, pokud neprovedly odstranění tzv. přebytečných zásob cukru. S touto dávkou souvisí také částka, jejíž splatnost nastane v případě, kdy nebude dodržen závazek skladování tzv. převedeného množství cukru v souladu s pravidly stanovenými Komisí pro provedení převodu cukru do následujícího hospodářského roku,⁹¹ jakož i obecných pravidel upravujících systém minimálních zásob v odvětví cukru.⁹²

Dalším typem dávky jsou dávky zatěžující tzv. nevyvezenou produkci cukru, isoglukosy a inulinového sirupu v kvótě C a dále poplatky uvalené na substituovaný cukr a isoglukosu v kvótě C. Z hlediska příjmů rozpočtu se tato částka týká především Španělska a Německa a pro rok 2010 dosáhla výše až 20 370 498,64 EUR.

Dávkou, u níž lze zaznamenat a jasně deklarovat naprosto přímou spojitost se společnou organizací trhu v oblasti cukru, je dávka výrobní. Její fungování je založeno na principu přidělování kvóty podnikům, u nichž předmětem jejich výrobní činnosti je některá z komodit jako cukr, isoglukosa nebo inulinový sirup. Obecná právní úprava organizace společného trhu v odvětví cukru se nalézá v Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů)⁹³, z hlediska odvětví cukru je stěžejní především jeho článek 51. Dalšími neopomenutelnými prameny práva v této oblasti jsou kromě Rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom dále Nařízení Rady (ES) č. 318/2006 ze dne 20. února 2006 o společné organizaci trhů v odvětví cukru,⁹⁴ především jeho článek 16, a v neposlední řadě je nutno zmínit též Nařízení Komise (ES) č. 952/2006 ze dne

⁹¹Viz článek 5, nařízení Komise (EHS) č. 65/82 ze dne 13. ledna 1982, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro převod cukru do následujícího hospodářského roku (Úř. věst. L 9, 14.1.1982, s. 14). Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1982&mm=01&jj=14&type=L&nnn=009&pppp=0014&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

⁹² Viz nařízení Rady (EHS) č. 1789/81 ze dne 30. června 1981, kterým se stanoví obecná pravidla týkající se systému minimálních zásob v odvětví cukru (Úř. věst. L 177, 1.7.1981, s. 39). Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1981&mm=07&jj=01&type=L&nnn=177&pppp=0039&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

⁹³ Viz Úř. věst. L 299, 16.11.2007, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:299:0001:0001:CS:PDF>>.

⁹⁴ Viz Úř. věst. L 58, 28.2.2006, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:058:0001:0001:CS:PDF>>.

29. června 2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 318/2006, pokud jde o řízení vnitřního trhu s cukrem a režim kvót.⁹⁵ U příjmů z výrobních dávek lze zaznamenat lehce klesající tendenci, která je však z hlediska celkového významu poměrně nepatrná, kdy oproti roku 2010, tehdy příjem dosahoval částky 126 223 021,68 EUR, je pro rok 2011 očekáván pokles na částku 123 400 000 EUR. Kvóty, které jsou podnikům nastaveny, je možno za splnění podmínek ustanovení článku 58 nařízení (ES) 1234/2007 navýšit formou tzv. dodatečné kvóty v případě cukru a doplňkové kvóty v případě isoglukosy. Tato dávka je pak při navýšení vybrána jednorázově. Pro rok 2010 však dodatečné či doplňkové kvóty nastavovány nebyly pro žádný z členských států EU.

Posledním, i když méně významným z hlediska objemu rozpočtových příjmů (687 715,31 EUR), je tzv. poplatek z přebytku, který je uložen členskými státy podnikům na jeho státním území. Právním základem tohoto poplatku je článek 64 Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007. Subjekty, kterým vznikla roku 2010 povinnost uhradit tento poplatek, byly pouze 4 členské státy, jmenovitě Německo, Maďarsko, Rumunsko a Finsko.⁹⁶

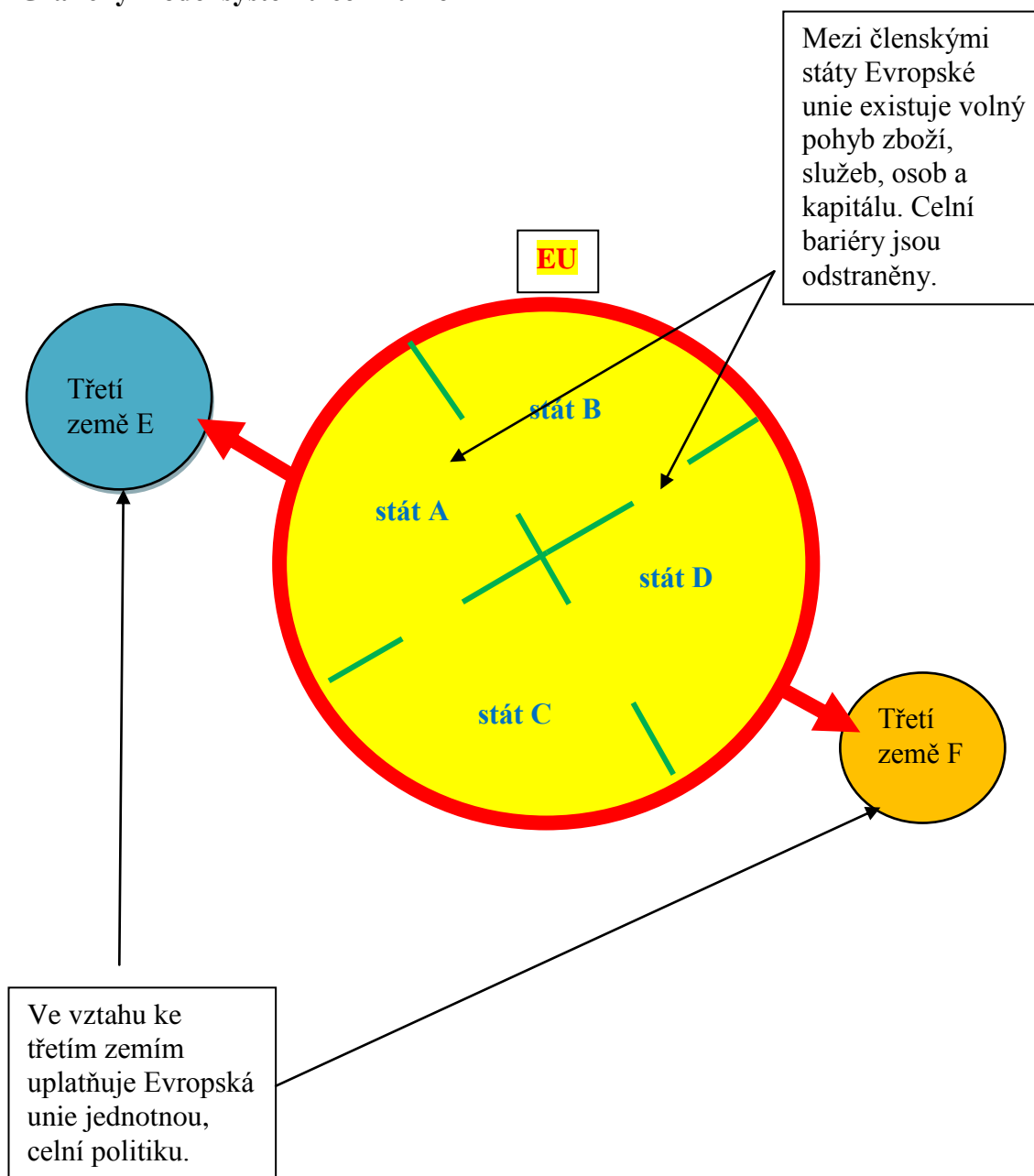
2.3.1.2 Cla

Zařazení cla mezi vlastní zdroje Evropské unie je jedním z projevů fungování společného trhu a s tím souvisejícího volného pohybu zboží v rámci území států Evropské unie. Celní unie je fází integrace, v níž uvnitř celní unie je zajištěn volný pohyb zboží, avšak navenek, vůči třetím zemím, je uplatňována společná celní politika.

⁹⁵ Viz Úř. věst. L 178, 1.7.2006, s. 39. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:299:0039:0039:CS:PDF>>.

⁹⁶ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 20-26. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

Grafický model systému celní unie

Princip fungování celní unie je deklarován také přímo v textu Smlouvy o fungování Evropské unie, dle konsolidovaného znění smluv po Lisabonské smlouvě v Hlavě II., Kapitole 1. Čl. 30 (bývalý článek 25 Smlouvy o ES): „Dovozní nebo vývozní cla a poplatky s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázány. Tento zákaz se vztahuje také na cla fiskální povahy.“ Významným je v této souvislosti i čl. 28 (bývalý článek 23 Smlouvy o ES): „Unie zahrnuje celní unii, která pokrývá veškerý obchod zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků

s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím.“, doplněný čl. 31 (bývalý článek 26 Smlouvy o ES): „Společný celní sazebník stanoví Rada na návrh Komise.“.⁹⁷ Prakticky se toto ustanovení v zahraničním obchodě s nečlenskými zeměmi EU projevuje aplikací dovozního cla se stejnou sazbou a dle totožné právní úpravy, bez ohledu na to, přes území kterého z členských států překročilo importované zboží hranice Evropské unie.⁹⁸

Čl. 2 odst. 1 písm. a) rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom⁹⁹ postihuje jak cla, která jsou stanovena ve Společném celním sazebníku, nýbrž i cla, stanovená orgány Evropské unie, zatěžující přechod zboží přes hranice Evropské unie v rámci obchodování s třetími zeměmi, jakož i cla týkající se zboží dle již neplatné Smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli. V neposlední řadě je nutno zmínit dávky, prémie, doplňkové, vyrovnávací a dodatkové částky nebo položky. Celková částka vybraná na základě výše uvedeného ustanovení má v posledních letech vzrůstající tendenci. Roku 2010 dosahovala výše 15 513 683 186,79 EUR. Po mírném nárůstu, zaznamenaném v roce 2011 ve výši 16 653 700 000 EUR, je v roce 2012 očekáván nárůst až na 19 171 200 000 EUR. Zajímavé je v této souvislosti srovnání role České republiky z hlediska objemu finančních prostředků plynoucích v rámci tohoto zdroje a celkové částky. Dle odhadů bude podíl České republiky na výše uvedené celkové částce za rok 2012 činit 223 600 000 EUR. Zde se jedná tedy o poměrně malou část oproti celku. Největším přispěvatelem je v tomto případě Německo, od něhož je z tohoto zdroje očekáván příjem ve výši 4 012 600 000 EUR.¹⁰⁰

Místa, kde zboží z třetích zemí na území Evropské unie vstupuje, jsou velmi často přístavy, které jsou cílem obchodních lodí. Taková místa mají velmi dlouhou historickou tradici námořního obchodu. Lze zmínit Rotterdam, či Antverpy. Kromě Belgie a Nizozemska se významná obchodní centra nacházejí též v Irsku, Spojeném

⁹⁷ Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava II., Finanční ustanovení, bod 1, s. 77-78. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.

⁹⁸ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 55

⁹⁹ Úř. věst. L 163, 23.6.2007, s. 17. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-15]. <Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:163:0017:0017:CS:PDF>>.

¹⁰⁰ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 20-26. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

království, či Portugalsku. Právě zde, ve státech, které leží na vnějším okraji Evropské unie, je vybrána největší část z celkové částky vybraného cla. Takto vybrané clo pak dále plyne jako příjem do souhrnného rozpočtu. Adresátem, či konečným spotřebitelem zboží však často bývají také země členských států tzv. vnitrozemských, tedy států, které na své hranici takto clo na zboží nevybraly. V tomto případě nese ekonomické důsledky zaplaceného cla jiný členský stát, než který clo vybral.¹⁰¹ Objem příjmů souhrnného rozpočtu z tradičního zdroje založeného na výběru cla má v posledních letech vzrůstající tendenci, zejména s porovnáním dávek z cukru, jejichž objem zůstává na stejné úrovni, nebo má mírně klesající charakter. Příčinu nárůstu objemu příjmů z cla lze hledat v rostoucím počtu členských států, jelikož ruku v ruce s rozšířením EU o nové členy roste i objem zboží a jeho dovoz. Současně však přistoupení takového státu představuje pro EU i lehkou ztrátu, jelikož stát, který byl třetí zemí a z jehož zboží jako ze zboží třetího státu bylo vybíráno clo, se přeměněním v součást celní unie a napříště zde clo uplatňováno být nemůže.

Pokud zhodnotíme tradiční vlastní zdroje z celkového pohledu, jejich objem a s ním i poměr jejich zastoupení na celkových příjmech trvale postupně klesá. Tento pokles je způsoben nikoliv reálným poklesem finančních prostředků vybraných na tradičních vlastních zdrojích, ale spíše charakterem vlastních zdrojů jako takových. Tradiční vlastní zdroje jsou limitem samy sobě, možnost jejich růstu je velmi omezená a skýtá pouze malý manévrovací prostor. Schopnost třetího a čtvrtého zdroje růst je mnohem vyšší, proto tyto zdroje zabírají čím dál tím větší část příjmového balíku vlastních zdrojů. Mezi negativa tradičních vlastních zdrojů, která však nevychází z jejich podstaty, nýbrž z administrace výběru cla, je dle Evropského účetního dvora značné množství podvodných jednání ve snaze vyhnout se celní povinnosti. Co se týče objemu příjmů každoročně plynoucích z tradičních vlastních zdrojů do souhrnného rozpočtu, lze tyto zdroje označit jako vyrovnané, vykazující znaky stability. Potenciální možnost ohrožení tohoto stavu skýtá pouze omezení zahraničního obchodu EU. Z politického hlediska jsou tradiční vlastní zdroje naprosto nekonfliktním příjmem

¹⁰¹ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 55.

rozpočtu, a to vzhledem k jeho supranacionalitě, ve spojení s aplikací Společného celního sazebníku.¹⁰²

2.3.2. Vlastní zdroje z DPH při jednotné sazbě

Na počátku úvah o zavedení třetího vlastního zdroje souhrnného rozpočtu EU byly zvažovány dvě koncepce. První stanovila povinnosti odvodu DPH dle celkové výše daně z přidané hodnoty vybrané od plátců daně v daném kalendářním roce. Koncepce druhá byla zaměřena na vyměřovací základ představovaný podílem částky celkových příjmů z DPH v čisté podobě a váženého průměru sazeb DPH uplatňovaných v konkrétním členském státu. Po zhodnocení aktuální situace prosazovala Komise, argumentujíc požadavkem průhlednosti systému třetího zdroje, první koncepci. Na straně států však byla upřednostňována koncepce druhá, která byla nakonec také přijata.

Kalkulace vyměřovacího základu z DPH má stanovený postup, který se sestává ze tří na sebe navazujících výpočtů. Nejprve je vypočtena výše tzv. čistého inkasa, k čemuž se dospěje úpravou reálné výše inkasa o příjmy, jež předmětem daně nejsou, a dále o částku DPH vybranou od dobrovolných plátců daně, jakož i o případné pokuty a penále. Poté je provedena kalkulace tzv. prozatímní základny, která je získána snížením celkové částky finančních prostředků představující čisté příjmy z DPH o hodnotu váženého průměru sazeb platných v konkrétním členském státě. Hodnota váženého průměru sazeb pro rok x je získána na základě údajů transakcí roku $x - 2$, spolu s výší sazeb daně platných pro rok x . Vypočtená hodnota tzv. prozatímní základny je dále upravena o položky vyplývající z odlišností ve formě výjimek, či případných osvobození, které systém DPH v jednotlivých členských státech vykazuje. Na základě částky vypočteného harmonizovaného vyměřovacího základu je dále určena procentuální část, která plyne z členského státu jako příjem souhrnného rozpočtu EU. Jak již bylo uvedeno v části týkající se opravy pro Spojené království, do roku 2007 byla ze třetího a čtvrtého zdroje hrazena korekce rozpočtové nevyváženosti Spojeného

¹⁰² KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 55-57.

království. Od roku 2007 je prováděna tato úhrada pouze ze zdroje čtvrtého, tedy z podílu na HND, proto také s účinností od tohoto roku došlo ke změně z maximální sazby, která byla dříve upravena v souvislosti s korekcí o tzv. sazbu zmrazenou, na sazbu jednotnou. Změny výše limitu sazby DPH v jednotlivých letech ukazuje následující tabulka:¹⁰³

Rok změny	Smluvní základ, rok dohody	Sazba
1980	Lucemburská dohoda 1979	1 %
1986	Dohoda z Fontainebleau 1985	1,4 %
1995	Dohoda z Edinburghu 1993	1,4 % → 1 %
2002, 2003	Berlínská dohoda 1999	0,75 %
2004	Berlínská dohoda 1999	0,50 %
2007	Bruselská dohoda 2005	0,30 %
2007 výjimky	Bruselská dohoda 2005	Rakousko 0,225 % Německo 0,15 % Nizozemsko 0,10 % Švédsko 0,10 %

Koncem 90. let 20. století počaly sílit názory o regresivnosti zdrojů z DPH. Současně bylo poukazováno na skutečnost, že v méně ekonomicky výkonných státech byl zaznamenán vyšší podíl spotřeby na HNP. Proti tomuto názoru se postavil Evropský parlament, který argumentoval nízkou úrovní korelace mezi průměrnou hodnotou tendence ke spotřebě a HDP. Současně bylo poukázáno na fenomén nízkého sklonu ke spoření, projevující se v zemích ekonomicky výkonnějších. Bylo zjištěno, že daň

¹⁰³Zdroj: KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 46 – 63.

z přidané hodnoty tradičně sehrává vyšší roli v zemích ekonomicky slabších, což ostatně lze zaznamenat a potvrdit také v případě České republiky, která se cestou zvýšení sazby DPH snaží těmito dodatečnými příjmy pokrýt financování důchodového systému. Za účelem vyvrácení, nebo naopak potvrzení teorie o regresivnosti DPH byla provedena analýza HND a podílu soukromé spotřeby na HND v členských státech. Hodnoceným obdobím byl interval let 1998 – 2006, byly komparovány HND a průměrný sklon ke spotřebě a následně provedena negativní korelace.¹⁰⁴

Korelační koeficient proklamovaný Evropským parlamentem:	- 0,274
Korelační koeficient vzešlý z výsledků analýzy:	- 0,6191 až -0,7250

Z výsledných hodnot analýzy sice lze vyvodit jasný závěr o regresivnosti zdroje z DPH, současně však bylo zjištěno, že výkonnost národní ekonomiky a bohatství, či kupní síla občanů členských států, není jediným určujícím faktorem, což zjištěnou vysokou míru regresivnosti značně oslabuje, a proto nelze jednoznačně potvrdit narušení principu spravedlnosti v míře dostačující pro odůvodnění změny v oblasti zdroje z DPH.

Čl. 2 odst. 1 písm. b) rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom¹⁰⁵ stanoví pro celé území Evropské unie jednotnou sazbu 0,30 %, rozhodnou pro všechny členské státy, vztahující se na tzv. harmonizovaný vyměřovací základ DPH, jehož hodnota pro výše uvedené účely nepřekračuje hranici 50 % HND každého členského státu. Pro období let 2007 až 2013 byly však pro některé státy určeny modifikace sazby uplatňované na zdroj z DPH, a to pro Rakousko, Německo, Nizozemsko a Švédsko (viz tabulka výše).

¹⁰⁴ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 59

¹⁰⁵ Čl. 2 odst. 1 písm. b): „Vlastní zdroje souhrnného rozpočtu Evropské unie tvoří tyto příjmy: příjmy z použití jednotné sazby pro všechny členské státy na harmonizovaný vyměřovací základ DPH, který se určuje podle pravidel Společenství. Vyměřovací základ pro tyto účely nepřesahuje 50 % HND každého členského státu.“ Čl. 2 odst. 7: „Pro účely tohoto rozhodnutí se HND rozumí HND za daný rok v tržních cenách, stanovený Komisí při použití ESA 95 v souladu s nařízením (ES) č. 2223/96. Pokud by úpravy ESA 95 vedly k podstatným změnám HND stanoveného Komisí, rozhodne Rada na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně, zda se tyto úpravy použijí i pro účely tohoto rozhodnutí.“ Úř. věst. L 163, 23.6.2007, s. 17. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-16]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:163:0017:0017:CS:PDF>>.

Příjmy plynoucí do souhrnného rozpočtu Evropské unie ze zdroje z DPH jsou pro rok 2012 očekávány v objemu 10,92 % z celkových příjmů.¹⁰⁶

2.3.3. Vlastní zdroj z podílu na HND členských států

Základním ustanovením, obsahujícím hlavní pravidlo pro výběr příjmů souhrnného rozpočtu založených na HND, je čl. 2 odst. 1 písm. c) rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom. Není bez zajímavosti, že podíl výnosů plynoucích do rozpočtu ze zdroje založeného na HND je až 73,29 % všech příjmů. A to i přes formálně doplňkovou povahu tohoto zdroje, jehož hlavním úkolem je zajištění příjmů v nezbytné výši tak, aby byla Evropská unie schopna pokrýt všechny své výdaje, potřeby a dostát všem svým závazkům jak na vnitřní, tak mezinárodní úrovni. Zabezpečuje tedy stálou vyrovnanost rozpočtu, čímž slouží nejen k zajištění stability financí Evropské unie, nýbrž je i vyjádřením principu vyrovnanosti rozpočtu jako jedné ze zásad, na nichž je souhrnný rozpočet Evropské unie postaven, a uvedením tohoto principu v život cestou jeho striktního dodržování. Pro stanovení sazby u zdroje z HND jsou určujícími činiteli tzv. doplňkové příjmy, jejichž objem nejsou schopny pokrýt zdroje ostatní, ať již tradiční vlastní zdroje, příjmy z DPH, či příjmy ostatní. V praxi je zdroj z HND získáván v objemu finančních prostředků vypočtených pomocí sazby uplatňované pro hrubý národní důchod členských států v rozpočtovém roce. Výše této sazby je aktuálně 0,7409 %. Sazba vychází z čl. 2 odst. 1 písm. c) výše uvedeného rozhodnutí. K jejímu určení dochází v rámci rozpočtového procesu a je představována procentem jako výsledek součtu odhadů hrubého národního důchodu členských států, nastavený způsobem zajišťujícím plné pokrytí dosud finančně nezajištěné části rozpočtu.

Pokud pohlédneme na zdroj založený na HND z hlediska politické přijatelnosti, lze ho označit jako ideální. Jelikož tento zdroj plyne z rozpočtů členských zemí, neexistuje zde v tomto případě ani návaznost na politiky realizované Evropskou unií. Administrativní náklady související s tímto zdrojem nevyžadují zvláštní finanční

¹⁰⁶ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 27. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

prostředky, jelikož splývají s klasickými činnostmi, který stát při správě svého rozpočtu činí. Velkým přínosem se stává koncepce nastavení zdroje z HND pro členské státy v období, kdy jejich ekonomika vykazuje zpomalení růstu. Právě flexibilita tohoto zdroje a schopnost přizpůsobení se cyklickým výkyvům národních ekonomik jsou jedním z jeho nejvýznamnějších znaků. Pružnost vlastního zdroje posiluje navíc fakt, že normativně je zakotven v koncepci pouze způsob kalkulace výše odvodů z HNP, avšak konkrétní položka zdroje plateb je ponechána plně v gesci členských států, které si samy zvolí, ze které položky svého rozpočtu platbu do rozpočtu EU uhradí. Tento zdroj vykazuje tedy vysokou míru ekvivalence ve vztahu k aktuálním ekonomickým možnostem a situaci členských států.¹⁰⁷

Podíl na HND je zdrojem, který zabezpečuje dorovnání vlastních zdrojů v případech, kdy jejich potřebu není možno dostatečně naplnit z tradičních vlastních zdrojů, či ze zdroje z DPH. V tomto ohledu je jeho role naprosto nezastupitelná. Současně je však nutno si uvědomit také negativum, spočívající v jeho povaze, kdy vlastně, ať tento zdroj nese jakýkoliv oficiální název, je reálně příspěvkem členských států do rozpočtu EU. Tato forma zdroje s sebou tedy nese jasné znaky závislosti EU na svých „příspěvatelích“, a je na zvážení, zda nejde proti myšlenkám autonomního financování EU,¹⁰⁸ deklarovaných v 70. letech minulého století při vzniku a vytváření systému vlastních zdrojů souhrnného rozpočtu EU.¹⁰⁹

Objem finančních prostředků z tohoto zdroje pro rok 2010 činil 90 947 943 529,08 EUR, v roce 2011 je předpokládán podobný vývoj představovaný částkou 90 022 018 370 EUR a pro rok 2012 pak mírný vzestup na 97 283 558 463 EUR.¹¹⁰

¹⁰⁷KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 64 – 65.

¹⁰⁸Zdroj: *Euroskop* [online]. 2011 [cit. 2011-09-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8921/s ekce/problemy-rozpocet-eu/>>.

¹⁰⁹Zdroj: *Euroskop* [online]. 2011 [cit. 2011-09-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8878/s ekce/prijmy-rozpocet-eu/>>.

¹¹⁰Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 28. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

2.3.4. Oprava rozpočtové nevyváženosti poskytnutá Spojenému království podle článků 4 a 5 rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom

V průběhu vývoje Společenství došlo ke vzniku problematické situace v oblasti rozpočtových výdajů, které až ze 70 % plynuly do zemědělského sektoru. Rozsah zemědělské činnosti byl však mezi jednotlivými státy značně odlišný, což vedlo také k odlišnosti v objemu rozdělení finančních prostředků mezi jednotlivé členské státy, kdy majoritní podíl na spotřebě výdajů rozpočtu měly právě státy, které vyvíjely v zemědělském sektoru aktivnější a rozsáhlejší činnost. Zemědělství a jeho rozsah úzce souvisí nejen s rozlohou státu, ale také s jeho podnebím, přírodními podmínkami, či nastavením zahraničního obchodu se zemědělskými komoditami. Tento problém nejvíce znevýhodňoval Spojené království Velké Británie a severního Irsku (dále jen „Velká Británie“), jako stát s nejmenším zemědělským sektorem ze všech tehdejších členských států. Současně se, v případě Velké Británie, k tomu problému paralelně přidala i velmi aktivní obchodní bilance ve vztahu k zámořským státům, což markantně zvyšovalo odvody tradičních vlastních zdrojů ze strany Velké Británie. Uvedené faktory, spolu s vysokou mírou vyměřovacího základu DPH ve Velké Británii, způsobily situaci, kdy Velká Británie představovala největšího čistého plátce odvodů do souhrnného rozpočtu. Roku 1975 bylo po mnohých jednáních přistoupeno k řešení toho problému, a to pomocí stanovení 3 kritérií, po jejichž naplnění mělo dojít k omezení výše odvodů. Konkrétně se jednalo o následující kritéria, jejichž hodnot však v praxi dosaženo nebylo: „HNP menší než 85 % průměru ES, tempo ekonomického růstu menší než 120 % průměru ES, podíl na velikosti plateb vlastních zdrojů o 10 % větší než podíl na souhrnném HNP“.¹¹¹ Dalším vstřícným krokem byl roku 1979 plán výdajů pro Velkou Británii, sestavený tzv. ad hoc, v podobě konkrétních podpor. Ani tato úprava však nevedla k úplnému vyřešení situace.

Problematika Velké Británie byla dále řešena formou tzv. korekcí (neboli oprav). Došlo k zavedení systému, jehož podstatou bylo oprávnění členského státu, jehož povinnost k odvodům, a tedy rozpočtové zatížení, převyšuje míru jeho relativní prosperity, přistoupit k provedení tzv. rozpočtové korekce.

¹¹¹ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s 48.

Jak je již výše uvedeno, roku 1984 byla na zasedání ve Fontainebleau¹¹² uzavřena klíčová dohoda týkající se korekce (opravy) rozpočtových nevyvážeností. Tato dohoda byla vyústěním složitých jednání, která směřovala až téměř k patové situaci v rozpočtové oblasti a zavedla korekci pro Spojené království. V účinnost vstoupila rozhodnutím o vlastních zdrojích ze dne 7. května 1985. Základní myšlenkou byla obecná zásada stanovující možnost každého členského státu využít opravy, a to za situace, kdy tento stát nese nadměrnou rozpočtovou zátěž v poměru k jeho relativní prosperitě. Platnost tohoto principu byla potvrzena všemi členskými státy. Každé rozhodnutí o poskytnutí opravy by mělo vzít v úvahu rozsah rozpočtové nevyváženosti, neboli tedy samotnou nadměrnou rozpočtovou zátěž, jakož i bohatství, prosperitu a vyspělost daného členského státu v kontextu Evropské unie jako celku a být tomuto stavu ekvivalentní.

Problém, který byl v roce 1984 důvodem k zavedení možnosti korekcí (oprav) rozpočtových nevyvážeností, se mimo jiné týkal také společných cílů Společenství a jejich financování rozpočtovými zdroji. Určitá část souhrnného rozpočtu je určena pro realizaci cíle soudržnosti, zbývající peněžní prostředky slouží k financování schválených programů, pomocí nichž realizuje Evropská unie své politiky a stanovené cíle. Tato skutečnost však vede k situaci, kdy i přes nepopiratelný přínos výše uvedených programů a cílů pro celou Evropskou unii bude vždy možno mezi státy označit tzv. čisté přispěvatele a čisté příjemce. Čistá rozpočtová bilance, kterou představuje rozdíl mezi finančními toky plynoucími do rozpočtu EU v podobě příspěvků, a finančními toky vycházejícími směrem z rozpočtu Evropské unie nejsou zcela ekvivalentní a nedávají přesný obraz o výhodách, které členství v EU pro jednotlivé státy skýtá. Čistou rozpočtovou bilanci je nutno chápat také z hlediska účetního a koncepčního.¹¹³ Při provádění jejího výpočtu je nutno pečlivě volit položky příjmové a výdajové. Tato skutečnost vede ve výsledku ke vzniku rozdílů.

V době zasedání ve Fontainebleau byla Evropská unie trochu jiným uskupením, než tomu je dnes. Od té doby prošla poměrně značným vývojem a podstatným způsobem se změnila i struktura členských států. Po dohodě ve Fontainebleau byla

¹¹² Pro více informací viz Bulletin Evropských společenství, 6-1984.

¹¹³ Představme si například náklady na ochranu hranic. Ochrana hranic má kladný účinek a je přínosem nejen pro státy, které ji reálně provádějí, nýbrž i pro státy, které pouze požívají jejich bezpečnostních výhod.

Velké Británii přičena náhrada spočívající v „66 % z hodnoty násobku velikosti celkových alokovaných výdajů a rozdílu mezi podílem Velké Británie na celkových platbách DPH a podílem na celkových alokovaných výdajích rozpočtu“.¹¹⁴ Současné však, v případě zavedení korekcí, bylo nutno vytvořit systém dělení dopadu korekcí na ostatní členské státy. Jako nejvhodnější byl zvolen poměr podílu odvodů DPH členským státem k celkové výši příjmů z DPH neobsahující příspěvek Velké Británie. Tato změna však přinesla mnohé negativní důsledky. V praxi tento systém fungoval tak, že maximální sazba pro kalkulaci výše odvodu byla nejprve ponížena o procentní část, představující výši korekce, čímž vznikla sazba jednotná, dle níž byly odvody z DPH prováděny. Konečným důsledkem byl opětovný vznik nedostatku objemu zdrojů Společenství. K úpravě systému korekcí rozpočtové nerovnováhy došlo také po zavedení čtvrtého vlastního zdroje roku 1988. Poměrně významná změna v této oblasti proběhla, jak je výše uvedeno, roku 2007, v souvislosti s Rozhodnutím Rady 2007/436/ES, Euratom ze dne 7. června 2007 o systému vlastních zdrojů Evropských společenství. Toto rozhodnutí opustilo pojetí omezení maximální sazby DPH, jelikož nadále není korekce rozpočtové nerovnováhy Spojeného království financována z kombinace zdroje z DPH a zdroje z HND, ale napříště pouze z finančních prostředků zdroje z HND. Pojmy maximální i zmrazené sazby jsou opuštěny a existuje pouze sazba jednotná, která z původní výše omezení maximální sazby na 0,50 % harmonizovaného vyměřovacího základu DPH poklesla roku 2007 na 0,30 %.¹¹⁵

Mechanismus korekce (opravy) rozpočtové nevyváženosti ve prospěch Spojeného království byl ve formě právní normy stanoven v Rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom¹¹⁶ a v této podobě je aplikován dodnes. Toto rozhodnutí stanoví poskytnutí opravy rozpočtové nevyváženosti Velké Británii. Stěžejními ustanoveními jsou články 4 a 5. Článek 4 upravuje způsob určení opravy. Samotná oprava je velmi složitý postup, provedený na základě kalkulace předcházejícího rozpočtového roku. Oprava je dána rozdílem mezi procentuálním podílem Spojeného království na výši nelimitovaného vyměřovacího základu DPH a jeho procentuálním podílem na celkových přidělených výdajích. Dále součinem tohoto rozdílu a celkové částky

¹¹⁴ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 48.

¹¹⁵ (Tamtéž s. 52-53).

¹¹⁶ Úř. věst. L 163, 23.6.2007, s. 17. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09 -14]. Dostupné z WWW: < <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:163:0017:0017:CS:PDF>>.

přidělených výdajů. Takto získaný výsledek je podroben opět součinu, tentokrát koeficientem 0,66. Na závěr je údaj takto získaný upraven o vliv přechodu na limitovanou DPH, na příjmy z použití jednotné sazby, stanovené v rámci rozpočtového procesu s ohledem na celkovou výši ostatních příjmů, na součet HND všech členských států. Tento vliv je v praxi představován rozdílem mezi částkou, k jejímuž odvedení by Velká Británie byla povinna v částkách hrazených ze zdrojů uvedených v čl. 2 odst. 1 písm. b) a c)¹¹⁷, za předpokladu aplikace jednotné sazby na nelimitovaný základ DPH a platbami Velké Británie dle čl. 2 odst. 1 písm. b) a c). O takto získanou částku je ponížena částka čistých příjmů Velké Británie ze zvýšení procentního podílu zdrojů uvedených v čl. 2 odst. 1 písm. a),¹¹⁸ jež připadá členským státům na úhradu výdajů vzniklých v souvislosti s výběrem. Pokud dojde k přistoupení nových členských států do Evropské unie, upraví se částka získaná postupem výše uvedeným dále tím způsobem, aby došlo ke snížení náhrady a výdaje nenahrazované před rozšířením zůstaly stejné i po něm. K tomu dojde snížením celkových přidělených výdajů o částku odpovídající ročním předvstupním výdajům v kandidátských zemích. Všechny částky jsou převedeny do následujících rozpočtových roků a každoročně upraveny za pomoci aplikace nejaktuálnějšího dostupného deflátoru HDP pro EU v měně Euro, který je stanoven Komisí.¹¹⁹ Posledním ze způsobů určení opravy je úprava kalkulace cestou snížení celkového objemu přidělených výdajů o částku celkových výdajů přidělených v členských státech, jež se staly členy EU po 30. dubnu roku 2004, kromě přímých zemědělských plateb, výdajů souvisejících s trhem a některých výdajů na rozvoj venkova pocházejících ze záruční sekce EZOF. Pro takový způsob snižování objemu přidělených výdajů je stanoven přesný harmonogram. Procentuální podíl výdajů v souvislosti s přistoupením nových členských států, jež mají být z kalkulace opravy ve prospěch Velké Británie vyloučeny, je pro rok 2009 20 %,

¹¹⁷ Jednak z výše uvedených příjmů z použití jednotné sazby, stanovené v rámci rozpočtového procesu, jednak z příjmů z použití jednotné sazby pro všechny členské státy na harmonizovaný vyměřovací základ DPH, stanovený podle pravidel Společenství. Výše vyměřovacího základu v tomto případě nepřekračuje 50 % HND členského státu. čl. 2 odst. 1 písm. b) a c) Rozhodnutí Rady 2007/436/ES.

¹¹⁸ Jedná se o dávky, prémie, doplňkové nebo vyrovnávací částky, dodatkové částky nebo položky, cla stanovená ve společném celním sazebníku a další poplatky, současné i budoucí, zavedené orgány Společenství v obchodě se třetími zeměmi a cla na výrobky spadající do působnosti Smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli, která pozbyla platnosti, jakož i dávky a další poplatky stanovené v rámci společné organizace trhu s cukrem. čl. 2 odst. 1 písm. a) Rozhodnutí Rady 2007/436/ES.

¹¹⁹ Tento bod se přestane uplatňovat v okamžiku, kdy bude oprava poprvé zahrnuta do rozpočtu na rok 2014. Čl. 4 bod 1 písm. f) Rozhodnutí Rady 2007/436/ES.

pro rok 2010 70 % a pro rok 2011 100 %.¹²⁰ Výše dodatečného příspěvku Velké Británie plynoucí ze snížení přidělených výdajů pro léta 2007–2013 nepřekročí 10,5 miliard EUR. Nad dodržováním tohoto limitu bdí Komise. Limit 10,5 miliard EUR bude v případě přistoupení nových členských států před rokem 2013, eventuálně navýšen.

Článek 5 výše uvedeného nařízení se zabývá způsobem rozložení nákladů na opravu rozpočtové nevyváženosti mezi členské státy. Ze všeho nejdříve je proveden výpočet rozdělení nákladů dle podílu členských států na platbách dle čl. 2 odst. 1 písm. c), při výpočtu není brán zřetel na hrubé snížení příspěvků Nizozemska a Švédska na základě HND, dle čl. 2 odst. 5.

Hrubé snížení ročních příspěvků založených na HND pro léta 2007–2013 aplikuje Nizozemsko celkově ve výši 605 milionů EUR, Švédsko pak ve výši 150 milionů EUR. (číselné vyjádření je v cenách roku 2004). Tyto částky jsou upraveny na běžné ceny. Následně dojde k úpravě ve smyslu omezení podílu financování Nizozemska a Švédska, ale také Rakouska a Německa, až na částku jedné čtvrtiny běžného příspěvku.

Oprava je tedy Velké Británii poskytnuta formou snížení jeho plateb vyplývajících čl. 2 odst. 1 písm. c) Rozhodnutí Rady 2007/436/ES. Náklady nesené ostatními členskými státy se přičítají k jejich platbám vyplývajícím pro každý členský stát z uplatňování čl. 2 odst. 1 písm. c). Subjektem provádějícím výpočty je Komise. V případě, kdy by nastala situace neschválení rozpočtu na počátku nového rozpočtového roku, nastává určitá forma provizoria a aplikovatelnými se v takové situaci stávají opravy pro Spojené království a náklady členských států ve formě, v níž byly obsaženy v posledním schváleném rozpočtu.

Výše popsaný způsob výpočtu lze matematicky vyjádřit ve vzorci pro výpočet opravy pro Velkou Británii.¹²¹

¹²⁰ Viz Pracovní dokument Komise o výpočtu, financování, platbě a zahrnutí oprav rozpočtových nevyvážeností ve prospěch Spojeného království, („oprava pro Spojené království“) do rozpočtu podle článků 4 a 5 rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Evropských společenství, Dodatek k poznámce k bodu I/A, Interinstitucionální spis: 2006/0039 (CNS), s. 6.

¹²¹ Zdroj: Pracovní dokument Komise o výpočtu, financování, platbě a zahrnutí oprav rozpočtových nevyvážeností ve prospěch Spojeného království, („oprava pro Spojené království“) do rozpočtu podle článků 4 a 5 rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Evropských společenství, Dodatek k poznámce k bodu I/A, Interinstitucionální spis: 2006/0039 (CNS), s. 7.

Oprava pro Velkou Británii za rok x, jež se stane součástí rozpočtu v roce x+1 se vypočte postupem:

Pro rozpočtový rok 2010 se jednalo o částku – 128 002 984,13 EUR.¹²²

2.3.5. Hrubé snížení ročních příspěvků vycházejících z HND poskytnuté ve prospěch Nizozemska a Švédska podle čl. 2 odst. 5 rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom

Hrubé snížení ročních příspěvků vycházejících z HND popsáno viz výše (str. 71). Pro rok 2010 se jednalo o částku – 3 247 772,67 EUR.

2.3.6. Přebytky, salda a opravy¹²³

2.3.6.1 Disponibilní přebytek z předchozího rozpočtového roku

Disponibilní přebytek z předchozího rozpočtového roku

Velmi důležitými příjmy se mohou stát nečekaně také možné přebytky rozpočtu z předchozího rozpočtového roku. Nevyčerpané finanční prostředky se stávají příjmem tzv. ex lege, a to na základě ustanovení bodu 1 článku 15 Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002, ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční

¹²² Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 29-30. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

¹²³ (Tamtéž s. 31-41).

nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství,¹²⁴ jež formálně-právně zakládá provedení zápisu zůstatku, či přebytku rozpočtu předchozího rozpočtového roku jako příjmu rozpočtu roku následujícího. Toto ustanovení však nezahrnuje pouze situaci přebytku rozpočtu, avšak vztahuje se i na možnost vzniku rozpočtového schodku. V takovém případě stanoví jeho zápis jako položky plateb. Nařízení tedy postihuje jakýkoliv zůstatek rozpočtového roku, ať kladný, nebo záporný. Již v průběhu rozpočtového procesu dochází k odhadu výše příjmů, či plateb.

Odhad je vypracován v souladu s pravidly čl. 34 finančního nařízení č. 1605/2002. Příslušné odhady takových příjmů nebo výdajů se zapisují do rozpočtu během rozpočtového procesu a případně do návrhu na změnu předloženého v souladu s článkem 34 finančního nařízení. V případě vzniku rozdílu mezi skutečnou výší zůstatku a odhadem je situace řešena prostřednictvím tzv. opravného rozpočtu, jehož obsahem je vzniklý rozdíl a jeho prostřednictvím se příslušný rozdíl do rozpočtu pro následující rozpočtový rok zapíše. Komise je povinna vypracovat návrh opravného rozpočtu do 15 dnů od předložení předběžné účetní závěrky. Disponibilní přebytek z předchozího rozpočtového roku není nikterak zanedbatelným zdrojem příjmů. Roku 2010 dosáhl výše 2 253 591 199,37 EUR, pro rok 2011 pak činí 4 539 394 283 EUR.

Přebytek z předchozího rozpočtového roku a přebytek vlastních zdrojů z vráceného přebytku Záručního fondu pro vnější vztahy

Nařízením Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se zřizuje Záruční fond pro vnější vztahy,¹²⁵ byl konstituován vznik Záručního fondu. V případě vzniku přebytku v jeho hospodaření tvoří vrácené finanční prostředky přebytku Záručního fondu pro vnější vztahy další z příjmů rozpočtu EU. Souvisejícím ustanovením je čl. 4 odst. 3, finančního nařízení č. 1605/2002, které stanoví jako součást rozpočtu též záruky pro výpůjční a úvěrové operace a platby do Záručního fondu pro vnější vztahy.

¹²⁴ Úř. věst. L 130, 31.5.2000, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>>.

¹²⁵ Úř. věst. L 145, 10.6.2009, s. 10. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:145:0010:0010:CS:PDF>>.

2.3.6.2 Zůstatky a opravné položky z DPH za předchozí rozpočtové roky vyplývající z použití čl. 10 odst. 4,5 a 8 nařízení (ES,Euratom) č. 1150/2000

Použití čl. 10 odst. 4, 5 a 8 nařízení (ES, Euratom) č. 1150/2000 za rok 1995 a za následující rozpočtové roky

Jak je výše uvedeno, z ustanovení čl. 7 odst. 1 nařízení (EHS, Euratom) č. 1553/89 jsou členské státy povinny zasílat výkaz celkové výše základu zdrojů z DPH za předchozí kalendářní rok Komisi, a to ve lhůtě do 31. července příslušného (následujícího) kalendářního roku. Údaje vyplývající z tohoto výkazu slouží jako podklad pro kalkulaci částky (uplatněním jednotné sazby přijaté pro rozpočtový rok předcházející), jíž bude členský stát zatížen. Současně však bude členskému státu připsáno k dobru 12 v předcházejícím roce reálně uskutečněných plateb. Výše základu pro výpočet vlastních zdrojů z DPH, podléhající jednotné sazbě, je limitována. Kalkulaci zůstatku provede Komise, která dále vypracuje i kalkulaci opravných položek tím způsobem, aby v souladu s výší vlastních zdrojů z DPH byl v rozpočtu zajištěn jejich původní poměr k finančním příspěvkům na základě HND. Za tímto účelem je proveden převod zůstatků na měnu Euro dle směnného kursu, platného v první pracovní den po dni 15. listopadu předcházející zápisu částek (viz výše). Součet zůstatků DPH je dále upraven o poměr finančních příspěvků uvedených v rozpočtu a zdrojů z DPH. Komise současně provede včasnou notifikaci členským státům tak, aby bylo umožněno provedení zápisu zůstatku na účet Komise ke dni 1. prosince, případně v první pracovní den v měsíci prosinci. Členský stát poukáže tento zůstatek na účet bezplatně vedený na jméno Komise u ministerstva financí, nebo subjektu, který si členský stát určí.¹²⁶ Opravy provedené na základě kontrol dle čl. 9 nařízení č. 1553/89 a jakékoliv změny HND z předchozích rozpočtových let ovlivňující omezení základu DPH budou promítnuty do zůstatků.

Výše uvedené operace představují změnu příjmů rozpočtového roku, v němž jsou uskutečněny. Pro rok 2010 se jednalo o částku – 921 990 232,67 EUR.

¹²⁶ Viz čl. 9 odst. 1 Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 ze dne 22. května 2000, kterým se provádí rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Evropských společenství (Úř. věst. L 130, 31.5.2000, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011 10 04]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:130:0001:0001:CS:PDF>>.

2.3.6.3 Zůstatky a úpravy zůstatků z hrubého národního důchodu/productu za předchozí rozpočtové roky vycházející z použití čl. 10 odst. 6,7 a 8 nařízení (ES,Euratom) č. 1150/2000

Použití čl. 10 odst. 6, 7 a 8 nařízení (ES, Euratom) č. 1150/2000 pro rozpočtový rok 1995 a následující rozpočtové roky

Dle údajů vyplývajících z podkladů pro agregovaný HND v tržních cenách a jeho složky (z předešlého rozpočtového roku), které poskytly členské státy v souladu s požadavkem čl. 2 odst. 2 nařízení č. 1287/2003 dojde k provedení odpisu. Kalkulace takového zatížení členského státu probíhá prostřednictvím uplatnění sazby přijaté pro předchozí rozpočtový rok (se zřetelem na potenciální možnost použití měnové rezervy EZOZF, rezervy týkající se úvěrů a záruk za úvěry nebo rezervy na pomoc při mimořádných událostech). Současně dochází k připsání 12 plateb reálně uskutečněných v průběhu předešlého rozpočtového roku. Komise je povinna vypočtený zůstatek notifikovat státům včas, aby bylo umožněno tento zůstatek na účet Komise k prvnímu pracovnímu dni měsíce prosince zapsat. Pokud dojde k jakékoliv změně HNP/HND za léta přecházející (dle čl. 2 odst. 2 nařízení (ES, Euratom) č. 1287/2003¹²⁷, s výhradou článků 4 a 5 uvedeného nařízení), je tato změna promítnuta do zůstatku příslušného členského. Toto je však limitováno datem 30. září čtvrtého roku následujícího po původním rozpočtovém roce, kdy na tyto změny již nebude brán zřetel, s výjimkou změn výslovně notifikovaných Komisí, nebo příslušným členským státem. V rozpočtovém roce 2010 se jednalo o částku 118 850 779,80 EUR.

¹²⁷ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1287/2003 ze dne 15. července 2003 o harmonizaci hrubého národního důchodu v tržních cenách. Úř. věst. L 181, 19.7.2003, s. 1). Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-10-04]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:181:0001:0001:CS:PDF>>.

2.3.6.4 Úpravy v důsledku dopadu neúčasti některých členských států v určitých politikách v prostoru svobody, bezpečnosti a práva

Úpravy v důsledku dopadu neúčasti některých členských států v určitých politikách v prostoru svobody, bezpečnosti a práva vycházejí z Protokolu o postavení Dánska (čl. 3), jakož i Protokolu o postavení Spojeného království a Irska v politice spravedlnosti a vnitřních věcí (čl. 5). Jedná se o protokoly, které byly anektovány ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o fungování Evropské unie. Z ustanovení těchto protokolů vyplývá plné vynětí jmenovaných členských států z režimu povinné podpory finančních důsledků spojených s prováděním určitých druhů zvláštních politik v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva, a to kromě souvisejících administrativních nákladů. Členské státy tak mají možnost dosáhnout přizpůsobení vlastních zdrojů zaplacených za každý rok jejich neúčasti.

Kalkulace výše příspěvku každého členského státu k mechanismu opravy probíhá tím způsobem, že na rozpočtové výdaje, které z takového úkonu, nebo politiky vyplývají, je aplikován rozsah agregovaného HND a jeho složek z předcházejícího roku, odvedený členskými státy podle čl. 2 odst. 2 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1287/2003. Výsledky kalkulace zůstatku provedenou Komisí sama opět notifikuje s ohledem na datum prvního prosincového pracovního dne (viz výše). Pro rozpočtový rok 2010 hovoříme o částce – 3 693 074,34 EUR.

2.3.6.5 Výsledek konečného výpočtu financování opravy rozpočtové nevyváženosti vůči Spojenému království

Výsledek konečného výpočtu financování opravy rozpočtové nevyváženosti vůči Spojenému království za rok 2010 je 9 028 843,89 EUR.¹²⁸

¹²⁸ „Údaje o plnění za rok 2010 odpovídají výsledku konečného výpočtu financování opravy rozpočtové nevyváženosti, jež je poskytována Spojenému království, za rok 2006.“ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 40. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

2.3.6.6 Výsledek průběžně aktualizovaného výpočtu financování opravy rozpočtové nevyváženosti vůči Spojenému království

Tato položka slouží k zachycení rozdílu mezi aktualizací opravy, která byla součástí předběžného rozpočtování, a poslední prozatímní aktualizací opravy pro Spojené království před konečnou kalkulací.¹²⁹

2.3.7. Příjmy od osob pracujících v orgánech a jiných institucích Evropské unie¹³⁰

2.3.7.1 Různé daně a srážky

Prvními z druhů příjmů, které je možno zařadit do této kategorie, jsou finanční prostředky v podobě *výnosů daní z platů, mezd a náhrad členů orgánů, úředníků, ostatních pracovníků a osob pobírajících důchod, jakož i členů řídicích orgánů Evropské investiční banky, Evropské centrální banky, Evropského investičního fondu, jejich pracovníků a osob pobírajících důchod*. Svým objemem tento příjem dosahuje, v odhadech pro rok 2012, částky kolem 627 380 550 EUR. Daný příjem a povinnost k jeho odvedení se vyznačuje množstvím právních předpisů, v nichž je zakotven. Za základní právní předpisy je možno označit Nařízení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 260/68 ze dne 29. února 1968, kterým se stanoví podmínky a postup pro uplatňování daně ve prospěch Evropských společenství.¹³¹ Konkrétních oblastí se pak týkají následující právní předpisy: Nařízení Rady č. 422/67/EHS, č. 5/67/Euratom ze dne 25. července 1967 o platových poměrech předsedy a členů Komise, předsedy, soudců,

¹²⁹ „Údaje o plnění za rok 2010 odpovídají výsledku předběžného výpočtu financování opravy rozpočtové nevyváženosti, jež je poskytována Spojenému království, za rok 2008.“ (Tamtéž s. 41.)

¹³⁰ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, s. 42-53.

Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

¹³¹ Úř. věst. L 56, 4.3.1968, s. 8. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1968&mm=03&jj=04&type=L&nnn=056&pppp=0008&RechTpe=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

generálních advokátů a tajemníka Soudního dvora, předsedy, členů a tajemníka Soudu prvního stupně a předsedy, členů a tajemníka Soudu pro veřejnou službu Evropské unie,¹³² Nařízení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 2290/77 ze dne 18. října 1977 o platových poměrech členů Účetního dvora,¹³³ Rozhodnutí Rady č. 2009/909/EU ze dne 1. prosince 2009, kterým se stanoví pracovní podmínky předsedy Evropské rady,¹³⁴ Rozhodnutí Evropského parlamentu 94/262/ESUO, ES, Euratom ze dne 9. března 1994 o pravidlech a obecných podmínkách pro výkon funkce veřejného ochránce práv¹³⁵, dále Rozhodnutí Evropského parlamentu, Rady a Komise č. 1247/2002/ES ze dne 1. července 2002 o úpravě a obecných podmínkách výkonu funkce evropského inspektora ochrany údajů,¹³⁶ Rozhodnutí Rady č. 2009/910/EU ze dne 1. prosince 2009, kterým se stanoví pracovní podmínky vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku,¹³⁷ či Rozhodnutí Rady č. 2009/912/EU ze dne 1. prosince 2009, kterým se stanoví pracovní podmínky generálního tajemníka Rady Evropské unie.¹³⁸ Neopomenutelnými prameny jsou rovněž Služební řád úředníků Evropské unie, Pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropské unie, jakož i Protokol o výsadách a imunitách Evropské unie, v němž je nutno v této souvislosti zdůraznit především znění jeho článku 12.

Tento příjem je tvořen celkovým souhrnem finančních prostředků, plynoucích do souhrnného rozpočtu Evropské unie v podobě daní odváděných z platů, mezd a požitků všeho druhu, kromě dávek nebo rodinných přídatků vyplácených členům Komise, úředníkům, jiným veřejným zaměstnancům a osobám, jež obdrží vyrovnávací platby při ukončení zaměstnání.

¹³² Úř. věst. 187, 8.8.1967, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1967&mm=08&jj=08&type=L&nnn=187&pppp=0001&RechT ype=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹³³ Úř. věst. L 268, 20.10.1977, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1977&mm=10&jj=20&type=L&nnn=268&pppp=0001&RechT ype=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹³⁴ Úř. věst. L 322, 9.12.2009, s. 35. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:322:0035:0035:CS:PDF>>.

¹³⁵ Úř. věst. L 113, 4.5.1994, s. 15. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1994&mm=05&jj=04&type=L&nnn=113&pppp=0015&RechT ype=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹³⁶ Úř. věst. L 183, 12.7.2002, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:183:0001:0001:CS:PDF>>.

¹³⁷ Úř. věst. L 322, 9.12.2009, s. 36. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:322:0036:0036:CS:PDF>>.

¹³⁸ Úř. věst. L 322, 9.12.2009, s. 38. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:322:0038:0038:CS:PDF>>.

Bližší přehled konkrétních údajů je uveden v tabulce v příloze č. 2.

Dalším typem výnosů, které řadíme do této kategorie příjmů, jsou *výnosy získané z dočasného příspěvku plynoucího z mezd členů orgánů, úředníků a ostatních pracovníků v činné službě*. Nutno zdůraznit, že právní úprava o dočasném příspěvku se používala do 30. června 2003. Zahrnuje tedy celkové příjmy plynoucí z tzv. zbytkové částky dočasného příspěvku z mezd členů Komise, úředníků a jiných zaměstnanců v činné službě, která dle posledních dostupných údajů rozpočtu z roku 2010 představovala 52 254,72 EUR. Předpisem upravujícím tuto oblast je již výše uvedené Nařízení Rady č. 422/67/EHS, č. 5/67/Euratom, jakož i Nařízení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 2290/77. Zvláště pak je nutno zmínit článek 66 Služebního řádu úředníků Evropských společenství, a to vzhledem k výše uvedenému ve znění platném do 15. prosince 2003.

Nikoli nevýznamnou je třetí část zdroje z daní a srážek, kterou představují *výnosy ze zvláštních poplatků určených pro odměnu členů orgánů, úředníků a jiných zaměstnanců v činné službě*. Tato právní úprava úzce navazuje na článek 66 a 66a Služebního řádu. Rozsah finančních prostředků vybraných v rámci tohoto zdroje v posledních letech podle odhadů vzrostl o celých 20 %, kdy z 54 231 954,56 EUR, v roce 2010 by měl v roce 2012 dosáhnout částky 64 611 260 EUR.

2.3.7.2 Příspěvky do systému důchodového pojištění

Podstatou existence tohoto zdroje je fungování systému důchodového připojištění zaměstnanců a úředníků Evropské unie. Určujícím je v této oblasti Nařízení Rady (ESUO, EHS, Euratom) č. 1860/76 ze dne 29. června 1976, kterým se stanoví pracovní řád zaměstnanců Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek, jakož i Služební řád úředníků Evropské unie a Pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropské unie.¹³⁹ Opět můžeme zaznamenat nárůst objemu finančních prostředků v této oblasti, a to kolem 18 % od roku 2010. Odhadovaná suma pro rok 2012 je 470 981 131 EUR.

¹³⁹ Úř. věst. L 214, 6.8.1976, s. 24. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1976&mm=08&jj=06&type=L&nnn=214&pppp=0024&RechTpe=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

Bližší přehled konkrétních údajů je uveden v tabulce v příloze č. 3.

2.3.7.3 Ostatní příspěvky do systému důchodového pojištění

Prvními ze skupiny tzv. ostatních příspěvků jsou převody, nebo případný odkup nároků zaměstnanců na důchodové pojištění dle Služebního řádu úředníků Evropské unie. Jedná se o částku pojistně-matematického ekvivalentu, popřípadě odkupní hodnotu nároků na důchodové pojištění, vyjádřenou paušálně, na niž vznikl úředníkům nárok v souvislosti s výkonem dřívějšího zaměstnání.

Rozsahem poměrně nevýznamným je *příspěvek do systému důchodového pojištění plynoucí Evropské unii od úředníků a zaměstnanců, jejichž pracovní poměr je časově omezen na určitou dobu a čerpají pracovní volno z osobních důvodů*. Základní myšlenkou tohoto systému je, že pokud se úředníci a zaměstnanci Evropské unie a jejich orgánů podílejí na nákladech příspěvku zaměstnavatele, mají i v případě čerpání pracovního volna z osobních důvodů zachován nárok na důchodové pojištění. Právním základem je Služební řád úředníků Evropské unie, jakož i Pracovní řád ostatních zaměstnanců Evropské unie. Objem takových finančních prostředků je však pouhých 110 000 EUR, což je v porovnání s ostatními příjmy částka velmi nepatrná.

O mnoho rozsáhlejší výši příjmů, dle odhadu pro rok 2012 celých 13 889 218 EUR, vykazuje příjem z *příspěvku do systému důchodového pojištění plynoucí od zaměstnavatele, a to u mezinárodních organizací a tzv. decentralizovaných orgánů*. Oproti roku 2010, z částky 29 919 993,93 EUR, došlo k výraznému snížení objemu těchto příspěvků, a to poměrně strmě na 13 123 267 EUR v roce 2011. Tento příspěvek se týká výhradně subjektů spadajících pod Komisi, její orgány a instituce, a jeho existence vychází, podobně jako u výše uvedených příspěvků, ze znění Služebního řádu úředníků Evropské unie a Pracovního řádu ostatních zaměstnanců Evropské unie.

Nejmenším příjmovým odvětvím v části příjmů od osob pracujících v orgánech a jiných institucích Evropské unie jsou *příspěvky poslanců Evropského parlamentu do systému důchodového pojištění*. Jelikož se jedná o specifickou a úzce vymezenou skupinu osob, je celková hodnota příspěvků, dosahující 73 671 EUR, naprosto pochopitelná. Určujícím pramenem pro stanovení tohoto příspěvku je příloha č. III Pravidel pro proplácení výdajů a příspěvků poslancům Evropského parlamentu.

2.3.8. Příjmy ze správní činnosti orgánů¹⁴⁰

2.3.8.1 Výnosy z prodeje movitého a nemovitého majetku

U výnosů z prodeje movitého majetku lze zaznamenat jejich další diferenciaci. Důležitým znakem těchto příjmů je jejich účelová vázanost. Z hlediska rozsahu příjmů lze, při objemu 18 760,84 EUR (pro rok 2010), za marginální příjmy označit výnosy z prodeje vozidel. V případech, kdy dochází k nakládání s vozidly, jejichž vlastníkem jsou orgány Evropské unie, tedy s vozidly sloužícími k plnění pracovních úkolů orgánů Evropské unie, jsou příjmy z tohoto nakládání plynoucí, účtovány v rámci této příjmové položky. Pokud dojde k úplnému odpisu účetní hodnoty vozidla, jsou příjmy generované v rámci procesu vyřazení vozidla a jeho nahrazení vozidlem novým zaznamenány jako účelově vázaný výnos z prodeje movitého majetku. Účelová vázanost příjmů vychází ze znění čl. 18 odst. 1 písm. e)¹⁴¹ a ea) finančního nařízení. Na řádcích počátečních výdajů ekvivalentních příjmům z nich vzniklých budou zaznamenány dodatečné prostředky.

Od výnosů získaných v rámci prodeje vozidel je nutno odlišit *výnosy z prodeje ostatního movitého majetku*. Jedná se o příjmy plynoucí z prodeje, nebo z provedení částečné obměny majetku jiného než vozidla. Jestliže je účetní hodnota plně odepsána, jsou na této příjmové položce dále vedeny rovněž *příjmy z prodeje vybavení, zařízení, materiálů a vědeckých a technických přístrojů*, u kterých byla provedena náhrada, nebo vyřazení z provozu. Platí zde stejné pravidlo účelové vázanosti jako u příjmů výše uvedených, svým rozsahem, ve výši 125 763,19 EUR (pro rok 2010), jsou však mnohem významnější.

Nejvýnosnějšími příjmy generovanými v rámci movitého majetku, přinášejícími souhrnnému rozpočtu EU celých 966 146,63 EUR (pro rok 2010), jsou tzv. *výnosy z dodávek provedených ve prospěch dalších institucí nebo orgánů*. Ani zde není možno

¹⁴⁰ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 54-66. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

¹⁴¹ „Pro financování zvláštních výdajů se použijí tyto účelově vázané příjmy: e) příjmy od třetích osob za dodávky zboží, poskytnutí služeb nebo stavební práce provedené na jejich žádost.“ Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-05]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>>

opomenout jejich účelovou vázanost založenou tentokrát na čl. 18 odst. 1 písm. g) finančního nařízení.¹⁴²

Co se týče *výnosů z majetku nemovitého*, který je vlastnictvím orgánů Evropské unie, a jeho *prodeje*, jejich rozsah, v údajích pro rok 2010, dosáhl částky 1 930 837,77 EUR. Odlišujícím faktorem od majetku movitého je zde neexistence požadavků účelové vázanosti příjmů z prodeje nemovitého majetku.

Na základě ustanovení čl. 18 odst. 1 písm. j) finančního nařízení¹⁴³ jsou však účelově vázanými příjmy získané z prodeje publikací, tiskovin a filmů, jež dosáhly, pro rozpočtový rok 2010 výše až 1 662 429,92 EUR. Opomenuty nejsou ani výnosy z prodeje publikací, tiskovin a filmů na elektronických nosičích, na něž se tento článek rovněž vztahuje, čímž podřazuje i formu elektronického nosiče pod požadavek účelové vázanosti výnosů z nich plynoucích.

2.3.8.2 Výnosy z nájmu a pronájmu

Prvními účelově vázanými příjmy jsou *výnosy z pronájmu movitého majetku a technického vybavení*. Jelikož pronájem majetku movitého je spíše příležitostná činnost, není tato příjmová položka v rámci této skupiny příjmů nikterak významná. V roce 2010 vykazovala dokonce nulovou hodnotu. Pokud však dojde ke vzniku jakéhokoliv příjmu, je zde stanovena jeho účelová vázanost. Návrh rozpočtu pro rok 2010 hovoří o založení účelové vázanosti těchto příjmů ustanovením čl. 18 odst. 1 písm. e) finančního nařízení, z textu finančního nařízení však vyplývá spíše použití písmene i).¹⁴⁴

Dalšími příjmy jsou *výnosy z nájmu a podnájmu nemovitého majetku a vrácené poplatky spojené s nájmy*. O právním základu jejich účelové vázanosti bylo pojednáno výše. V rámci této příjmové podskupiny existuje ještě další drobná diferenciacie, a to na výnosy z pronájmu nebo z podnájmu nemovitého majetku jako takové

¹⁴² „Pro financování zvláštních výdajů se použijí tyto účelově vázané příjmy: g) výnosy z dodávek zboží, poskytnutí služeb a prací ostatním orgánům nebo subjektům, včetně náhrad poskytnutých těmito orgány nebo subjekty za služební cesty, jež byly zaplacený jejich jménem.“ (Tamtéž).

¹⁴³ „Pro financování zvláštních výdajů se použijí tyto účelově vázané příjmy: j) příjmy z prodeje tiskovin a filmů, včetně těch na elektronických nosičích.“ (Tamtéž).

¹⁴⁴ „Pro financování zvláštních výdajů se použijí tyto účelově vázané příjmy: i) příjmy z plateb spojených s pronájemem.“ (Tamtéž).

(významný zdroj, dosahující v údajích roku 2010 až 20 336 231,20 EUR), a dále na náhrady výdajů s nájmem spojených (svým významem spíše marginální zdroj v objemu 439 046,17 EUR).

2.3.8.3 Příjmy z investic a poskytnutých půjček, bankovní a ostatní úroky

Kapitola těchto příjmů zahrnuje další podrobné členění vycházející ze samotné povahy příjmů, které upravuje. Základním typem jsou *příjmy z investic a poskytnutých půjček, jakož i bankovní a ostatní úroky z účtů orgánů*. Výsledná hodnota těchto příjmů má rostoucí tendenci, jelikož od roku 2010 z hodnoty 6 885 298,32 EUR došlo k jejímu navýšení na částku 7 194 000 EUR. Pro rok 2012 je očekáváno pokračování této tendence, kdy by měly příjmy dosáhnout hranice 7 792 480 EUR.

Splátky úroků od organizací, které obdržely dotace a provedly vložení záloh získaných od Komise na úročené účty, jsou zaznamenány v položce *tzv. příjmů z investic a poskytnutých půjček, bankovní a ostatní úroky z účtů organizací, jež dostávají dotace, převedené na Komisi*. V případě, kdy nedojde k využití výše uvedených záloh, musí dojít ke splacení záloh zpět Komisi, a to včetně úroků ze záloh plynoucích. Částky, v nichž se tyto transakce pohybují, dosáhly pro rok 2010 výše 8 741 601,66 EUR a v následujících letech, pro léta 2011 a 2012, je očekáván jejich vzestup až na 10 000 000 EUR.

Zdaleka nejvýznamnější položkou této podskupiny jsou, se svým objemem dosahujícím výše 41 187 994,03 EUR (pro rok 2010), *tzv. úroky z předfinancování*. Důležitým pramenem práva je v této souvislosti čl. 5a finančního nařízení, z jehož znění vyplývá možnost, aby částky vyčleněné pro tento bod byly užity jako dodatečné prostředky v řádcích obsahujících počáteční výdaje ekvivalentní příjmům. V případě využití této možnosti dochází k uvolnění částek úroků z plateb předfinancování na určený program nebo opatření a k jejich následnému odečtení od částky tvořící zůstatek dlužných položek, které mají být příjemci vyplaceny. Prováděcí právní předpis k finančnímu nařízení¹⁴⁵ dále upraví výjimky, při nichž úředník vydávající souhlas s takovou transakcí má povinnost zabezpečit každoroční zpětný převod těchto úroků.

¹⁴⁵ Nařízení Komise (ES, Euratom) č. 2342/2002 ze dne 23. prosince 2002 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu

Další velmi zajímavou položkou, zaznamenávající úroky a příjmy, jsou *příjmy ze svěřeneckých účtů*. Opět je zde stanovena jejich účelová vázanost. Právním základem je čl. 18 odst. 2, finančního nařízení,¹⁴⁶ od jehož znění se odvíjí možnost využití úroků plynoucích ze svěřeneckých účtů sloužících pro programy Unie/Společenství k poskytnutí dodatečných prostředků v řádcích, na nichž byly zapsány počáteční výdaje směřující k odpovídajícím příjmům. Číselně se výše příjmů ze svěřeneckých účtů pohybuje na úrovni 27 290 700,07 EUR (pro rok 2010). Správa svěřeneckých účtů je uložena jménem EU finančním institucím, jmenovitě Evropskému investičnímu fondu spolu s Evropskou investiční bankou, a dále, Rozvojové bance Rady Evropy/Kreditanstalt für Wiederaufbau a Evropské bance pro obnovu a rozvoj. Suma vložená Unií je ponechána na účtech do okamžiku, kdy dojde k uvolnění finančních prostředků ve prospěch příjemců v rámci jediného programu.¹⁴⁷

2.3.8.4 Výnosy z příjmů za provedené služby a práce

Obsahem této podskupiny jsou v zásadě dva typy příjmů. Prvním z nich jsou *výnosy z příjmů za služby a práce provedené pro jiné orgány či instituce, včetně zpětné úhrady příspěvků na služební cesty ostatními orgány nebo institucemi*. Tyto, na základě ustanovení čl. 18 odst. 1 písm. g) finančního nařízení, účelově vázané příjmy, dosahují ve svém souhrnu částky 17 158 799,50 EUR (2010). Druhým typem příjmů jsou *příjmy od třetích osob za služby nebo práce provedené na jejich žádost*, u nichž je účelová vázanost založena písmenem g) čl. 18 odst. 1 finančního nařízení. Rozsahem 3 718 579,78 EUR jsou však podstatně menší.

Evropských společenství, čl. 4 a 4a. Úř. věst. L 357, 31.12.2002, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:357:0001:0001:CS:PDF>>.

¹⁴⁶ „*Také použitelný základní právní akt může stanovit, že v něm stanovené příjmy budou účelově vázány na zvláštní výdaje.*“

¹⁴⁷ Kupříkladu ve prospěch malých a středních podniků, či institucí, řídících vedení projektů v přístupujících zemích.

2.3.8.5 Ostatní příspěvky a náhrady spojené se správní činností orgánů

Ostatní příspěvky a náhrady můžeme označit za poměrně rozsáhlou skupinu, která, podobně jako výše uvedené, obsahuje kategorie účelově vázaných příjmů.

Výnosy z náhrad částek, které byly neprávem uhrazeny, jsou první složkou tohoto druhu příjmů. Opět zde sehrává roli č. 18 odst. 1 finančního nařízení,¹⁴⁸ který pod písmenem g) stanoví účelovou vázanost i u těchto příjmů. Ročně dojde k vyplacení náhrady až ve výši 37 964 492,91 EUR (2010).

Výnosy, které odpovídají stanovenému určení jako příjmy nadací, dotace, dary a odkazy, včetně vlastních účelových výnosů každého orgánu. Účelová vázanost zde vyplývá z čl. 18 odst. 1 písm. c) finančního nařízení.¹⁴⁹ Roku 2010 však vykazovaly tyto příjmy nulovou hodnotu, stejně jako další z příjmů, *tzv. zpětná úhrada výdajů na sociální zabezpečení, které vznikly jménem jiného orgánu*, u níž však požadavek účelové vázanosti příjmů stanoven není.

Příjmově významnou skupinou s účelovou vázaností příjmů, založenou článkem 18 finančního nařízení, jsou *ostatní příspěvky a náhrady spojené se správním chodem instituce* dosahující hodnoty až 209 705 031,61 EUR.

Zvláštním typem jsou pak *příjmy plynoucí z příspěvku Komise na Evropskou službu pro vnější činnost pro zaměstnance Komise pracující v delegacích Unie*, plynoucí z finančních prostředků určených Komisí jako příspěvek na Evropskou službu pro vnější činnost za účelem úhrady místně spravovaných výdajů zaměstnanců Komise působících v delegacích Evropské unie, včetně zaměstnanců Komise placených z finančních prostředků Evropského rozvojového fondu (ERF).

2.3.8.6 Různé náhrady

Různé náhrady jsou, jak již samotný název této podskupiny napovídá, poměrně různorodou kategorií s dvěma podskupinami.

¹⁴⁸ „Pro financování zvláštních výdajů se použijí tyto účelově vázané příjmy: f) příjmy plynoucí z náhrady částek vyplacených bez právního důvodu.“

¹⁴⁹ „Pro financování zvláštních výdajů se použijí tyto účelově vázané příjmy: c) příjmy určené na zvláštní účely, například příjmy z nadací, podpor, darů a odkazů, včetně vlastních účelově určených příjmů orgánů“.

Výnosy z plateb souvisejících s pronájmy jsou na základě ustanovení čl. 18 odst. 1 písm. i) finančního nařízení účelově vázanými příjmy, s poměrně dílčím významem, kdy jejich celková roční výše dosahuje částky 609 045,24 EUR.

Příjmy z vybraných příspěvků na pojištění, jsou s 5 259 551,32 EUR kategorií o poznání významnější. Rozsah těchto příjmů je v kontextu skutečnosti, že do této kategorie příjmů jsou účtovány úhrady od pojišťoven za platy úředníků, kteří se stali účastníky nehody, poměrně překvapující. Čl. 18 odst. 1 písm. h) finančního nařízení¹⁵⁰ určuje účelovou vázanost těchto příjmů.

2.3.8.7 Ostatní příjmy ze správní činnosti

Nejpřekvapivější vývoj hodnotových ukazatelů rozsahu příjmů v jednotlivých letech byl zaznamenán u ostatních příjmů ze správní činnosti. Pro zdůraznění tohoto rozdílu poslouží následující tabulka:

Rozpočtový rok	Částka ostatních příjmů ze správní činnosti v EUR
2010	4 244 255,29
odhad 2011	100 000
odhad 2012	2 000 000

¹⁵⁰ „Pro financování zvláštních výdajů se použijí tyto účelově vázané příjmy: h) přijaté platby pojistného plnění“.

2.3.9. Příspěvky a náhrady v rámci dohod a programů Unie¹⁵¹

2.3.9.1 Příspěvky do programů Unie

Příspěvky do programů, realizovaných Evropskou unií, jsou kategorií s podrobným členěním zahrnujícím enormní množství položek, proto zde bylo vhodné zavedeno podrobnější členění na kategorie: Různé výzkumné programy, Ostatní programy a Dohody o přidružení mezi Unií a třetími zeměmi.

Různé výzkumné programy

Dohody o spolupráci mezi Švýcarskem a Euratomem v oblasti kontrolované termonukleární reakce a plazmové fyziky, účelově vázaný příjem, jehož právní základ skýtají dohody o spolupráci mezi Švýcarskem a Evropským společenstvím pro atomovou energii. Za dohodu v této souvislosti nejvýznamnější lze označit dohodu, jež byla učiněna dne 14. září 1978. Veškeré příjmy budou sloužit jako dodatečné prostředky na výdaje, které je zapotřebí uhradit. Pro rozpočtový rok tato položka však neobsahovala žádné příjmy.

Evropské dohody pro rozvoj termonukleární reakce (EFDA), s příjmy ve výši 21 629 907 EUR, jež jsou rovněž účelově vázány, vznikly jako výsledek vícestranných jednání a dohod EFDA mezi Evropským společenstvím pro atomovou energii a 18 partnery v oblasti fúzí. Stěžejní roli sehrála dohoda učiněná na společném jednání všech zástupců dne 30. března roku 1999. Opět, stejně jako výše, budou všechny finanční prostředky zde shromážděné sloužit jako dodatečné prostředky na nutné výdaje. Pod tento příjem jsou subsumovány příspěvky partnerů za účelem financování výdajů společného fondu plynoucích z využívání zařízení JET pro účely dohody EFDA.

Svým objemem nejrozsáhlejší příjmy s vázaným účelem přináší *Dohody o spolupráci s třetími zeměmi v rámci výzkumných programů Unie*. Jedná se o příjmy vyplývající ze znění dohod o spolupráci uzavřených mezi Evropskou unií a třetími

¹⁵¹ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 67-95. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

zeměmi, především pak zeměmi zapojenými do evropské spolupráce v oblasti vědeckého a technického výzkumu, s cílem začlenit tyto země do výzkumných programů realizovaných Evropskou unií. Finanční prostředky jsou použity především na financování výzkumu v rámci dotčených programů, dále na schůzky a uzavírání smluv s vědci a odborníky. Objem těchto prostředků dosahuje výše 265 998 325,78 EUR (2010). Článek 18 finančního nařízení určuje opět povinnost užití celé sumy těchto příjmů jako dodatečných prostředků. K tomuto příjmu se váže poměrně rozsáhlá legislativa Evropských orgánů, mezi jinými např. Rozhodnutí Rady a Komise 2007/502/ES, Euratom ze dne 25. června 2007 o podpisu a prozatímním uplatňování Dohody o vědeckotechnické spolupráci mezi Evropským společenstvím a Evropským společenstvím pro atomovou energii na jedné straně a Švýcarskou konfederací na straně druhé jménem Evropského společenství a Evropského společenství pro atomovou energii.¹⁵² Rozhodnutí Rady 2007/585/ES ze dne 10. července 2007 o podpisu a prozatímním uplatňování Dohody o vědeckotechnické spolupráci mezi Evropským společenstvím a Státem Izrael,¹⁵³ jakož i Rozhodnutí Rady ze dne 12. března 2010 o podpisu a o prozatímním uplatňování Dohody mezi Evropskou unií a vládou Faerských ostrovů o vědeckotechnické spolupráci, kterou se Faerské ostrovy přidružují k sedmému rámcovému programu Unie pro výzkum, technologický rozvoj a demonstrace (2007–2013), jménem Unie.¹⁵⁴

Dalšími v pořadí, účelově vázanými příjmy, jsou příjmy z *Dohod o spolupráci s instituty ze třetích zemí v rámci vědeckých a technických projektů v zájmu Unie (Euréka a další)*. Opětovně je zde zakotveno jejich použití jako dodatečných prostředků. Roku 2010 však tato položka neobdržela žádné příjmy.

Podobně, na nulové hodnotě (2010), zůstala i položka příjmů z *Dohod o evropské spolupráci v oblasti vědeckotechnického výzkumu*, účelově vázaným příjmem pro dodatečné financování, založeným na základě Usnesení ministrů států

¹⁵²Úř. věst. L 189, 20.7.2007, s. 24. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:189:0024:0024:CS:PDF>>.

¹⁵³ Úř. věst. L 220, 25.8.2007, s. 3 Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:220:0003:0003:CS:PDF>>.

¹⁵⁴Úř. věst. L 245, 17.9.2010, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:220:0003:0003:CS:PDF>>.

účastnících se evropské spolupráce v oblasti vědeckého a technického výzkumu (COST), k jehož podpisu došlo 21. listopadu 1991 v rakouské Vídni.¹⁵⁵

Ostatní programy

Různé výnosy z akcí spojených s humanitární pomocí je účelový zdroj, založený v souladu s ustanovením Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci,¹⁵⁶ obsahující všechny příjmy, které mají jakoukoliv souvislost s humanitární pomocí. Bohužel tento zdroj není nikterak významný, roku 2010 byla hodnota jeho ukazatele dokonce nulová.

Dohody o přidružení mezi Unii a třetími zeměmi

Příjmy plynoucí z účasti kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí západního Balkánu na programech Unie jsou příjmy nabývající svého významu v souvislosti s chystaným vstupem Chorvatska do Evropské unie.¹⁵⁷ Tyto příjmy vycházejí z dohod o přidružení, označovaných také jako tzv. rámcové dohody, které Evropská unie uzavřela s Tureckou republikou,¹⁵⁸ Albánskou republikou,¹⁵⁹ Bosnou a Hercegovinou,¹⁶⁰ Chorvatskou republikou,¹⁶¹ jakož i se Srbskem a Černou

¹⁵⁵ Úř. věst. C 333, 24.12.1991, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1991&mm=12&jj=24&type=L&nnn=333&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹⁵⁶ Úř. věst. L 163, 2.7.1996, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1996&mm=07&jj=02&type=L&nnn=163&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹⁵⁷ Pokud bude přístup Chorvatska schválen všemi členskými státy, mohlo by se Chorvatsko stát právoplatným členem Evropské unie již od roku 2013.

¹⁵⁸ Rámcová dohoda mezi Evropským společenstvím a Tureckou republikou o obecných zásadách účasti Turecké republiky na programech Společenství. Úř. věst. L 61, 2.3.2002, s. 29. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:061:0029:0029:CS:PDF>>.

¹⁵⁹ Rámcová dohoda mezi Evropským společenstvím a Albánskou republikou o obecných zásadách účasti Albánské republiky na programech Společenství. Úř. věst. L 192, 22.7.2005, s. 2. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:192:0002:0002:CS:PDF>>.

¹⁶⁰ Rámcová dohoda mezi Evropským společenstvím a Bosnou a Hercegovinou o obecných zásadách účasti Bosny a Hercegoviny na programech Společenství. Úř. věst. L 192, 22.7.2005, s. 9. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:192:0009:0009:CS:PDF>>.

¹⁶¹ Rámcová dohoda mezi Evropským společenstvím a Chorvatskou republikou o obecných zásadách účasti Chorvatské republiky na programech Společenství. Úř. věst. L 192, 22.7.2005, s. 16.

Horou¹⁶²¹⁶³ a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií.¹⁶⁴ Účelem uzavření těchto dohod byla především možnost jejich účasti v programech realizovaných Evropskou unií již v období před vstupem do Unie. V celkovém souhrnu činní výše těchto příjmů za všechny výše uvedené státy Unie 172 079 517,20 EUR.

Jakýkoli příjem pocházející ze zemí, které jsou členskými státy, se vztahuje k již ukončeným akcím. Velmi důležitou roli zde hrají články 228 a 238 Dodatkových protokolů k Evropským dohodám, které otevírají kandidátských zemím cestu pro účast na programech realizovaných Evropskou unií.

Příjmy z výnosů z účasti třetích zemí, jiných než kandidátských zemí a potenciálních kandidátských zemí západního Balkánu, na dohodách o celní spolupráci jsou svým marginálním rozsahem 175 239 EUR poměrně zanedbatelné. Jejich úkolem je evidence příspěvků na dohody o spolupráci v oblasti cel přijaté od třetích zemí, a to především příjmy týkající se projektu Tranzit a projektu pro šíření informací o clech a dalších podrobnostech, prostřednictvím IT technologií. Základním pramenem v této oblasti je Úmluva ze dne 20. května 1987 o společném tranzitním režimu.¹⁶⁵ Velmi důležitými právními předpisy jsou pro spolupráci s Norskem Dohoda ve formě výměny dopisů mezi Evropským společenstvím a Norskem o rozšíření společné komunikační sítě/společného systémového rozhraní (CCN/CSI) v rámci výše uvedené Úmluvy o společném tranzitním režimu¹⁶⁶ a pro oblast Švýcarska Dohoda ve formě

Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:192:0016:0016:CS:PDF>>.

¹⁶² Rámcová dohoda mezi Evropským společenstvím a Srbskem a Černou Horou o obecných zásadách účasti Srbska a Černé Hory na programech Společenství. Úř. věst. L 192, 22.7.2005, s. 29. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:192:0029:0029:CS:PDF>>.

¹⁶³ Dohoda ve formě výměny dopisů o prozatímním uplatňování protokolu 8 Dohody o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jeho členskými státy na jedné straně a Republikou Černá Hora na straně druhé o obecných zásadách účasti Černé Hory na programech Společenství. Úř. věst. L 43, 19.2.2008, s. 11. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:043:0011:0011:CS:PDF>>.

¹⁶⁴ Protokol k Dohodě o stabilizaci a přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií na straně druhé, týkající se rámcové dohody mezi Evropským společenstvím a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií o obecných zásadách pro účast Bývalé jugoslávské republiky Makedonie na programech Společenství. Úř. věst. L 192, 22.7.2005, s. 23. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:192:0023:0023:CS:PDF>>.

¹⁶⁵ Úř. věst. L 226, 13.8.1987, s. 2. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1987&mm=08&jj=13&type=L&nnn=226&pppp=0002&RechTpe=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹⁶⁶ Rozhodnutí Rady 2000/506/ES ze dne 31. července 2000 o uzavření Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropským společenstvím a Norskem o rozšíření společné komunikační sítě/společného systémového rozhraní (CCN/CSI) v rámci Úmluvy o společném tranzitním režimu. Úř. věst. L 204,

výměny dopisů mezi Evropským společenstvím a Švýcarskem o rozšíření společné komunikační sítě/společného systémového rozhraní (CCN/CSI) v rámci Úmluvy o společném tranzitním režimu.¹⁶⁷ V oblasti cel je v této souvislosti nutno uvést rovněž Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 253/2003/ES ze dne 11. února 2003, kterým se přijímá akční program pro oblast cel ve Společenství (Clo 2007)¹⁶⁸ a jeho novelizace v podobě Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 624/2007/ES ze dne 23. května 2007, kterým se zřizuje akční program pro cla ve Společenství (Clo 2013).¹⁶⁹

Účast třetích osob na aktivitách Unie je účelově vázanou položkou, dosahující výše 14 942 662,85 EUR (2010). Opět zde hraje roli článek 18 finančního nařízení, který určuje jejich použití jako dodatečných prostředků pro úhradu nákladů.

2.3.9.2 Zpětná úhrada různých výdajů

Další velmi rozsáhlou skupinou je tzv. zpětná úhrada výdajů, kterou dále členíme na části: Zpětná úhrada výdajů vynaložených za jeden nebo několik členských států, Náhrada specifických výdajů při provádění prací na zakázku a za úplatu, Vrácení podpory Unie vyplacené na komerčně úspěšné projekty a činnosti, Vrácení nevyužité pomoci Unie, Náhrada výdajů vynaložených za Mezinárodní agenturu pro atomovou energii, Zpětná úhrada částek vyplacených v souvislosti s potravinovou pomocí a Náhrada výdajů vynaložených za externí subjekty.

11.8.2000, s. 35. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:204:0035:0035:CS:PDF>>.

¹⁶⁷ Rozhodnutí Rady 2000/305/ES ze dne 30. března 2000 o uzavření Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropským společenstvím a Švýcarskem o rozšíření společné komunikační sítě/společného systémového rozhraní (CCN/CSI) v rámci Úmluvy o společném tranzitním režimu Úř. věst. L 102, 27.4.2000, s. 50. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:102:0050:0050:CS:PDF>>.

¹⁶⁸ Úř. věst. L 36, 12.2.2003, s. 1. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:036:0001:0001:CS:PDF>>.

¹⁶⁹ Úř. věst. L 154, 14.6.2007, s. 25. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:154:0025:0025:CS:PDF>>

Zpětná úhrada výdajů vynaložených za jeden nebo několik členských států

Příjmy plynoucí z investování majetku stanoveného v článku 4¹⁷⁰ rozhodnutí 2003/76/ES jsou významnými, účelově vázanými příjmy, dosahující výše až 53 100 524,18 EUR. Dle ustanovení článku 18 a čl. 160 odst. 1a finančního nařízení se tyto příjmy stanou opět dodatečnými prostředky pro úhradu výdajů. Základní myšlenka tohoto druhu příjmu vychází z výše uvedeného článku 4 Rozhodnutí Rady 2003/76/ES,¹⁷¹ který zakotvuje oprávnění komise k likvidaci finančních transakcí Evropského společenství uhlí a oceli po vypršení doby platnosti Smlouvy o ESUO. Právě zmíněný článek 4 zakotvuje čistý výnos z investic likvidních aktiv jako příjem souhrnného rozpočtu Evropské unie, sloužící specifickému cíli, kterým se rozumí především poskytování finančních prostředků pro financování výzkumných projektů v průmyslových odvětvích uhlí a ocel (v poměru 72,8 % z dostupné částky fondu pro sektor oceli a 27,2 % pro sektor uhlí), a to prostřednictvím činnosti Výzkumného fondu pro uhlí a ocel. Rada přijme kvalifikovanou většinou na návrh Komise, po předchozí konzultaci s Evropským parlamentem, víceleté technické základní směry pro výzkumný program. Princip fungování spočívá v systému, kdy čisté příjmy, které je možno použít pro financování výzkumných projektů v roce $n + 2$, jsou zahrnuty do rozvahy ESUO v likvidaci v roce n . Po dovršení procesu likvidace budou v rozvaze Výzkumného fondu pro uhlí a ocel účtovány jako aktivum. Tento způsob účtování funguje od roku 2003. Daný mechanismus prakticky znamená užití příjmů roku 2010 pro výzkum v roce 2012. Jako obrana před negativními výkyvy na finančních trzích fungují tzv. vyrovnávací opatření, jejichž cílem je eliminace

¹⁷⁰ „Bod 1. Čistý výnos z investic podle článku 2 je příjmem v souhrnném rozpočtu Evropské unie. Tento příjem je vyhrazen pro zvláštní účely, zejména pro financování výzkumných projektů v odvětvích spojených s průmyslem uhlí a oceli, na která se nevztahuje rámcový program výzkumu. Vytváří Výzkumný fond pro uhlí a ocel a je spravován Komisí. Bod 4. Nepoužité příjmy a dostupné rozpočtové položky vyplývající z tohoto příjmu, které budou k dispozici ještě 31. prosince daného roku, se automaticky přenesou do dalšího roku. Tyto položky se nesmějí převádět do jiných položek rozpočtu. Bod 5. Rozpočtové položky odpovídající zrušeným závazkům na konci každého účetního roku automaticky propadnou. Takto vrácené částky pro závazky se zapíší do rozvahy a výsledovky uvedené v čl. 3 odst. 1 a nejprve se převedou do aktiv ESUO v likvidaci a následně, po dokončení likvidace, do majetku Výzkumného fondu pro uhlí a ocel. Podobně se zaznamenávají do rozvahy a výsledovky částky získané vymáháním pohledávek.“

¹⁷¹ Rozhodnutí Rady 2003/76/ES ze dne 1. února 2003, kterým se stanoví opatření nutná k provedení Protokolu o finančních důsledcích uplynutí doby platnosti smlouvy o ESUO a o Výzkumném fondu pro uhlí a ocel, připojeného ke Smlouvě o založení Evropského společenství. Úř. věst. L 29, 5.2.2003, s. 22. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:029:0022:0022:CS:PDF>>.

finančních ztrát. Odhadovaná výše příjmů použitých pro účely výzkumu v roce 2010 je 58 464 875 EUR.

Z Rozhodnutí Rady 2003/76/ES, konkrétně jeho článku 4 odst. 5, vychází *Příjmy z částek získaných na základě výzkumného programu Výzkumného fondu pro uhlí a ocel*. Podstata tkví ve skutečnosti, kdy znovu získané částky jsou převedeny nejprve na účet aktiv ESUO v likvidaci a v okamžiku ukončení likvidace se teprve zaúčtují jako aktiva Výzkumného fondu pro uhlí a ocel. Hodnota těchto příjmů roku 2010 byla však nulová.

Náhrada specifických výdajů při provádění prací na zakázku a za úplatu

Tato podkapitola se dále nečlení. Je účelově vázaným příjmem, v zanedbatelném rozsahu 4 615,09 EUR.

Vrácení podpory Unie vyplacené na komerčně úspěšné projekty a činnosti

Vrácení podpory Unie/Společenství poskytnuté komerčně úspěšným projektům nebo akcím v oblasti nových energetických technologií je účelově vázaným příjmem, který však není rozsahově významným. Roku 2010 neobsahovala tato položka žádný příjem. Tento druh příjmu představuje finanční prostředky plynoucí z finanční podpory, která byla zcela, nebo z části navrácena, což bylo umožněno komerčním úspěchem projektu, na něž byly finanční prostředky ve formě podpory vynaloženy. Jelikož finanční prostředky představující podporu již nejsou zapotřebí, jsou ponechány nadále jako součást výkazu výdajů pouze finanční prostředky sloužící k pokrytí zbylé části neuhrazených závazků.

Náhrada podpory Unie poskytnuté v rámci evropských operací rizikového kapitálu pro malé a střední podniky je dalším z účelově vázaných příjmů vykazujících nulovou hodnotu (2010). Tento příjem zahrnuje úplně nebo částečně vrácenou podporu určenou pro projekty, jež se těší komerčnímu úspěchu, a to s možností participace na ziscích, vyplývajících z podpory, jež byla vynaložena jako součást evropských

operací rizikového kapitálu sloužícího účelu podpory malých a středních podniků jako nedílná součást Venture Consort a Eurotech Capital.

Vrácení nevyužité pomoci Unie

Vrácení nevyužité pomoci z Evropského sociálního fondu, Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, finančního nástroje pro orientaci rybolovu, Fondu soudržnosti, Fondu solidarity, nástroje předvstupních strukturálních politik (ISPA) a předvstupního nástroje (NPP) je významným příjmem dosahujícím výše až 10 852 738,39 EUR.

Dalším příjmem této kategorie je *Vrácení nevyužitých podpor na vyrovnání rozpočtů*. Zde se však jedná o marginální příjem, účelově vázaný, který pro rok 2010 vykazoval nulovou hodnotu, stejně jako účelově vázaný příjem plynoucí z *Vrácení nevyužitých úrokových podpor*.

K příjmům střední linie z hlediska rozsahu řadíme účelově vázané příjmy z *Vrácení nevyužitých částek uhrazených podle smluv, které uzavřel orgán*, dosahující 26 798,38 EUR (2010), jakož i *Vrácení částek vyplacených ze strukturálních fondů*,¹⁷² *Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu*. Právním základem je Nařízení Rady (ES) č. 1164/94 ze dne 16. května 1994 o zřízení Fondu soudržnosti,¹⁷³ a to především čl. D přílohy II, dále čl. 82 odst. 2 a kapitola II Nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999,¹⁷⁴ a Nařízení Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. července 2006 o Evropském rybářském fondu.¹⁷⁵

¹⁷² Evropského fondu pro regionální rozvoj a Evropského sociálního fondu.

¹⁷³ Úř. věst. L 130, 25.5.1994, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1994&mm=05&jj=25&type=L&nnn=130&pppp=0001&RechTtype=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹⁷⁴ Úř. věst. L 210, 31.7.2006, s. 25. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0025:0025:CS:PDF>>.

¹⁷⁵ Úř. věst. L 223, 15.8.2006, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:223:0001:0001:CS:PDF>>.

Vrácení různé nevyužité pomoci Unie je účelově vázaným příjmem ve výši 970 217,81 EUR (2010) a představuje pomyslnou zbytkovou klausuli.

Náhrada výdajů vynaložených za Mezinárodní agenturu pro atomovou energii

Tato část se již dále nečlení a představuje finanční prostředky poskytnuté Komisí formou záloh za účelem úhrady kontrol prováděných IAEA v rámci realizace tzv. dohod o ověřování. Souvisejícími právními předpisy jsou Dohoda mezi Belgickým královstvím, Spolkovou republikou Německo, Irskem, Italskou republikou, Lucemburským velkovévodstvím, Nizozemským královstvím, Evropským společenstvím pro atomovou energii a Mezinárodní agenturou pro atomovou energii o implementaci čl. III odst. 1 a 4 Smlouvy o nešíření jaderných zbraní,¹⁷⁶ a dále Trojstranné dohody mezi Společenstvím, Spojeným královstvím a MAAE, jakož i Trojstranná dohoda mezi Společenstvím, Francií a MAAE.

Vrácení částek vyplacených v souvislosti s pomocí Unie třetím zemím

Konkrétním zástupce této skupiny jsou příjmy získané z *vrácení částek vyplacených v rámci spolupráce s Jihoafrickou republikou*. Právním předpisem upravujícím tuto oblast je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1905/2006 ze dne 18. prosince 2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci.¹⁷⁷ Podstatou existence tohoto příjmu jsou přijaté zpětné úhrady od uchazečů nabídkových řízení, nebo zpětné úhrady vrácené příjemci přeplatků, které byly poskytnuty v rámci rozvojové spolupráce s Jihoafrickou republikou. Objem těchto finančních prostředků dosáhl v roce 2010 704 349,08 EUR.

¹⁷⁶ Úř. věst. L 51, 22.2.1978, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1978&mm=02&jj=22&type=L&nnn=051&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹⁷⁷ Úř. věst. L 378, 27.12.2006, s. 41. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:378:0041:0041:CS:PDF>>.

Zpětná úhrada částek vyplacených v souvislosti s potravinovou pomocí

Kromě realizace svých politik v rámci členských zemí, Evropská unie, ve snaze být plnohodnotným a důstojným partnerem mocností jako jsou USA, Rusko, nebo Čína, vyvíjí svou aktivitu také v oblasti humanitární pomoci ve světě. S touto činností souvisí Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci.¹⁷⁸ První z forem příjmu je *vrácení vyplacených přeplatků od uchazečů nabídkových řízení nebo příjemců v souvislosti s potravinovou pomocí*, druhým pak *Náhrada doplňkových výdajů pro příjemce potravinové pomoci*. V obou případech se jedná o tzv. účelově vázané příjmy. Zpětná úhrada částek vyplacených v souvislosti s potravinovou pomocí je součástí podmínek uvedených ve finančních podmínkách, za kterých je příjemci podpora poskytnuta. Cílem této klauzule je, aby finanční prostředky Evropské unie poskytnuté pro humanitární účely byly využity efektivně a hospodárně. Příjmy z přeplatků či náhrada doplňkových výdajů jsou však spíše náhodným příjmem, pro rok 2010 byly obě tyto položky nulové hodnoty.

Náhrada výdajů vynaložených za externí subjekty

Předmětem tohoto příjmu je *Náhrada ostatních výdajů vzniklých externím subjektům podle rozhodnutí Rady 77/270/Euratom*. Tento příjem je účelově vázaný, pro rok 2010 nulový. Souvisejícími právními předpisy jsou Nařízení Rady (ES) č. 1085/2006 ze dne 17. července 2006, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (NPP),¹⁷⁹ jakož i Nařízení Rady (Euratom) č. 300/2007 ze dne 19. února 2007, kterým se zřizuje nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti.¹⁸⁰

¹⁷⁸ Úř. věst. L 163, 2.7.1996, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1996&mm=07&jj=02&type=L&nnn=163&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search >.

¹⁷⁹ Úř. věst. L 210, 31.7.2006, s. 82. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0082:0082:CS:PDF>>.

¹⁸⁰ Úř. věst. L 81, 22.3.2007, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:081:0001:0001:CS:PDF>>.

2.3.9.3 Příjmy za služby poskytnuté za úplatu

Příjmy za služby poskytnuté za úplatu jsou opět vnitřně značně diferencovanou podskupinou. Jejich společným jmenovatelem je souvislost s výzkumnými účely a realizací výzkumných programů, jakož i jejich úplatnou formu. Konceptně lze tuto podskupinu rozdělit následovně: Dodávky výchozího nebo zvláštního štěpného materiálu za úplatu, Příjmy za služby poskytované Společným výzkumným střediskem externím subjektům za úplatu, Příjmy z licencí udělených Komisí na vynálezy, způsobilé k patentování či nikoli, jež jsou výsledkem výzkumu Unie.

Dodávky výchozího nebo zvláštního štěpného materiálu za úplatu

Tyto dodávky probíhají plně v souladu s (čl. 6 písm. b) Smlouvy o Euroatomu).¹⁸¹ Jedná se o příjem plynoucí z dodávek surovin a speciálních štěpných materiálů členských státům realizujícím výzkumné programy. Klíčovým znakem je jejich provedení za úplatu. Roku 2010 tato položka vykazovala hodnotu nula.

Příjmy za služby poskytované Společným výzkumným střediskem externím subjektům za úplatu

Příjmy z využití reaktoru s vysokým tokem neutronů (HFR) použité jako dodatečné prostředky jsou velmi specifické, účelově vázané příjmy, plynoucí celkem od 4 členských států, kterými jsou Německo, Francie, Belgie a Nizozemsko. Pramenem tohoto příjmu je provoz reaktoru s vysokým tokem neutronů (HFR), který se nachází v Pettenově zařízení ve Společném výzkumném středisku. Do příjmu řadíme i úhrady externích institucí související s provozními výdaji reaktoru HFR ve Společném výzkumném středisku. Celková výše příjmů pro rok 2010 byla 9 293 936 EUR.

Ostatní příjmy za služby poskytnuté Společným výzkumným střediskem třetím osobám za úplatu a použité jako dodatečné prostředky. Pod tímto názvem jsou zahrnuty příjmy plynoucí do souhrnného rozpočtu od osob, firem a národních orgánů, v jejichž

¹⁸¹ Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii.

prospěch bude Společné výzkumné centrum úplatně vykonávat práce a poskytovat služby. Rozsah těchto příjmů dosahuje až 12 198 053,83 EUR.

Druhými v pořadí jsou *příjmy z licencí udělených Komisí na vynálezy, způsobilé k patentování či nikoli, jež jsou výsledkem výzkumu Unie prováděného ve Společném výzkumném středisku*. Méně rozsáhlá příjmová podskupina, účelově vázaná, dosahující 253 531,27 EUR. Směrodatným právním předpisem pro tyto příjmy je jednak samotná Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii, konkrétně její článek 12, který opravňuje nejen členské státy, ale i osoby a podniky získat, za úplatu nevýlučnou licenci podle patentů, prozatímně chráněných patentových práv, užitných vzorů nebo patentových přihlášek, které jsou ve vlastnictví Evropského společenství pro atomovou energii. Doplnujícím právním předpisem je Nařízení Rady (EHS) č. 2380/74 ze dne 17. září 1974, kterým se přijímají ustanovení pro šíření informací týkajících se výzkumných programů pro Evropské hospodářské společenství.¹⁸²

Ostatní příjmy Společného výzkumného střediska zahrnují výnosy plynoucí do souhrnného rozpočtu z příspěvků, darů či odkazů od třetích osob, které jako účelově vázané budou čerpány za účelem financování činnosti Společného výzkumného střediska.

Příjmy ze služeb poskytnutých Společným výzkumným střediskem jiným útvarům Komise na konkurenčním základě a použité na dodatečné prostředky jsou doplňkovým, účelově vázaným zdrojem, ve výši 50 223 620,58 EUR ročně (2010). Jedná se o příjem získaný z tzv. jiných služeb Komise, jež budou oproti provedení úplaty poskytnuty Společným výzkumným střediskem, a dále příjem plynoucí z podílu na aktivitách rámcových programů vědeckého a technologického rozvoje.

Příjmy z licencí udělených Komisí na vynálezy, způsobilé k patentování či nikoli, jež jsou výsledkem výzkumu Unie

Tento příjem opět poskytuje možnost členským státům, osobám a podnikům získat za úplatu nevýlučnou licenci, jak je uvedeno výše. Jedná se o účelově vázané příjmy za tzv. nepřímé akce, jejich hodnota pro rok 2010 byla však nulová.

¹⁸² Úř. věst. L 255, 20.9.1974, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09 -06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1974&mm=09&jj=20&type=L&nnn=255&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

2.3.9.4 Příspěvky související s konkrétními smlouvami

Podskupina příspěvků souvisejících s konkrétními smlouvami se vyznačuje svým silným mezinárodním prvkem. Podle obsahu je ji možno dále členit na okruhy: Příspěvky členských států Evropského sdružení volného obchodu v rámci dohody o Evropském hospodářském prostoru, Příspěvky v rámci Schengenské dohody, Příspěvky na společné výdaje administrativní podpory Evropského rozvojového fondu, Příspěvky na určité programy vnější pomoci.

Příspěvky členských států Evropského sdružení volného obchodu v rámci dohody o Evropském hospodářském prostoru

Příjmy plynoucí ve formě příspěvků členských států EHP vycházejí z Dohody o Evropském hospodářském prostoru.¹⁸³ Tento příjmově bohatý, účelově vázaný zdroj, dosahující výše až 229 689 661 EUR (2010), shromažďuje finanční příspěvky od států Evropského sdružení volného obchodu, odváděné EU na základě finanční participace států ESVO na vybraných činnostech a programech Evropské unie, v souladu s článkem 82 a protokolem č. 32 Dohody o EHP. Články 1, 2 a 3 tohoto protokolu zakotvují povinnosti poskytnout tyto příspěvky Komisi k dalšímu nakládání s nimi.

Příspěvky v rámci Schengenské dohody

Tato kategorie se člení dále podle dohod uzavřených s jednotlivými státy.

Příspěvky na správní náklady plynoucí z dohody uzavřené s Islandem a Norskem vychází z Dohody ze dne 18. května 1999 uzavřené mezi Radou Evropské unie,¹⁸⁴ Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států

¹⁸³ Úř. věst. L 1, 3.1.1994, s. 3. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1994&mm=01&jj=03&type=L&nnn=001&pppp=0003&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search.

¹⁸⁴ K provedení této dohody vydala Rada prováděcí právní předpis: Rozhodnutí Rady 1999/437/ES ze dne 17. května 1999 o některých opatřeních pro uplatňování dohody uzavřené mezi Radou Evropské unie a Islandskou republikou a Norským královstvím o přidružení těchto dvou států k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis*. Úř. věst. L 176, 10.7.1999, s. 31. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:176:0031:0031:CS:PDF>>.

k provádění, uplatňování a rozvoji schengenského *acquis*, (čl. 12),¹⁸⁵ která zakotvuje povinnost signatářů této dohody odvádět EU příspěvky na správní náklady. Celková výše příspěvků dosahuje ve svém souhrnu částky 1 088 214,80 EUR.

Příspěvky na vývoj informačních systémů ve velkém měřítku na základě dohody uzavřené s Islandem, Norskem, Švýcarskem a Lichtenštejnskem je účelově vázaným příjmem dosahujícím hodnoty 2 051 581,83 EUR (2010). Cílem jeho existence je soustředit finanční prostředky za účelem vývoje informačních systémů zemí EU a EHP. Jelikož se jedná o rozsáhlou agendu věcné problematiky, jakož i o zapojení velkého množství států do systému, je tento příjem doprovázen velkým množstvím legislativních aktů. Mezi nejzásadnější z nich řadíme: Rozhodnutí Rady 2001/886/SVV,¹⁸⁶ jakož i Nařízení Rady (ES) č. 2424/2001 ze dne 6. prosince 2001, o vývoji Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II).¹⁸⁷ Dále Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 ze dne 20. prosince 2006 o přístupu subjektů odpovědných za vydávání osvědčení o registraci vozidel v členských státech k Schengenskému informačnímu systému druhé generace (SIS II),¹⁸⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1987/2006 ze dne 20. prosince 2006 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II),¹⁸⁹ Nařízení Rady č. 1104/2008/ES ze dne 24. října 2008, o přechodu z Schengenského informačního systému (SIS 1+) na Schengenský informační systém druhé generace (SIS II),¹⁹⁰ či Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady, kterým se zřizuje agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva, předložený Komisí dne 19. března 2010 (KOM(2010) 93 v konečném znění).

¹⁸⁵Úř. věst. L 176 ,10.7.1999 s. 36. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09 -07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:199:176:0036:0036:CS:PDF>>.

¹⁸⁶Úř. věst. L 328, 13.12.2001, s. 1. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:328:0001:0001:CS:PDF>>.

¹⁸⁷Úř. věst. L 328, 13.12.2001, s. 4. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09 07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:328:0004:0004:CS:PDF>>.

¹⁸⁸Úř. věst. L 381, 28.12.2006, s. 1. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:381:0001:0001:CS:PDF>>.

¹⁸⁹Úř. věst. L 381, 28.12.2006, s. 4. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:381:0004:0004:CS:PDF>>.

¹⁹⁰Úř. věst. L 299, 8.11.2008, s .1. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:299:0001:0001:CS:PDF>>.

Ostatní příspěvky v souvislosti s schengenským acquis (Island, Norsko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko) mají povahu zbytkového koše příjmů, které nelze podřadit pod výše uvedené kategorie. Jsou účelově vázány a v roce 2010 dosáhly 23 355 000 EUR.

Příspěvky na společné výdaje administrativní podpory Evropského rozvojového fondu představují účelově vázané příjmy v hodnotě 289 509,59 EUR. Existuje velmi úzká souvislost mezi tímto druhem příjmů a Vnitřní dohodou mezi zástupci vlád členských států, zasedajícími v Radě, o financování pomoci Společenství v rámci víceletého finančního rámce pro období 2007–2013 v souladu s dohodou o partnerství AKT–ES a o přidělu finanční pomoci zámořským zemím a územím, na které se vztahuje část čtvrtá Smlouvy o ES.¹⁹¹

Příspěvky na určité programy vnější pomoci

Příspěvky členských států na určité programy vnější pomoci, které financuje Unie a které jejich jménem řídí Komise, jsou určeny, jak již samotný název napovídá, k soustředění finančních příspěvků od členských států, jakož i veřejných a polostátních agentur, které mají umožnit financování realizace programů vnějších pomoci organizovaných Evropskou unií, dle příslušného základního aktu. Řídícím činitelem je v této souvislosti Komise. Identický způsob fungování mají příjmy v podobě příspěvků třetích zemí na určité programy vnější pomoci, které financuje Unie a které jejich jménem řídí Komise (účelově vázané, pro rok 2010 nulové), jakož i příspěvky mezinárodních organizací na určité programy vnější pomoci, které financuje Unie a které jejich jménem řídí Komise (účelově vázané příjmy, vykazující roku 2010 rovněž nulovou hodnotu).

2.3.9.5 Finanční opravy

Finanční opravy související se strukturálními fondy, Fondem soudržnosti a Evropským rybářským fondem jsou, s 313 025 208,57 EUR, příjmem velkých

¹⁹¹Úř. věst. L 247, 9.9.2006, s 32. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:247:0032:0032:CS:PDF>>

rozměrů, sloužícím možnosti promítnutí finančních oprav provedených v souvislosti se strukturálními fondy, Fondem soudržnosti a Evropským rybářským fondem. Pod pojmem strukturální fondy se rozumí Evropský zemědělský orientační a záruční fond, fungující jako finanční nástroj pro orientaci rybolovu, Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond. Tyto příjmy představují pojistku proti situaci, kdy by nastala potřeba dodatečných finančních prostředků v případě nebezpečí z důvodu zrušení, či snížení dříve přijaté opravy. K tomuto procesu se váže několik důležitých právních norem. Ze znění ustanovení čl. 105 odst. 1 nařízení (ES) č. 1083/2006 vyplývá, že toto nařízení nebrání pokračování ani změně, včetně komplexního, nebo dílčího zrušení pomoci spolufinancované z prostředků strukturálních fondů, případně projektu, na jehož financování se podílí Fond soudržnosti, učiněných Komisí v souladu s pravidly Nařízení Rady (EHS) č. 2052/88 ze dne 24. června 1988 o úkolech strukturálních fondů a jejich účinnosti a o koordinaci mezi jejich činnostmi navzájem a mezi těmito činnostmi a operacemi Evropské investiční banky a jinými stávajícími finančními nástroji,¹⁹² Nařízení Rady (EHS) č. 4253/88 ze dne 19. prosince 1988, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (EHS) č. 2052/88, pokud jde o koordinaci mezi činnostmi jednotlivých strukturálních fondů navzájem a mezi těmito činnostmi a operacemi Evropské investiční banky a jinými stávajícími finančními nástroji,¹⁹³ nebo čl. 39 odst. 2 Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech,¹⁹⁴ případně kteréhokoli právního předpisu upravujícího tento druh pomoci.

2.3.9.6 Ostatní příspěvky a náhrady

Ostatní účelově vázané příspěvky a náhrady, s 313 025 208,57 EUR, slouží k evidenci zbytkové části příjmu, které nejsou zahrnuty v jiných částech.

¹⁹² Úř. věst. L 185, 15.7.1988, s. 9. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1988&mm=07&jj=15&type=L&nnn=185&pppp=0009&RechTpe=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹⁹³ Úř. věst. L 374, 31.12.1988, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1988&mm=12&jj=31&type=L&nnn=374&pppp=0001&RechTpe=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

¹⁹⁴ Úř. věst. L 161, 26.6.1999, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:161:0001:0001:CS:PDF>>.

Cílem je zajistit dodatečné prostředky na úhradu výdajů, k nimž jsou tyto příjmy účelově určeny.

Opakem, představujícím poměrně menší, ale nikoli nevýznamnou skupinu příjmů, jsou *Ostatní příspěvky a náhrady, jež nejsou účelově vázány*, dosahující hodnoty 63 430 038,83 EUR.

2.3.9.7 Příjmy týkající se Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova

Příjmy týkající se Evropského zemědělského záručního fondu

Účetní závěrka Evropského zemědělského záručního fondu představuje evidenci příjmů, účelově vázaných, vyplývajících z rozhodnutí o souladu, vydávaného v souvislosti se schválením účetní závěrky ve prospěch souhrnného rozpočtu Evropské unie, co se týče nákladů financovaných z prostředků záruk Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu v okruhu 1 finančního výhledu na období 2000 až 2006 a Evropského zemědělského záručního fondu. Dalším úkolem je záznam příjmů z rozhodnutí o schválení účetní závěrky ve prospěch souhrnného rozpočtu Evropské unie, jakož i účelově vázaných příjmů s tím spojených, nespádajících pod čl. 32 odst. 5 nařízení (ES) č. 1290/2005. Nejen na základě čl. 18, nýbrž i čl. 154 finančního nařízení je stanoveno užití všech příjmů této skupiny jako dodatečných prostředků rozpočtových bodů v rámci EZZF ve výkazu výdajů v oddíle III „Komise“. Vývoj objemu finančních prostředků tohoto příjmu má v posledních letech klesající tendenci. Z původních 735 114 995,57 EUR v roce 2010 je pro rok 2012 očekáváno snížení až na částku pohybující se kolem 600 000 000 EUR. Právní úpravu tohoto příjmu nalezneme jednak ve finančním nařízení (č. 1605/2002 ES, Euratom), ale rovněž také v Nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005 o financování společné zemědělské politiky.¹⁹⁵ Úzkou spojitost s těmito příjmy mají, další účelově vázané příjmy, tzv. *nesrovnalosti Evropského zemědělského záručního fondu*. Při svém rozsahu 172 373 829,43 EUR rozhodně nejsou zanedbatelnou položkou. Cílem je zaúčtování finančních prostředků, které byly vráceny z důvodu nesrovnalosti, nebo nedbalosti, navýšených o částku

¹⁹⁵Úř. věst. L 209, 11.8.2005, s. 1. Zdroj:*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:209:0001:0001:CS:PDF>>.

představující odpovídající výši úroků. Nejčastějšími případy povinnosti zpětného převodu peněžních prostředků je právě vznik nesrovnalostí, podvodů, významnou položkou jsou však také pokuty, úroky, či propadlé jistoty, vyplývající ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu v rámci okruhu 1 finančního výhledu na období 2000 až 2006 a Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF). Členské státy jsou oprávněny si ponechat ve svůj prospěch až 20 % z celkového objemu vrácených čistých částek. Pod tento příjem jsou subsumovány rovněž prostředky vrácené na podkladě rozhodnutí o schválení účetní závěrky. Ve výkazu konečných hodnot byl i zde zaznamenán pokles, a to z hodnoty 172 373 829,43 EUR na odhadovaných 150 000 000 EUR pro rok 2012. Právní základ je identický jako výše.

Doplňková dávka producentů mléka postihuje finanční prostředky plynoucí do souhrnného rozpočtu na základě článku 78 nařízení (ES) č. 1234/2007, jakož i Nařízení (ES) č. 1788/2003. V posledních letech však velmi poklesl význam tohoto příjmu, a to v souvislosti s poklesem objemu prostředků z něho plynoucích z částky 103 044 369,90 EUR v roce 2010 až na přibližně 41 000 000 EUR, očekávaných v roce 2012. Významným právním předpisem je v této souvislosti Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů).¹⁹⁶

Příjmy týkající se Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova

Účetní závěrka Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova podobně jako výše obsahuje oddíl příjmy z rozhodnutí o schválení účetní závěrky ve prospěch souhrnného rozpočtu Evropské unie, zde zaměřené na oblast rozvoje venkova, financované z prostředků Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) a současně eviduje finanční prostředky vyplývající z rozhodnutí o shodě účetní závěrky ve prospěch souhrnného rozpočtu Evropské unie, které svým charakterem jsou příjmy účelově vázanými. Nedílnou součástí těchto příjmů jsou i nevyčerpané a tudíž zpět do souhrnného rozpočtu navracené zálohy poskytnuté v souvislosti s EZFRV. Rozsahem se tyto příjmy v roce 2010 vyšplhaly na částku

¹⁹⁶Úř. věst. L 299, 16.11.2007, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:299:0001:0001:CS:PDF>>.

321 935,06 EUR. Na tyto příjmy opět navazují nesrovnalosti Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, postihující stejně jako výše finanční prostředky navrácené z důvodu nesrovnalostí, pokut, či nedbalosti, navýšení o příslušných úrok.

2.3.9.8 Dočasné restrukturalizační částky

Úkolem *dočasných restrukturalizačních částek*, účelově vázaných příjmů, je shromáždění finančních prostředků v podobě dočasných restrukturalizačních částek v odvětví cukru Unie, které vyplývají ze znění článku 11 Nařízení Rady (ES) č. 320/2006 ze dne 20. února 2006, kterým se zavádí dočasný režim restrukturalizace cukrovarnického průmyslu ve Společenství a kterým se mění nařízení (ES) č. 1290/2005 o financování společné zemědělské politiky¹⁹⁷. Objem tohoto příjmu je skutečně značný, pro rok 2010 dosáhl hodnoty 606 762 831,87 EUR. Zajímavostí je, že tento příjem má na rozdíl od mnoha jiných rostoucí tendenci, kdy pro rok 2012 je počítáno dokonce s částkou 820 000 000 EUR.

Naprosto opačnou situaci lze zaznamenat v oblasti *nesrovnalosti týkající se dočasného restrukturalizačního fondu*, kde objem těchto účelově vázaných příjmů v roce 2010 vykazoval nulovou hodnotu. Příjmy v rámci dočasného restrukturalizačního fondu představují opět finanční prostředky vrácené z důvodu nesrovnalostí či přehlédnutí. Součástí celkové částky jsou také úroky, pokuty a jistoty. Tyto příjmy jsou důsledkem výdajů hrazených z časově omezeného Fondu pro restrukturalizaci cukrovarnického průmyslu ve Společenství, k jehož zřízení došlo nařízením (ES) č. 320/2006. Stejně jako u příjmů výše uvedených odvádějí členské státy tyto částky ponížené o 20 %, které si mají právo ponechat. Celkový výkaz těchto příjmů obsahuje i prostředky vrácené dle rozhodnutí o schválení účetní závěrky. Článek 18 a 154 finančního nařízení stanoví povahu těchto příjmů jako dodatečných prostředků Fondu pro restrukturalizaci cukrovarnického průmyslu, jichž bude užito k restrukturalizaci.

Schválení účetní závěrky týkající se dočasného fondu restrukturalizace je účelově vázaný, nicméně však nulový příjem. Úkolem je opět záznam finančních

¹⁹⁷Úř. věst. L 58, 28.2.2006, s. 42. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:058:0042:0042:CS:PDF>>.

prostředků určený k záznamu finančních toků v rámci procesů vrácení finančních prostředků z důvodu zaznamenávání nesrovnalostí a přehlednutí, včetně úroků, pokut a jistot. Mechanismus je totožný jako u výše uvedených příjmů.

2.3.10. Úroky z prodlení a pokuty¹⁹⁸

Úroky z prodlení a pokuty jsou jako skupina ve svém souhrnu poměrně významnou příjmovou složkou. Je však nutno respektovat pravidlo uvedené v čl. 74 finančního nařízení, které stanoví, že veškeré příjmy souhrnného rozpočtu plynoucí z pokut, penále, sankcí či úroků se po dobu trvání možnosti Soudního dvora zrušit rozhodnutí je ukládající, se nestávají příjmy rozpočtu s konečnou platností. Toto se však nevztahuje na rozhodnutí o finančních opravách a rozhodnutí o schválení účetní závěrky.

2.3.10.1 Úroky z prodlení

Úroky z prodlení

Nejčastějším typem úroků z prodlení jako příjmů souhrnného rozpočtu Evropské unie jsou *úroky z prodlení při platbách na účty vedené v pokladní správě členských států*. Právním základem tohoto příjmu je kromě finančního nařízení též Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 ze dne 22. května 2000, kterým se provádí rozhodnutí 2007/436/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Evropských společenství.¹⁹⁹ K úrokové platbě dochází v případě, kdy se členský stát dostane do prodlení s připsáním částky na účet zřízený jménem Komise. Zřízení tohoto účtu vychází z čl. 9 odst. 1 nařízení (ES, Euratom) č. 1150/2000. Výše úrokové sazby je v takovém případě diferencována. Kritériem pro diferenciaci je skutečnost, zda je dotyčný členský stát

¹⁹⁸ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 96-99. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

¹⁹⁹ Úř. věst. L 130, 31.5.2000, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:130:0001:0001:CS:PDF>>.

členem Eurozóny, tedy zda jako své platidlo užívá společnou měnu Euro, či nikoliv. Tato problematika je již popsána výše.

Pro členy eurozóny je úroková sazba totožná jako sazba uvedená v řadě C Úředního věstníku Evropské unie. Konkrétně se jedná o úrokovou sazbu užitou Evropskou centrální bankou při referenčních operacích prvního dne měsíce splatnosti, zvýšené o dva procentní body (zvýšení sazby platí po celou dobu trvání prodlení). Za každý další měsíc prodlení dochází ke zvýšení úrokové míry o 0,25 procentního bodu. Při prodlení států, které nejsou členem Eurozóny, a tedy neužívají společnou měnu Euro jako platidlo, je úroková sazba ekvivalentem sazby, jež pro své hlavní referenční operace použily centrální banky prvního dne daného měsíce, zvýšené o dva procentní body (zvýšení sazby platí po celou dobu trvání prodlení.). V případě, kdy se do prodlení dostane členský stát, u něhož sazba centrální banky není k dispozici, použije se sazba, jež odpovídá nejvíce rovnocenné sazbě užitě první den daného měsíce na peněžním trhu daného členského státu, opět zvýšená o dva procentní body (zvýšení sazby platí po celou dobu trvání prodlení.). V každém měsíci prodlení dojde k navýšení sazby o 0,25 procentního bodu.

Takto stanovená úroková sazba platí pro všechna připsání vlastních prostředků uvedená na seznamu v článku 10 nařízení (ES, Euratom) č. 1150/2000. Úroky z prodlení, jakož i pokuty jsou účelově vázanými příjmy. V posledních letech došlo však k poměrně značnému úbytku vzniku těchto situací, o čemž vypovídá také rozsah celkových příjmů pro rozpočtové roky, kdy oproti roku 2010, tehdy příjmy dosáhly hodnoty 27 697 434,51 EUR, je pro rok 2011 a 2012 očekáván pokles této částky až k hranici 5 000 000 EUR.

Ostatní úroky z prodlení jsou evidencí úroků z prodlení u jiných pohledávek než vlastních prostředků. Významným právním základem těchto příjmů je Dohoda o Evropském hospodářském prostoru,²⁰⁰ především její dodatkový protokol 32 a jeho čl. 2 odst. 5. Zde dochází oproti klasickým úrokům z prodlení, k jejich nárůstu, a to z hodnoty 1 516 680,83 EUR, na (pro léta 2011 a 2012 odhadované) 3 000 000 EUR.

²⁰⁰ Úř. věst. L 1, 3.1.1994, s. 3. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1994&mm=09&jj=03&type=L&nnn=001&pppp=0003&RechTpe=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

Úroky z prodlení a ostatní úroky z pokut

V této podskupině, která se již dále vnitřně nečlení, jsou shromažďovány příjmy z úroku vzniklého na tzv. zvláštním bankovním účtu sloužícím pro pokuty a úroky z prodlení v souvislosti s pokutami. Základním pramenem práva je čl. 71 odst. 4 finančního nařízení.²⁰¹ Důležitým pramenem práva je dále Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy,²⁰² jakož i čl. 14 a 15 Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků.²⁰³ Obrovské snížení je možno zaznamenat v objemu těchto příjmů v průběhu tří posledních let, a to z 185 106 649,05 EUR v roce 2010 na pouhých 15 000 000 EUR pro léta 2011 a 2012.

2.3.10.2 Pokuty

Pokuty, periodické sankční platby a ostatní sankce

K ještě většímu, až gigantickému skoku, došlo v oblasti pokut, periodických sankčních plateb a ostatních sankcí, a to z neuvěřitelných 1 193 243 165,94 EUR v roce 2010 na odhadovaných 100 000 000 EUR v letech 2011 a 2012. Právní základ je totožný jako u příjmů z úroků z prodlení a ostatních úroků z pokut. Podstatou tohoto příjmu je možnost Komise uložit pokuty, sankční platby a další druhy sankcí podnikům, a to na základě porušení zákazů nebo nesplnění povinností, stanovených v právních předpisech těmito podniky. Sankce může být uložena také na základě čl. 101 a 102 Smlouvy o fungování Evropské unie. Lhůta pro zaplacení uložených pokut je tři měsíce následující po okamžiku, kdy bylo rozhodnutí Komise dotčenému podniku oznámeno. Podnik, jemuž byla sankce uložena, však může využít své možnosti podání opravného prostředku k Soudnímu dvoru Evropské unie. Pokud podnik své možnosti využije, Komise musí vyčkat konce procesu a vydání soudního rozhodnutí v této věci. Na druhé

²⁰¹ „Podmínky, za kterých jsou úroky z prodlení ve prospěch Společenství splatné, jsou uvedeny v prováděcích pravidlech.“

²⁰² Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:001:0001:0001:CS:PDF>>.

²⁰³ Úř. věst. L 24 :*Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:024:0001:0001:CS:PDF>>.

straně je podnik povinen přijmout fakt, že po uplynutí doby splatnosti sankčního poplatku bude dluh úročen. V takovém případě vzniká dotčenému podniku povinnost poskytnout Komisi bankovní záruku na jistinu i úrok, případně přírázky pro případ marného uplynutí lhůty k platbě.

Platby sankcí a jednorázové částky uložené členskými státy za nedodržení rozsudků Soudního dvora Evropské unie nebo za neplnění povinností vyplývajících ze Smlouvy

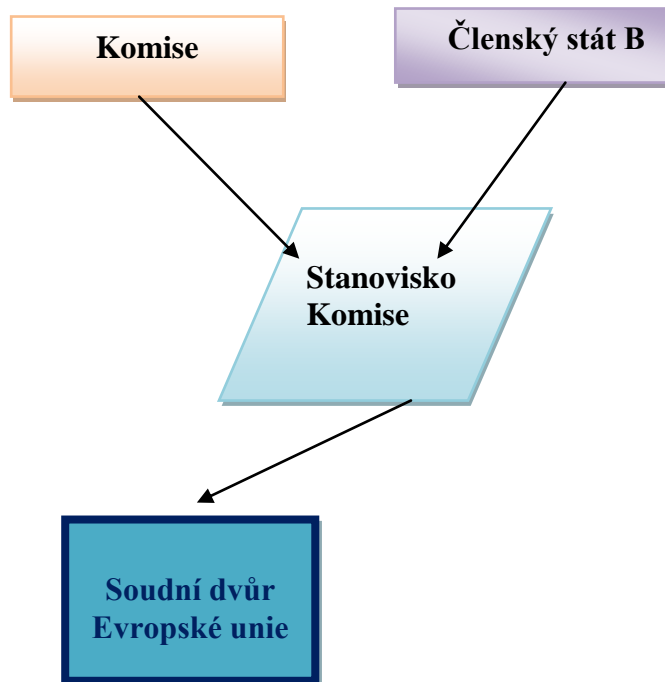
Pramenem těchto příjmů je Čl. 260 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.²⁰⁴ Základní pravidlo čl. 260 stanoví, že pokud Soudní dvůr Evropské unie shledá nesplnění povinnosti stanovené Smlouvami členským státem, je tento stát povinen přijmout dostatečná opatření v souladu s rozsudkem Soudního dvora Evropské unie. Dále, pro případy, kdy členský stát opatření založená rozsudkem Soudního dvora nepřijme, je stanovena možnost Komise nejprve vyzvat tento stát, aby se vyjádřil a objasnil důvody neprovedení opatření, a následně obrátit se na Soudní dvůr. Komise uvede současně výši požadované paušální částky nebo penále členskému státu, a to s přihlédnutím ke všem relevantním okolnostem. Pokud Soudní dvůr deklaruje nesplnění rozsudku ze strany členského státu, je oprávněn mu uložit zaplacení paušální částky nebo penále. Výše uvedená sankční iniciativa však existuje nejen ve vztahu Komise, ale i ze strany jiného členského státu. Podrobně tento proces přibližuje následující grafické znázornění:

²⁰⁴ Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, str. 211.

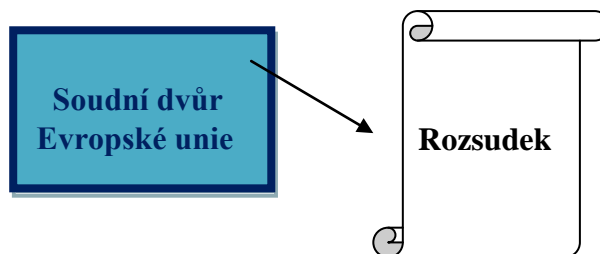
Fáze 2

Má-li jiný členský stát, nebo Komise za to, že jiný členský stát nesplnil povinnost vyplývající ze Smluv, může věc předložit stanoveným způsobem Soudnímu dvoru. (po obdržení odůvodněného stanoviska Komise)

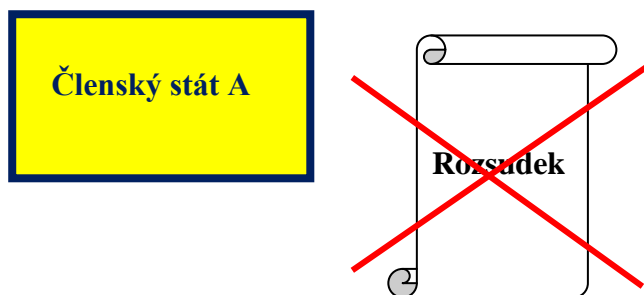
Fáze 3

vydání rozsudku Soudním dvorem Evropské unie

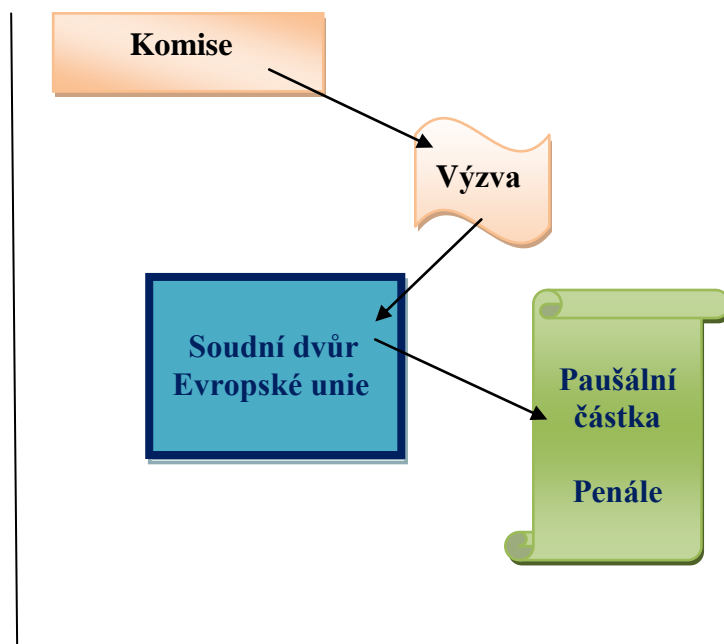
Fáze 4

Nedodržení povinnosti stanovené rozsudkem

Fáze 5

Má-li Komise za to, že členský stát nepřijal opatření stanovená rozsudkem, může po učinění výzvy čl. státu k vyjádření se k důvodům nesplnění opatření předložit věc Soudnímu dvoru.

Jedná se o situaci, kdy došlo k porušení povinností, které členskému státu vyplývají ze Smluv (primárního práva). Komise je v takovém případě nadána právem předložit věc k vyřešení Soudnímu dvoru. Současně je však stanoven požadavek umožnit tomuto státu vyjádření k věci. Po obdržení tohoto vyjádření je Komise povinna vydat odůvodněné stanovisko. Pokud porušení povinnosti ze Smluv shledá jiný členský stát, je oprávněn k podání žaloby pro (údajně) nesplnění povinnosti ze Smluv, Soudnímu dvoru Evropské unie. Předtím, než tak učiní, je povinen se se svým záměrem obrátit na Komisi, která zprostředkuje komunikaci mezi státy v této věci ve formě ústních i písemných vyjádření. S ohledem na tato vyjádření Komise následně vydá své odůvodněné stanovisko.

2.3.10.3 Úroky z vkladů a pokut

Jedinou příjmovou rozpočtovou položkou této části *jsou úroky z vkladů a pokut plynoucích z iniciace řízení při nadměrném schodku*. Pro rok 2010 vykazoval tento, v souladu s ustanovením čl. 18 písm. b) finančního nařízení²⁰⁵ účelově vázaný příjem nulovou hodnotu. Pramenem příjmu jsou úroky z vkladů a pokut, k jejichž úhradě je stát

²⁰⁵ „ Pro financování zvláštních výdajů se použijí tyto účelově vázané příjmy: b) úroky z vkladů a pokuty stanovené v nařízení o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku “

povinován z důvodu vzniku tzv. nadměrného schodku. Podrobně upravuje problematiku nadměrného schodku Nařízením Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku,²⁰⁶ k úrokům se váže zejména jeho článek 16. Nadměrný schodek je situace, kdy deficit veřejných financí členského státu přesáhne tolerovanou hranici. Povinnost vyvarovat se a předcházet vzniku takové situace je členskými státy uložena již na úrovni zakládacích smluv, článkem 126 SFEU. Komise provádí monitoring vývoje ukazatelů veřejného dluhu a schodku veřejných financí, s cílem detekovat závažná pochybení států v této oblasti. Zkoumání veřejných financí a dodržování rozpočtové kázně členskými státy probíhá především ze dvou hlavních hledisek. Prvním z nich je poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu členského státu. Druhým hlediskem je poměr veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu, který nesmí přesáhnout referenční hodnotu 60 %.²⁰⁷ Referenční hodnoty jsou obsaženy v Protokolu o postupu při nadměrném schodku připojeném ke Smlouvám a jsou stanoveny následovně: 3 % pro poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu v tržních cenách, 60 % pro poměr veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu v tržních cenách. Pokud se členský stát nepohybuje v rámci těchto mezních hodnot a pokud Komise takové pochybení zjistí, vydá Komise zprávu, v níž zohlední skutečnost, zda schodek veřejných financí svým objemem převyšuje veřejné investiční výdaje, jakož i ke všem relevantním skutečnostem souvisejícím se střednědobou hospodářskou a rozpočtovou pozicí dotčeného členského státu. Zpráva může být komisí vydána i v rámci prevence nadměrného schodku v okamžiku, kdy Komise na základě prognózy vývoje veřejných financí a zhodnocení aktuální situace shledá existenci rizika vzniku nadměrného schodku. Ke zprávě Komise vydá své stanovisko Hospodářský a sociální výbor. Stanovisko je Komisí předloženo Hospodářskému a sociálnímu výboru a doručeno členskému státu. O této situaci podá Komise zprávu Radě, která po zhodnocení důvodů členského státu, uvedených v jeho vyjádření k věci, rozhodne o existenci či neexistenci nadměrného schodku. Pokud Rada existenci nadměrného schodku potvrdí, vydá členskému státu doporučení k přijetí

²⁰⁶ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 6. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW:<http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1997&mm=08&jj=02&type=L&nnn=209&pppp=0006&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²⁰⁷ Výjimka je možná za situace, kdy se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k referenční hodnotě.

nápravných opatření. V případě, že členský stát neučiní potřebná opatření k nápravě, je Rada oprávněna svá doporučení zveřejnit. Toto zveřejnění lze chápat jako první stupeň sankce za nadměrný schodek. Jestliže stát neprovede nápravné kroky ani za této situace, podá Rada členskému státu výzvu, v níž stanoví lhůtu k provedení opatření ke snížení nadměrného schodku. Za účelem dosažení vyšší míry kontroly je Rada oprávněna stanovit harmonogram pro předklání zpráv o postupu a úspěšnosti doporučených opatření. Pokud se však členský stát ani nadále nepodrobí opatřením Rady stanovených v rozhodnutí o výzvě k nápravě nadměrného schodku, má Rada k dispozici čtyři různé nástroje. Prvním je požadavek, aby členský stát před vydáním obligací a jiných cenných papírů zveřejnil Radou výslovně vymíněné dodatečné informace. Dalším z možných kroků je výzva Rady Evropské investiční bance k přehodnocení úvěrové politiky vůči dotčenému členskému státu. Třetím nástrojem je možnost Rady obrátit se na členský stát s požadavkem na vložení neúročeného vkladu v přiměřené výši k Evropské unii do doby, než Rada shledá dokončení procesu odstranění nadměrného schodku. Posledním z nástrojů Rady je možnost uložení pokuty, a to v odpovídající výši. O rozhodnutí, které v této souvislosti Rada učiní, je informován prostřednictvím předsedy Rady rovněž Evropský parlament. Při rozhodování ve věci nadměrného schodku Rada nebere zřetel na hlas zástupce dotčeného členského státu v Radě. V okamžiku, kdy dotčený stát učiní nápravu a dojde tak k odstranění nadměrného schodku, přistoupí Rada ke zrušení svých rozhodnutí a doporučení, které v souvislosti s nadměrným schodkem veřejných financí učinila, a to v rozsahu dle míry nápravy nadměrného schodku dotyčným státem. U doporučení, jež byla zveřejněna, učiní Rada veřejné prohlášení, v němž deklaruje neexistenci nadměrného schodku v dotyčném státě.

Příjmy z úroků z vkladů a pokut plynoucích ze zavedení řízení při nadměrném schodku pro rok 2010 vykazovaly hodnotu nula.

2.3.11. Výpůjční a úvěrové operace²⁰⁸

2.3.11.1 Příjmy vyplývající ze záruky Evropské unie za výpůjční a úvěrové operace v členských státech

Záruka Evropské unie za půjčky Unie získané na podporu platební bilance

Evropská unie v rámci své politiky podpory členských států a jejich hospodaření může, pokud to uzná za vhodné, poskytnout svým jménem záruku za půjčky členských států na kapitálových trzích nebo od finančních institucí. Maximální výše, do níž může být záruka za půjčky členskému státu poskytnuta, je 50 000 000 000 EUR. Obsahem této příjmové položky je záznam celkových příjmů plynoucích do souhrnného rozpočtu z výkonu práv souvisejících s poskytnutými zárukami. Pro rok 2010 vykazovala tato příjmová položka nulovou hodnotu. Poskytování záruk a s tím související příjmy mají obecný právní základ v Nařízení Rady (ES) č. 332/2002 ze dne 18. února 2002, kterým se zavádí systém střednědobé finanční pomoci platebním bilancím členských států.²⁰⁹ V praxi byla učiněna v této souvislosti konkrétní rozhodnutí týkající se poskytnutí střednědobé finanční pomoci Společenství Maďarsku,²¹⁰ Lotyšsku²¹¹ a Rumunsku.²¹²

Záruka Evropské unie za půjčky získané pro Euratom

Příjmy plynoucí do souhrnného rozpočtu ze záruky za půjčky Evropské unie získané pro Euratom, zahrnují všechny finanční prostředky Tato položka je určena

²⁰⁸ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 100-107. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

²⁰⁹ Úř. věst. L 53, 23.2.2002 s. 1. Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:053:0001:0001:CS:PDF>>.

²¹⁰ Rozhodnutí Rady 2009/102/ES ze dne 4. listopadu 2008 o poskytnutí střednědobé finanční pomoci Společenství Maďarsku. (Úř. věst. L 37, 6.2.2009, s. 5). Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:037:0005:0005:CS:PDF>>.

²¹¹ Rozhodnutí Rady 2009/290/ES ze dne 20. ledna 2009, kterým se Lotyšsku poskytuje střednědobá finanční pomoc (Úř. věst. L 79, 25.3.2009, s. 39). Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:079:0039:0039:CS:PDF>>.

²¹² Rozhodnutí Rady 2009/459/ES ze dne 6. května 2009, kterým se Rumunsku poskytuje střednědobá finanční pomoc (Úř. věst. L 150, 13.6.2009, s. 8). Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:150:0008:0008:CS:PDF>>.

k zaznamenávání veškerých příjmů plynoucích z výkonu práv souvisejících s touto zárukou. Pro rok 2010 byl výkaz těchto příjmů nulový. Pramenem právní úpravy v obecné rovině je Rozhodnutí Rady 77/270/Euratom ze dne 29. března 1977, kterým se Komise zmocňuje k tomu, aby za Euratom sjednávala půjčky za účelem příspěví na financování jaderných elektráren,²¹³ dále Rozhodnutí Rady 77/271/Euratom ze dne 29. března 1977,²¹⁴ kterým se provádí rozhodnutí Rady 77/270/Euratom, jakož i Rozhodnutí Rady 80/29/Euratom ze dne 20. prosince 1979, kterým se mění rozhodnutí 77/271/Euratom.²¹⁵²¹⁶

Záruka Evropské unie za půjčky Unie získané za účelem finanční pomoci v rámci evropského mechanismu finanční stabilizace

Příjmy pocházejí ze záruky, kterou poskytuje Unie za další z půjček od finančních institucí, nebo na kapitálových trzích. Stropní hodnota půjček nebo úvěrových linek určených členským státům je limitována mezními hodnotami opy uvedenými v právním předpise. Pramenem právní úpravy je Nařízení Rady (EU) č. 407/2010 ze dne 11. května 2010 o zavedení evropského mechanismu finanční stabilizace,²¹⁷ konkrétní případ představuje Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) č. 77/2011 ze dne 7. prosince 2010 o poskytnutí finanční pomoci Unie Irsku.²¹⁸ Pro rok 2010 je ukazatel tohoto příjmu nulový.

²¹³ Úř. věst. L 88, 6.4.1977, s. 9. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1977&mm=04&jj=06&type=L&nnn=088&pppp=0009&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²¹⁴ Úř. věst. L 88, 6.4.1977, s. 11. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1977&mm=04&jj=06&type=L&nnn=088&pppp=0011&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²¹⁵ Úř. věst. L 12, 17.1.1980, s. 28. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1980&mm=01&jj=17&type=L&nnn=012&pppp=0028&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²¹⁶ Rozhodnutí 77/271/Euratom bylo dále změněno Rozhodnutím Rady 82/170/Euratom, Rozhodnutí Rady 85/537/Euratom a Rozhodnutí Rady 90/212/Euratom.

²¹⁷ Úř. věst. L 118, 12.5.2010, s. 1-4. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:118:0001:0004:CS:PDF>>.

²¹⁸ Úř. věst. L 30, 4.2.2011 s. 34-39. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:030:0034:0039:CS:PDF>>.

2.3.11.2 Půjčky poskytnuté Komisí

Splátky jistiny a úroky ze speciálních půjček a rizikového kapitálu poskytnutého v rámci finanční spolupráce se třetími zeměmi Středomoří

Předmětem evidence splátek jistin, jakož i evidence úroků, plynoucích z rizikového kapitálu a ze speciálních půjček, financovaných z prostředků kapitoly „Komise“, určený pro podporu rozvoje třetích zemí Středomoří. Do této položky jsou zahrnuty rovněž finanční prostředky (tvořící však pouze nepatrnou část celkových příjmů této položky) představující splátky jistiny a úroků z rizikového kapitálu a speciálních půjček, které byly několika členskými zeměmi Evropské unie poskytnuty ze Středomoří. Tento rizikový kapitál, jakož i půjčky, mají svůj základ v období, kdy tyto státy ještě nebyly členy Evropské unie. Objem příjmů, který z těchto finančních transakcí plyne, je zpravidla větší než částka očekávaná v souhrnném rozpočtu, a to z důvodu existence úrokových plateb za zvláštní půjčky, k jejichž splacení může dojít v průběhu předchozího finančního roku, stejně jako během běžného finančního roku. Rizikový kapitál a úroky za zvláštní půjčky jsou počítány do okamžiku, kdy dojde k vyplacení půjček. Mezi rizikovým kapitálem a zvláštními půjčkami existuje podstatný rozdíl v nastavení systému splácení, a to především v délce jeho periody. Úhrada za rizikový kapitál probíhá zpravidla ve splátkách ročních, zatímco úhrada úroků ze zvláštních půjček má nastaveno splátkové období jako šestiměsíční. Právní úprava je obsažena v Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1638/2006 ze dne 24. října 2006 o obecných ustanoveních o zřízení evropského nástroje sousedství a partnerství.²¹⁹²²⁰ Příjmy evidované na této položce, vykazovaly roku 2010 hodnotu nula.

²¹⁹Úř. věst. L 310, 9.11.2006, s. 1. Zdroj: Eur-Lex[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:310:0001:0001:CS:PDF>>.

²²⁰ Souvisejícím právním předpisem je Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady, předložený Komisí 21. května 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1638/2006 o obecných ustanoveních o zřízení evropského nástroje sousedství a partnerství (KOM (2008)308 v konečném znění), a zejména článek 23.

Splátky jistiny a úroky z půjček a rizikového kapitálu poskytnutých Komisí rozvojovým zemím Latinské Ameriky, Asie, Středomoří a Jihoafrické republiky v rámci programu Evropských společenství Investiční partneři

Na základě výše uvedených právních předpisů plyne do rozpočtu také tento druh příjmů, v jehož rámci jsou evidovány splácené jistiny a úroky z půjček a rizikového kapitálu poskytnutých z finančních prostředků programu Investiční partneři. Roku 2010 byla tato položka nulová.

2.3.11.3 Příjmy vyplývající ze záruky Evropské unie za výpůjční a úvěrové operace ve třetích zemích

Záruka Evropské unie za smluvně zajištěné programy půjček Unie určené k poskytnutí makrofinanční pomoci třetím zemím

Jedná se o položku, která je zástupcem dalšího koše záruk poskytovaných Evropskou unií. Tato příjmová kategorie obsahuje souhrn příjmů vyplývajících z výkonu práv, které se zárukou souvisejí, a to v případě, že nedošlo k jejich odečtu od výdajů. V rámci výpůjčních a úvěrových operací jsou zahrnuty také kapitál a úroky. V průběhu let byla v této oblasti vydána více než desítka rozhodnutí Rady. Tato rozhodnutí o poskytnutí makrofinanční pomoci, která se týkala zemí jako Makedonie, Bulharsko, Arménie, Gruzie, Ukrajina, Bosna a Hercegovina, Rumunsko, Svazová republika Jugoslávie, některých z nich i opakovaně. Mezi dalšími lze uvést Srbsko a Černou horu, nebo Společenství Libanonu. Stejně jako výše je hodnota těchto příjmů pro rok 2010 nulová.

Záruka za půjčky Euratomu určené ke zlepšení účinnosti a bezpečnosti jaderných elektráren ve státech střední a východní Evropy a Společenství nezávislých států

Právním předpisem, na němž je poskytování tohoto druhu záruk postaveno, je opět Rozhodnutí Rady 77/270/Euratom.²²¹ Hodnota příjmu pro rok 2010 je nula.

2.3.11.4 Příjmy vyplývající ze záruky Evropské unie za půjčky poskytnuté finančními institucemi ve třetích zemích

Záruky Evropské unie za půjčky Evropské investiční banky třetím zemím

Nulovou částku vykazující položku evidují příjmy z výkonu práva v souvislosti se zárukou Evropské unie za půjčky Evropské investiční banky třetím zemím. Legislativně je tato část velmi bohatá. Právě související legislativa vypovídá o konkrétních případech poskytnutí záruk, zakládající následný vznik tohoto druhu příjmu. Pokud nahlédneme na počátek Evropské unie, lze zmínit v této souvislosti nejen Rozhodnutí Rady ze dne 8. března 1977, označované také jako tzv. středomořské protokoly, ale počínaje rokem 1980 také velkou spoustu Nařízení Rady tehdejšího Evropského hospodářského společenství o protokolech o finanční a technické spolupráci EHS se zeměmi jako Libanon, Tunisko, Jugoslávie, či Maroko. Na počátku devadesátých let byla uzavřena další vlna protokolů, a to kromě Egyptské arabské republiky, Státu Izrael, též s Jordánským hášimovským královstvím a Sýrskou arabskou republikou. Neopomenutelné jsou však protokoly z let 1990 a 1991, jelikož se týkaly záruk na projekty realizované v rámci tehdejšího Československa. Jedná se konkrétně o Rozhodnutí Rady 90/62/EHS ze dne 12. února 1990 o poskytnutí záruky Společenství na ztráty Evropské investiční banky z úvěrů na projekty v Maďarsku, Polsku, Československu, Bulharsku a Rumunsku,²²² jakož i o rok později o Rozhodnutí Rady 91/252/EHS ze dne 14. května 1991, kterým se působnost rozhodnutí 90/62/EHS o poskytnutí záruky Společenství na ztráty Evropské investiční banky z úvěrů

²²¹ Úř. věst. L 88, 6.4.1977, s. 9. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1977&mm=04&jj=06&type=L&nnn=088&pppp=0009&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²²² Úř. věst. L 42, 16.2.1990, s. 68. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1990&mm=02&jj=16&type=L&nnn=123&pppp=0044&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

na projekty v Maďarsku a Polsku rozšiřuje na Československo, Bulharsko a Rumunsko.²²³ Krátce po svém vzniku figurovala v rozhodnutí i Česká republika, a to roku 1993 v Rozhodnutí Rady 93/696/ES ze dne 13. prosince 1993 o poskytnutí záruky Společenství na případné ztráty Evropské investiční banky z úvěrů na projekty v zemích střední a východní Evropy (Polsku, Maďarsku, České republice, Slovenské republice, Rumunsku, Bulharsku, Estonsku, Lotyšsku, Litvě a Albánii).²²⁴ Roku 1993 bylo také důležité vydání Rozhodnutí Rady 93/115/EHS ze dne 15. února 1993, kterým se uděluje záruka Společenství Evropské investiční bance na ztráty z úvěrů na projekty ve společném zájmu v některých třetích zemích,²²⁵ které bylo obecného významu. V dalších letech byla poskytnuta záruka i pro státy tzv. Latinské Ameriky a Asie, jako Argentina, Bolívie, Brazílie, Chile, Kolumbie, Kostarika, Ekvádor, Guatemala, Honduras, Mexiko, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Salvádor, Uruguay a Venezuela; Bangladéš, Brunei, Čína, Indie, Indonésie, Makao, Malajsie, Pákistán, Filipíny, Singapore, Srí Lanka, Thajsko a Vietnam.²²⁶ Z posledních let lze zmínit zvláštní úvěrování vybraných ekologických projektů v ruské oblasti Baltského moře v rámci Severní dimenze, nebo záruky za případné ztráty z projektů realizovaných v Rusku, Ukrajině, Moldávii a Bělorusku.²²⁷

2.3.11.5 Příjmy z příspěvků záručních institucí

Dividendy vyplácené Evropským investičním fondem

Příjmy jsou představovány finančními prostředky z dividend od Evropského investičního fondu s ohledem na tento příspěvek. Určujícím právním předpisem je v této

²²³ Úř. věst. L 123, 18.5.1991, s. 44. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1991&mm=05&jj=18&type=L&nnn=042&pppp=0068&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²²⁴ Úř. věst. L 321, 23.12.1993, s. 27. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1993&mm=12&jj=23&type=L&nnn=321&pppp=0027&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²²⁵ Úř. věst. L 45, 23.12.1993, s. 27. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1993&mm=02&jj=23&type=L&nnn=045&pppp=0027&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²²⁶ Úř. věst. L 329, 19.12.1996, s. 45. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1996&mm=12&jj=19&type=L&nnn=329&pppp=0045&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²²⁷ Úř. věst. L 21, 25.1.2005, s. 11. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2005:021:0011:0011:CS:PDF>>.

souvislosti Rozhodnutí Rady 94/375/ES ze dne 6. června 1994 o členství Společenství v Evropském investičním fondu,²²⁸ ve spojení s Rozhodnutím Rady 2007/247/ES ze dne 19. dubna 2007 o účasti Společenství na zvýšení základního kapitálu Evropského investičního fondu.²²⁹ Zajímavý je hodnotový vývoj v této položce, kdy v porovnání s nulovou hodnotou roku 2010 představoval příjem roku 2011 částku 438 717 EUR.

2.3.12. Různé příjmy²³⁰

Skupina nesoucí označení Různé příjmy je zosobněním zbytkové klauzule v rámci souboru ostatních příjmů souhrnného rozpočtu Evropské unie a zahrnuje jakékoliv zbývající příjmy kromě výše uvedených. Jelikož je souborem složeným z mnohých jednotlivostí, není nikterak zanedbatelnou položkou. Vývoj ukazatele rozsahu těchto příjmů je v posledních letech poměrně konstantní. Po malém poklesu příjmu v roce 2011, kdy je odhadována hodnota příjmů na částku 30 210 000 EUR, oproti 36 235 869,20 EUR v roce 2010, je pro rok 2012 očekávána částka 30 200 000 EUR.

3. Příjmy souhrnného rozpočtu v judikatuře ESD

3.1 *Evropská komise versus Finská republika*

Významným z hlediska vlastních zdrojů souhrnného rozpočtu Evropské unie je rozsudek pátého senátu Soudního dvora ve věci C-405/09, (2011/C 160/06), ze dne

²²⁸ Úř. věst. L 173, 7.7.1994, s. 12. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z WWW:<http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1994&mm=07&jj=07&type=L&nnn=173&pppp=0012&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

²²⁹ Úř. věst. L 107, 25.4.2007, s. 5. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:107:0005:0005:CS:PDF>>.

²³⁰ Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012, str. 108-109. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.

7. dubna, ve věci nesplnění povinnosti státem. Účastníky řízení byly na straně žalující Evropská komise, zastoupená zmocněnci A. Caeiros a M. Huttunen, na straně žalované Finská republika. Vedlejšími účastníky řízení byla Spolková republika Německo. Komise shledala nesplnění povinnosti uložené státním nařízením Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 ze dne 29. května 1989, kterým se provádí rozhodnutí 88/376/EHS, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství,²³¹ a to zejména článků 2, 6, 9 a 11, jakož i porušení nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 ze dne 22. května 2000, kterým se provádí rozhodnutí 94/728/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství.²³² V neposlední řadě namítala Komise též čl. 220 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.²³³ Porušení těchto ustanovení spatřovala Komise jednak v chybném postupu při vybírání dovozních a vývozních cel, ale především v prodlení při stanovení vlastních zdrojů připadajících na tato cla, čímž došlo k marnému uplynutí lhůt předepsaných pro zohlednění a stanovení vlastních zdrojů Společenství v případě vybrání cla po propuštění zboží.

Soudní dvůr ve svém rozsudku potvrdil stanovisko Evropské komise a rozhodl o nesplnění povinnosti Finské republiky, vyplývající pro ni z článků 2, 6, 9 a 11 nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89, ve znění nařízení Rady (Euratom, ES) č. 1355/96 a nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000, jakož i z článku 220. Toto nesplnění povinnosti Finskou republikou bylo způsobeno skutečností, že aplikovala správní postup, dle něhož jsou vlastní zdroje Evropské unie stanoveny až po marném uplynutí lhůty v délce alespoň čtrnácti dnů, poskytnuté dlužníkovi za účelem podání připomínek. Další porušení soud shledal v nedodržení stanovené lhůty pro připsání vlastních zdrojů v případě vybrání cla po propuštění zboží.

²³¹ Úř. věst. L 155, s. 1; Zvl. vyd. 01/01, s. 176.

²³² Úř. věst. L 130, s. 1; Zvl. vyd. 01/03, s. 169.

²³³ Úř. věst. L 302, s. 1; Zvl. vyd. 02/04, s. 307

3.2 *Evropská komise versus Italská republika*

Dalším rozhodnutím týkajícím se oblasti vlastních zdrojů, konkrétně otázky nedodržení lhůt pro připsání vlastních zdrojů, je rozhodnutí čtvrtého senátu Soudního dvora ve věci C-423/08 (2010/C 221/08), ze dne 17. června 2010, vedeném mezi Evropskou komisí, jako žalobcem, zastoupenou zmocněnci A. Aresu a A. Caeiros, a Italskou republikou na straně žalované. Vedlejším účastníkem řízení podporující stranu žalovanou je Finská republika. Spornou otázkou bylo nesplnění povinnosti státem, stejně jako v pozdějším řízení vedeném mezi Evropskou komisí a Finskou republikou z roku 2011 jak je uvedeno výše.

Namítnuto bylo v této souvislosti porušení článků 2, 6, 9, 10 a 11 nařízení Rady (EHS, Euratom) ze dne 29. května 1989, kterým se provádí rozhodnutí 88/376/EHS, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství,²³⁴ nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 ze dne 22. května 2000, kterým se provádí rozhodnutí 94/728/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství,²³⁵ jakož i článku 220 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.²³⁶ Předmětem byla dále opožděná platba vlastních zdrojů Společenství v případě, kdy bylo dovozní clo vybráno tzv. *a posteriori*.

Výrok ve věci potvrdil opoždění úhrady vlastních zdrojů, které bylo způsobeno nedodržením lhůty pro připsání vlastních zdrojů Italskou republikou, při dodatečném výběru cla a porušení výše uvedených ustanovení právních předpisů.

3.3 *Evropská komise versus Dánské království*

Jedním ze starších rozsudků je rozsudek třetího senátu Soudního dvora ve věci C-19/05, ze dne 18. října 2007, týkající se žaloby pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES. Žalobcem v této věci byla Komise evropských Společenství zastoupená

²³⁴ Úř. věst. L 155, s. 1.

²³⁵ Úř. věst. L 130, s. 1; Zvl. vyd. 01/03, s. 169.

²³⁶ Úř. věst. L 302, s. 1; Zvl. vyd. 02/04, s. 307.

N. Rasmussenem, G. Wilmsem a H.-P. Hartvigem, žalovaným subjektem Dánského království. Přesto, že tento rozsudek byl vydán podle dnes již zastaralé právní úpravy, je pro systém vlastních zdrojů stále zajímavým. V tomto rozsudku je deklarována potřeba existence vlastních zdrojů Společenství, dostupných za co nejlepších podmínek. Za tím účelem musí být určen způsob, jímž členské státy Komisi vlastní zdroje přidělené Společenství poskytují. Soud potvrzuje nárok Společenství na vlastní zdroje, jakmile jsou splněny podmínky stanovené právními předpisy.

Skutkový základ sporu má svůj počátek již v roce 1990, kdy celní orgány Dánského království udělily určitému podniku, tzv. dovozci, povolení k dovozu určitého zboží bez cla, v režimu tzv. zvláštního použití, využitého jako surovinu při výrobě kontejnerů. Režim zvláštního použití má být dle přílohy I nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku²³⁷ aplikován v případě „zboží určeného k zabudování do lodí atd., za účelem jejich stavby, opravy, údržby nebo přestavby a pokud se jedná o zboží určené k vybavení nebo zařízení těchto lodí“. V březnu roku 1996 Komise provedla kontrolu a dospěla k závěru, o kterém informovala dánské úřady. Problémem, který kontrola odhalila, byl chybný výklad použitých ustanovení dánskými orgány, který vedl k vydání povolení na dovoz výrobků. Základní odlišností oproti požadavkům právní úpravy byla skutečnost, že kontejnery k zabudování do lodí tak, jak to stanoví text přílohy I výše uvedeného nařízení, určeny nebyly. Komise deklarovala nedbalost dánských orgánů při aplikaci nařízení, která dle názoru Komise zakládá ručení za částku vlastních zdrojů, která v důsledku tohoto pochybení nebyla odvedena Společenství. V reakci na toto stanovisko Komise informovaly dánské orgány dovozce o této situaci, a současně vyjádřily, že toto stanovisko neschvalují. Následně projevíly svůj souhlas s tím, aby udělené povolení zůstalo v platnosti, pokud dovozce přijme riziko splatnosti cla dle čl. 204 Celního kodexu. Bez konzultace s Komisí vydaly dánské celní orgány rozhodnutí o neprovedení dodatečného zúčtování dlužného dovozního cla podle čl. 220 odst. 2 písm. b). Dánské orgány nahradily s účinností od 3. února 1998 výhodu dovozce spočívající v režimu zvláštního použití povolením dle režimu tzv. aktivního zušlechťovacího styku, což tak umožnilo dovozci pokračovat s dovozem zboží, které je od dovozního cla pro stavbu námořních kontejnerů osvobozeno. Dopisem

²³⁷ Úř. věst. L 256, s. 1; Zvi. vyd. 02/02, s. 382.

ze dne 22. července 2004 se obrátila Komise na Dánské království s výzvou k zaplacení částky cla pro období 1. ledna až 3. února 1998, od něhož byl dovozce osvobozen v režimu zvláštního použití, ve výši 1 479 016 DKK. Komise ve svém rozhodnutí REC 12/03 ze dne 19. května 2004 stanovila nutnost provedení dodatečného zaúčtování cla. Současně deklarovala možnost osvobození dovozce od zaplacení tohoto cla, dle pravidel ustanovení čl. 239 Celního kodexu. Dopisem ze dne 21. února 2005 Komise konstatovala neodpovědnost Dánského království a jeho úřadů za neuhrazení částky vlastních zdrojů za dané období. Pro období od 1. ledna 1994 do 31. prosince 1997 požádala však Komise dánské úřady o odvedení cla, které tyto orgány, z titulu dovozu zboží nezbytného pro stavbu kontejnerů dovozcem, vybraly. Učinila tak dopisem dne 9. listopadu 1998. Dlužná částka bez úroků představovala 18 687 475 DKK. Následně přistoupila, po výměně stanovisek s dánskými úřady, k zahájení řízení o nesplnění povinnosti dle čl. 226 ES. Po výměně korespondence Komise následně zahájila řízení o nesplnění povinnosti podle článku 226 ES. Ve snaze vyčerpat poslední možnost k odvrácení sporu a zahájení řízení, zaslala Komise Dánskému království odůvodněné stanovisko a současně učinila výzvu k přijetí opatření, jež jsou nezbytná ke splnění obsahu daného stanoviska, a to ve lhůtě 2 měsíců od jeho oznámení. Reakce Dánského království na tuto výzvu přiměla Komisi na podání žaloby.

Argumentace Komise před soudním orgánem byla založena na stanovisku, dle něhož členské státy jsou povinny určit vlastní zdroje Společenství i v případě, kdy tyto pohledávky zpochybňují. Toto tvrzení Komise se opírá o bod 60 rozsudku Soudního dvora ze dne 15. listopadu 2005, Komise versus Dánsko (0392/02, Sb. rozh. s. I-9811). Komise dále uvádí, že dánské orgány na vlastním výkladu režimu použití trvaly i navzdory nesouhlasnému stanovisku Komise, jímž výklad dánských úřadů jednoznačně zpochybnila, postupovaly tak ve věci na své vlastní riziko. V neprospěch dánských úřadů Komise dále uvádí, neinformovaly dovozce před datem 30. prosince 1997. Jako velmi významné pochybení spatřuje Komise v nesplnění povinnosti vyplývající z čl. 871 nařízení 2454/93 uvědomit Komisi o tomto problému s žádostí o podání svého vyjádření k možnosti aplikace čl. 220 odst. 2 písm. b) Celního kodexu.

Dánské království vyjádřilo svůj souhlas s tvrzením o chybném výkladu relevantních právních předpisů svými celními orgány, v případě vydání povolení dovozci, umožňující mu aplikaci režimu zvláštního použití. Současně však namítlo

zásadní odlišnost od výše uvedeného rozsudku ve věci Komise versus Dánsko, spočívající ve skutečnosti, že Společenství v důsledku pochybení, kterých se dopustily dánské orgány, žádné zdroje neztratilo, jelikož měl dovozce možnost požívat výhody osvobození od cla z titulu režimu aktivního zušlechťovacího styku. Dále připomíná skutečnost, že ve výše uvedeném rozsudku se přezkum Soudního dvora zakládal na vyrovnanosti rozpočtu, která stanoví povinnost doplnění chybějících příjmů buď z některého z ostatních vlastních zdrojů, nebo provedením úpravy výdajů.²³⁸ Ve věci, která je předmětem jednání, však vyrovnanost rozpočtu dotčena nebyla, což samotná Komise potvrdila. Dánské království opíralo svou další argumentaci o rozhodnutí 12/03, dle něhož Společenství neutrpělo újmu ani v období od 1. ledna až 3. února 1998, ani v období 1. ledna 1994 až 31. prosince 1997. Dle vyjádření Dánského království dovozce podal roku 1990 žádost o uplatnění režimu aktivního zušlechťovacího styku a jeho podmínkám dostal. V reakci na chybný výklad právních předpisů vyzvaly celní orgány dovozce, aby požádal o uplatnění režimu zvláštního použití. Přesto, že mezi režimem zvláštního použití a režimem aktivního zušlechťovacího styku existují odlišnosti, podle Dánského království nemá tato odlišnost na osvobození dovozce od cla vliv. Jelikož pochybení dánských celních orgánů nemělo vliv na rozpočet Společenství, zastává Dánské království názor, že svou povinnost neporušilo.

Soudní dvůr při vypořádání se s návrhy účastníků deklaroval povinnost členských států ke stanovení nároku Společenství na vlastní zdroje v okamžiku, kdy celní orgány obdrží údaje nutné k tomu, aby mohla být vypočtena výše cla vyplývající z celního dluhu, a stanovit dlužníka, a to bez ohledu na splnění požadavků čl. 220 odst. 2 písm. b) Celního kodexu, a tudíž eventuální možnost provedení dodatečného zaúčtování a vybrání předmětného cla. Pokud členský stát v tomto případě neurčí nárok Společenství na vlastní zdroje, neodvede odpovídající částku Komisi, při absenci splnění podmínek čl. 17 odst. 2 nařízení č. 1552/89, představuje takový postup nesplnění povinnosti státu vyplývající z právních předpisů Společenství, především pak články 2 a 8 rozhodnutí 94/728.²³⁹ Soudní dvůr dále stanoví nespornost opomenutí dánských úřadů za období 1. ledna 1994 až 31. prosince 1997 dlužné clo vybrat. Takové pochybení zapříčinilo opomenutí zaúčtování uvedených cel a neprovedení dodatečného výběru těchto cel v souladu s požadavky ustanovení čl. 220 odst. 2 písm. b) Celního

²³⁸ Rozsudek Komise v. Dánsko, uvedený výše, bod 54.

²³⁹ Rozsudek Komise v. Dánsko, uvedený výše, bod 68.

kodexu. Ke vzniku celního dluhu dovozce došlo dle ustanovení čl. 204 odst. 2 Celního kodexu v okamžiku propuštění zboží do daného režimu. Dodatečně však vyšlo najevo nesplnění jedné z podmínek nutných pro možnost aplikace režimu zvláštního použití. Roku 1997 došlo ke vrácení povolení, uděleného pro daný režim roku 1990. Zpětné získání povolení dovozce pro režim aktivního zušlechťovacího styku nebylo možné. Soud deklaruje nerelevantnost otázky možnosti podniku splnit podmínky stanovené pro získání povolení v roce 1990 a nároku Společenství na poskytnutí vlastních zdrojů v případě neexistence narušení jeho finančních zájmů. Soud dále s odkazem na rozhodnutí Komise versus Nizozemsko,²⁴⁰ Komise versus Itálie,²⁴¹ jakož i Komise versus Francie²⁴² zdůrazňuje, že nesplnění povinnosti vyplývající státu z právního předpisu Společenství zakládá samo o sobě nesplnění povinnosti a není tak relevantní závěr o vzniku negativních důsledků na základě tohoto nedodržení. Soud se dále vyjádřil k článku 10 ES, jehož se Komise rovněž dovolává, kdy stanovil, že nesplnění obecných povinností tohoto ustanovení, odlišující se od zjištěného nesplnění speciální povinnosti společenství, k níž bylo Dánské království povinno především dle čl. 2 a 8 rozhodnutí 94/728, není na místě. Po zvážení všech výše uvedených argumentů soud stanovil, že tím, že Dánské království neposkytlo Komisi vlastní zdroje ve výši 18 687 475 DKK, dále zvýšené o úroky z prodlení²⁴³, povinnost vyplývající z čl. 2 a 8 rozhodnutí 94/728 a dalších předpisů Společenství, nesplnilo.

3.4 Evropská komise versus Spolková republika Německo

Dalším z případů, v nichž se žalující stranou sporu stala Evropská komise, je řízení ve věci C-539/09, (2010/C 51/39). Stranou žalovanou pak Spolková republika Německo. Jádrem této žaloby je tvrzení Komise o chybném jednání úřadů Spolkové republiky Německo při kontrole prováděné Evropským účetním dvorem. V předmětném případě se jednalo o kontrolu správní spolupráce členských států v oblasti DPH, na základě nařízení č. 1798/2003 a související prováděcí legislativy. Evropská komise

²⁴⁰ Rozsudek ze dne 11. dubna 1978, , 95/77, Recueil, s. 863, bod 13.

²⁴¹ Rozsudek ze dne 27. listopadu 1990, 0209/88, Recueil, s. 4313, bod 14.

²⁴² Rozsudek ze dne 1. února 2001, C-333/99, Recueil, s. 1025, bod 37.

²⁴³ Počítané ode dne 27. července 2000.

považuje jednání SRN za bránění Komisi v provedení kontroly. Komise spatřuje v takovém jednání nejen nesplnění povinnosti členského státu, vyplývající z čl. 248 ES,²⁴⁴ jakož i povinností vyplývajících členskému státu z finančního nařízení. Zajímavým, třetím bodem námitky, byl pak rozpor o nedodržení zásady loajality, stanovené v čl. 10 ES. Úkolem Účetního dvora EU je provádět kontrolu jejího hospodaření a vyvíjet činnost směrem ke zvýšení efektivity kontrol a jejich výsledků. Pokud má být Účetní dvůr schopen dostát plnění svých povinností, je zapotřebí, aby byl nadán odpovídajícími oprávněními v oblasti celkových auditů a kontrol v oblastech jednotlivých příjmů a výdajů Evropské unie, a také dílčích subjektů. Za tímto účelem jsou také členské státy povinny k aktivní spolupráci a kooperaci s Účetním dvorem, a to jak na základě čl. 248 odst. 3 SES, tak i čl. 140 odst. 2.²⁴⁵ Významným je rovněž čl. 142 odst. 1 finančního nařízení, který nejen Komisi, ale i ostatním orgánům EU, jakož i subjektům spravujícím příjmy či výdaje jménem Společenství, konečné příjemce plateb ze souhrnného rozpočtu nevyjímaje, ukládá povinnost poskytnout Účetnímu dvoru podporu a informace, jež Účetní dvůr shledává pro plnění svých úkolů jako nezbytné.²⁴⁶ Komise dále namítá porušení povinnosti loajality členského státu, která stát zavazuje k poskytnutí co možná nejvyšší míry spolupráce. Právě spolupráce a podpora vyplývající z výše uvedených ustanovení právních předpisů evropského práva byla Účetnímu dvoru ze strany žalované SRN odepřena. Žalující Evropská komise proto navrhovala, aby Soudní dvůr nesplnění povinnosti SRN vyplývajících z výše uvedených ustanovení potvrdil, a to z důvodu jednání, jímž se SRN snažila klást Účetnímu dvoru

²⁴⁴ Ve znění platném pro rok 2009, před přijetím Lisabonské smlouvy.

²⁴⁵ „Při plnění svých úkolů má Účetní dvůr za podmínek podle článku 142 právo nahlížet do všech dokumentů a informací o finančním řízení útvarů nebo subjektů, pokud jde o operace financované nebo spolufinancované Společenstvím. Má oprávnění vyslechnout každého zaměstnance, který odpovídá za výdajové nebo příjmové operace, a může využít všech kontrolních postupů vhodných pro výše uvedené útvary nebo subjekty. Kontrola v členských státech se uskutečňuje ve spojení s vnitrostátními kontrolními orgány, nebo pokud tyto nemají nezbytné pravomoci, s příslušnými vnitrostátními útvary. Účetní dvůr a vnitrostátní kontrolní orgány členských států spolupracují v duchu důvěry a zachování své nezávislosti.“ Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, bod 2., Zdroj: Eur Lex[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>>.

²⁴⁶ Článek 142 odst. 1 dále stanoví povinnost: „, Poskytnout Účetnímu dvoru veškeré doklady, které se týkají zadávání a provádění zakázek financovaných z rozpočtu Společenství, a veškeré peněžní nebo materiálové účty, všechny účetní záznamy nebo podklady a rovněž související správní dokumenty, všechny dokumenty týkající se příjmů a výdajů Společenství, všechny inventární soupisy a všechna organizační schémata útvarů, které Účetní dvůr považuje za nezbytné pro kontrolu závěrečného účtu na základě záznamů nebo na místě, a pro stejný účel všechny dokumenty a údaje vytvořené nebo uložené na magnetických nosičích.“ (Tamtéž).

překážky při kontrole správní spolupráce mezi členskými státy v oblasti DPH, dle nařízení č. 1789/2003, upravujícího legalitu a správnost příjmů souhrnného rozpočtu Evropské unie (Společenství). Hlavním úkolem tohoto nařízení je spolu s ostatními právními předpisy zajistit Evropské unii (Společenství) příjem vyplývající z DPH tak, aby Unie mohla nakládat s vlastními zdroji souhrnného rozpočtu jí náležejícími a současně bylo důsledně zabráněno podvodným jednáním v této oblasti. Z tohoto důvodu Komise zdůrazňuje nulovou toleranci k jednání, které se snaží kontrole legality a správnosti příjmů vyplývajících z DPH, jakož i aplikaci takového nařízení, klást překážky, či dokonce úplně zabraňovat. Vysoká míra spolupráce členských států v této oblasti je významným prostředkem, schopným zabránit nejen vyhýbání se splnění daňové povinnosti, nýbrž je účinným prvkem boje proti daňovým únikům a vede tak k vyšším výnosům DPH, což se promítá právě do objemu vlastního zdroje Evropské unie. Kromě výše uvedeného nařízení lze spatřovat v jednání, porušujícím povinnost přijetí právních a správních předpisů zaručujících výběr DPH v plné výši, jednání porušující ustanovení směrnice o dani z přidané hodnoty. Přesto, že rozhodnutí Soudního dvora nebylo dosud vyneseno, tento případ ukazuje, že povinnost spolupráce členských států s orgány Evropské unie a její dodržování může mít vliv také na příjmovou stránku souhrnného rozpočtu. Jedním z důsledků porušení této povinnosti může být v krajním případě dokonce snížení objemu finančních prostředků plynoucích jako vlastních zdrojů do souhrnného rozpočtu EU.

3.5 Transport Maatschappij Traffic BV versus Staatssecretaris van Economische Zaken

Z hlediska příjmů souhrnného rozpočtu Evropské unie, respektive jeho tzv. vlastních zdrojů, byl v posledních letech významný také rozsudek druhého senátu Soudního dvora ve věci *Transport Maatschappij Traffic BV* proti *Staatssecretaris van Economische Zaken*, ze dne 20. října 2005 (C-247/04).²⁴⁷ Předmětem jednání v této věci byla žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, podaná *College van Beroep voor het bedrijfsleven*, Nizozemsko, týkající se vrácení nebo prominutí dovozního nebo

²⁴⁷Zdroj: *Eur-Law*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-law.eu/CS/Rozsudek-Soudniho-dvora-druheho-senatu-dne-20-rijna>>.

vývozního cla, dle Celního kodexu Společenství. Obsahově se předmět sporu dotýkal jednak vlastních zdrojů Evropských společenství (Evropské unie), jednak otázky výkladu pojmů „Částka dlužná ze zákona“²⁴⁸ a „Částka, která nebyla řádně sdělena dlužníkovi“. Směrodatným právním předpisem při řešení věci byly články 221 odst. 1 a 236 odst. 1 Nařízení Rady č. 2913/92. Ze znění čl. 236 odst. 1 tohoto nařízení vyplývá, že dovozní a vývozní clo bude vráceno²⁴⁹, zejména pokud dojde ke zjištění, že v době zaplacení nebyla jeho částka dlužná ze zákona.

Skutkový stav od počátku sporu spočíval v situaci, kdy inspektor berní správy v celním okrsku Roosendaal učinil vůči společnosti Traffic výzvu k úhradě cla²⁵⁰ ze dne 18. prosince 1997, proti níž byla společností Traffic dne 19. února 1998 podána stížnost. Následně, dne 18. května 1998, odstoupila společnost Traffic od této stížnosti a současně podala žádost o vrácení odvedeného antidumpingového cla na základě čl. 236 Celního kodexu Společenství (dále je „Celního kodexu“), kterou odůvodnila tvrzením, že toto clo nebylo dlužné ze zákona. Současně namítla, že inspektor nebyl k uložení takového cla příslušný. Jelikož tato žádost byla inspekcí zamítnuta, vznesla společnost Traffic stížnost ke státnímu tajemníkovi, jež byla však rozhodnutím ze dne 9. října 2000 též zamítnuta. V reakci na toto rozhodnutí přistoupila společnost Traffic k podání žaloby proti tomuto rozhodnutí k College van Beroep voor het bedrijfsleven. Po zvážení všech argumentů zrušil dne 13. února 2002 tento soud rozhodnutí státního tajemníka, a to s odkazem na článek 236 Celního kodexu, poukazujíc ne absenci vyjádření státního tajemníka k otázce, zda v okamžiku zaplacení byla částka cla dlužná ze zákona, nebo zaúčtována v rozporu s ustanovením čl. 220 odst. 2 Celního kodexu. Dne 19. listopadu 2001 však státní tajemník, navzdory názoru soudu, vydal rozhodnutí, jímž žádost společnosti Traffic o vrácení cla opětovně zamítl. Společnost Traffic však na svou obranu podala žádost na určení neplatnosti uvedeného rozhodnutí, kterou podložila vyjádřením, částka cla je na základě čl. 236 Celního kodexu dlužná pouze v případě, kdy byla v souladu se zněním článku 221 adekvátním způsobem sdělena dlužníkovi. Avšak o takový případ se nejednalo, protože částku cla sdělil orgán, který k

²⁴⁸ Článek 20 odst. 1 Celního kodexu Společenství: „*Cl a poplatky dlužné ze zákona v případě vzniku celního dluhu jsou založeny na celním sazebníku Evropských společenství*“.

²⁴⁹ Viz kapitola 5 Hlava VII Celního kodexu Společenství: „*Dovozní nebo vývozní clo se vrátí, jestliže se zjistí, že v době, kdy bylo zaplaceno, nebyla jeho částka dlužná ze zákona nebo že byla zaúčtována v rozporu s čl. 220 odst. 2*“.

²⁵⁰ Jednalo se o částku antidumpingového cla ve výši 62 045,20 NLG, tj. 28 154,88 EURO.

tomu nebyl příslušný. Dle soudu však, pokud by bylo možné se dovolat nedostatku pravomoci proti výzvě na úhradu cla, tentýž nedostatek nemůže představovat odůvodnění žádosti o vrácení nebo prominutí dovozního nebo vývozního cla. Soud College van Beroep voor het bedrijfsleven přistoupil k přerušení řízení a obrátil se na Soudní dvůr předběžnou otázkou, zda pojem „částka dlužná ze zákona“ má být interpretován tak, že jeho výhradním účelem je splnění podmínek vzniku celního dluhu, nebo je částka dlužná ze zákona pouze v případě, kdy není možno uvést žádný důvod, (a to ani důvod, jehož pramenem by byl vnitrostátní právní předpis) který by vedl k pochybnostem o způsobu sdělení o dlužnosti cla.

Soudní dvůr po zvážení všech okolností a návrhů rozhodl, že dovozní nebo vývozní clo je dlužné ze zákona tehdy, pokud celní dluh²⁵¹ vznikl za podmínek stanovených kapitolou 2 hlavy VII výše uvedeného nařízení a současně k určení částky tohoto cla by mohlo dojít aplikací společného celního sazebníku v souladu s ustanoveními hlavy II nařízení. I v případě, kdy nedošlo ke sdělení částky²⁵² dovozního nebo vývozního cla dlužníkovi (dle čl. 221 nařízení), zůstává i nadále částkou dlužnou ze zákona, a to z toho důvodu, jelikož okamžik vzniku celního dluhu sdělení částky předchází a je tak na sdělení či nesdělení částky nezávislý. Tato nezávislost je faktorem určujícím neúčinnost sdělení na existenci celního dluhu.

3.6 *Evropská komise versus Portugalská republika*

Zajímavým a poněkud specifickým případem týkajícím se oblasti cla a s tím související problematiky vlastních zdrojů rozpočtu Evropské unie, je věc C-38/06,²⁵³ (2010/C 113/02), mezi Evropskou komisí, jako stranou žalující, a Portugalskou republikou na straně žalované. Sporné řízení mělo však poměrně hojný počet vedlejších účastníků, podporujících stranu žalovanou, mezi něž patřilo Dánské království, Řecká republika, Italská republika a Finská republika.

²⁵¹ Celním dluhem se rozumí povinnost osoby zaplatit dovozní clo, neboli tzv. celní dluh při dovozu), či vývozní clo, neboli celní dluh při vývozu, které je uplatňováno pro určité zboží.

²⁵² Viz Kapitola 3 Hlava VII Celního kodexu Společenství: „*Sdělení dlužníkovi nelze provést po uplynutí lhůty tří let ode dne vzniku celního dluhu.*“

²⁵³ Úř. věst. C 74, 25.3.2006.

Žaloba namítala v této věci nesplnění povinnosti státem, spočívající v porušení čl. 2, 9, 10 a 11 nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 ze dne 29. května 1989,²⁵⁴ spolu s čl. 2, 9, 10 a 11 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 ze dne 22. května 2000 (toto nařízení se vztahovalo na období od 31. května 2000).²⁵⁵ Stěžejním problémem bylo osvobození od cla při dovozu vojenské výzbroje, a dále civilního a vojenského zboží dvojího užití. Předmětem řízení bylo jednání Portugalské republiky, spočívající v odmítnutí provedení kalkulace a s tím související odvedení vlastních zdrojů. Povinnost k poskytnutí těchto zdrojů Komisi vznikla jako důsledek dovozu výzbroje a zboží, jehož účel byl výlučně vojenský, a to v době mezi 1. lednem roku 1998 a 31. prosincem 2002. Portugalská republika se tak dopustila nesplnění své povinnosti. Toto nesplnění bylo naplněno tím, že došlo k odmítnutí úhrady odpovídajících úroků z prodlení, na základě ustanovení článků 2, 9 a 11 nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89, spolu s ustanoveními 2, 9 a 11 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000, což potvrdil ve svém výroku také Soudní dvůr.

3.7 *Evropská komise versus Italská republika*

Dalším v řadě případů týkajících se tradičního vlastního zdroje příjmů souhrnného rozpočtu z cla je věc C-334/08.²⁵⁶ Žalujícím subjektem v případě byla opět Evropská komise, žalovaným Italská republika. Jako vedlejší účastník se věci účastnila Spolková republika Německo. Předmětem jednání bylo vydání celního povolení Italskou republikou v rozporu s právními předpisy a s tím související sekundární důsledek takového neoprávněně vydaného povolení, spočívající ve vzniku ztráty v objemu vlastních zdrojů, které byla Italská republika z výběru cla povinna odvést. Odvedení vlastních zdrojů v odpovídající výši bylo odmítnuto s poukazem na výše uvedené celní povolení. Z tohoto důvodu shledává žalobce nesplnění povinnosti Italskou republikou, spočívající v porušení čl. 10 ES, spolu s čl. 8 rozhodnutí Rady

²⁵⁴ Úř. věst. L 155, s. 1.

²⁵⁵ Úř. věst. L 130, s. 1; Zvl. vyd. 01/03, s. 169.

²⁵⁶ Úř. věst. C 223, 30.08.2008.

2000/597/ES, Euratom ze dne 29. září,²⁵⁷ a čl. 2, 6, 10, 11 a 17 prováděcího nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 ze dne 22. května 2000.²⁵⁸ Soudní dvůr po zvážení dal žalobci za pravdu a ve svém výroku potvrdil toto tvrzení. Soud dále uvedl, že Italská republika se dopustila porušení výše uvedených ustanovení právních předpisů spočívající v odmítnutí úhrady vlastních zdrojů ve výši celního dluhu, který byl způsoben vydáním povolení²⁵⁹ ze dne 27. 2. 1997 ke zřízení a provozu celních skladů typu C v Tarente, jakož i následně vydaných povolení umožňujícím povolení přeměny pod celním dohledem a povolení k aktivnímu zušlechťovacímu styku. Dne 4. prosince 2002 byla tato povolení pro rozpor s právními předpisy zrušena.

3.8 Bureau d'intervention et de restitution belge versus Beneo-Orafti SA

Významným případem řešícím otázku společné organizace trhů v oblasti cukru je rozsudek Soudního dvora ve věci C-150/10. Příklad řeší povahu a rozsah přechodných kvót přidělených podniku vyrábějícímu cukr, dále možnost podniku, jež je příjemcem tzv. restrukturalizační podpory pro hospodářský rok 2006/2007, využít jemu přidělenou přechodnou kvótu. Detailně je dále řešen výpočet částky, jež má být navracena, jakož i sankcí aplikovatelných v případě nedodržení závazků v rámci restrukturalizačního plánu. V rámci této věci je dále řešena také problematika zákazu dvojího trestu a s tím související zásady. Řízení bylo vedeno čtvrtým senátem Soudního dvora.

První a šestá předběžná otázka spolu obsahově natolik souvisejí, že bylo přistoupeno k jejich společnému projednání. K vyřešení bylo třeba určit, zda čl. odst. 1 písm. b) nařízení č. 320/2006 má být interpretován tak, že v něm obsažený pojem „kvóta“ se vztahuje také na kvóty přechodné, dle čl. 9 nařízení č. 493/2006. Společnost Beneo-Orafti navrhuje, aby pojem „kvóta“ na kvóty přechodné vztažen nebyl. Závazek podniku ke vzdání se jemu udělené kvóty na výrobu cukru, izoglukózy a inulinového

²⁵⁷ Úř. věst. L 253, s. 42.

²⁵⁸ Úř. věst. L 130, s. 11.

²⁵⁹ Povolení bylo vydáno Direzione compartimentale delle dogane per le Regioni Puglia e Basilicata v Bari.

sirupu se dle mínění Beneo-Orafti vztahuje pouze na kvóty udělené dle čl. 7 nařízení č. 318/2006, za současného vyloučení přechodných kvót dle čl. 9 nařízení č. 493/2006. Opačný názor zastává Belgická vláda spolu s Komisí, které se vyjádřily pro vztahování pojmu „kvóta“ i na kvóty přechodné. Definice pojmu „kvóta“ je uvedena v čl. 2 bodu 6 téhož nařízení. Toto ustanovení současně odkazuje výhradně na kvóty, jež byly uděleny na základě jednotlivých ustanovení nařízení č. 318/2006, nikoli na kvóty přechodné, ve smyslu článku 9 nařízení č. 493/2006.

Při podávání výkladu práva Evropské unie je nutno uvážit nejen jeho znění, ale i kontext a cíle, jež dotčená právní úprava sleduje. Požadavek komplexního pohledu na danou problematiku při výkladu ustanovení vyplývá též z ustálené judikatury. Mezi jinými je v této souvislosti možno označit za významný též rozsudek ve věci *Feltgen et Bacino Charter Company*²⁶⁰. V odůvodnění nařízení č. 493/2006 je deklarováno, že cílem zavedení přechodných kvót je zvýšení kvót stanovených v čl. 7 nařízení č. 318/2006, k němuž došlo v průběhu hospodářského roku 2006/2007 z toho důvodu, že kvóty se vztahovaly na období dvanáctiměsíční, u hospodářského roku 2006/2007 došlo k výjimečnému prodloužení na měsíců patnáct. Jelikož jediným cílem zákonodárce bylo přizpůsobení objemu kvót výjimečně stanovené délce hospodářského roku, není možno pokládat tyto kvóty za odlišné od kvót, vůči nimž představují pouhé zvýšení za účelem dosažení uvedeného cíle. Provedené zvýšení bylo výjimečné délce hospodářského roku zcela ekvivalentní. Jak uvedl generální advokát v bodě 62 svého stanoviska, toto zvýšení je ostatně úměrné výjimečnému prodloužení uvedeného hospodářského roku. Po zvážení se soud rozhodl na první a šestou otázku odpovědět v tom smyslu, že pojem „kvóta“ dle čl. 3 odst. 1 písm. b) nařízení č. 320/2006 zahrnuje také kvóty přechodné, dle čl. 9 nařízení č. 493/2006.

Zajímavé je vyjádření soudu též k otázce páté, která s výše uvedeným obsahově souvisí. V rámci této otázky bylo řešeno datum, od něhož se stává účinným závazek vzdát se kvóty. Zde existuje různost názorů mezi stranami sporu. Beneo-Orafti poukazuje na čl. 11 odst. 1 nařízení č. 968/2006, dle jehož znění je takovým datem den, v němž došlo k přijetí oznámení příslušného vnitrostátního orgánu o poskytnutí restrukturalizační podpory. Belgická vláda, zastávající názor opačný, považuje za rozhodný den datum začátku hospodářského roku. Komise je toho názoru,

²⁶⁰ Rozsudek ze dne 22. prosince 2010, C-116/10, dosud nezveřejněný ve Sbírce rozhodnutí, bod 12.

že závazek ke vzdání se kvóty nabývá účinnosti začátkem hospodářského roku, nejpozději však ke dni, k němuž je výrobce vnitrostátními orgány informován o možnosti vyhovět jeho žádosti, a sdělení o poskytnutí finančních prostředků jsou k dispozici. V této souvislosti je nutno zvážit též čl. 5 nařízení č. 320/2006, upravující rozhodnutí o restrukturalizační podpoře a kontrolách, dle něhož členské státy při rozhodování o poskytnutí restrukturalizační podpory, pokud zjistí, že podmínky čl. 5 odst. 2 jsou splněny, nemají možnost uvážení v oblasti rozhodnutí o neposkytnutí podpory. Podnik toho typu může být informován o tom, že restrukturalizační podporu získá od okamžiku, kdy se dozví o skutečnosti, že podmínky pro obdržení podpory stanovené v čl. 5 odst. 2 nařízení č. 320/2006 jsou splněny. Povědomí podniku Beneo-Orafti se může zakládat jednak na sdělení daných orgánů, jež byly tomuto podniku zaslány po podání žádosti o restrukturalizační podporu. Tuto skutečnost je možno prokázat jednak pomocí spisu předloženého Soudnímu dvoru, jednak ze zveřejnění Komise v Úředním věstníku Evropské unie. V tomto případě, pokud nemá dojít k narušení cíle „restrukturalizovat odvětví cukru za účelem snížení nerentabilní výrobní kapacity v Unii zavedením ekonomické pobídky v podobě restrukturalizační podpory určené cukrovarnickým podnikům s nejnižší produktivitou, aby se vzdaly své výroby v rámci kvót a svých kvót, které jsou předmětem zkoumání“, jež byl sledován zákonodárcem při přijímání nařízení č. 320/2006, nelze pokládat závazek vzdát se kvóty účinný až k datu poskytnutí restrukturalizační podpory, dle čl. 11 odst. 1 nařízení č. 968/2006. Dle skutkového stavu by chybný výklad umožnil podniku, jež převzal závazek ke vzdání se kvóty, a počítá s tím, že jako protihodnotu za tento obdržel restrukturalizační podporu, provádět výrobu ještě v rámci kvóty, jíž se údajně vzdal. Takové jednání je však v přímém rozporu s cílem sledovaným právní úpravou, kterým je snížit zavedením podpory nerentabilní výrobní kapacitu v Unii. Závěrem páté otázky je skutečnost, že 3 odst. 1 písm. b) nařízení č. 320/2006 je nutno vykládat tím způsobem, že za okolností daného případu je závazek vzdát se kvóty účinný k datu, k němuž podnik tento závazek přijímá, může být informován, na základě jemu sdělených informací, zveřejněných s ohledem na informace, které jsou v Úředním věstníku Evropské unie, jako podnik postupující s obvyklou péčí, o tom, že dle příslušných orgánů jsou podmínky pro získání restrukturalizační podpory splněny.

4. Aktuální vývoj a hledání nových možností financování souhrnného rozpočtu EU

4.1 Poslední vývoj v oblasti rozpočtu EU

V současné době se Evropská unie nachází v nejhroší krizi od svého vzniku. Za prameny její soudobé nestability můžeme označit již nejen krizi eurozóny, která se od Řecka šíří dále na další země, ale také krizi samotné myšlenky evropanství. Dluhová krize se šíří eurozónou a kromě Řecka, které i přes opakovanou pomoc v podobě záchranných balíků ze strany EU stojí na pokraji bankrotu, napadá i další země. Nejvíce jsou kromě Řecka nyní ohroženy ostatní z tzv. zemí „PIGS“, ²⁶¹ což je zkratka užívaná pro skupinu zemí zahrnující Portugalsko, Itálii, Řecko, Španělsko, a někdy také Irsko. Evropská unie již nyní vyvíjí značnou snahu při přípravách na krizi těchto zemí, která má svůj praktický projev ve vytvoření tzv. Evropského záchranného fondu (oficiálně EFSF), jehož tolik potřebné navýšení se po problémech při schvalování ve Slovenské republice úspěšně podařilo. Otázkou však zůstává, zda koncepce půjček a záchranných balíků může napomoci k vyřešení tohoto problému. Dle mého názoru je takový přístup velmi krátkozraký, bez dlouhodobého efektu. Bez provedení reforem současných systémů, které již evidentně vyčerpaly svůj potenciál, vyřešení situace dosáhnout nelze. Objevují se totiž názory, se kterými nelze jinak, než souhlasit, že se jedná o krizi celého systému.²⁶² K šíření této krize značně napomáhá také vysoká míra finanční propojenosti celé EU. Zde vidíme odvrácenou stranu mince v otázce volného pohybu zboží, služeb, osob, kapitálu a celé integrace ve svém komplexu. Proto je také zapotřebí k řešení této otázky přistupovat kolektivně, tedy integrační seskupení všech států musí tuto záležitost řešit jako celek.

V září roku 2011, ve snaze nalézt cesty řešení dluhové krize a problémů s tím spojených, se sešli ministři financí zemí EU ke svému jednání. Ústředními postavami

²⁶¹Zdroj: PIGS (economics). In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 14. 7. 2009, last modified on 25. 10. 2011 [cit. 2011-10-31]. Dostupné z WWW: <[http://en.wikipedia.org/wiki/PIGS_\(economics\)](http://en.wikipedia.org/wiki/PIGS_(economics))>.

²⁶² K otázce systémové krize viz *Ekonomika eurozprávy* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z www: <<http://ekonomika.eurozpravy.cz/evropa/35716-dluhova-krize-eurozony-se-rozrostla-do-krize-systemove/>>.

toho jednání byl jednak eurokomisař pro měnové a hospodářské záležitosti Olli Rehn a předseda eurozóny Jean-Claude Juncker. Mezi hlavní témata setkání patřila jednak otázka zdanění finančních transakcí, o níž panoval mezi státy hluboký rozpor, i přes vědomí, že takto získané finanční prostředky by byly použity pro sanaci dluhu, dále problematika ESFS a jeho navýšení, jakož i jeden z nejzávažnějších problémů doby, potápějící celou eurozónu, již zmíněné Řecko.²⁶³ Pomoc Řecku byla přislíbena již v červenci, a to ve výši celých 109 bilionů EUR. Problémem však bylo, že Řecko neplnilo stanovené podmínky a nejevilo ochotu k zavedení potřebných reforem. V rámci jednání působil také americký ministr financí Timothym Geithnerem, který nabádal EU k použití celého záchranného fondu na pomoc zadluženým zemím. Jeho rady a názory byly představiteli členských států vnímány s velkými rozpaky, a to především vzhledem k obrovskému dluhu samotných Spojených států. Na tomto setkání byla opět potvrzena role Německa a Francie, jako hybných sil současné Evropské unie.²⁶⁴ Závěry jednání potvrdily jejich snahu i nadále podpořit Řecko a pomoci k odvrácení jeho bankrotu a zajistit tak stabilizaci Eurozóny a zabránit vystoupení Řecka, což by mělo nepředvídatelné následky, a dále v rámci úspor omezit finanční prostředky plynoucí na mezinárodní pomoc, posílit bankovní systém evropských bank natolik, aby byl schopen obstát v zátěžových testech, posílit ochranu eurozóny před šířením dluhové krize a s tím související pokračování v procesu fiskální konsolidace²⁶⁵, a vyvíjet dále snahy k rozvoji a pokračování projektu EFSF.²⁶⁶

Základní myšlenkou, jejímž projevem byl vznik Evropského fondu finanční stability, neboli European Financial Stability Facility (EFSF), bylo vytvoření zdroje finančních prostředků pro členské státy, které v normálním tržním prostředí vlivem svého zadlužení, ztratily schopnost půjčovat si finanční prostředky na běžném trhu. V rámci první fáze využilo prostředků EFSF Irsko a Portugalsko, s Řeckem bylo počítáno až ve fázi druhé. Záruka poskytnutá zeměmi eurozóny dosahovala výše 440 mld. EUR, což reálně umožnilo zemím půjčit si objem finančních prostředků okolo 250 mld. EUR. V létě tohoto roku, vzhledem k trvajícím potřebě finančních prostředků,

²⁶³ LAAUDER, Silvie. Zachraň se kdo můžeš : Reportáž z Řecka, ze země, která neví kudy kam. *Respekt*. 2011, 41, s. 17-20. Dostupný také z WWW: <www.respekt.cz>. ISSN 0862-6545.

²⁶⁴ Zdroj: *Rozhlas* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <http://www.rozhlas.cz/cro6/stop/_zprava/summit-ministru-financi-eu-ve-vratislavi--950495>.

²⁶⁵ Zdroj: *ČTK* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.ctk.cz>>.

²⁶⁶ Závěry z jednání také viz *Reuters* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.reuters.com/article/2011/09/17/us-eu-crisis-idUSLDE78G00Z20110917>>.

bylo rozhodnuto o navýšení objemu EFSF až na 780 mld. EUR. Pro země, jež o poskytnutí finančních prostředků z tohoto fondu žádají, není úplně snadné na ně dosáhnout, jelikož pomoc je poskytována pouze při kumulativním souhlasu Komise, MMF a rady ministrů financí eurozóny. Spolu s navýšením objemu fondu byla také stanovena nová pravidla. Mezi ně patří možnost dočasného poskytnutí úvěrů členskému státu na překonání období, než dojde k odsouhlasení půjčky ze zahraničí. Další možností je nákup dluhopisů vydaných zeměmi, po nichž trh neprojeví dostatečnou poptávku. Finanční prostředky z fondu bude možné aplikovat také při řešení rekapitalizace bank. Objevují se názory, že přes veškerou snahu záchranný fond zřejmě pro záchranu Španělska nebo Itálie pravděpodobně postačovat nebude.²⁶⁷ Schvalovací procedura navýšení EFSF se neobešla bez problémů. Především Slovensko deklarovalo velmi hlasitě svůj odmítavý postoj a přijalo navýšení prostředků ESFS až na podruhé, jako poslední ze 17 států patřících do eurozóny, a to dokonce po pádu vlády, jelikož částka 7,7 miliardy EUR, která na Slovensko připadne, byla pro vládní opozici dlouhou dobu naprosto nepřijatelná.²⁶⁸ V polovině října přišel Brusel s novým návrhem způsobu řešení dluhové krize. Podstatou by byla záruka záchranného fondu pro investory, kteří nakoupí státní dluhopisy členských států, v podobě jištění jejich případných ztrát. Tento způsob podporují také ministři financí členských států, jako „zlatá střední cesta“. Po neúspěšném návrhu transformovat ESFS do podoby banky, nebo návrhu financovat jej z prostředků ECB, což bylo opět odmítnuto. Autorem tzv. „zajišťovacího“ návrhu byla pojišťovna Allianz. Koncepcí návrhu počítá se zajištěním ztráty z dluhopisů Portugalska, Irsko a Řecko do výše prvních 40 % ztrát, avšak u dluhopisů Španělska a Itálie do výše 25 %. Brusel si dle prvních odhadů z takového postupu slibuje posílení fondu o celých 2,9 bilionů EUR. EU však zatím nechce reflektovat názor, že ESFS je na takový systém příliš malý.²⁶⁹

Jako jedno z možných řešení dluhové krize bylo koncem roku 2010 navrženo vydání evropských dluhopisů, tzv. eurobondů. Dluhopisy by byly vydány společně

²⁶⁷ Blíže viz *Idnes* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/nazachranu-italie-a-spanelska-by-fond-eu-nestacil-rika-ekonom-csob-1cu/ekonomika.aspx?c=A111012_112453_ekonomika_fih>.

²⁶⁸ Zdroj: *Idnes* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/slovaci-posvetili-rozsireni-eurofondu-sulik-se-obrati-na-ustavni-soud-137-/eko_euro.aspx?c=A111013_165033_eko_euro_hro>.

²⁶⁹ Zdroj: *Idnes* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/zachranny-fond-se-rozsiri-az-na-tri-biliony-eur-zvazuje-brusel-p76-/eko_euro.aspx?c=A111013_133907_eko_euro_spi>.

členskými státy, které se zmítají již dlouhé měsíce v dluhové krizi. Od takového řešení si řada představitelů těchto zemí, ale i orgánů EU, slibovala zajištění levnějšího financování dluhů než je tomu v případě ESFS. Španělsko, Irsko, Itálie, Portugalsko nebo Řecko by tak byly oprávněny k vydání společných dluhopisů, úročených jednotnou úrokovou mírou. Takový krok by zejména hluboce zadluženým zemím jako Řecko velmi pomohl, a to právě díky jednotné úrokové míře, která by tak byla nižší, než pokud by dluhopisy vydalo Řecko samo. Problém lze spatřovat ve skutečnosti, že dluhy těchto zemí by se tak staly společnými dluhy celé eurozóny. Ač se sama na financování dluhů těchto zemí podílí významně již dnes, tak stále se jedná o dluhy těchto států, a právě v této otázce nastal první rozpor celé koncepce. Lídři Evropské unie, Francie a Německa, se k tomuto návrhu postavili poněkud vlažně. Panovala zde nejen obava, že takové opatření se jeví vhodným pouze na první pohled, ale v konečném důsledku by vedlo ke krátkodobé stabilizaci situace na finančních trzích, ale především velký odpor Německa. Dle kalkulace Německé vlády by takové opatření stálo Německo další bilion EUR. Německý ministr financí vyjádřil názor, že v situaci, kdy každý stát uplatňuje v oblasti rozpočtové a finanční vlastní politiku, nelze ke sjednocení úrokové míry přistoupit.²⁷⁰ V řadách německé vládní opozice se však objevily názory opačné. Problém Německa tkví také ve faktu, že celá koncepce eurobondů by byla postavena na poskytnutí německých garancí emitovaných dluhopisů. Mnozí političtí představitelé již dokonce i navenek deklarovali, že tato koncepce je první z kroků na cestě k vytvoření fiskální unie. V poslední době se objevil další návrh nabádající k emisi eurobondů v hodnotě 60 % HDP. Sami předkladatelé návrhu označili tuto koncepci jako evropský „New Deal“, a požadovali v rámci její realizace současnou restrukturalizaci státního dluhu a snížení zadlužení bank. Navrhovatelé měli představu, že trh s evropskými dluhopisy by se tak postavil do konkurence trhu s dluhopisy USA.²⁷¹ Nejen eurobondy, ale i chování ECB, která přistoupila k provádění nákupů státních dluhopisů, jsou dokladem, že mnohá z tabu EU již byla pod tlakem krize překonána a je s nimi nakládáno jako s reálnými návrhy. Eurobondy by vedly k narušení vztahů mezi důvěryhodností země a jejím dluhem, státy eurozóny by byly oprávněny půjčovat si

²⁷⁰Zdroj:Česká televize [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/132971-eurobondy-pry-italy-zachrani-pred-krizi/>>.

²⁷¹Zdroj:Presseurop [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW:<<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/457651-dostanou-nas-eurobondy-z-krize>>.

finanční prostředky u Evropské dluhové agentury. Zárukou by byli ostatní členové eurozóny, z nichž jako jediná země, která se i v prostředí okolní dluhové krize nachází v obstojné hospodářské situaci, vybavena skvělým ekonomickým potenciálem. Je naprosto pochopitelné, že pro takovou zemi je přistoupení na myšlenku společného dluhu naprosto nemyslitelná. Ostatní státy eurozóny, které měly doposud vyšší odpovědnost v oblasti veřejných financí, trály na krizi svých zadlužených kolegů již nyní v poměrně velké míře. Po zavedení eurobondů by se jim navíc zvýšila úroková míra, zatímco státům v dluhové krizi by se právě na úkor států zodpovědných, snížila. Občany Německa by postihlo dokonce roční zvýšení až v objemu 1,9 % HDP. Dalším z problémů je, že v takovém případě by zadlužené státy nebyly nuceny okolnostmi k dalším reformám a krokům směřujícím k vyšší rozpočtové kázní, ale naopak by mohly nabýt dojmu, že nemusí situaci řešit stabilizací svých veřejných rozpočtů, ale situaci vyřeší za ně EU a její finanční prostředky. Mnohé ze států, stojících na okraji dluhové propasti, jsou totiž i přes evidentně vypjatou situaci stále nekritické a neochotné k provedení rozpočtových opatření a škrťů.²⁷² Německá kancléřka Merkelová se postavila k zavedení eurobondů naprosto odmítavě a jasně deklarovala, že nepokládá eurobondy jako správnou cestu k vyřešení evropské krize. Otázkou je, jak se situace v Evropě nadále vyvine a zda nebude tato myšlenka ještě s díky vzkříšena.²⁷³ Emise společných dluhopisů by podle mínění některých představitelů členských států zachránily společnou měnu Euro. Především rok 2013 je podkládán pro eurozónu za rok kritický.²⁷⁴ Některé hlasy dokonce našly Německo z kladení překážek v procesu prohloubení evropské integrace a záchraně Eura a vyjádřily se v tom smyslu, aby Německo buď přistoupilo na reformní návrhy, nebo eurozónu opustilo. Dokonce se objevily návrhy na rozdělení eurozóny na státy zadlužené a státy bez dluhu. Myslím, že v okamžiku, kdy začnou představitelé států takto uvažovat, řítí se Evropská unie ještě do hlubší krize, a to krize evropanství, krize důvěry a partnerství států.²⁷⁵

²⁷²Zdroj: *Patria* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.patria.cz/zpravodajstvi/1884196/eurobondy-kolik-by-nemecko-a-ostatni-staly.html>>.

²⁷³Zdroj: *Presseurop* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/news-brief-cover/878951-eurobondy-jablkem-svaru>>.

²⁷⁴Zdroj: *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/109172-juncker-spolecne-emise-unijnich-dluhopisu-by-podrzely-euro/>>.

²⁷⁵Zdroj: *Presseurop* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/868231-jak-zachranit-euro-zbavme-se-nemecka>>.

Mezi dalšími z podpůrných opatření bylo v průběhu roku 2011 diskutováno zřízení společného ministerstva financí Evropské unie. Jedním z propagátorů a předkladatelů tohoto projektu byl Jean-Claude Trichet, prezident ECB. Jeho návrh nesměřoval ke zřízení společného ministerstva financí, jako orgánu pro souhrnný rozpočet EU a jeho správu, nýbrž jako orgánu, jež by převzal odpovědnost ve třech základních oblastech – dohled v oblasti realizace fiskální politiky a politiky v oblasti konkurenceschopnosti, dále by se jednalo o představitele moci výkonné v těchto oblastech a současně by plnilo funkci zástupce eurozóny v mezinárodních finančních institucích.²⁷⁶ Hlavním úkolem by však byla společná správa dluhu. Tato myšlenka je však často spojována právě s ideou společných dluhopisů eurozóny. Jak je uvedeno výše, ty však dlouhodobě odmítá Německo, Francie si v této oblasti nechává tzv. otevřená vrátka, kdy jasně deklarovala, že může přijít doba, kdy se tato myšlenka dostane do popředí. Přínos dluhopisů by zaznamenaly země jako Portugalsko, nebo Řecko, jelikož by své půjčky mohly realizovat levněji. Země jako Německo či Francie by však přínosy nepocítily, ba naopak. Jediným společným kladným prvkem je v tomto případě snížení pravděpodobnosti opakování a prohlubování dluhové krize, i když i to je v tuto chvíli pouze relativní závěr. Ve společném ministerstvu financí by měly své zástupce zřejmě členské státy splňující a respektující fiskální omezení stanovená v Paktu stability a růstu. Roli zakladatelů společného ministerstva financí by měly sehrát opět Německo a Francie, v průběhu dalších měsíců po založení by pak přistoupily další státy.²⁷⁷ Současně bylo však deklarováno, že pokud má dojít k vytvoření takového orgánu, pro jeho legitimitu by bylo zapotřebí, aby s takovým krokem vyjádřili souhlas občané Evropské unie.

Odpovědné sestavování rozpočtů, rozpočtová odpovědnost a kázeň, jsou dle Německé kancléřky Merkelové ústřední faktory, jejichž nedodržování přispělo k rozvoji a rozsahu dluhové krize. Na druhou stranu jejich aplikace může významně napomoci k řešení situace. V září 2011 proto vystoupila se svým projevem, v němž vyjádřila návrh zavedení „práva veta“ pro rozpočty zadlužených, problematických členských států, Evropskou unií. Jedná se o jakousi pojistku na úrovni EU, která by tak

²⁷⁶Zdroj: *Ekonomika eurozprávy* [online]. 2011 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z WWW: <<http://ekonomika.eurozpravy.cz/evropa/28561-vznikne-ministerstvo-financi-eu/>>.

²⁷⁷Zdroj: *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/111882-eu-bude-mit-mozna-spolocene-ministerstvo-financi/>>.

mohla držet ochranu a dozor nad rozpočty států, které nedodržují fiskální pravidla a jejichž výdaje jsou vyšší, než si jejich stát může dovolit. Je to návrh vytvořit systém, který umožní zadlužení států řešit subjektem, na který se pak obracejí ve chvíli, kdy už nelze zadlužení odvrátit, a požadují pak pomoc s odstraněním a řešením následků svého nezodpovědného přístupu. Většina vlád v mnoha členských státech totiž dlouhou dobu prováděla libivou sociální politiku, ve snaze zavděčit se svým voličům a na dlouhodobé důsledky takového hospodaření nemyslela. Někteří ekonomové však poukazují na fakt, že ne pouze státní dluhy, ale také existence společné měny, která neumožňuje státům využít všechny nástroje měnové politiky při řešení svých problémů, je dalším faktorem, který k současné situaci přispívá.²⁷⁸

Na počátku podzimu 2011 probíhala také jednání týkající se nového rozpočtového rámce pro léta 2014 až 2020. Výdajový strop byl navržen na úroveň 1,025 bilionu EUR. Záměrem Evropské komise je navýšení objemu rozpočtových prostředků o celých 5 %, což rozhodně není zanedbatelná částka.²⁷⁹ Jak toto navýšení provést, pokud chce Komise zachovat stávající strukturu rozpočtu? Komise se snaží toto plánované navýšení nikterak nezdůrazňovat a naopak zvolit taktiku „jako by nic“. Kde však finanční prostředky vezme, si není jista ještě ani ona sama. Záměr Komise má však velkou oponenturu, a jelikož mezi zeměmi, které jasně deklarovaly nesouhlasné stanovisko s navýšením rozpočtu, jsou i země jako Francie, Velká Británie a troufám si říci, současná ekonomicky vedoucí země Evropské unie – Německo, dostává se Komise se svým návrhem do velmi špatné pozice. Veřejným projevem nesouhlasu těchto zemí bylo stanovisko, v němž vyjádřily svou podporu Evropské unii a deklarovaly fakt, že pro řešení jejich problémů učinily již mnohé zásadní kroky, doprovázené závažnými zásahy do jejich rozpočtů, avšak nelze požadovat po členských státech, aby činily zásahy do svých rozpočtů a současně navyšovat veřejné výdaje Evropské unie a souhrnný rozpočet Evropské unie z úsporných kroků opomenout. Signatáři tohoto prohlášení byli kromě výše uvedených tří zemí také Finsko, Švédsko, Itálie, Rakousko a Nizozemsko. Na tomto prohlášení lze pozorovat právě i „sílu“

²⁷⁸Zdroj: *Idnes* [online]. 2011 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/merkelov-a-unie-by-mela-mit-moznost-zakazat-vladam-rozhazovani-p7p--/eko_euro.aspx?c=A110927_094759_eko_euro_fih>.

²⁷⁹Viz také: *Euractive*[online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/print-version/interview/jan-gregor-je-dobre-ze-komise-neprepalila-zacatek-009176>>.

a postavení jednotlivých členských států v rámci EU.²⁸⁰ Současná předsednická země EU – Polsko, je propagátorem rozpočtu, který nazývá jako solidární.

Při sestavování nového rámce by mělo být dbáno především na to, aby rozpočet odpovídal budoucnosti a potřebám, které v ní mohou vzniknout. Pokud o takových potřebách víme již nyní, neopomenout tyto potřeby promítnout. Současně však nesmí rozpočtový rámec přehlížet nejen aktuální situaci, ale také možnosti členských států. Tedy nahlédnout na věc reálným pohledem. Při realizaci záměru navýšení výdajů, by však mělo by být současně stanoveno, z jakého zdroje budou financovány. Pokud pomínu dluhovou krizi, krizi měny Euro a evropanství, ráda bych také poukázala na problém konkurenceschopnosti Evropské unie. Pokud rozdělíme severní polokouli, která je pro nás nejvíce aktuální, na tři zóny – USA, EU, Čína, tak v současné době již nikoliv USA, ale právě Čína skýtá pro postavení konkurenceschopnosti EU největší nebezpečí. Nemám na mysli pouze hledisko ekonomické, nýbrž rovněž hledisko technologické, ale také vzdělávací. K dalším, dílčím oblastem, bychom mohli řadit také Indii, či jižní Afriku.²⁸¹ Dalším problémem, na který je zapotřebí brát zřetel, je zemědělská politika EU, která musí být činěna tak, aby se EU nedostala do závislosti na některém z výše uvedených „konkurentů“. V neposlední řadě je nutno dbát na finanční prostředky fondů pro rozvoj chudších regionů EU, zejména v oblasti podmínek jejich čerpání.

Co se týče příjmů souhrnného rozpočtu, Evropská unie se snaží hledat nové zdroje, které by zajistily stálý a stabilní příjem finančních prostředků v dostatečné výši. Tyto snahy nevznikly však až nyní, ale mají již svou historii. Následující podkapitoly provádí analýzu možností nových příjmů souhrnného rozpočtu.

²⁸⁰ GROHOVÁ, Johanna. *Sedmiletka zrozená v krizi : EU připomíná firmu, kterou životně ohrožují zadlužené filie, její manažeři ale současně plánují vyšší investice na dlouho dopředu*. Euro. 2011, 41, s. 56-57. Dostupný také z WWW: <www.euro.cz>. ISSN 1212-3129.

²⁸¹ Viz také: *Ekonomika eurozprávy* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://ekonomika.eurozpravy.cz/svet/35885-cina-bohatne-evropska-unie-ji-protorusi-pomoc/>>.

4.2 *Hledání nových cest v oblasti vlastních zdrojů*

4.2.1 **Ponechání stávajícího systému vlastních zdrojů**

Při hodnocení stávajícího systému je nutno podotknout, že zajišťuje plynulé fungování a financování souhrnného rozpočtu. Současně však nutno tomuto systému vytknout přílišnou komplikovanost spojenou s naprostou nepochopitelností pro normálního občana Evropské unie, na což navazuje další negativum spočívající v neexistenci přímého spojení mezi příjmy souhrnného rozpočtu EU a jejími občany. Již roku 2004 začíná debata o hledání cest k nalezení nových vlastních zdrojů souhrnného rozpočtu EU. Závěry a úvahy EU týkající se této problematiky byly shrnuty v dokumentu s názvem: „Financování Evropské unie, zpráva Komise o provozování systému vlastních zdrojů“.²⁸² Ve sdělení o finančním výhledu na léta 2007 - 2013²⁸³ bylo poukázáno na dvě oblasti systému vlastních zdrojů, které by bylo zapotřebí cestou reformem zlepšit. Prvním z nich je neprůhlednost systému vlastních zdrojů pro občany EU, celkově nízká míra transparentnosti v této oblasti. Za druhý problém byl označen mechanismus opravy záporných rozpočtových nevyvážeností.

Evropská unie je integračním seskupením států, které ctí nejen princip spravedlnosti, ale významnou roli přikládá také principu solidarity. Tento směr smýšlení se projevuje také v rozpočtovém právu a celé jeho koncepci. Určité procento z rozpočtových prostředků je tak vyčleněno na naplnění tohoto principu. Rozpočet se sestává nejen z čistých rozpočtových příjmů, ale také z čistých rozpočtových příspěvků. Kladné výsledky realizace takových politik připadají na celou Evropskou unii ve svém komplexu. Čisté rozpočtové bilance, jako rozdíl příspěvků plynoucích Evropské unii a prostředků, které z Evropské unie plynou, nemusí být vždy zcela ekvivalentní a deklarovat tak jasnou výhodu členství v EU. Jak je již výše uvedeno, míra neekvivalentnosti a rozsah nevyvážeností přiměly EU roku 1984 k zavedení opravného mechanismu. Podstata koncepce určila, že členský stát, jehož rozpočtová zátěž je v poměru k jeho relativní prosperitě nadměrná, je oprávněn v příslušnou dobu

²⁸² KOM (2004) 505 v konečném znění ze dne 14. července 2004.

²⁸³ KOM (2004) 101 v konečném znění ze dne 10. února 2004.

využít opravy.²⁸⁴ Poskytování opravy je sice řešením, avšak pouze částečným. Bylo by zapotřebí provést jisté změny a jít až k základům tohoto systému. Nyní, uprostřed závažné rozpočtové krize EU, by se tedy Evropská unie neměla dívat jen směrem k zadluženým členům eurozóny, nýbrž pokusit se reformovat také sebe samu. Rozpočtové otázky jsou na programu Bruselu dnes a denně, proto by bylo zapotřebí, aby to, co EU hlásá navenek, tedy škrty v rozpočtech a rozpočtovou odpovědnost, měla odvahu činit také uvnitř svého systému. Zatím tomu tak nebylo, což deklaruje i výše uvedený problém s navýšením výdajů o celých 5 %. Objevily se návrhy na reformu systému rozpočtové nevyváženosti, požadující, aby všeobecný opravný mechanismus směřoval k předcházení nadměrným rozpočtovým bilancím a kumulativně došlo ke snížení rozdílů mezi čistými přispěvateli na podobné úrovni. Současně je třeba zamezit zvyšování nákladů spojených s tímto mechanismem, aby nepřekračovaly přiměřenou výši. Toto řešení je zajímavé, ale návrh není příliš promyšlený a je spíše obecný. Položme si otázku, zda by nebylo na místě v kontextu s aktuální situací celý opravný systém rozpočtových nevyvážeností eliminovat. Bariérou by samozřejmě byl nesouhlas členských států. Tento mechanismus byl zaveden v době, kdy tehdejší Společenství, dnešní EU vzkvétala. Existence opravného mechanismu v jakékoliv formě přináší pro financování rozpočtu jisté komplikace. Idea finanční solidarity je jistě ctnostná a hodnotná myšlenka, ale takových myšlenek existuje mnoho, avšak jejich realizace je možná pouze v případě, kdy finanční situace je příznivá.

Co se týče míry transparentnosti systému, Evropská unie se touto problematikou stále mnoho nezabývá. Znalost systému vlastních zdrojů je prakticky nulová, osobami v této oblasti informovanými jsou zpravidla pouze lidé s právním vzděláním a to pouze malá skupina z nich. Problémem je právě neexistence přímého napojení občanů na rozpočet EU. Nástin možného řešení problému je uveden na konci této kapitoly.

Tendence současného vývoje směřuje k rozšiřování objemu potřebných příjmů a v souvislosti s tím je zapotřebí hledat nové zdroje, z nichž by mohly finanční prostředky do rozpočtu Evropské unie plynout. Která z cest je však nejen teoreticky

²⁸⁴ KOM (2004) 505 v konečném znění ze dne 14. července 2004.

nejvýhodnější, avšak také prakticky proveditelná a schopná získat politický konsensus, to je velmi těžké odhalit.²⁸⁵

4.2.2 Příspěvky z HND jako výlučný zdroj příjmů souhrnného rozpočtu

Myšlenka zakotvení HND jako výlučného příjmového zdroje pro EU vychází z praktické zkušenosti, jelikož HND se jako zdroj velmi osvědčil.²⁸⁶ Při těchto úvahách je však zapotřebí postavit si proti sobě výhody a nevýhody zavedení takového systému. Pokud by příspěvky z HND byly odvislé od relativní prosperity členských států, byla by sice reflektována spravedlnost, avšak Evropská unie by se dostala to určitého podřízeného postavení vůči svým členským státům. Jistá míra závislosti EU existuje již dnes a bude zde přítomna vždy, ale v tomto případě by závislost překročila důstojnou mez a mohla by se dostat do konfliktu se supranacionalitou EU. Subjekt, který nevykazuje jistou míru ekonomické nezávislosti, není schopen samostatně přijímat a realizovat rozhodnutí a obtížně bude rozhodovat svrchovaně o někom, na kom je ekonomicky závislý. Přímý kontakt občanů s vlastními zdroji by se zavedením tohoto systému nikterak nezlepšil, ba naopak. Z mála výhod systému, který by byl postaven pouze na příspěvcích z HND, můžeme jmenovat jednoduchost a srozumitelnost takového řešení, nicméně lze uzavřít, že tímto způsobem cesta ke správnému řešení nových možností pravděpodobně nevede.

4.2.3 Vlastní zdroje založené na daních a reforma EU

Třetí alternativou je přenesení systému vlastních zdrojů ze států na bedra občanů Evropské unie cestou daní. Jistě, první, co při vyřčení takové myšlenky vyvstane na

²⁸⁵ IOZZO, Alfonso; MICOSSI, Stefano; SALVEMINI, Maria Teresa . *A new budget for the European Union?*. CEPS Policy Brief [online]. 2008, 159, [cit. 2011-11-01]. Dostupný z WWW: <aei.pitt.edu/11174/1/wp_eubudget_300509.pdf >.

²⁸⁶ KOM (2004) 505 v konečném znění ze dne 14. července 2004. str. 8

mysl je, že zavedení takového systému by způsobilo velkou averzi vůči Evropské unii. Občané Evropské unie jsou adresáty a poživateli všech výhod, které nám členství v Evropské unii přináší. Pokud se zamyslíme, není jich málo a některé z nich byly a jsou pro naše životy zlomové. Evropská unie nám umožňuje nejen svobodně překračovat hranice v rámci Schengenského systému, ale také za těmito hranicemi pracovat a usazovat se. Překážky obchodu a trhu byly odstraněny a my máme možnost účastnit se evropského trhu bez překážek a omezení. Dává nám však také velkou hodnotu spočívající ve vědomí přináležet k velké rodině evropských států. Nelze samozřejmě hovořit pouze o výhodách. Evropská unie s sebou přinesla také mnoho negativních aspektů, ať již v podobě nařízení a směrnic ukládajících nám spoustu povinností, tak v negativních jevech doprovázejících otevřenost hranic i státu jako takového Evropě. Tyto jevy najdeme nejen v oblasti bezpečnostních rizik, ale také v oblasti národního hospodářství. Za nebezpečí je často pokládána potenciální možnost ohrožení svébytnosti národních kultur a národní identity jako takové. Lze však konstatovat, že národy, chceme-li státy Evropy, v poslední době naopak spíše obnovují a opětovně rozvíjejí své kultury v zájmu posílení svého významu v konkurenci států a podtržení národní identity v rámci celku. Pokud by si tedy občané Evropské unie uvědomili význam členství svého státu v ní, změnilo by se tak i jejich vnímání daňové povinnosti k této instituci. Nelze pouze brát, těžit plody, je nutno také dávat. A právě zde narážíme na jádro celého problému, nejen problému zavedení evropských daní,²⁸⁷ ale také problému, který ovlivňuje celou dnešní Evropskou unii. Prezident Tomáš Garrigue Masaryk hovořil ve své době o nutnosti „revoluce hlav a srdcí“. Tato myšlenka by se dala aplikovat i nyní. Je zapotřebí změnit myšlení, ale také cítění a emoce ve vztahu k EU. Současný styl myšlení je zaměřen právě spíše směrem na vidinu, kterou mohou lidé z EU získat, bez vynaložení vlastního úsilí. Mají pocit jako by se jednalo o finanční prostředky „nikoho“, které jsou vlastně všech a současně nikomu nepatří, a proto je s nimi nespojuje ani vztah odpovědnosti. Revoluce v oblasti emocí a cítění znamená vztah, kdy v současné situaci vidíme absenci vztahu lidí k Evropské unii, který nejen, že je zpravidla neutrální, ale často se objevují také hlasy negativní. Pokud by lidé změnili tyto dvě složky, nebyl by se zavedením daní tak

²⁸⁷ Viz také NEHEIDER, Susanne; SANTOS, Indhira. Reframing the EU-Budget decision-making proces. *Bruegel working paper* [online]. 2009, 3, [cit. 2011-11-01]. Dostupný z WWW: <aei.pitt.edu/view/year/2009.html>.

závažný problém, ale položme si otázku, zda jsou této změny občané EU v současné situaci schopni? Obávám se, že nikoliv. A tím se dostáváme do začarovaného kruhu.

Zavedení evropských daní je tedy v současné situaci krokem závažným. Proto je zapotřebí zvolit takový způsob zdanění, který bude mít alespoň minimální šanci na jeho přijetí občany EU. Přínosem evropské daně by bylo však vytvoření přímého vztahu občanů EU, jakož i jejich hospodářských subjektů k EU, současně by bylo reálné snížení výše finančních prostředků poskytovaných členskými státy. Není možno však prosazovat zavedení evropských daní²⁸⁸ bez posouzení jejich negativ. V první řadě je nutno zdůraznit, že daně mohou být koncipovány pouze jako příjem doplňkový, nelze na příjmech z daní postavit celý souhrnný rozpočet. Minimálně zdroj z podílu na HND by měl být i nadále zachován a plnit úlohu „vyrovnávacího zdroje“. Daně totiž, ač by se to tak mohlo na první pohled jevit, nejsou nástrojem fiskální politiky natolik flexibilním, aby byly schopny reflektovat aktuální vývoj. Při jejich zavádění je nutno vždy dodržet princip právní jistoty, jakož i technické a administrativní požadavky výběru daní a daňového procesu. Nehledě na to, že pokud zavedeme daně evropské, musíme určit také orgán na evropské úrovni, který bude mít tuto oblast ve své gesci, i kdyby reálný výběr daní probíhal prostřednictvím členských států. Ani jeden z extrémů se neukázal jako nejvhodnější cesta. Ideálním řešením by tedy pravděpodobně bylo ponechání zdroje z HND a současně postupné zvyšování podílu daní jako zdroje příjmů souhrnného rozpočtu.

4.2.4 Harmonizace základu daně a EUCIT

K efektivnímu zavedení příjmu souhrnného rozpočtu z přímých daní by bylo zapotřebí provedení jejich harmonizace, a to především v části základu daně. Zatímco oblast daní nepřímých je dnes již plně harmonizována, daně přímé se potýkají s odmítavým postojem členských států. Již v průběhu 60. let 20. století se začínají objevovat první

²⁸⁸ K evropským daním viz také: LE CACHEUX, J., Funding the EU Budget with a Genuine Own Resource: The Case for a European Tax. *Notre Europe Studies*, 2007, No. 57, Dostupné z WWW: <http://www.notreeurope.eu/uploads/tx_publication/Etud57-FundingtheEUBudget_03.pdf, accessed July 2008>.

návrhy týkající se harmonizace přímých daní. Zásadnější posun se udál na přelomu století, kdy kolem roku 2000 byla zpracována na toto téma významná studie. Ve zprávě shrnující tato zkoumání byly uvedeny 4 modely harmonizace základu daně z příjmů právnických osob, která byla z přímých daní vybrána pro počáteční fázi harmonizace jako nejvhodnější.²⁸⁹ Jedním z modelů byla právě tzv. European union company income tax. Jak již samotný název napovídá, jednalo by se o Evropskou daň z příjmů zaměřenou na právnické osoby. Nejenže jí byla navrhována harmonizace daňových základů, ale ruku v ruce s tím by byla provedena též harmonizace daňových sazeb. Právě s tímto zdrojem se počítalo jako s příjmem do pokladny EU, jedním z nových vlastních zdrojů. Vzhledem k velkému množství negativních ohlasů na tuto myšlenku bylo nakonec stanoveno, že by se jednalo o daň sdílenou, jejíž výnos by byl rozdělen mezi EU a členské státy. Dokonce i správa daně měla připadnout orgánům EU. V té době bylo však namítáno, že EU takovou daň nepotřebuje. Tehdy byl takový názor pravdivý, otázka je, zda není nyní čas tuto myšlenku opět oživit. Daň by necílila přímo na občany, ale na právnické osoby a především nadnárodní korporace, proto naděje na konsensus v této oblasti nemusí být ihned zmařeny. Mohlo by jít naopak o cestu, jak učinit v této oblasti první krok. Šlo by o jakýsi předstupeň zdanění osob fyzických evropskou daní.

S vědomím aktuální situace v Evropě se z hlediska teoretického přesto domnívám, že i když je to reálně nemožné, nápravu by Evropská unie mohla najít v přechodu na federaci. Teoretici fiskálního federalismu, Musgrave a Oates studovali úlohu veřejného sektoru a hospodářství, a to jak z hlediska jednoúrovňového, tak z hlediska víceúrovňového systému vlády. Z jejich studií vyplynulo, že nejadekvátnějším modelem se jeví model EU vs. členské státy. Pro představu lze jmenovat model federální vláda USA vs. federální státy.²⁹⁰ Motivem k zavedení takové formy vlády je skutečnost, že vlády na regionální úrovni (chápejme na úrovni členských států), nemají možnosti, ani nástroje pro efektivní řešení krize hospodářství, zvláště pokud je ekonomika států tak propojena jako v EU. Vláda členského státu (např. Řecka) nemůže využít všech možných nástrojů, kupříkladu provést devalvací měny, když je

²⁸⁹ Report of the Comitee of Independent Experts on Company Taxaton, Commision of the European Communities, Official Publication of the EC, ISBN 92-826-4277-1, 1992.

²⁹⁰ Viz KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 486-487.

členem eurozóny a její měnou je měna Euro. Současně je však samostatným státem, s vlastním státním rozpočtem. Vlády členských států jsou na jedné straně svébytný orgán, na druhé straně mají pouze omezené možnosti, jak adekvátně reagovat v případě krize, jelikož ekonomika dosahuje vysoké úrovně otevřenosti. A právě zde je patrné, že jedině EU jako centrální vláda může otevřeně řešit problémy celého integračního uskupení. Současně ale k tomu ani orgány EU nemají dostatečnou míru potřebných pravomocí, jelikož jsou tyto pravomoci štěpeny mezi EU a členské státy, čímž dochází k situaci, kdy ani jedna strana nemůže svých pravomocí efektivně využít, jelikož jí vždy část pravomocí schází. Podívejme se na aktuální vývoj, EU chce společné dluhopisy, společné ministerstvo financí a jak je výše uvedeno, chce i možnost zasahovat do rozpočtů jednotlivých členských států. Faktický vývoj k tomuto cíli směřuje a vývoj posledních dní reálně federativní kroky činí, i když by si tuto myšlenku nikdo z představitelů EU netroufal vyslovit. Dovolují si vyjádřit obavu, že EU tak jak jsme ji znali, vyčerpala všechny kroky na cestě k federativnímu uskupení, a nyní je před námi otázka, jak dále? Jelikož státy nemají odvalu učinit poslední krok k federaci a problémy, které v EU vyvstaly, podporují naopak tendence spíše odstředivé. Pokud takový krok tedy neučiní, a na to není v současné době dostatečný konsensus států, bude se nedále potýkat s prohlubujícími se problémy a rozpory, které by ji mohly nejen oslabit, ale i vést k jejímu postupnému zániku.

4.2.5 Daň ze spotřeby energie

Zdrojů energie s rostoucí spotřebou a postupujícím vývojem lidstva značně ubývá a stávají se vzácnější. Tato skutečnost by mohla být jedním z faktorů hovořících pro zavedení evropské daně ze spotřeby energií. Zavedení této daně lze odůvodnit mnoha ekologickými důvody, a proto vykazuje nízkou míru odporu osob a současně má velký potenciál stát se daní stabilní a daní pro občany EU přijatelnou. Nelze pominout jednak jejich výchovné působení, směřující k nabádání občanů EU a podniků k šetření s ubývajícími zdroji energie, jakož i aspekt v oblasti ekologie a ochrany přírody. Energetický trh v EU je prostředím v dnešní době již velmi propojeným, schopným vzájemně kompenzovat výpadky dodávek energie. Prvním krokem v realizaci této

myšlenky byla směrnice o zdanění energie.²⁹¹ Na základě této směrnice byla zdaněna převážná část energetických produktů. Původním záměrem předkladatele této směrnice nebylo vytvoření nového vlastního zdroje souhrnného rozpočtu, avšak vzhledem k harmonizaci základů daně a jejich minimálních sazeb v této oblasti, je ideální pro tyto úvahy. Není zapotřebí, aby se vlastním zdrojem staly všechny typy energetických produktů, které postihuje směrnice. Postačilo by zaměřit se pouze na vymezenou skupinu z nich.²⁹² Jako nejvhodnější se jeví oblast motorových paliv v oblasti dopravy.²⁹³

Jako další ekologická evropská daň je zvažována též daň z leteckých pohonných hmot. S touto daní by pravděpodobně souhlasila i většina občanů EU, jelikož emise letecké dopravy jsou téměř všudypřítomné a jejich výskyt přesahuje i hranice členských států. Toto zdanění by mohlo být chápáno jako projev boje proti změnám klimatu a globálnímu oteplování. Letecké palivo kerosin je v případě přeshraničních letů od daně osvobozeno.

4.2.6 Daně z poskytování telekomunikačních služeb

Myšlenka zdanění telekomunikačních služeb a televizního a rozhlasového vysílání na evropské úrovni je další z daní, které by mohly vyvolat nesouhlasné reakce občanů EU.²⁹⁴ Na druhé straně, pokud by se podařilo tuto daň etablovat, jednalo by se o zdroj stabilní, s dobře předvídatelným objemem příjmů. Odpůrci této daně by mohli namítat narušení prostoru médií a přenosu informací.²⁹⁵ Jedním z argumentů pro její

²⁹¹ Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny, ve znění směrnice Rady 2004/74/ES ze dne 29. dubna 2004, kterou se mění směrnice 2003/96/ES, pokud jde o možnost některých členských států uplatňovat u energetických produktů a elektřiny dočasné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění.

²⁹² KOM (2004) 505 v konečném znění ze dne 14. července 2004, str. 10

²⁹³ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 520 – 529.

²⁹⁴ Viz také: ALVES, Rui Henrique; ALFONSO, Oscar. Reforming the EU Budget: How to Increase Financial Autonomy?. *Faculdade de Economia, Universidade do Porto* [online]. 2008, 1, [cit. 2011-11-01]. Dostupný z WWW: <www.uaces.org/pdf/.../2008_Alves_Afonso.pdf>.

²⁹⁵ LANG, Michael, et al. *EU-Tax*. 1. Wien : Linde Verlag Wien, 2008. 556 s. Dostupné z WWW: <www.lindeverlag.at>. ISBN 978-3-7073-1322-2.

zavedení by mohlo být využívání moderních telekomunikačních služeb spíše osobami s vyššími příjmy, jakož i velkými koncerny a právníckými osobami, proto by toto zdanění v jistém ohledu vykazovalo také sociální aspekt, což by přispělo k podpoře principu spravedlnosti. Otázkou je také, zda zatížit touto daní spíše občany EU, nebo provozovatele komunikačních sítí. V tomto případě by bylo vhodnější zřejmě zatížení provozovatelů v první fázi zavádění zdanění a občanů EU ve fázi druhé, na které by tato daňová povinnost plynule přešla. Pokud bychom ji na občany uvalili rovnou, setkali bychom se s velkou opozicí, pokud bychom daň ponechali na poskytovatelích, nebyl by tento systém příliš transparentní a pro občany EU průhledný. Poskytování telekomunikačních služeb je již předmětem zdanění v rámci DPH, proto by si taková změna vyžádala nutně také změnu související právní úpravy.²⁹⁶

4.2.7 Sazba EU jako součást vnitrostátní sazby DPH

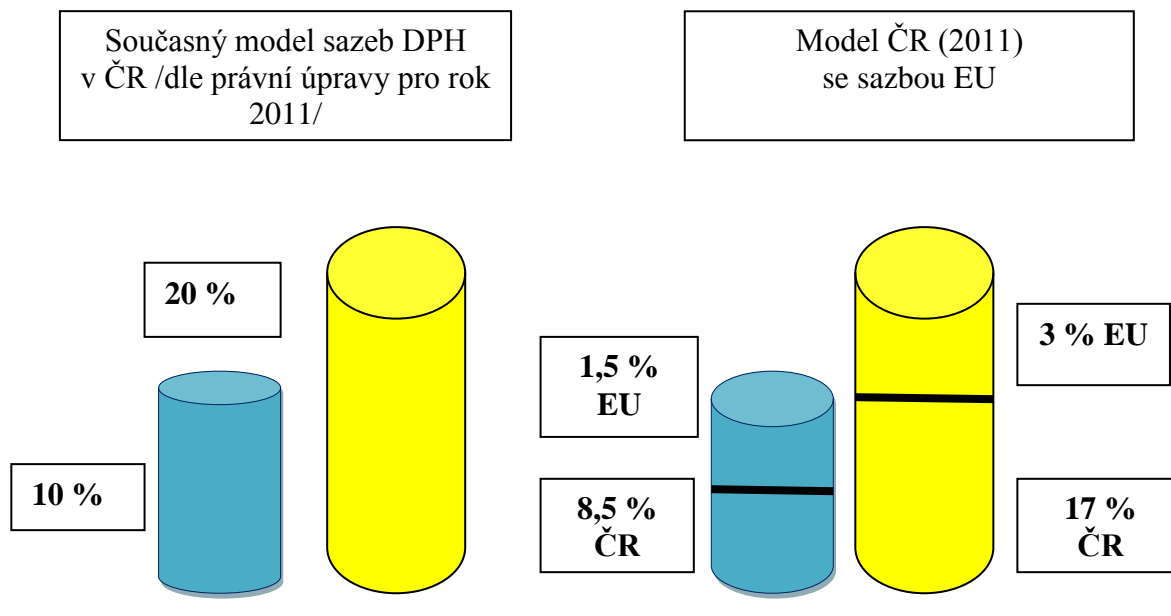
Pokud bychom chtěli myšlenku přímého napojení občanů na rozpočet EU dovést do důsledků, bylo by možné zavést čistě fiskální zdroj, plynoucí z DPH, a to ve formě sazby EU, která by představovala část sazby vnitrostátní, klasické DPH.²⁹⁷ Tento daňový zdroj by existoval paralelně vedle vlastního zdroje z DPH. Nedošlo by zde k navýšení daně z přidané hodnoty jako takové, pouze ke snížení podílu státu na této sazbě. Nejprve, na začátku této myšlenky se hovořilo o sazbě EU ve výši 1 %.²⁹⁸ Postupem času byl záměr upřesňován a rozšiřován, a to na 1,5 % pro sazbu sníženou a 3 % pro sazbu základní.²⁹⁹

²⁹⁶ KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 529 – 530.

²⁹⁷ ALVES, Rui Henrique; ALFONSO, Oscar. Reforming the EU Budget: How to Increase Financial Autonomy?. *Faculdade de Economia, Universidade do Porto* [online]. 2008, 1, [cit. 2011-11-01]. Dostupný z WWW: <www.uaces.org/pdf/.../2008_Alves_Afonso.pdf>.

²⁹⁸ KOM (2004) 505 v konečném znění ze dne 14. července 2004. str. 10 – 11.

²⁹⁹ (Tamtéž s. 495 – 497).

Tento systém nastavení zdroje by přispěl k větší průhlednosti systému, ke spojení občanů s příjmovou stránkou rozpočtu, jakož i omezení daňových úniků. Na druhé straně by však bylo nutno přísně dbát na to, aby daňové břemeno občanů EU nebylo takovým opatřením jakkoliv zvýšeno, tedy, aby zavedení tohoto systému šlo plně na úrok daňových výnosů státu. Avšak právě na úrovni států a vlád nelze očekávat konsensus v této oblasti. V České republice zvláště ne v současné době, kdy je připravováno zvýšení zatížení spotřeby občanů DPH a potýká se s velkým celospolečenským nesouhlasem. Jakýkoliv propad by pocítily především méně bohaté členské státy, v jejichž daňovém systému hraje DPH významnou úlohu.

4.2.8 Daň z finančních transakcí

Finanční transakce se širokým spektrem instrumentů finančního trhu, obchodů s dluhopisy, akciemi, ale i finančními deriváty, byly oblastí, na níž se v průběhu roku 2011 obrátila pozornost představitelů EU. Pod tlakem dluhové krize a celkového napětí v EU zvýšili její představitelé své úsilí při hledání nových zdrojů souhrnného rozpočtu. V souvislosti s přípravou nového rozpočtového rámce pro léta 2014 - 2020 vyvstala na

povrch také myšlenka zdanění těchto transakcí. Získání dalších finančních prostředků zde však nebylo jediným motivem. EU navenek deklarovala, že myšlenka zavedení této daně je jednou z forem trestu finančnímu sektoru, který vidí jako jednoho z původců současné krize. Díky moderním informačním technologiím je možné pro finančníky provést během jediné vteřiny obrovské množství obchodů, což mnohdy napomáhá právě spíše k prohlubování recese finančních trhů. Očekávaný objem příjmů z případného zavedení této daně je okolo 30 miliard EUR ročně, což by pro rozpočet EU znamenalo jistě pozitivní finanční injekci. I tato daň má však v zemích EU své odpůrce, jedním z největších je Velká Británie, na úrovni evropských orgánů k jejím odpůrcům patří především prezident ECB. Ani představitelé některých dalších zemí, jako například předsedajícího Polska, nevyjádřili tomuto návrhu jasnou podporu. Premiér Nečas za Českou republiku uvedl, že ČR zavedení této daně rovněž naprosto odmítá. Daň z finančních transakcí není myšlenkou novou. S návrhem na její zavedení vystoupil již v 70. letech 20. století James Tobin, nositel Nobelovy ceny za ekonomii. Cílem jeho návrhu bylo především omezení spekulací, rozmáhajících se na měnových trzích. Návrh měl také přispět ke stabilizaci měnových kurzů. Ve své době však nenašel pro svůj návrh dostatečnou podporu. Parametry návrhu předloženého EU v říjnu 2011, který se od původního návrhu Jamese Tobina v jistých parametrech odlišuje, jsou následující.³⁰⁰

³⁰⁰ Zdroj: GROHOVÁ, Johanna. Daň Tobina Hooda : Evropská komise chce zavést daň z finančních transakcí. Podaří se jí prosadit co odmítá řada členských států?. *Euro*. 2011, 39, s. 58-59. Dostupný také z WWW: <www.euro.cz>.

Daň z akciových obchodů	0,1 %
Daň z obchodů s finančními deriváty	0,01 %
Odhadovaný výnos	30 miliard EURO / rok
Odhadovaný výnos při zdanění měnových transakcí	50 miliard EURO/ rok
Oba subjekty transakce v EU	rovnocenný odvod pro obě strany transakce
Jeden subjekt transakce v EU, druhý subjekt mimo EU	subjekt v EU odvádí celou částku

Zdroj: GROHOVÁ, Johanna. Daň Tobina Hooda : Evropská komise chce zavést daň z finančních transakcí. Podaří se jí prosadit co odmítá řada členských států?. *Euro*. 2011, 39, s. 58-59

Zavedení této daně jako jednoho z příjmů souhrnného rozpočtu by byl přelomovým okamžikem, a to z toho důvodu, že poprvé by se na vlastních zdrojích souhrnného rozpočtu přímo podílely evropské daně. Návrh podporuje především Komise, jejíž předseda José Barroso na podporu tohoto návrhu v Evropském parlamentu deklaroval, že je na čase, aby finanční sektor odvedl daň za svůj podíl na vzniku globální krize.³⁰¹ Zdá se, že EU zamýšlí stát se vlajkovou lodí této daně, o jejímž zavedení začaly uvažovat také další státy G 20.

Motivem odmítavého postoje členských států včetně České republiky není ani tak samotný fakt zdanění finančních transakcí, nýbrž právě skutečnost, že by se fakticky jednalo o zavedení první z „evropských daní“ a obava, že prolomení tohoto tabu by pak pouze vedlo ke tlaku na zavedení daní dalších. Velkým zastáncem daně je však naopak Německo. Otázkou je, jak to s daní z finančních transakcí nakonec dopadne, někteří prognostici však hovoří o tom, že pokud kdy vstoupí tato daň v platnost, tak nejdříve po roce 2014.³⁰²

³⁰¹Zdroj:*Euroskop* [online]. 2011 [cit. 2011 10 17]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8959/19656/clanek/ek-schvalila-navrh-na-dan-z-financnichtransakci/>>.

³⁰² Zdroj: Daň z finančních transakcí schválena. In *Bankovníctví* [online]. 35. Praha : ECONOMIA, a.s., 3. říjen 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <http://www.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/Bank_2011_35.pdf>. ISSN 1214-9810.

Závěr

Evropská unie je vrcholem integračních projektů 20. století. Základní podmínkou nutnou k tomu, aby toto nadnárodní uskupení států bylo schopno plnit svoji funkci a realizovat záměry a politiky, je nejen existence vlastního rozpočtu takového uskupení, ale především zabezpečení dostatečného objemu příjmů, schopného pokrýt všechny nutné výdaje. Pro efektivní a účinné získání příjmů rozpočtu je zapotřebí systematické nastavení zdrojů rozpočtu, aby bylo zajištěno jeho plynulé a stabilní financování. Na počátku zpracování tématu příjmové stránky rozpočtu jsem si jako cíl vytyčila nejen poznání celého systému příjmů rozpočtu EU jako takového se všemi jeho nuancemi, ale také odhalit a nastínit nové oblasti, které by mohly plnit úlohu nových zdrojů příjmové stránky rozpočtu EU.

V první části své rigorózní práce jsem se zabývala institutem rozpočtu z obecného pohledu, jako finančního plánu hospodaření, zásadami rozpočtového práva Evropské unie, které jsou pro příjmovou i výdajovou stránku určujícími principy a zároveň vymezují rámec rozpočtového hospodaření. Principy hrají roli všeobecně uznávaných pilířů, na nichž je postaveno nejen rozpočtové právo EU, nýbrž i rozpočtové právo národních států. Principy rozpočtového práva jsou neoddelitelnou součástí Smlouvy o založení Evropských společenství. Zkoumání těchto principů ukázalo, že Evropská unie na rozdíl od mnohých členských států klade na dodržování těchto zásad velmi silný důraz.

Následující část práce je zaměřena na historický vývoj rozpočtu Evropské unie (dříve rozpočtu Společenství) a v souvislosti s ním také na vývoj příjmové stránky a jednotlivých vlastních zdrojů rozpočtu EU.

Stěžejní část práce je zaměřena na hlubší analýzu systému příjmové stránky rozpočtu Evropské unie a její hodnocení. Práce zkoumá jednak základní prameny systému vlastních zdrojů Evropské unie, jednak se zaměřuje velmi podrobně na rozmanitý koš tzv. ostatních příjmů, který má charakter zbytkové kategorie.

V závěrečné fázi práce jsem se pokusila nastínit nové cesty a možnosti v oblasti vlastních zdrojů a hledala jsem odpověď na otázku zavedení tzv. „evropských daní“.

Specifikem mého tématu rigorózní práce byla náročnost kompletace odborné literatury, a to jak domácí, tak zahraniční. Jelikož příjmy rozpočtu Evropské unie jsou tematikou poměrně málo probádanou, bylo nutno se při psaní této práce zaměřit spíše na právní předpisy a dokumenty Evropské unie, které mezi prameny této práce převažují.

V současné době prochází Evropská unie velmi obtížným obdobím, které je zapříčiněno nejen ekonomickou krizí panující globálně ve světě, ale především vysokým státním dluhem některých států eurozóny, který již dosahuje neúnosných rozměrů. V souvislosti se stagnací ekonomik členských států, s jejichž výkonem objem vybraných vlastních zdrojů úzce souvisí, a stále vzrůstajícím požadavkem na zvyšování objemu výdajů EU roste i tlak na rozšíření příjmové stránky rozpočtu. Cílem, který jsem si vytyčila na počátku zpracování této rigorózní práce a kterým jsem se zabývala v její druhé části, byl nástin nových směrů a cest, jimiž by se budoucí vývoj v této oblasti mohl dále ubírat. Stávající systém příjmů souhrnného rozpočtu se na základě analýzy provedené v této práci jeví jako systém fungující, který je nadán velkou perspektivou pro zajištění plynulého a stabilního financování rozpočtu. Na druhé straně však nutno zdůraznit vysokou míru jeho komplikovanosti, jakož i absenci přímého spojení příjmové stránky rozpočtu s občany EU. Při zkoumání možných alternativ v systému vlastních zdrojů jsem se nejprve pokusila najít odpověď na otázku, zda ponechat systém vlastních zdrojů ve stávající podobě, nebo provést jeho reformu. Jako jedno z možných řešení se nabízela cesta rozšíření zastoupení příspěvku z podílu na HND, která se však ukázala být alternativou vedoucí ke značnému snížení autonomie Evropské unie, jelikož by se tak EU dostala v jistém smyslu do podřízeného postavení vůči svým členským státům, a to díky charakteru těchto příjmů jako příspěvků. Nejadekvátnějším řešením se mi jeví hledání nových zdrojů souhrnného rozpočtu v oblasti daní. Z pohledu občana EU by tato metoda jistě zvýšila jeho celkové daňové zatížení, na druhou stranu však by byla zajištěna vyšší průhlednost systému a byl by tak založen přímý vztah občana EU k jejímu financování cestou příjmové stránky rozpočtu. Tato otázka je nyní velmi aktuální, jelikož v současné době probíhá „boj“ o zavedení první z takových daní, kterou má být daň z finančních transakcí. Nejedná se pouze o spor o zavedení daně, ale o prolomení koncepce celého systému, tedy především spor o další směřování příjmové stránky rozpočtu. Nyní budou EU a její členské státy podrobeny situaci, v níž se ukáže,

zda je Evropská unie na takto velký krok ve svém vývoji, kterým zavedení první „evropské daně“ bezesporu je, již připravena.

V těchto dnech se Evropská unie nachází na křižovatce mnoha variant a směrů budoucího vývoje. Ekonomický a finanční podtext nyní ovlivňuje velmi úzce oblast finančního práva. Právo obecně lze chápat jako produkt společnosti, nyní může být právo také produktem finanční stránky vztahů ve společnosti. Vnímání práva může být rozšířeno o finančněprávní aspekty, což vede k rozšíření katalogu možností vnímání práva. Pod tlakem stávající situace v Evropě tak roste spektrum faktorů působících především na oblast finančního práva a jeho tvorbu.

K nastolení federalismu v Evropské unii by mohlo dojít nikoliv z důvodů společenského vývoje a jeho potřeb, ale spíše jako důsledek potřeb finančních. Finančněprávní stránka tak nabývá na svém významu. Členské státy nejsou schopny při současné míře otevřenosti ekonomiky adekvátně reagovat na dění v okolních zemích, a to z důvodu absence některých zásadních pravomocí měnové, hospodářské a finanční politiky, kterou delegovaly na Evropskou unii. Proto myšlenka centrální vlády EU, nadané pravomocemi v oblasti měnové, finanční a rozpočtové, se jeví jako jedno z možných řešení, které by mohlo Evropskou unii dovést opět k období stability a růstu.

Reakce finančních trhů ovlivňuje směřování finančního práva. Finanční sektor se v současné době vyznačuje vysokou mírou provázanosti, a to nejen v rámci EU, nýbrž celosvětově. Nyní je otázkou, zda současný vývoj povede spíše k prohloubení integračních tendencí a přistoupí na cestu evropských daní, nebo v extrémním případě dokonce na cestu federalismu, nebo zda finanční vlivy způsobí rozpad integračních uskupení a tendenci k autonomii.

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
EHP	Evropský hospodářský prostor
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ESA	Evropský systém integrovaných hospodářských účtů
EU	Evropská unie
EUCIT	European union corporate income tax
EUR	měna Euro
ERF	Evropský rozvojový fond
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EZOZF	Evropský zemědělský orientační a záruční fond
EZZF	Evropský zemědělský záručního fond
DPH	Daň z přidané hodnoty
HNP	Hrubý domácí produkt
HND	Hrubý národní produkt
LS	Lisabonská smlouva

Seznam použité literatury a pramenů

Domácí odborná literatura:

1. BAKEŠ, Milan, et al. *Finanční právo*. 5. aktualizované. Praha : C.H. Beck, 2009. 548 s. ISBN 978-80-7400-801-6.
2. GROHOVÁ, Johanna. Daň Tobina Hooda : Evropská komise chce zavést daň z finančních transakcí. Podaří se jí prosadit co odmítá řada členských států?. *Euro*. 2011, 39, s. 58-59. Dostupný také z WWW: <www.euro.cz>.
3. KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu*. 2. aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. 630 s. ISBN 978-80-7400-011-9.
4. MARKOVÁ, Hana; BOHÁČ, Radim. *Rozpočtové právo*. 1. Praha : C.H.Beck, 2007. 248 s. ISBN 978-80-7179-598-8.

Zahraniční odborná literatura:

1. ALVES, Rui Henrique; ALFONSO, Oscar. *Reforming the EU Budget: How to Increase Financial Autonomy?*. Faculdade de Economia, Universidade do Porto [online]. 2008, 1, [cit. 2011-11-01]. Dostupný z WWW: <www.uaces.org/pdf/.../2008_Alves_Afonso.pdf>.
2. European Union Public finance [online]. 4. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2008 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/budget/library/.../publications/public.../EU_public_fin_en>. ISBN 978-92-79-06937-6.
3. IOZZO, Alfonso; MICOSSI, Stefano; SALVEMINI, Maria Teresa . *A new budget for the European Union?*. CEPS Policy Brief [online]. 2008, 159, [cit. 2011-11-01]. Dostupný z WWW: <aei.pitt.edu/11174/1/wp_eubudget_300509.pdf >.

4. KOSIKOWSKI, Cezary. *Financial Law of the European Union*. 1. Bialystok : Temida 2, 2008. 227 s. Dostupné z WWW: <www.temida2.pl>. ISBN 987-83-89620-41-5.
5. LANG, Michael, et al. *EU-Tax*. 1. Wien : Linde Verlag Wien, 2008. 556 s. Dostupné z WWW: <www.lindeverlag.at>. ISBN 978-3-7073-1322-2.
6. LE CACHEUX, J., *Funding the EU Budget with a Genuine Own Resource: The Case for a European Tax*. Notre Europe Studies, 2007, No. 57, Dostupné z WWW: <http://www.notreeurope.eu/uploads/tx_publication/Etud57-FundingtheEUBudget_03.pdf, accessed July2008>.
7. NEHEIDER, Susanne; SANTOS, Indhira. *Reframing the EU-Budget decision-making proces*. Bruegel working paper [online]. 2009, 3, [cit. 2011-11-01]. Dostupný z WWW: <aei.pitt.edu/view/year/2009.html>.
8. Report of the Comitee of Independent Experts on Company Taxaton, Commision of the European Communities, Official Publication of the EC, ISBN 92-826-4277-1, 1992.

Dokumenty Evropské unie:

1. Commission staff working document Annex to the Sixth report under Article 12 of Regulation (EEC, Euratom) n° 1553/89 on VAT collection and control procedures.
2. *Eur-Lex* [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2012. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>.
3. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-15]. Dostupné z WWW: < <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:163:0017:0017:CS:PDF>>.
4. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1982&mm=01&jj=14&type=L&nnn=009&pppp=0014&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.

5. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1981&mm=07&jj=01&type=L&nnn=177&pppp=0039&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
6. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>> .
7. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:299:0001:0001:CS:PDF>>.
8. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:058:0001:0001:CS:PDF>>.
9. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>>.
10. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011 10 04]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:130:0001:0001:CS:PDF>>.
11. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:145:0010:0010:CS:PDF>>.
12. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:299:0039:0039:CS:PDF>>.
13. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1968&mm=03&jj=04&type=L&nnn=056&pppp=0008&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search> .
14. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1968&mm=03&jj=04&type=L&nnn=056&pppp=0008&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search> .
15. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1967&mm=08&jj=08&type=L&nnn=187&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search> .

16. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eurlex.europa.eu/Result.do?aaaa=1977&mm=10&jj=20&type=L&nnn=268&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
17. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:322:0035:0035:CS:PDF>>.
18. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1994&mm=05&jj=04&type=L&nnn=113&pppp=0015&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
19. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:183:0001:0001:CS:PDF>>.
20. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:322:0036:0036:CS:PDF>>.
21. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:189:0024:0024:CS:PDF>>.
22. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:220:0003:0003:CS:PDF>>.
23. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <http://eurlex.europa.eu/Result.do?aaaa=1987&mm=08&jj=13&type=L&nnn=226&pppp=0002&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
24. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:036:0001:0001:CS:PDF>>.
25. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0025:0025:CS:PDF>>.

26. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:223:0001:0001:CS:PDF>>.
27. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:
<http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1978&mm=02&jj=22&type=L&nnn=051&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
28. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW:
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:378:0041:0041:CS:PDF>>.
29. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1994&mm=05&jj=25&type=L&nnn=130&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
30. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:154:0025:0025:CS:PDF>>.
31. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:204:0035:0035:CS:PDF>>.
32. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2000:102:0050:0050:CS:PDF>>.
33. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1991&mm=12&jj=24&type=L&nnn=333&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
34. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1996&mm=07&jj=02&type=L&nnn=163&pppp=0001&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
35. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW:
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:322:0038:0038:CS:PDF>>.
36. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW:
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:328:0001:0001:CS:PDF>>.

37. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW:
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:299:0001:0001:CS:PDF>>.
38. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-09]. Dostupné z WWW:<http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1990&mm=02&jj=16&type=L&nnn=123&pppp=0044&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
39. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:
<http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1988&mm=07&jj=15&type=L&nnn=185&pppp=0009&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
40. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW:
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:381:0004:0004:CS:PDF>>.
41. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-01]. Dostupné z WWW:
<http://eur-lex.europa.eu/Result.do?aaaa=1976&mm=08&jj=06&type=L&nnn=214&pppp=0024&RechType=RECH_reference_pub&Submit=Search>.
42. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-07]. Dostupné z WWW:
<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1999:161:0001:0001:CS:PDF>>.
43. *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-10-31]. Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava I., Společná ustanovení, Článek 1, s. 20. Dostupné z WWW:
<ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.
44. *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/budget/budget_glance/index_en.htm>.
45. *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://circa.europa.eu/irc/opoce/fact_sheets/info/data/how/finances/article_7169_cs.htm>.
46. *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-08-30]. Dostupné z WWW: <http://ec.europa.eu/budget/budget_detail/improving_en.htm>.
47. *Europa* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/budget/budget_detail/deciding_en.htm.
48. KOM (2004) 505 v konečném znění ze dne 14. července 2004.
49. KOM (2004) 101 v konečném znění ze dne 10. února 2004.

50. Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, č. 6655/08 ze dne 15. dubna 2008, hlava II., Finanční ustanovení. Dostupné z WWW: <ec.europa.eu/ceskarepublika/news/080418_cs.htm>.
51. Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1287/2003 ze dne 15. července 2003 o harmonizaci hrubého národního důchodu v tržních cenách. Úř. věst. L 181, 19.7.2003, s. 1). Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-10-04]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:181:0001:0001:CS:PDF>>.
52. Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 1605/2002 ze dne 25. června 2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:01:04:32002R1605:CS:PDF>>.
53. Nařízení Komise (ES, Euratom) č. 2342/2002 ze dne 23. prosince 2002 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002, kterým se stanoví finanční nařízení o souhrnném rozpočtu Evropských společenství, čl. 4 a 4a. Úř. věst. L 357, 31.12.2002, s. 1. Zdroj: *Eur-Lex*[online]. 2011 [cit. 2011-09-06]. Dostupné z WWW:<<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:357:0001:0001:CS:PDF>>.
54. Nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1553/89, ze dne 29. května, o konečné jednotné úpravě vybírání vlastních zdrojů vycházejících z daně z přidané hodnoty. *Eur-lex* [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CONSLEG...CS>
55. Nařízení Rady 1150/2000, ze dne 22. května 2000, kterým se provádí rozhodnutí 94/728/ES. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri...2000R1150...CS>.
56. Nařízení Rady (ES,Euratom) č. 2028/2004, ze dne 16. listopadu 2004, kterým, se mění nařízení (ES,Euratom) č. 1150/2000, kterým se provádí rozhodnutí 94/728/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri...20041128:CS>.

57. Nařízení Rady (ES) č. 2223/96 (Úř. věst. L 310, 30.11.1996, s. 1. Nařízení naposledy pozměněné nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1267/2003 (Úř. věst. L 180, 18.7.2003, s. 1).
58. Nařízení Rady (ES, EURATOM) č. 105/2009 ze dne 26. ledna 2009, kterým se mění nařízení (ES, Euratom) č. 1150/2000, kterým se provádí rozhodnutí 2000/597/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Společenství Nařízením Rady č. 105/2009. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009>.
59. Návrh nařízení Evropského Parlamentu a Rady, předložený Komisí 21. května 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1638/2006 o obecných ustanoveních o zřízení evropského nástroje sousedství a partnerství (KOM (2008)308 v konečném znění).
60. Pracovní dokument Komise o výpočtu, financování, platbě a zahrnutí oprav rozpočtových nevyvážeností ve prospěch Spojeného království, („oprava pro Spojené království“) do rozpočtu podle článků 4 a 5 rozhodnutí Rady 2007/436/ES, Euratom o systému vlastních zdrojů Evropských společenství, Dodatek k poznámce k bodu I/A, Interinstitucionální spis: 2006/0039 (CNS), s. 6.
61. Rozhodnutí Rady č. 2007/436/ES, Euratom, ze dne 7. června 2007 o systému vlastních zdrojů Evropských společenství. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007>.
62. Rozhodnutí Rady 2003/76/ES ze dne 1. února 2003, kterým se stanoví opatření nutná k provedení Protokolu o finančních důsledcích uplynutí doby platnosti smlouvy o ESUO a o Výzkumném fondu pro uhlí a ocel, připojeného ke Smlouvě o založení Evropského společenství. Úř. věst. L 29, 5.2.2003, s. 22. Zdroj: *Eur Lex* [online]. 2011 [cit. 2011 09 06]. Dostupné z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:029:0022:0022:CS:PDF>.
63. Rozhodnutí Rady 2009/102/ES ze dne 4. listopadu 2008 o poskytnutí střednědobé finanční pomoci Společenství Maďarsku. (Úř. věst. L 37, 6.2.2009, s. 5). Zdroj: *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-09-08]. Dostupné z WWW: <http://

eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:037:0005:0005:CS:PDF>.

64. Rozhodnutí 77/271/Euratom bylo dále změněno Rozhodnutím Rady 82/170/Euratom, Rozhodnutí Rady 85/537/Euratom a Rozhodnutí Rady 90/212/Euratom.
65. Rozhodnutí Komise ze dne 21. listopadu 2005, kterým se České republice povoluje používání určitých přibližných odhadů pro výpočet základu vlastních zdrojů u DPH, (2005/872/ES, Euratom).
66. Rozhodnutí č. 2000/597/ES, Euratom, ze dne 29. září 2000 o systému vlastních zdrojů Evropských společenství. *Eur-Lex* [online]. 2011 [cit. 2011-11-01]. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri...32000D0597:CS>.
67. Rozsudek ze dne 11. dubna 1978, , 95/77, Recueil, s. 863, bod 13.
68. Rozsudek ze dne 27. listopadu 1990, 0209/88, Recueil, s. 4313, bod 14.
69. Rozsudek ze dne 1. února 2001, C-333/99, Recueil, s. 1025, bod 37.
70. Rozsudek ze dne 22. prosince 2010, C-116/10.
71. Rozsudek pátého senátu Soudního dvora ve věci C-405/09, (2011/C 160/06), ze dne 7. dubna 2011.
72. Rozsudek čtvrtého senátu Soudního dvora, ve věci C-423/08 (2010/C 221/08), ze dne 17. června 2010.
73. Rozsudek druhého senátu Soudního dvora, ve věci Transport Maatschappij Traffic BV proti Staatssecretaris van Economische Zaken, ze dne 20. října 2005 (C-247/04).
74. Rozsudek třetího senátu Soudního dvora ve věci C-19/05, ze dne 18. října 2007.
75. Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny, ve znění směrnice Rady 2004/74/ES ze dne 29. dubna 2004, kterou se mění směrnice 2003/96/ES, pokud jde o možnost některých členských států uplatňovat u energetických produktů a elektřiny dočasné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění.
76. Šestá zpráva podle článku 12 nařízení (EHS, Euratom) č. 1553/89 o výběru DPH a kontrolních postupech KOM(2008) 719.

Internetové prameny v českém jazyce:

1. *Aktuálně* [online]. 2011 [cit. 2011 08 29]. Dostupné z WWW: <<http://blog.aktualne.centrum.cz/blogy/stepan-pirko.php?itemid=6083>>.
2. *Analýza dopadů Lisabonské smlouvy, vypracoval odbor koncepční a institucionální Útvaru ministra pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR.* Zdroj: Úřad vlády [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analýza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.
3. *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2011 10 17]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/132971-eurobondy-pry-italy-zachrani-pred-krizi/>>.
4. *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/111882-eu-bude-mit-mozna-spolecne-ministerstvo-financi/>>.
5. *Česká televize* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/109172-juncker-spolecne-emise-unijnich-dluhopisu-by-podrzely-euro/>>.
6. *ČTK* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.ctk.cz>>.
7. *Daň z finančních transakcí schválena.* In *Bankovníctví* [online]. 35. Praha : ECONOMIA, a.s., 3. říjen 2011 [cit. 2011 10 17]. Dostupné z WWW: <http://www.ihned.cz/download/DOT_nwsltr/Bank_2011_35.pdf>. ISSN 1214-9810.
8. *Ekonomika eurozprávy* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z www: <<http://ekonomika.eurozpravy.cz/evropa/35716-dluhova-krize-eurozony-se-rozrostla-do-krize-systemove/>>.
9. *Ekonomika eurozprávy* [online]. 2011 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z WWW: <<http://ekonomika.eurozpravy.cz/evropa/28561-vznikne-ministerstvo-financi-eu/>>.

10. *Ekonomika eurozprávy* [online]. 2011 [cit. 2011 10 15]. Dostupné z WWW: <<http://ekonomika.eurozpravy.cz/svet/35885-cina-bohatne-evropska-unie-ji-proto-rusi-pomoc/>>.
11. *Euractive* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.euractiv.cz/print-version/interview/jan-gregor-je-dobre-ze-komise-neprepalila-zacatek-009176>>.
12. *Eur-Law* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <<http://eur-law.eu/CS/Rozsudek-Soudniho-dvora-druheho-senatu-dne-20-rijna>>.
13. *Euroskop* [online]. 2011 [cit. 2011-09-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8921/sekce/problemy-rozpocet-eu/>>.
14. *Euroskop* [online]. 2011 [cit. 2011-09-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8878/sekce/prijmy-rozpocet-eu/>>.
15. *Euroskop* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8959/19656/clanek/ek-schvalila-navrh-na-dan-z-financnichtransakci/>>.
16. *Idnes* [online]. 2011 [cit. 2011-10-16]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/merkelova-unie-by-mela-mit-moznost-zakazat-vladam-rozhazovani-p7p--/eko_euro.aspx?c=A110927_094759_eko_euro_fih>.
17. *Idnes* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/na-zachranu-italie-a-spanelska-by-fond-eu-nestacil-rika-ekonom-csob-1cu-/ekonomika.aspx?c=A111012_112453_ekonomika_fih>.
18. *Idnes* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/slovaci-posvetili-rozsireni-eurofondu-sulik-se-obrati-na-ustavni-soud-137-/eko_euro.aspx?c=A111013_165033_eko_euro_hro>.
19. *Idnes* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/zachranny-fond-se-rozsiri-az-na-tri-biliony-eur-zvazuje-brusel-p76-/eko_euro.aspx?c=A111013_133907_eko_euro_spi>.
20. *Ministerstvo financí* [online]. 2011 [cit. 2011-10-24]. Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_rozpocet_vlastni_zdroje.html>.
21. *Patria* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW: <<http://www.patria.cz/zpravodajstvi/1884196/eurobondy-kolik-by-nemecko-a-ostatni-staly.html>>.

22. *Presseurop* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW:<<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/457651-dostanou-nas-eurobondy-z-krize>>.
23. *Presseurop* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW:<<http://www.presseurop.eu/cs/content/article/868231-jak-zachranit-euro-zbavme-se-nemecka>>.
24. *Presseurop* [online]. 2011 [cit. 2011-10-17]. Dostupné z WWW:<<http://www.presseurop.eu/cs/content/news-brief-cover/878951-eurobondy-jablkem-svaru>>.
25. *Rozhlas* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW:<http://www.rozhlas.cz/cro6/stop/_zprava/summit-ministru-financi-eu-ve-vratislavi--950495>.
26. *Úřad vlády* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW:<<http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analiza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>.
27. *Zavedení Eura* [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW:<http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_evrop_men_sys.html>.

Internetové prameny v cizím jazyce:

1. European NAVigator. Laurence Maufort. Translated by the Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe CVCE.,str. 2. Zdroj: ENA [online]. 2011 [cit. 2011-08-29]. Dostupné z WWW: <http://www.ena.lu/budgetary_principles-2-19694>.
2. PIGS (economics). In *Wikipedia : the free encyclopedia* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 14. 7. 2009, last modified on 25. 10. 2011 [cit. 2011-10-31]. Dostupné z WWW: <[http://en.wikipedia.org/wiki/PIGS_\(economics\)](http://en.wikipedia.org/wiki/PIGS_(economics))>.
3. *Reuters* [online]. 2011 [cit. 2011-10-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.reuters.com/article/2011/09/17/us-eu-crisis-idUSLDE78G00Z20110917>>.

Příloha č. 1

Zdroj: KÖNIG, Petr, et al. *Rozpočet a politiky Evropské unie : Příležitost pro změnu. 2.* aktualizované vydání. Praha : C.H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-011-9. s. 51.

Vzorce pro přepočítání maximální velikosti položek plateb i závazků za použití nejaktuálnějších ukazatelů **dle požadavků Rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů ES (2000/597/ES, Euratom, čl. 3).**

$$\text{Nový strop položek plateb} = 1,27 * \frac{1998 + 1999 + 2000 \text{ HNP ESA druhé vydání}}{1998 + 1999 + 2000 \text{ HNP ESA 95}}$$

$$\text{Nový strop položek závazků} = 1,335 * \frac{1998 + 1999 + 2000 \text{ HNP ESA druhé vydání}}{1998 + 1999 + 2000 \text{ HNP ESA 95}}$$

Vzorce pro přepočítání maximální velikosti položek plateb i závazků za použití nejaktuálnějších ukazatelů, **vypracované Komisí** na základě požadavků Rozhodnutí Rady o systému vlastních zdrojů ES z roku 2000, v miliónech EUR, dle údajů systému ESA 95.

$$\text{Nový strop položek plateb} = 1,27 * \frac{7457307+7823588+8333161}{7604272+7987826+8501219} = 1,24 \%$$

$$\text{Nový strop položek závazků} = 1,335 * \frac{7457307+7823588+8333161}{7604272+7987826+8501219} = 1,31\%$$

Příloha č. 2

Příjem „Daně a srážky“ - výnosy z daní z platů, mezd a náhrad členů orgánů, úředníků, ostatních pracovníků a osob pobírajících důchod, členů řídicích orgánů Evropské investiční banky, Evropské centrální banky, Evropského investičního fondu, jejich pracovníků a osob pobírajících důchod

Zdroj: Eur-Lex [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie ne rozpočtový rok 2012. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>. str. 44 – 45.

Instituce a oblast její působnosti	Finanční částka výnosů z daní a srážek v EUR
Parlament	63 103 216
Rada	23 959 000
Komise	423 937 261
Soudní dvůr	22 948 000
Účetní dvůr	10 210 000
Evropský hospodářský a sociální výbor	4 540 968
Výbor regionů	3 053 037
Evropský veřejný ochránce práv	560 068
Evropský inspektor ochrany údajů	433 000
Evropská služba pro vnější činnost	20 076 000
Evropská investiční banka	37 760 000
Evropská centrální banka	14 600 000
Evropský investiční fond	2 200 000
Celkem	627 380 550

Příloha č. 3

Příjem „Příspěvky do systému důchodového pojištění“

Zdroj: Eur-Lex [online]. 15. 6. 2011 [cit. 2011-10-31]. Návrh souhrnného rozpočtu Evropské unie ne rozpočtový rok 2012. Dostupné z WWW: <eur-lex.europa.eu/budget/data/DB2012/CS/SEC04.pdf>. str. 50-51.

Instituce a oblast její působnosti	Finanční částka příspěvku do systému důchodového pojištění v EUR
Parlament	63 032 588
Rada	31 425 000
Komise	325 474 268
Soudní dvůr	18 326 000
Účetní dvůr	8 300 000
Evropský hospodářský a sociální výbor	6 317 021
Výbor regionů	4 433 114
Evropský veřejný ochránce práv	535 140
Evropský inspektor ochrany údajů	405 000
Evropská služba pro vnější činnost	12 733 000
Celkem	470 981 131

Příjmy rozpočtu Evropské unie

Resumé (český jazyk)

Existence vlastního rozpočtu je prvním předpokladem k tomu, aby se Evropská unie stala svébytnou nadnárodní organizací, která je schopna se samostatně rozhodovat, realizovat své politiky a zabezpečit chod vlastních orgánů a institucí. V dnešní podobě s 27 členskými státy se EU stala jedním z nejvýznamnějších integračních uskupení světa, které je plnohodnotným protipólem ve vztahu k velmocem jako USA, Rusko, nebo Čína. Příjmová stránka rozpočtu je určujícím prvkem pro hospodaření všech subjektů, ať již států, obcí, krajů, nebo nadnárodních organizací. Objem příjmů je při dodržení zásady vyrovnanosti rozpočtu limitem výdajů. Předmětem této práce je analýza systému příjmové stránky rozpočtu Evropské unie, její hodnocení a hledání nových cest a možností v oblasti vlastních zdrojů rozpočtu EU. Systém vlastních zdrojů Evropské unie je založen na čtyřech základních pramenech. Prvním z nich jsou tzv. tradiční vlastní zdroje, které v sobě spojují dva z pramenů, a to dávky a ostatní poplatky stanovené v rámci společné organizace trhu s cukrem a cla. Třetím pramenem je zdroj založený na DPH a výčet uzavírá zdroj čtvrtý, příspěvek z podílu na HND. Kromě čtyř základních pramenů zde existuje velmi rozmanitý koš tzv. ostatních příjmů, který má charakter zbytkové kategorie. V současné době prochází Evropská unie velmi obtížným obdobím, které je zapříčiněno nejen ekonomickou krizí panující globálně ve světě, ale především vysokým státním dluhem některých států eurozóny, který již dosahuje neúnosných rozměrů. V souvislosti se stagnací ekonomik členských států, s jejichž výkonem objem vybraných vlastních zdrojů úzce souvisí, a stále vzrůstajícím požadavkem na zvyšování objemu výdajů EU roste i tlak na rozšíření příjmové stránky rozpočtu. Tato práce se proto snaží o nástin možných cest budoucího vývoje a analyzuje myšlenku zavedení evropských daní jako pátého svébytného zdroje příjmové stránky rozpočtu. Právě daně jsou tématem, na jejichž regulaci ze strany Evropské unie jsou členské státy extrémně citlivé. EU v tomto smyslu postupuje velmi obezřetně a jako první z daní se snaží prosadit daň z finančních transakcí pod záminkou potrestání viníků finanční krize, které vidí ve spekulantech provádějících neobežřetné operace

na finančních trzích. Zdali se podaří EU tabu „evropských daní“ prolomit, ukáže až vývoj následujících měsíců.

Budget revenues of the European Union

Resumé (english)

The existence of own budget is the first prerequisite to the European Union to become peculiar multinational organization that is able to independently decide and implement their policies and secure running of their institutions. In the present form of 27 Member States the EU has become one of the most important integration groupings of the world which is full counterpart in relation to powers such as USA, Russia or China. The revenue side of the budget is the determining factor in all economic actors, whether states, communities, regions or supranational organizations. The volume of revenues is while respecting the principle of balanced budget a limit of expenditures. The subject of this paper is an analysis of the budget revenues of the European Union, its assessment and finding new ways and possibilities in the EU budget own resources. The own resources of the European Union is founded on four basic sources. The first is the so-called traditional own resources, which combine two of the sources. The first is benefits and other fees under the common market organization for sugar and the second source are duties. The third source is a resource based on VAT and the list closes fourth source, the contribution of the share of GNI. In addition to the four basic sources, there is a very diverse basket of the other income, which has the character of the residual category. Currently, the European Union is going through a very difficult period, which is caused not only by the prevailing global economic crisis in the world, but particularly by high national debt of some euro area countries, which already reaches unbearable proportions. In connection with stagnating economies of the Member States, whose output volume is closely related to the own resources are and still growing demand for increasing the volume of EU spending is growing pressure to expand the revenue budget. This paper therefore seeks to outline the possible future development paths and analyzes the idea of European taxes as a distinct fifth source of budget revenue. The Member States are extremely sensitive by debate of the issue „taxes as a subject of regulation by the European Union“. EU in this sense is advancing very cautiously and the first taxes are pushing for a tax on financial transactions under the pretext of punishing the culprits of the financial crisis that sees speculators engaged in unsound

financial market operations. If the European Union manages to break the taboo of "European tax" shows the development of next months.

Klíčová slova

Evropská unie, rozpočet, vlastní zdroje, příjem, daň, hrubý národní důchod, členský stát.

Keywords

European Union, budget, Commission, own resources, VAT, revenue, tax, gross national income, member state.